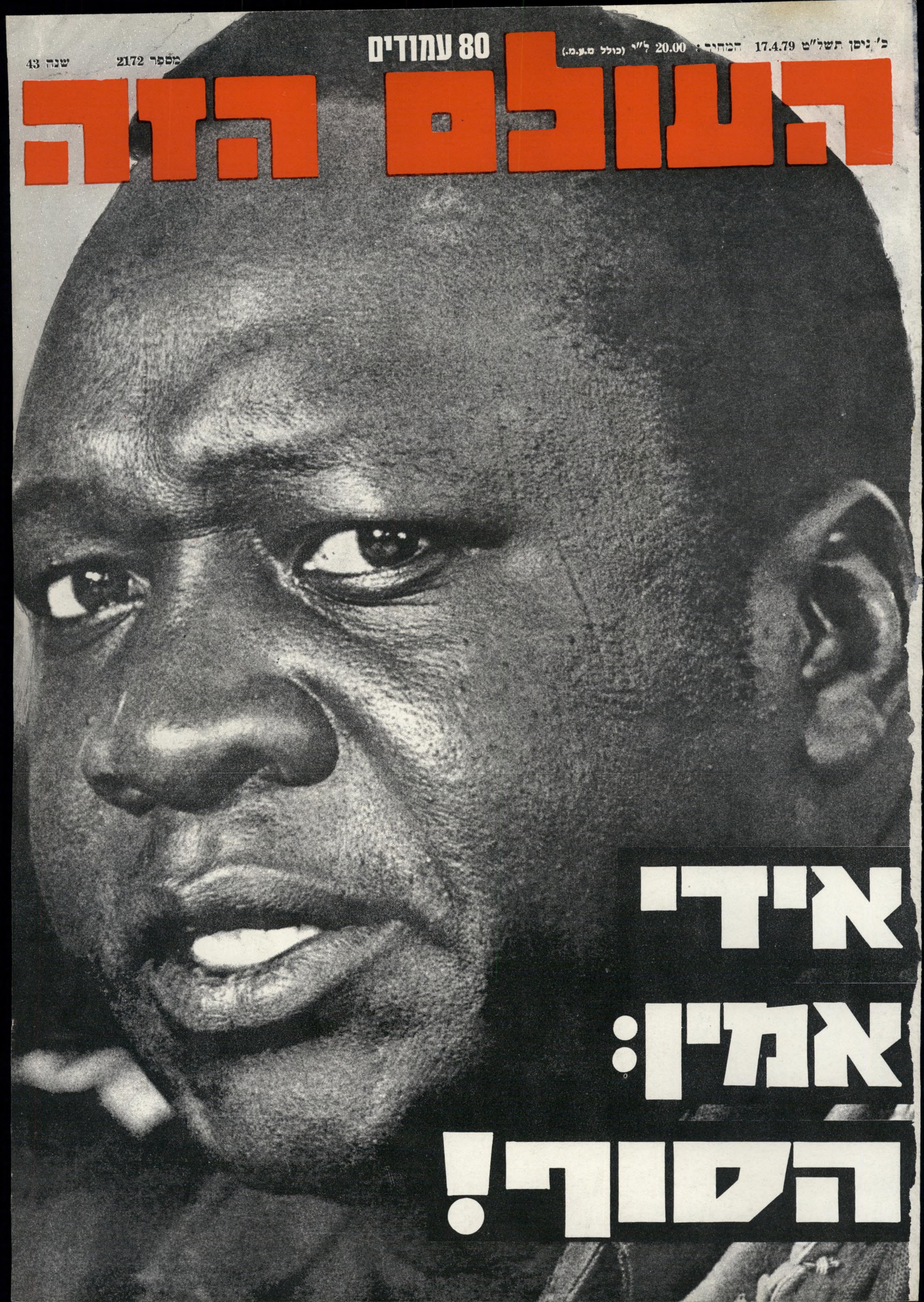
ב' ניסן תשל"ט 17.4.79 המחיר: 20.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)
80 עמודים
מספר 2172 שנה 43

העולם הזה

אידי אמין: הסוף!

BRAUN STANDARD

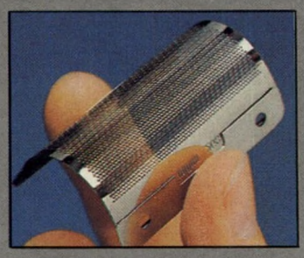
מכונת הגילוח שכדאי לפגוש פנים אל פנים ב-995* ל"י בלבד

ראש גילוח צר

מבטיח גילוח קרוב, גם במקומות שלמכונות אחרות קשה להגיע, כמו החריץ בסנטר או מתחת לאף. בזמן גילוח קצר ביותר מלטפת מכונת הגילוח סטנדרט את פניך, ומשאירה אותם נקיים וחלקים למגע. מפסק מרכזי נוח להפעלה נותן לך אפשרות ל־3 מצבים: גילוח, גילוח לשיער ארוך ונקודת עצירה.

רשת מצופה בפלטינה

שיטת הרשת של בראון מונעת גרוי העור ואינה נותנת לאף שערה לחמוק. שיטה זו בלעדית לבראון.
לסטנדרט סכין מיוחד לשיער ארוך, מיוחד לעיצוב הזקן והפיאות.

עיצוב דק ואלגנטי

מאפשר לך שמוש נוח ואחיזה נעימה בכף היד. לבחירתך שני צבעים: כחול כהה ואפור בהיר.

BRAUN
מס. 1 באירופה.

בחר לך אחת מ־3 סוגי מכונות הגילוח של בראון: סטנדרט, קומפקט ומיקרון — הפועלות על חשמל.
ספרינט — על סוללות, אינטרסיטי ואינטרקונטיננטל — הנטענות — ועשה אותה מס' 1 גם אצלך, בוקר בוקר.

*המחיר נכון להיום ואינו כולל מס ערך מוסף.

מפיצים בלעדיים של מוצרי בראון בישראל — דל־תה — מוצרי איכות חשמליים בע"מ, רח' ה' באייר (ככר המדינה) 40, תל־אביב, טל: 252386, 252385, להשיג ברשתות השיווק — שקם, המשביר לצרכן, כל בו שלום ובחנויות החשמל המובחרות. תחנות שרות: תל־אביב: דל־תה מוצרי איכות חשמליים בע"מ, רח' ה' באייר (ככר המדינה) 40. רובין, רח' יסוד המעלה 6; אליאס, רח' העליה 20. ירושלים: קאליש, רח' בן הלל 5. חיפה: בן קיקי (מיקס), רח' עמק הזיתים 17. נתניה: בר־מנחם, רח' שטמפפר 15.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלוסות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

בישובי לפני

בישובי לפני שבועיים מקאהיר, שם סיקר את ביקורו הראשון של ראש־ממשלת ישראל על אדמת מצריים, התייחס עורכו הראשי של העולם הזה, אורי אבנרי, במישפטים ספורים בילבד (העולם הזה 2170) לנקודה, שמשום מה עוררה דווקא היא סקרנות רבה.

היה זה המעמד הקצר, הטכסי והרשמי, שבו הוצג בידי מנחם בגין בפני נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת, בקבלת־הפנים שערך אל־סאדאת לבגין על הדשא בארמון קובה בקאהיר.

ייתכן שמשהו מן הפאראדוכס שבמעמד זה, בו דווקא מנחם בגין הוא המציג את אורי אבנרי בפני אל־סאדאת, הוא שמשך תשומת־לב מיוחדת. ייתכן שתרם לכך הדיווח הטלוויזיוני, על פיו נראה שהשתהותו של אבנרי ליד הנשיא המצרי היתה ממושכת הרבה יותר מאשר לחיצות־הידיים הקצרות והמהירות עם שאר האורחים שהוצגו בפני שני המנהיגים. כך או כך, השאלות בנושא זה מוסיפות לזרום אל המערכת, כאילו היה במיפגש זה יותר ממה שנראה גלוי לעיני כל.

הדברים הם פשוטים בדיוק כפי שנראו. אבנרי היה הח"כ היחידי במקום אבא אבן שנכח במעמד זה. אולם הוא לא הגיע אליו מתוקף כהונתו כח"כ או כאורחו של ראש־הממשלה. כמו כל שאר העיתונאים, שסיקרו את האירוע, הגיע אבנרי לקאהיר יממה אחת לפני מנחם בגין. אולם בעת שנערך טכס הצגת האורחים, שהוזמנו לארוחת־הערב החגיגית בארמון קובה, הוזמן לאותו מקום גם אבנרי, ששמו מוכר במצריים יותר מאשר שם כל ערך עתון אחר בישראל, צורף אבנרי אל שורת האורחים, שהוצגו בפני הנשיא המצרי ורעייתו.

בעבר, בעת ביקורין הרבים במצריים, ראיין אבנרי פעמיים את רעיית הנשיא, ג'יהאן אל־סאדאת. את אל־סאדאת עצמו אומנם לא ראיין, אבל נכח במיפגשים שונים בהם השתתף גם אל־סאדאת. הצגתו של אבנרי בפני אל־סאדאת היתה עניין פורמאלי בילבד. שכן הוא עצמו, כמו דיעותיו, מוכרים היטב לנשיא המצרי.

בשעתו, זמן קצר אחרי שובו מביקורו ההיסטורי בירושלים, העניק אל־סאדאת ראיון לשבועון המצרי אוקטובר. בראיון זה ציטט בהרחבה דברים שכתב אבנרי בהעולם הזה, בהם שיבח את אומץ־ליבו, על שסיכן את עצמו ועמד חשוף בעת התפילה שערך במיסגד אל־אקצה.

בהקשר זה כדאי אולי לציין פרט פיקאנטי. ביום חתימת הסכם־השלום בין מצריים וישראל בוושינגטון, חילקה השגרירות המצרית שם תיק־הסברה עבה לכל העיתונאים שבאו לכסות את האירוע. התיק כלל חומר רב על יוזמת השלום של אל־סאדאת.

בין שאר המיסמכים הרבים שנכללו בו, היתה גם כתבה שלימה מתוך העולם הזה, בתרגומה האנגלי. זאת היתה כתבת הענק על איש־השנה תשל"ח, עזר וייצמן, שכתב אבנרי בערב ראש־השנה האחרון, ובה סקר וניתח את השתלשלות יוזמת השלום של אל־סאדאת עד אז.

משום כך, כאשר חיבק מנחם בגין את אבנרי, בהציגו אותו בפני אל־סאדאת, היתה תגובתו של הנשיא המצרי טבעית. הוא חייך חיוך רחב ואמר: „אה, כן, אני מכיר." אבנרי עיצל את ההזדמנות כדי להביע בפעם נוספת באוזני אל־סאדאת את התרשמותו שהעם בישראל מעריץ אותו על אומץ הלב שגילה ביוזמת השלום שלו. השניים החליפו עוד מיספר משפטי נימוסים, בעוד שג'יהאן אל־סאדאת, שניצבה ליד בעלה, קוראת לעבר אבנרי: „אה, הנה אתה ידידנו הטוב." אבנרי השתהה ליד ג'יהאן והחליף עימה מיספר מישפטים.

אלא שהשתהות זו של אבנרי ליד בני־הזוג הנשיאותי יצרה מעין „פקק" בשורת המוצגים האחרים. כל הטכס נעצר ונוצרה מעין „התקהלות" זוטא ליד שני המנהיגים. חריגה זו משטף הטכס היא שמשכה כנראה את תשומת־לב הצלמים וזכתה לכן לדיווח מובלט.

מיפגש זה, כמו מיפגשים אחרים שהיו לאבנרי במהלך ביקורו האחרון בקאהיר, הוכיח בפעם נוספת כי העולם הזה הוא שם דבר בבירה המצרית. בצמרת המנהיגות המצרית, כמו גם בקרב חוגים רחבים בעם המצרי, קיימת מודעות ברורה לגבי התפקיד החשוב שמילא עיתון זה בדרך להתפייסות בין שני העמים.

בגין מציג את אבנרי בפני אל־סאדאת
מעמד פארדוכסאלי

אבנרי לוחץ את ידי אל־סאדאת
הצגה רשמית

בגין לוחץ את יד אחד האורחים המצרים
היכרות מוקדמת

ה„פקק" שיצר אבנרי בהתמשך שיחתו עם אל־סאדאת
דיווח בולט

מכתבים

פלסטין על הדגל

למיקרא כתבתכם קידה לדגל (העולם הזה 2170), בה תיארתם כיצד סקר מנחם בגין בנמל־התעופה של קאהיר את מישמר הכבוד הצבאי המצרי, שעל דגלו רקומה הכתובת „פלסטין 1948". העליתי בדעתי כי היה זה תכסיס מצרי מכוון, שנועד להעמיד את מנחם בגין בפני עובדה, ולהביכו באמצעות הצורך לכבד דגל ש־עליו מתנוסס השם פלסטין.

והנה, בכתבה מצולמת שהתפרסמה בעי־תון מצרי על ביקורו של ג'ימי קארטר בקאהיר, נוכחתי שגם הנשיא האמריקאי חלף על פני אותו מישמר־כבוד, שהניף את אותו הדגל שעליו רקום שם פלסטין.

עמוקות את העובדה שמר שרון מקיים את הבטחותיו, לעשות למען צימצום ניפוח הוצאות הייצוג, שהיו סרטן בגופו של המישטר הקודם ועברו בירושה למישטר הקיים.

אם ימשיכו בדרך זו, לא אתפלא אם נשלם בקרוב עשר לירות בעבור ביצה.

ח. רקח הילינגר, תל־אביב

● ● ●

אין סמכויות בחו"ל

במעריב פורסם (ב־18 במרס 79), כי „אנשי לישכתו של ראש־הממשלה היו ניוחים מאד כאשר ח"כ אורי אבנרי עירער על יציאתו של מנחם בגין ל־

בגין סוקר את המישמר הצבאי המצרי
אותו דגל —

קארטר סוקר את המישמר הצבאי המצרי
— אותה פלסטין

כנראה שזהו דגלו הקבוע של המישמר ולא אקט הפגנתי, שנועד להוכיח לעולם הערבי כי מצריים לא שכחה את פלסטין.

עמירם עוז, תל־אביב

● הכתובת „פלסטין", על דגל מישמר הכבוד הצבאי המצרי בטכסי קבלת־פנים לבגין וקארטר — ראה תמונות.

● ● ●

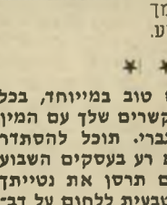
ניפוח הסרטן

בסיפוק רב קיבלתי את הידיעה, ששר־החקלאות אריאל שרון סירב להשתתף במישלחת המוגזמת שיצאה לוושינגטון, לטכס חתימת חוזה־השלום. ללא קשר עם השקפותיו הפוליטיות, כאזרח אני מעריך

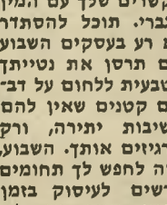
פלירט לא־מחייב, או רומן אהבהבים קצר ומרגש, צפוי לך, בת מאזניים, לקראת סוף השבוע, או בתחילת ה־שבוע הבא. השותף ל־פלירט או לרומן יהיה גבר אשר ראית בו עד כה רק ידיד ותו־לא, ואשר בתקופת לבילוב־האהבה שלכם נדמה יהיה לך כי זהו האביר־על־הסוס־הלבן לו את ממתינה כל השנים. בשטח העסקים, אין חדש, ההצעה שקיבלת היא משונה, אך הפרטים הכלולים בה, נכונים. היזהר.

* * *

יום ראשון הוא יום טוב במיוחד, בכל הקשרים שלך עם המין הגברי. תוכל להסתדר לא רע בעסקים השבוע אם תרסן את נטייתך הטבעית ללחום על דב־רים קטנים שאין להם חשיבות יתירה, ורק מרגיזים אותך. השבוע, נסה לחפש לך תחומים חדשים לעיסוק בזמן הפנוי אשר יש לך.

* * *

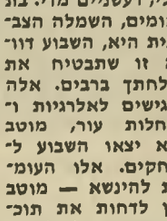
בדומה למלח מנוסה, היה נכון לזוז עם כל רוח, העיקר — שלא תיתקע במקום אחד, שלא תקבל הת־חייבויות מרחיקות לכת, ושלא תבטיח הבטחות. אתה עשוי לגרום צער לאשה מבוגרת, וגם עשוי ל־הביא לידי ניתוק עם גבר השוחר את טו־בתך. אין זה שבוע לקשרים רומנטיים.

שמך הטוב טוב מאד. על כן אל חשש! אתה יכול לעשות דברים שנראים לך, אולי, רעשניים מדי. בת תאומים, השמלה הצב־עונית היא, השבוע דוו־קא זו שתבטיח את הצלחתך ברבים. אלה הרגישים לאלרגיות ו־למחלות עור, מוטב שלא יצאו השבוע ל־מרחקים. אלו העומ־דות להינשא — מוטב להן לדחות את תוכ־ניתם לזמן־מה. אין זה שבוע לבילויים.

* * *

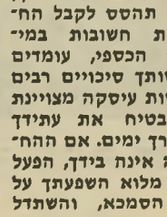

מחווה בלתי צפוי מצד אדם שמעולם לא נחשב בעיניך כדורש טובתך, עשוי להבהיר כמה עניינים סתומים, ולשים קץ למקור בעיותיך. אותו אדם יעשה למענך עוד יותר מזה, ואם תאיר לו פנים בסוף שבוע, הוא עשוי לפתוח בפניך אפשרויות קוסמות בתחום החברתי. לכן כדאי שתחשוב שנית לפני שאתה מסרב.

* * *

אם תסמוך השבוע על האינטואיציה שלך, ולא תהסס לקבל הח־לטות חשובות במי־שור הכספי, עומדים לרשותך סיכויים רבים לעשות עיסקה מצויינת ולהבטיח את עתידך לאורך ימים. אם ההח־לטה אינה בידך, הפעל את מלוא השפעתך על בר הסמכא, והשתדל לשכנע אותו בדבריך.

פלירט לא־מחייב, או רומן אהבהבים קצר ומרגש, צפוי לך, בת מאזניים, לקראת סוף השבוע, או בתחילת ה־שבוע הבא. השותף ל־פלירט או לרומן יהיה גבר אשר ראית בו עד כה רק ידיד ותו־לא, ואשר בתקופת לבילוב־האהבה שלכם נדמה יהיה לך כי זהו האביר־על־הסוס־הלבן לו את ממתינה כל השנים. בשטח העסקים, אין חדש, ההצעה שקיבלת היא משונה, אך הפרטים הכלולים בה, נכונים. היזהר.

* * *

באמצע השבוע תהיה לך הזדמנות להרהר ב־דרכך בחיים, בהש־פעתה של שיחה אינ־טימית עם אדם שאתה רוחש לו אמון. הוא יצליח לשכנע אותך, כי אתה מסוגל לה־שיג הרבה יותר מכפי שהשגת עד כה, אם תהיה פחות עצל ותפ־תח את כישרונות היצירה שבך. בן עקרב — הימנע מהחלטות נמהרות.

* * *

אל תנסה לכפות על עצמך ועל אחרים מצ־בים בלתי נוחים, אך ורק משום שחברה דורשת זאת. הישמר מפני דחפים פנימיים למצוא פתרונות לפע־יות שאולי אינן קיי־מות כלל. מישהו המו־שך בחוטים מאחורי הקלעים יגלה יותר ויותר את נוכחותו בסוף החודש. מורך הלב שאתה מגלה בנוכחות אנשים, מונע בעדך להתקדם בעבודתך. תני יותר אהבה.

* * *

אל תיתפסי לדאגה ולמצב רוח כשתבחיני ביום שני בגוון החיוור המרחף על פניך ובר־גשות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב אר־תך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האי־מהיים השופעים חום ואהבה. אם הי־כרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו, למרות שהכל ברור לך ואת רוצה בו.

* * *

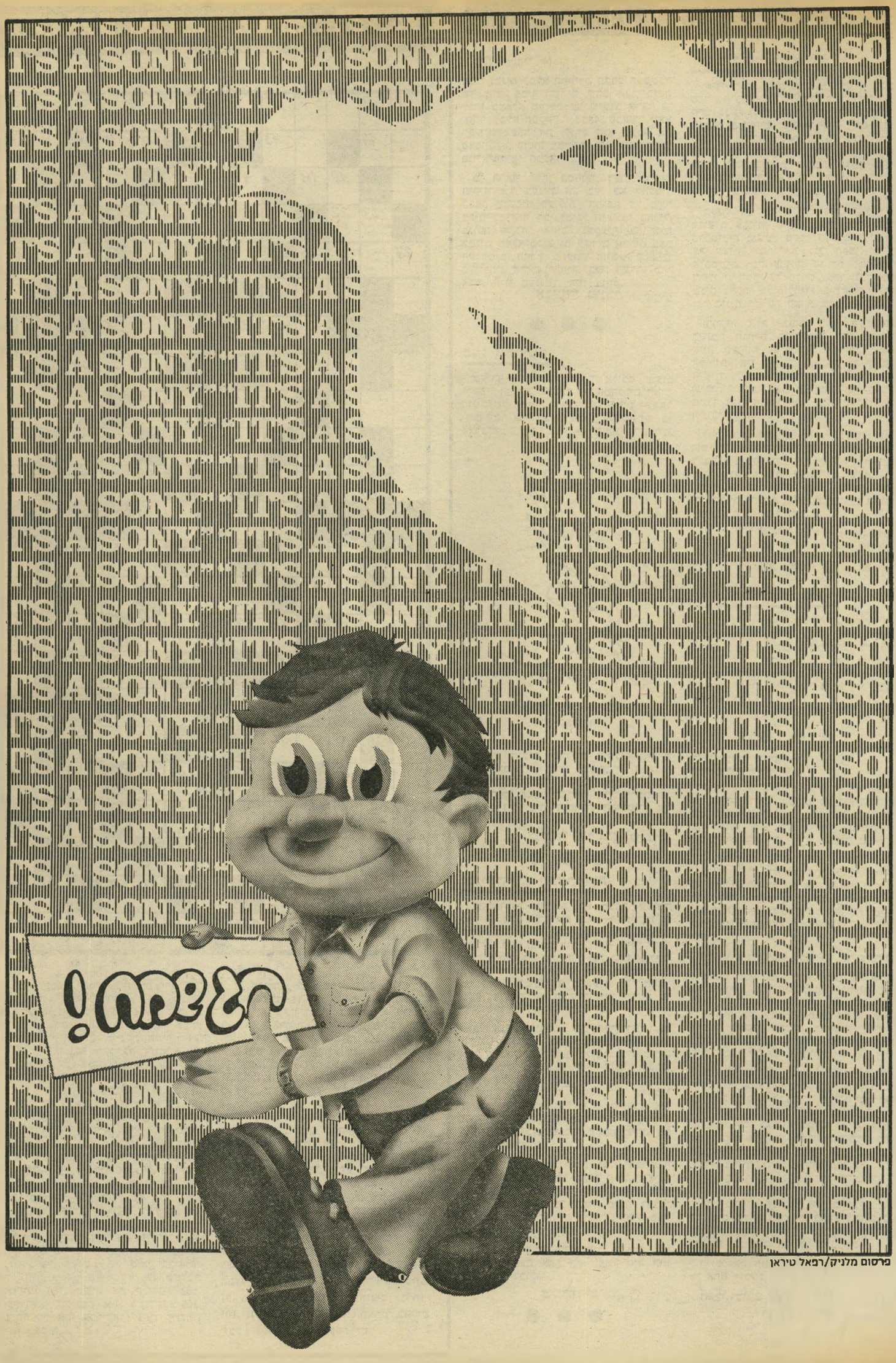
אם תעמוד השבוע ב־פני בעייה מביכה ה־קשורה בבירור מיש־פטי, הסדרת עניין רש־מי, או מגע בלתי צפוי עם הרשת, מוטב שלא תדחה את הטיפול ב־עניין, התחל בכך מייד, בסיועו של אדם המת־מצא בסבך עניינים זה. אדם כזה עלול להב־היר לך שמצבך אינו מזהיר כפי שדי־מית, וכי תעבור תקופה ממושכת של מתח ואי־נעימות עד שהעניינים יסתדרו.

* * *

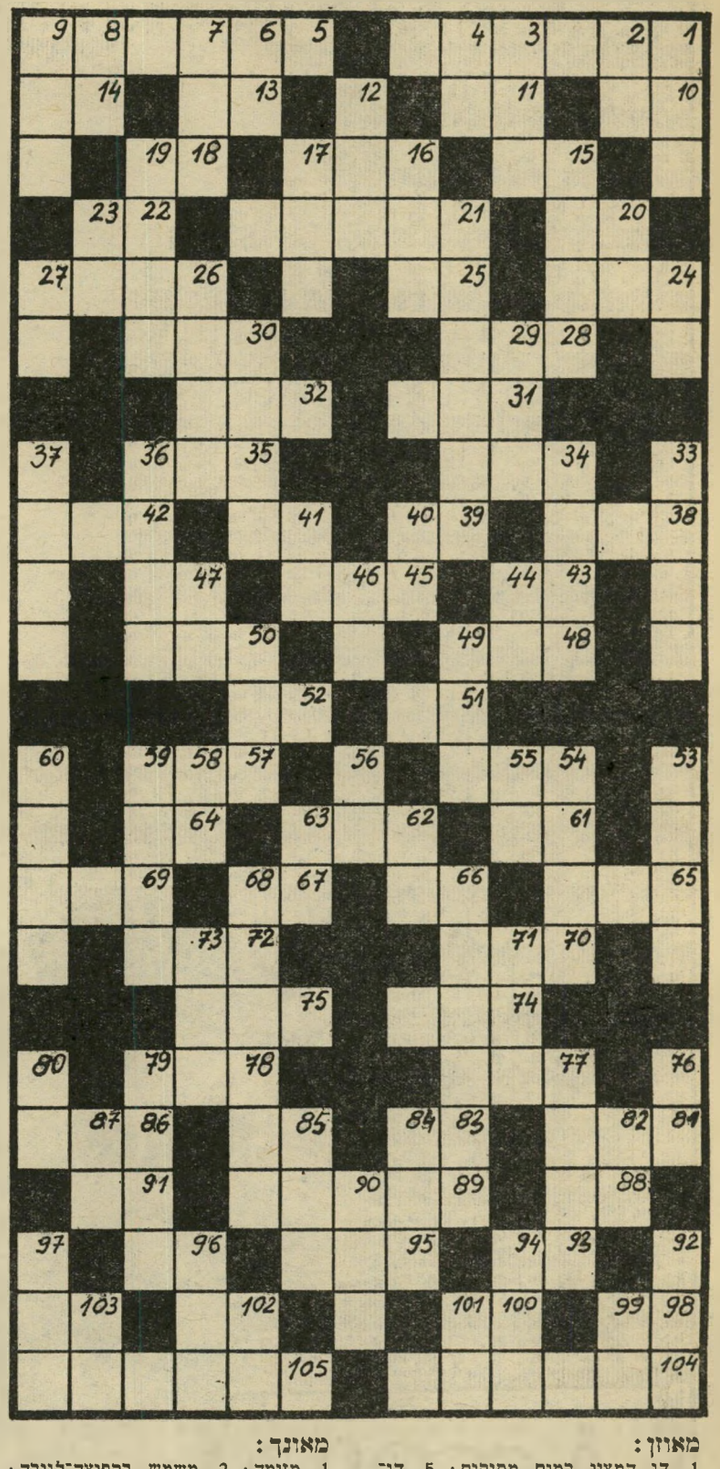
יום שני הוא היום שלך, בן דגים — סוף־סוף מותר לך להתאהב, אך תיזהר לא לאבד את הראש. אל תחליט החלטות גורליות בעניינים כס־פיים, ואל תיכנס לווי־כוחים מיותרים עם חבריך לעבודה. בת דגים, אם לא הס־פקת לבזבז את כל הכסף שלך במכירות סוף העונה כדאי שתעשי זאת עכשיו.

(המשך בעמוד 6)

פרסום מלניק/רפאל טיראן

תשבץ העולם הזה 2172

מאוזן:

1. דג המצוי במים מתוקים; 5. דג־מאכל; 10. רומס בעקבו; 11. כיגוי; 13. צאצאה; 14. עלוב־נפש; 15. זכר ב־בקר; 16. הצלה; 18. בת־קול; 20. אולם; 21. קומפוזיטור; 22. מיכסה הבית; 24. מעדנות; 25. בוא מלמעלה למטה! 26. עיר בצרפת; 28. מטוס סובייטי; 30. פקק; 31. מעיין; 32. קריאת־כאב; 34. סופר ירושלמי (ש"מ); 35. מציאות; 38. כשל; 39. גוף שלישי רבים; 41. מתגורר; 42. כפן; 43. מגעול פסנתר; 45. זד; 47. מילת־זירוז; 48. תמצית הפרי; 50. יצהר; 51. מכשף; 52. מן הסכו"ם; 54. צלל; 57. צד; 61. מונח בתורת החשמל; 62. גשם קפוא; 64. מילת־תנאי; 65. מישתה; 66. אציל מיקראי; 67. אחוריים; 69. מחלקי היממה; 70. אופי; 72. גמע; 74. מעמסה; 75. דומה ל־; 77. מיכשול; 78. עבודה קשה; 81. שיח ו...; 83. עליך לנסוע! 85. קיטור דק; 86. פיקפוק; 88. מינחה; 89. עוף המצוי בארץ; 91. כן, ב־אנגלית; 93. ישיש; 95. קצין בריאות־נפש (ר"ת); 96. מחוספס; 98. קידומת הולנדית; 100. מבלה את הלילה; 102. שמשמעותה שלילה; 104. רקיקים; 105. מחציתו של תוף אפריקאי; 103. קידומת מדינה באסיה.

מאונך:

1. מזימה; 2. משמש בקפיצה־לגובה; 3. לא עקום; 4. סופו של יום; 6. משאבת הגוף; 7. שאין נשמה באפה; 8. מגופה; 9. כאן, בארמית; 12. המלחמה הראשונה של ישראל 15. אנקדוטות, ... קטנים; 16. זאטוט; 17. קרת; 19. מן המזלות; 20. כעס גדול; 21. מעצבנת; 23. שביב; 24. בלוטת־הנקה; 26. חביב ונחמד; 27. תן! 29. מין עוף; 30. משגיח; 33. נאיווי; 34. חמסין; 36. חבל בארץ; 37. בעל תבונה; 40. אדון; 41. עליך לגעת! 44. בשבילי; 46. עצם בפה; 47. ישן; 49. ממנה נבראה חווה; 50. כמות גדולה מאד; 53. גרם־שמיים; 64 אבן טובה; 65. זעיר; 56. מידת־שטח; 58. הגיע; 59. היא מנרה; 60. דומה ל־; 62. תבואה; 63. מפריד את הבר מן התבן; 66. משלושת הרגלים (2 מילים); 68. סטודנטית; 71. מיקטרון־ערב; 73. ... ומגוג; 76. מציאות; 77. בר־נגיסה; 79. מיץ הפרי; 80. בלבד; 82. יין־שרף (ר"ת); 84. עניין; 85. מחלקי המסילה; 87. רצועה; 90. אחי הבעל; 92. תיכלה; 94. מעצור; 96. סיים; 97. שממה; 99. נביאים כתובים (ר"ת); 101. נרו יאיר (ר"ת); 102. תאריך בחודש שבט; 103. יבשה מוקפת ים.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

ממנו זמנית למלא תפקידו, תקבע הממשלה שר אחר מבין השרים שהם חברי־כנסת לכהן כממלא מקומו, עד שישוב ארצה או יחזור למלא תפקידו." מכאן, שכאשר יוצא ראש־הממשלה את הארץ הוא מאבד את סמכויותיו כראש־ממשלה והן עוברות ל־ממלא־מקומו הנשאר בארץ.

מן הראוי שיתן המחוקק דעתו לתיקון חוקי־היסוד בעניין זה, כדי לא להעמיד בספק מישפטי פעולות וחתימה על מיסמכים במישור הבינלאומי הנעשות בחו"ל. בנוסח הנוכחי, הקובע (בסעיף 20) שיש למנות ממלא־מקום גם לשרים אחרים בעת העדרם מן הארץ, מתעורר החשש, שאפילו פעולותיו של שר־החוץ, בעת העדרו מהארץ, אינן מעוגנות דיין בחוק.

אליעזר בוסני, גבעתיים

● ● ●

סמל ההתימה

מצורף בזה אני שולח אליכם עיצוב גראפי, המסמל לדעתי את המהלכים האחרונים של חתימת הסכם־השלום בין ישראל ומצריים. אני סבור שניתן להשתמש בו לצרכים שונים, כגון פירסומים רשמיים,

האיור של אייזמן
טוב למטבע

מעטפות, דגלים, מדליות וציונים אחרים לרגל המאורע. אולי בעיקבות הכוונות של מישרד־האוצר, להלבין את ההון השחור, יפיקו מטבע ישראלי חדש וישתמשו בעיצוב זה לציון המאורע ההיסטורי על גבי המטבע.

מיכאל אייזמן, גבעתיים

● ● ●

שביתה נגד ההסתדרות

ההסתדרות אירגנה לא מכבר שביתה כללית של חצי יום נגד ההתייקרויות האחרונות. אבל צו־השעה הוא שביתה מיידית נגד ההסתדרות. וזאת כיוון שב־התייקרויות של הממשלה אין שום אפלייה והן אחידות לגבי העשירים והעניים. לעומת זאת, ההסתדרות, בראשותו של החבר משל, הופכת את ההתייקרויות יקרות פי כמה לעניים מאשר לעשירים.

בעיתונות פורסם שתוספת־היוקר, שתשולם באפריל, תהיה בשיעור של 19.3 אחוזים מהשכר ברוטו. כלומר, שהשכירים המשתכרים מ־11.500 ל"י ומעלה יקבלו פיצוי על היוקר בסך 2219 ל"י, לעומת העניים, שמשתכרים 4000 ל"י, שיקבלו תוספת־יוקר של 772 ל"י בילבד. איך זה ייתכן שתוספת־היוקר של העשירים תהיה גדולה כימעט כמו משכורותיהם של העניים החלשים?

מהתייקרויות הנגרמות בגלל הממשלה אין כנראה מנוס. אבל באיזו תורה סוציאליסטית כתוב שעל כל ההתייקרויות, העשירים חייבים לקבל תמיד פיצוי הגדול פי כמה מאשר העניים ביותר? והרי מכך יש מנוס, ויש ברירה!

זהו עוול שאין לו שיעור ודוגמה. אם לא נשים פעם אחת קץ לעוול הזה הוא ישים קץ לכולנו.

שמשון שיבק, בני־ברק

● ● ●

חופש ביטוי סלקטיבי

לפני כמה ימים ניסיתי לחלק בבית־ספרי, תיכון חדש בתל־אביב, כרוזים המוחים כנגד היחס הברוטלי של השילטון הצבאי בשטחים, ששיאו היה רצח הנער והנערה בחלחול בעת הפגנה. מנהל בית־הספר, מר שמואל שימעוני, אסר בתוקף לחלק את הכרוזים בטענה, שלפי תקנות מישרד־החינוך, אסורה פעילות פוליטית כלשהי בתחומי בית־הספר.

תקנה זו, שהיא דרקונית כשלעצמה, מנוצלת על־ידי הנהלת בית־הספר בצורה סלקטיבית ביותר. בעבר הוחתמו תלמידים על עצומה, הקוראת נגד הקמת מדינה פלסטינית, על עצומה המוחה נגד דברי ברונו קרייסקי על מנחם בגין, ולפני כמה שנים נלקחו כל תלמידי בית־הספר להפגנה בגנות החלטת האו"ם כנגד הציונות.

פעולות אלה נעשו בזמן השיעורים, ביוזמת הנהלת בית־הספר, והן מלמדות איזה פעולות פוליטיות מותרות ואיזה אסורות. אין לראות במיכתב זה התקפה אישית על מנהל בית־הספר, מכיוון שיחסו ונימוקיו אינם אלא סימפטום של מערכת חינוך אנטי־דמוקרטית, ובהכרח גם אנטי־חינוכית.

לפי סקר שפורסם לפני כשנה, עולה ששליש מתלמידי־התיכון בארץ מציעים להמעיט מזכויותיהם של האזרחים הערבים ושל בעלי דיעות שמאליות. עצוב, שתיכון חדש, שהיה סמל לחינוך פתוח וחופשי, תורם את חלקו להדרדרות האנטי־דמוקרטית בקרב הנוער.

דני אמיר, תלמיד „תיכון חדש",
תל־אביב

● ● ●

שלום תמורת אינפלציה

מה חשוב יותר? שארבעים מיליון מצרים יחבבו את מנחם בגין — כפי שהצהיר בשובו מקאהיר, שם אילצו אותו להתלוות לקצין בעל צעדי־אווז — או ששלושה מיליון ישראלים אינם יכולים לגמור את החודש הודות לשיעור אינפלציה שנתי של 50 אחוז?

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

מסע־צלב חדש

דברי מכוונים ליואל מעין־זיוון, שבדיון על חוזה־השלום, במרכז הקיבוץ־המאוחד, סיפר שהוריו נאלצו לפנות את בית־הערבה ועתה הוא חש שיאלץ לפנות את הגולן ושהוא „חש נורא לעמוד נגד השלום." (דבר, 19 במרס 79).

אינני מבין על מי אתה קובל, יואל? מי עשה לגוש אמונים פרצוף יפה בראשיתו? לא אנשים מרמת־הגולן? האם לא בעזרת היד שהושיטו הוסט ערך הקיומיות של־אנוש־משתחרר מהמיפעל ההתיישבותי?

על מי אתה קובל וממי יש לך ציפיות?

אדמה היא כלי־ייצור לאנוש. שיקום על היצור? כשל הוא להותיר אדמה טובה ללא יישוב וללא פיתוח. להימכר לעבדות? להקים לתחיה את ים המלח, אדמת מיפעל ליהודי התלוש להיאחז. להיתלש עליה בהרפתקה ולהיצלב בקדושה דווקאית? ממי יש לך ציפיות?

שיחרור היהודי ממעמד „הכבשה השחורה" במישחק הדמים של הפרד־ומשול נחוץ לעמים לא פחות מליהודים, ואיך לא הבינו את מישחק ההתבדלות התולש מהם את ערך היוצר־לחם־מן־הארץ ומחזיר את היהודי לייחוד הכבשה השחורה בשיטת הפרד־ומשול של מסע־צלב חדש, ערבי יהודי, נגד היוצר שביישוב החדש?

ממי יש לך ציפיות?

עוד לא הבנת שגם זה מסע־צלב שבו האדונים מערב ואדונים מכאן עושים נגד היוצר שביישוב החדש? שאנו הנצלבים ושאלה וגם אלה הם הם צלבניו?

חיזקו את המחנה הלא נכון, ואתה, על מי אתה קובל?

ואולי, מוטב שעתה תבין?

יצחק חורש, פתח־תיקווה

„אגוזי של עלית-
אַגָּדָה"

"בדורגלן השנה" עודד מכנס אומר:
"אגוזי של עלית - אגדה ! "
- כדורגלן הגון לעולם לא יקח סמים ממריצים,
אבל אם יש לו שכל
הוא יאכל אגוזי או שניים
לפני כל אימון ולפני כל משחק
חתיכת אגוזי היא "פצצת-אנרגיה" קטנה המכילה:
שוקולד, סוכר, גלוקוזה, שמני מאכל, אבקת-חלב,
אגוזים, קרמל-חלב - אגדה !

תאכלו וגם אתם תאמרו -

טוב לי עם אגוזי של עלית

מודעה 11 גליון

הפרשנית הכלכלית הנודעת קובעת הלכות מהפכניות

מעגל הקסמים

לפני זמן מה נפגשו פרופסורים לכלכלה עם ראש־הממשלה ועם ועדת־הכספים של הכנסת, ונתבקשו להביע את דעתם בעניין „הצעדים הכלכליים החדשים" שנקטה הממשלה לבלימת האינפלציה.

הם עשו זאת במיפגשים אלה וגם על דפי העיתונות. הם יצאו בעיקר נגד סיבסוד ההון על־ידי מתן ההלוואות בריבית קבועה ובלי הצמדה למדד, לבעלי־ההון בני־המזל.

ברור שמקבלי ההלוואות הבלתי־צמודות באינפלציה

> **ריווחי האינפלציה הם בעצמם גורם חשוב להגברת האינפלציה**

הדוהרת הם בני־מזל, כי הכסף שיחזירו בתום תקופת ההלוואה יהיה שווה פחות מהכסף שלוו. ההפרש כולו הוא הרווח שלהם, וההפסד כולו של משלמי־המיסים — במיקרה וההלוואה ניתנה על־ידי הממשלה, שלא זכו לקבל את מלוא הערך של כספם בחזרה.

צדקן, אימוא, הכלכלנים שהתריעו נגד מתן הלוואות בלתי־צמודות על־ידי הממשלה, כי בעיקבותיהן מתרחשת חלוקה מחדש של ההכי נסה לטובת מקבלי ההלוואות האלה. הם פשוט זכו בריווחי אינפלציה.

■ ■ ■

ריווחי אינפלציה אינם ככל רווח. אין הם באים כתוצאה של חריצות, הגדלת ההשקעות או הגברת הייעול. הם נובעים אך ורק מעצם קיומה של אינפלציה במשק, ואין שום צורך במאמץ כדי לזכות בהם.

גם אם יש ויכוח בין כלכלנים, סוציולוגים ופילוסופים חברתיים מאסכולות שונות על הרווח — האם הוא צודק או לא — הרי אין שום ספק שרווח אינפלציוני הוא דבר בלתי־צודק לחלוטין. אין מרוויחי הרווח הזה צריכים להתאמץ כדי לזכות בהם. תהליך האינפלציה — שפירושו ירידה של ערך הכסף במשק — עושה את כל העבודה עבורם.

מעבר לזה, ריווחי אינפלציה נוצרים תמיד על חשבונן של קבוצות אחרות, המפסידות באינפלציה, ללא עוול בכפיהן. אין הפסד אינפלציוני זה נובע מעצלות, מחוסר־יעילות ומחוסר־נחיצות. העובדים הכי חרוצים, הכי יעילים והכי נחוצים יכולים להפסיד בה.

אין האינפלציה מחזקת את חסדיה לא לפי הצדק החברתי, וגם לא לפי טובת המשק. ההיפך הוא הנכון. היא בהכרח גורמת לחלוקת ריווחי־אינפלציה, שמיקבד היותם בלתי־צודקים, הם גם מדרבנים ומאיצים את תהליך האינפלציה עצמו.

תכונה זו של ריווחי האינפלציה היא ההרסנית ביותר למשק, וזאת מן הסיבה הבאה: טבעי הדבר שכוח־הקנייה של אותם המרוויחים את ריווחי האינפלציה דווקא גדל עם עליית המחירים, תחת לרדת איתה. ריווחי־האינפלציה הרי נוצרים מעליית המחירים וברור שהם מוסיפים כוח־קנייה לאותם המרוויחים אותם. בצורה זו נוצרים במשק ביקושים העולים יחד עם עליית־המחירים.

רוב העם, שהם עובדים שכירים, מרגיש דווקא שכוח־הקנייה שלו יורד עם האינפלציה. נכון הוא שאילו היתה האינפלציה תלויה בביקושים שלהם, הרי היתה נעלמת מזמן. אך הצרה היא שהביקושים העולים עם עליית־המחירים ידרבנו תמיד את האינפלציה למעלה. ביקושים אלה שייכים למרוויחי ריווחי־האינפלציה.

כל עוד קיימים ריווחי האינפלציה — האינפלציה לא תיעלם. זהו מעגל־קסמים.

■ ■ ■

מה הם המקורות של ריווחי האינפלציה?

היום מביניים הכל — הציבור וגם הפרופסורים לכלכלה — שריבית קבועה שאינה צמודה למדד־האינפלציה היא מקור לא־אכזב לעשיית ריווחי־אינפלציה עבור מקבלי־ההלוואות.

למרות שהריבית היא אחת מעלויות־הייצור, הרי היום ברור לכל — או לפחות הכל מתנסים בזה — שריבית נמוכה זו אינה מורידה את מחירי המוצרים שבייצורם היא משתתפת, ואפילו את קצב עלייתם אין היא בולמת.

אין החברה „חוסכת" בשל תשלום ריבית נמוכה משיעור האינפלציה, כי אותו תשלום שלא משולם עבור ההלוואות לנותני־ההלוואות אינו נחסך לחברה, בצורת יירידת המחירים, אלא פשוט הולך אל גורם־ייצור אחר;

מאת **אסתר אלכסנדר**

יותר נכון: אל בעליו של גורם ייצור אחר. במיקרה זה — אל הקבלנים או הסוחרים, מקבלי ההלוואות.

בעוד שנותני ההלוואות המסובסדות אינם מקבלים את חלקם בהתייקרות האינפלציונית, בשל הריבית הלא־צמודה, הרי מקבלי ההלוואות מקבלים יותר מאשר „המגיע" להם מתוספת ההכנסות האינפלציוניות, כך שהתוצאה היחידה של הריבית, הנמוכה משיעור האינפלציה, היא היוצרותם של רווחים — והפסדים — אינפלציוניים.

לא „חיסכון" לחברה, לא יירידת מחירים, אלא רווחים ביזבד לשיכבה אחת.

משמעות זו של הריבית הבלתי־צמודה לאינפלציה ברורה מאד לציבור וגם לכלכלנים, לפי התבטאויותיהם האחרונות. אך למה לא ברור, לא לציבור ועוד פחות לכלכלנים (ואם ברור להם, למה הם לא אומרים זאת?), שכל הדברים האלה לגבי ריבית בלתי־צמודה לאינפלציה נכונים גם לגבי שכר בלתי־צמוד — או צמוד למחצה — לאינפלציה?

אנחנו יכולים להכניס לכל מקום בניתוח הזה את המילה „שכר" במקום המילה „ריבית", וכל המישפטים יישארו נכונים.

במקום נותני־ההלוואות נכתוב ציבור העוב־

> **שכר לא־צמוד משביע כמו הלוואה לא־צמודה: הוא מגביר את האינפלציה**

דים השכירים, במקום מקבלי־ההלוואות נכתוב המעסיקים, וכל הניתוח וכל המסקנות יהיו נכונים לגבי השכר שאינו עודה עם האינפלציה, כפי שהם נכונים לגבי הריבית הבלתי־צמודה — או הצמודה־למחצה — לאינפלציה.

השכר הוא אחת מעלויות־הייצור, לא פחות ולא יותר מאשר הריבית. המשמעות של שכר, שאינו צמוד באופן מלא למדד, זהה עם משמעותה של הריבית הבלתי־צמודה. **שכר הצמוד רק ב־70% למדד, והצמדה המשולמת רק פעמיים בשנה, בזמן שעליית המחירים היא רצופה לאורך התקופה, משמעותו אינה חיסכון לציבור, איננה האטת עליית מחירי הסחורות והשרותים שבייצורם הוא משתתף, ואיננה בלימת האינפלציה — אלא אך ורק עשיית רווחים אינפלציוניים על חשבון שכר זה.**

■ ■ ■

אינפלציה, לתוספות המתמידות למחירים, יש שני קצוות.

קצה אחד: המשלם את תוספת המחירים — הציבור כולו (שחלק ממנו מתרושש מזה). הקצה השני: המקבל את תוספות המחירים — הבעלים, היצרנים והמוכרים את הסחורות והשירותים, שהם רק חלק קטן של הציבור. אין ספק שכל אלה נהנים מזה.

מכיוון שתוספת־הכנסות היא עובדה קיימת באינפלציה, בשל התוספות המתמידות למחירי הסחורות והשירותים, הרי פירושו של שכר בלתי־צמוד לאינפלציה הוא: שכר שאינו מקבל את המגיע לו מתוספת הכנסות אלה,

> **תוספת־יוקר מלאה וצמודה היא גורם הבולם את האינפלציה**

ובמקום השכירים מקבל אותו מישהו אחר — המעסיק, היצרן או כל מוכר אחר.

בצורה זו נוצרים ריווחי־אינפלציה על חשבון השכירים, ביגלל שכר העולה פחות משיעור האינפלציה.

לפי החשבון, על בסיס הנתונים שנתפרסמו לאחרונה על־ידי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה (הירחון הסטטיסטי לישראל מס' 1, ינואר 1979, עמ' 17, 47, 53), השכר הריאלי ירד ב־3.3% בין הרבע השני לרבע השלישי, כולל תוספת היוקר של יוני של 1978. באותה תקופה הגיע שיעור האינפלציה ל־7.1%, והצריכה הפרטית הריאלית עלתה גם היא ב־7.7%.

מכאן שהיירידה החריאלית בשכר לא גרמה למיתון האינפלציה וגם לא בלמה את העלייה הריאלית בצריכה הפרטית. אך בטוח לגמרי שהיא גרמה להיווצרותם של ריווחי האינפלציה.

מכאן שהשכר נסתכם במשך הרבע השני (אפריל, מאי, יוני) של 1978 ב־20.175 מיליארד ל"י, הרי 3.3% של יירידה בשכר הריאלי פירושו 665.8 מיליון ל"י של רווחים אינפלציוניים על חשבון שכר זה בילבד.

הסחורות והשירותים לא הוזלו בסכום זה, כפי שהיה מתבקש, אלא נספגו על־ידי ריווחיהם של המוכרים השונים של סחורות ושירותים אלה. (יש עוד לציין במקום זה, שגם במיקרה והשכר הריאלי נשאר קבוע בין תקופה לתקופה — דבר שההסתדרות כל־כך גאה בו, כאשר זה קורה — הרי זה עדיין אומר שכל השכירים אינם מקבלים שום חלק מהגידול הריאלי של המשק).

ריווחי־אינפלציה הנוצרים על־ידי השכר אינם צודקים יותר מאשר ריווחי אינפלציה הנוצרים על־ידי ההלוואות הלא־צמודות. למה כך מי שיוצא נגד ההתעשרות הקלה ביגיד ההלוואות הלא־צמודות, אינו יוצא נגד התעשרות הקלה ביגיד השכר שאינו צמוד?

למרות כל זה ולמרות הנסיון שלנו ושל העולם כולו, שכר נמוך עדיין נחשב למשהו שהוא טוב למשק. הוא נחשב, משום־מה, לדבר הבולם את האינפלציה, המעכב את האבטלה, המאזן את מאזן־התשלומים והעושה את כל הדברים הטובים והיפים למשק, בעודו עושה את ההיפך הגמור מזה. (המדינה היחידה שעלתה על ישראל בשיעור האינפלציה ב־1978 היתה ארגנטינה, שבה השכר כימעט נעלם).

■ ■ ■

מדברים היום הרבה על ההון השחור. ברור שאין הוא אלא ריווחי אינפלציה שלא שולם עליהם המס.

אך במיסוי לא די. הוא חשוב ביותר, אך הוא בא לאחר־מעשה, כלומר, בשעה שרווחים אלה כבר נוצרו וקשה מאד לתפוס אותם. המיסוי הוא חשוב מאד, אך אין בכוחו לעצור את התהליך של היווצרות הרווחים האלה.

ריווחי האינפלציה מזיקים מאד גם לאחר מס, אולי במידה קטנה יותר. הביקושים הנובעים מהם עדיין יימשיכו לעלות עם עליית המחירים, ולעכב את חיסול האינפלציה.

לכן המדיניות הכלכלית הרוצה באמת לחסל את האינפלציה צריכה להיות מכוונת לעצירת התהליך של היווצרות ריווחי־אינפלציה, של ההתעשרות הקלה כתוצאה מן האינפלציה, בין אם נוצרים על חשבון החלוואות הבלתי־צמודות או על חשבון השכר הבלתי־צמוד.

תוספת־יוקר אמיתית המשולמת ב־100% ולעיתים תכופות היא אחד האמצעים החשובים ביותר לעצירת התהליך של היווצרות ריווחי־אינפלציה, וביחד איתו את האינפלציה כולה.

Capitol

סיגריה עם אופי

תערובת אמריקאית מובחרת

פרסום דיר יעקבסון

C9

פיג'ו 104

למסע קניות בעיר

קפל את המושב האחורי וה־104 מציעה לך יותר ממטר מעוקב נפח למטען. ה־104 משתלבת בקלות ובאלגנטיות בתנועת העיר.

לטיול משפחתי

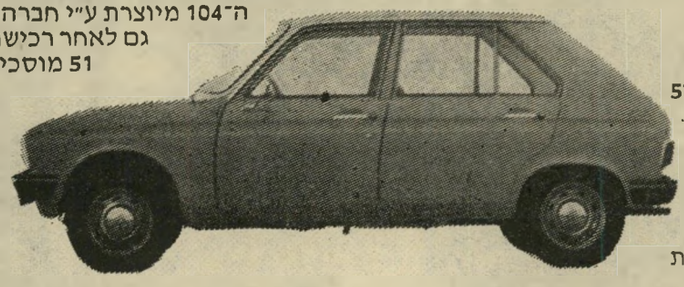
מצויידת היטב ומרווחת, ללא דוחק ועינויים. היא בעלת 5 דלתות ומקום ל־5 נוסעים. זוהי פיג'ו גדולה.

לנסיעות ארוכות

ל־104 ביצועים מרשימים גם בדרכים משובשות. נסיעה נמרצת ונהיגה נוחה. היא מפתחת 145 קמ"ש ומביאה אותך לכל מקום בקלות ובביטחה.

בנייה חזקה:

כמו כל מכוניות פיג'ו גם ה־104 בנויה לשרת אותך לאורך ימים. מכונית שתוכל לסמוך עליה כי ה־104 מיוצרת ע"י חברה גדולה – פיג'ו. גם לאחר רכישתה דואגים לך 51 מוסכים פיג'ו ברחבי הארץ.

להשיג ב־
954 סמ"ק
1124 סמ"ק

פיג'ו גדולה

המפיץ הבלעדי: דוד לובינסקי בע"מ, תל־אביב: רח' שונצינו 16 טל. 333214־6. ירושלים: רח' הס 3, טל. 222666, 228888
סוכנויות: ירושלים: מוסך גסנר, איזור התעשיה, טל. 523221־2. חיפה: אוריאל כהן, רח' אלנבי 51. טל. 523363, 536822. רכב הצפון בע"מ. שדרות בן גוריון (הכרמל) 8. טל. 538228.
נצרת: מישל וזוהיר סרוג'י, מרכז התעשיה החדש. טל. 56860־54053. חדרה: קל־נע שיווק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 31689. שכם: עומר כליפא, רח' פייסל, טל. 1894
ראשון לציון: מוסך "שרתון" רח' הרצל 41, טל. 994481. אשקלון אלבי ושות' סוכנות לרכב פיג'ו איזור התעשיה, טל. 25757 כפר סבא: מוסך פוספלד. טל. 20161.
רמאללה: מכון "אל מצרי" אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. באר־שבע: מוסך אכספרס, איזור התעשיה, טל. 8292, אשנב הנגב. דרך חברון 3. טל. 77021.
נתניה: לוינקופף הרמן. רח' שוהם 4, טל. 37821, 35081

34

מה הם חיים באמת?

המשך הדו"ח על הכנסותיהם האמיתיות ורכושם של כל 120 חברי הכנסת התשיעית

שרה שטרן־קטן: לתפוס טרמפ

כ**אשר הודיעה** בחודש ינואר ח"כ המפד"ל שרה שטרן־קטן לגיזבר ה־קיבוץ שלה, יבנה, כי הכנסת החליטה להגדיל את משכורות חברי־הכנסת במידה ניכרת, לא היה מאושר מהגיזבר. משום ששרה שטרן־קטן, כמו חברי־קיבוץ אח־רים, מעבירה את המשכורת שלה, יחד עם דמי ההוצאות האישיות, ישר לגיזברות המשק.

„אבל הם רימו אותי," טענה השבוע שטרן־קטן. אחרי שהגיזבר קיבל את ה־צ'ק, הוא הגיע למסקנה כי משהו בחישוב את המצב הציל בשבילי ח"כ יהודה בן־מאיר. גם הוא מרצה בבר־אילן. היא סידר איזה חוזה מייוחד, העוקף את החוק הזה של הכנסת. אבל ביגלל החוזה המייי־חד המשכורת יותר קטנה, ממש מצחיקה. אני לא רוצה אפילו לספר כמה זה. מובן שלי זה לא איכפת, המשכורת שלי בין כה וכה הולכת למשק."

תמורת הצ'קים של המשכורות שלה מקבלת שרה שטרן־קטן כל הוצאה שהיא דורשת מהמשק שלה. היא אינה זוכרת כמה כסף היא מקבלת כל חודש, „אבל אני מקבלת כמה שאני צריכה. כל חודש זה משתנה. כל חודש ההוצאות שלי הן אחרות."

המשק משלם את כל הוצאותיה של שטרן־קטן. את הוצאות הביגוד המייוחד, שלו היא זקוקה ביגלל מעמדה החדש כ־חברת־כנסת, את הוצאות המוניות המייי־צגות אותה בכל מקום, את הוצאות הנסיעות לחוץ־לארץ, את הוצאות הטלפון בביתה ובמשרדה בתל־אביב, את הוצאות הנסיעות לירושלים, את הוצאות הבגדים שהיא קונה בחנויות יקרות, את הוצאות הנסיעות לבתה בלונדון, את הוצאות הנסיעות לבנה בפריס, את הוצאות הנסיעות לנכדיה בארצות־הברית, את הוצאות הנסיעות לאחותה בשוויץ, את הוצאות הנסיעות לאחיה בקנדה, את הוצאות הנסיעות לאחיה בארצות־הברית, את הוצאות הנסיעות לאחי

„הכנסת רימתה אותי. העלו את המשכורת על־ידי כך שהכניסו בה את ההוצאות וגילמו אותן, ויצא שההעלאה הריאלית היא 2 או 3 אחוזים...״

(המשך מעמוד 11)

לה, השווה יותר מ־4 מיליון לירות. ברמת־גן. מירון נוהג במכונית ביואיק גדולה, משנת ייצור 1978, ולדבריו, מיל־בד הבית והמכונית, אין לו כל רכוש נוסף. „אני לא מאותם חברי־הכנסת שיש להם מיגרשים ובתים נוספים.״

אולם מירון מודיע כי יש לו רכוש רב בניירות־ערך, צמודים ותוכניות חס־כון. הוא מסרב לגלות מה גובה החס־כונות שלו, אך אינו מוכן להכחיש כי תודות לחסכונות אלה הוא מיליונר.

זרח ורהפטיג: שיגעון הדירות

ד קן חברי־הכנסת, הד״ר זרח ורהפטיג מהמפד״ל, הוא בעל היסטוריה של פעילות ציבורית ענפה.

ורהפטיג היה חבר מועצת־המדינה הזמנית וחבר־כנסת החל בכנסת הראשו־נה. במשך שמונה שנים, החל בשנת 1961, הוא היה שר־הדתות, ובכנסת השמינית כיהן כיושב־ראש ועדת החוקה־חוק־ומישפט, וחבר ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, תפקיד שבו הוא נושא גם בכנסת זו.

ח״כ משה מירון
מיליונר סודי

ורהפטיג, יליד 1906, היגר מפולין לארצות־הברית, אחרי שקיבל תואר עורך־דין באוניברסיטת ורשה. בארצות־הברית שימש כסגן מנהל המוסד לבעיות היהו־דים בניו־יורק, ורק כאשר הבטיח לו יעקוב חיים שפירא המנוח להכניסו למועצת־המדינה הזמנית, הוא עלה לא־רץ, בשנת 1947. את הדוקטורט שלו במישפטים עשה ורהפטיג באוניברסיטה העברית בירושלים, אולם הוא מעולם לא עסק בפרקטיקה מישפטית.

ורהפטיג הוא אדם עשיר, בעל תאוה לרכישת דירות. תחילת עושרו באה מהוריו. הם הורישו לו סכום כסף נכבד, וגם דירות אחדות בירושלים. את כל הכסף השקיע ורהפטיג ברכישת דירות בבירה, הן משום שהוא חושב שדירות הן הנכס הטוב ביותר, והן משום שזה היה תנאי הצוואה של הוריו: על בנם היה לרכוש דירות בירושלים, לנכדיהם.

ורהפטיג עצמו מתגורר בדירה גדולה, השווה כיום יותר מ־3 מיליון לירות במרכז ירושלים, ברחוב נרקיס 7 א׳. דירה זו היא מקור לעוגמת־נפש לזוג ורהפטיג, משום שהם רבו עם מרבית שכני הבית, מפני שהם מסרבים לשלם, מזה שנים רבות, את מיסי ועד־הבית. כאשר היה ורהפטיג שר, הוא הצליח לקבל הלוואות גדולות מקרנות ממשל־תיות, כדי להמשיך ולקנות דירות. בכספי הלוואות אלה הוא קנה לו עוד שתי דירות, האחת ברחוב נרקיס, בסמוך לדיר־תו, והשניה בקריית־משה.

ורהפטיג סירב לפרט את גודל רכושו, אולם חוגים המקורבים אליו במפד״ל מעריכים את מחיר הדירות שבבעלותו בכמה עשרות מיליוני לירות.

ורהפטיג ואשתו מקיימים אורח־חיים צנוע עד צנוע־ביותר. הגברת ורהפטיג מביאה הביתה משכורת של פקידה בכי־רה. היא עובדת במערכת פסקי־דין של בית המישפט העליון שבמישרד־ממישפטים.

אליעזר שוסטק: ביטוח רפואי

ש ר־הבריאות אליעזר שוסטק נחשב כאחד האנשים הצנועים בכנסת. הוא מתגורר בווילה ברמת־גן, ונוסע מדי יום ביומו מרמת־גן לירושלים במכונית־השרד הממשלתית שלו.

השר אליעזר שוסטק
קופת־חולים משלו

אולם בחצר ביתו של שוסטק עומדת, מהיום שבו הוא נבחר כחבר־הממשלה, מכונית פיג׳ו 504, השייכת להסתדרות־העובדים־הלאומית. משך שנים רבות היה שוסטק המזכיר הכללי של הסתדרות זו, והשליט הכל־יכול בה. עד היום אית־נים קשרין של שוסטק עם כור־מחצבתו, הרבה יותר מהמקובל בין שר לבין מקום־עבודתו הקודם.

ח״כ תופיק טובי
שכר, לא פלש

מילבד משכורתו כשר וחשבון־ההוצאות הפתוח שלו, מקבל שוסטק בן ה־68 הטבות שונות מקופת־החולים הלאומית ופנסיה, אמנם חלקית, משום שהוא נחשב כעובד־מדינה, המשלימה את המשכורת שלו.

תופיק טובי: שכר, לא פלש

ד ובר רקח וחבר הלישכה המדינית של מיפלגה זו, עוזי בורשטיין, ביקש להגיב על הקטע בסידרה זו שהתייחס לחבר מפלגתו, ח״כ תופיק טובי (העולם הזה 2169). בורשטיין טוען, כי נפלה טעות בכך שנכתב כי תופיק טובי פלש בשעתו לדירה בוואדי־ניסנס. דירתו של טובי ברחוב יבנה בחיפה הוחרמה במיל־חמת־העצמאות, ולכן הוא נאלץ לשכור, בסכום שעד היום הוא נמוך ביותר, דירה בוואדי־ניסנס.

לדברי בורשטיין, עורר הקטע על טובי מרירות רבה ברק״ח, ולדעת חברים רבים היתה זו התקפה פוליטית על טובי. ברק״ח מעלים על נס את צניעותו של טובי. „הוא חוסך הרבה כסף למיפלגה,״ הסביר בורשטיין להעולם הזה, „יש לו אמנם מכונית פיג׳ו 404, אבל פעמים רבות הוא מעמיד אותה, ונוסע באוטובוס או ברכבת. הכנסת אמנם משלמת לו את הוצאות־הרכב, אולם אילו היה נוסע את כל נסיעותיו במכונית, היתה צריכה המיפלגה להוסיף לו עוד כסף. לכן, כשהוא נוסע לא פעם ברכב ציבורי, הוא חוסך כסף למיפלגה.״

כפית אחת בבוקר ויום נפלא מתחיל...

הכל מתחיל בבוקר, עם הכפית הראשונה של פולנית. הפולנית, מוצר המורכב מפולן (אבקת פרחים), מזון מלכות ודבש ובעל טעם מעניין.
הפולן, המרכיב הזכרי של הפרח, הינו מזון עשיר בפרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים לגוף.
עם כל כפית פולנית, אתה מרגיש איך גופך מתחזק והרגשתך הכללית משתפרת.
הפולנית מיוצרת במעבדת "גליל" מפרחי הגליל. צמחיה עשירה ורעננה, נקיה מכל פגעי הריסוס וזיהום האויר המאפיינים את מרכז הארץ.
מומלץ לקחת כפית אחרי כל ארוחה, כ־3-4 כפיות ליום.

להשיג בשק"ם בשופרסל בסופרמרקטים בצמחוניות ובחנויות מובחרות.

גליל
מזון מלכות

פולנית - הממריץ הטבעי

ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר

וואי-טוב

חופשה חלומית באיי יוון במחיר שלא חלמת עליו!

בוא לחופשת כיף אמיתית באיי יוון הקסומים: חופי-ים יפהפיים, חיי-לילה תוססים, מקצבים לוהטים, חוויות גסטרונומיות... טעמה של חופשה בלתי נשכחת, ואירוח בבתי-מלון מן המפוארים ביותר ועד לעממיים. מרכזי קניות זולים במיוחד - לכל טעם ולכל כיס.

יוון. גלה את נופיה המרהיבים וכפריה הציוריים, הכר עם לבבי ומכניס אורחים. ולכשתשוב תאמר גם אתה:

חופשה ביוון - רעיון מצויין.

24 טיסות שבועיות ליוון - פרטים בסוכנויות הנסיעות או במשרדי אולימפיק ואל-על.

OLYMPIC AIRWAYS

אל על EL AL

צעירי המפד"ל קיבלו כסף מסוחר־נשק מכסיקאי, ולחצו באיומים על שר־הביטחון לעשות עמו עסקים

כרטיס

עזר וייצמן
סירב

זכות־הון המר
נחלץ

למכסיקו

ה שמועות החלו במיזגון הכנסת. אחר־כך עברו למוסדות ביטחוניים, למישרד־הביטחון, לתעשייה האווירית ולמיפלגות השונות. היו שטענו כי עומדת להתפוצץ פרשת־השוחד הגדולה ביותר בּ־מדינת־ישראל. אחרים טענו, כי בפרשה זו מעורבים שרים וחברי־כנסת ממיפלגות שו־נות, ואף נשיא־המדינה.

השמועות כולן התרכזו סביב ישראלי לשעבר, שירד לפני יותר מעשר שנים למכסיקו, אולם מאז לא ניתק את קשריו עם ישראל — מרדכי („מרכוס") כץ.

לא זו בלבד שכץ שמר על קשר עם ישראל, אלא עשה הון רב הודות לקשר זה. הוא הפך סוכן התעשיה האווירית, ומיפעלים הקשורים בתעשיה זו, בדרום־אמריקה, כשהוא עושה מיליונים רבים מדמי־עמלה, שגבה ממוצרי התעשיה האווי־רית והתעשיות האחרות שמכר לארצות דרום־אמריקה, הצמאות לכל פריט של נשק ולכל פריט טכנולוגי.

אולם מתברר כי קשריו של כץ לא היו רק קשרים עסקיים עם מוסדות ביט־חוניים בישראל, אלא אף קשרים עם מיש־כן נשיא־המדינה, ועם המפד"ל. כץ הקים קרן, הנקראת על שמו, אשר הועמדה לר־שות נשיא־המדינה. קרן זו מיועדת לישּ־ראלים כישרוניים וצעירים, בעיקר צעי־רים דתיים. בראש ועדת־השופטים של הקרן, שהעניקה מדי שנה מילגות בסכּ רב־רושם שנערך בבית־הנשיא, עמד הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן. בין חברי ועדת־הקרן היו גם ח"כ פסח ורהפּ־טיג מהמפד"ל ושר־החינוך־והתרבות, זבו־לון המר.

אולם כץ לא הוציא את כספו רק על הקרן הרישמית, אלא גם על קרן אחת נוספת, שבאופן רישמי אינה קיימת: קרן צעירי המפד"ל. במשך שנים ארוכות תרם כץ סכומים בני מאות אלפי דולארים לצעירי המפד"ל, בראשותם של זבולון המר וח"כ יהודה בן־מאיר, כספים שבחלּ־קם הגדול עברו לקופת גוש־אמונים.

שי לח"כ הדתי

לפני חודשים אחדים ביקש שר־הביטחון, עזר וייצמן, להפסיק את קשריה של התעשיה האווירית עם מר־כוס כץ.

לוייצמן היו שני נימוקים לדרישתו זו. האחד: „אני פשוט לא אוהב את האיש הזה," הסביר למקורביו. השני היה ענייני יותר. על פי החוזה של כץ עם התעּ־שיה האווירית, רשאי היה כץ למכור את המוצרים, שהוא רוכש בארץ, בכל מחיר שהוא רוצה.

וייצמן מתנגד לשיטת־מכירה זו. לדעתו

יהודה בן־מאיר
לחץ

כרטים למכסיקו

(המשך מעמוד 15)

על מדינת ישראל לקבוע באיזה מחיר ימכרו מוצרי תעשיית הנשק שלה, ומה תהיה גובה העמלה של הסוכן. כץ, לעומתו, טוען: „מה איכפת לכם בכמה אני מוכר? אני משלם לכם את מה שאתם דורשים, וכמה אני מקבל אחר־כך בשביל זה, זה לא עניינכם!"

וייצמן אינו מקבל שיטה זו, והחל מצמצם את החוזים של כץ עם מיפעלי התעשיה האווירית, כאשר המגמה שלו היא להוציא את כץ ממעגל מכירת הנשק הישראלי לחוץ־לארץ. אז החלו הלחצים, בעיקר מצד אנשי המפד"ל, על וייצמן.

תחילה היו הלחצים כימעט פראיים, עד כדי כך שח"כ יהודה בן־מאיר העז לערוך עם וייצמן שיחה קשה בעניין כץ. כאשר ראה בן־מאיר כי אינו מצליח לשכנע את וייצמן, הוא הודיע על־כך לכץ.

אז ערך איש־העסקים הממולח, היושב במכסיקו, כמה מהלכי־ריכוך. הוא שלח שני זוגות כרטיסי־טיסה לשני מיטיביו בארץ, זבולון המר ויהודה בן־מאיר. המר, שהוא חיה פוליטית נבונה, ואשר היה מודע למילחמות כץ—וייצמן, סירב לקבל את הכרטיסים, כדי להתנקות לגמרי מהקשר עם כץ. התפטר המר גם מועדת קרן כץ שבמישכן נשיא־המדינה, כשהוא מנמק זאת באופן רישמי בכך ששר אינו יכול להיות חבר בוועדה כזו. זו לא היתה הסיבה האמיתית, מאחר שהמר היה, גם בתקופה שבה היה שר־הסעד, חבר פעיל בוועדה.

אולם בן־מאיר קיבל את השי, ונסע למכסיקו, יחד עם אשתו, על חשבונו של כץ. התירוץ הרישמי לנסיעה: חתונת בנו של כץ, שנערכה במכסיקו־סיטי.

לא נבהל מאיומים

שבועות אחדים קודם לכן ביקר בדרום־אמריקה סגן שר־הביטחון, מר דכי ציפורי. הוא זכה באירוח מלכותי על חשבונו של כץ, וכשחזר ארצה הביע הירהורים בקול־רם בזכותו של כץ, כשהוא טוען: „כץ הוא סיפור־הצלחה. בתעשיה האווירית טוענים כי הוא אחד הסוכנים הטובים ביותר שלהם. הוא מביא הרבה כסף לישראל."

אולם וייצמן לא שוכנע, לא מהלחצים של בן־מאיר ולא מהלחצים העקיפים של סגנו, ציפורי. יש להניח כי ציפורי אמר את שאמר בזכותו של כץ, מבלי לדעת כלל על המאבק המתנהל מאחרי הקלעים. הוא פשוט התרשם מהאירוח שהעניק לו כץ.

אז החליט בן־מאיר להטיל למערכה את הקלף האחרון והחשוב ביותר שלו. לפני חודשים אחדים, בעת אחת ההידרדרויות במשא־ומתן על השלום, איים עזר וייצמן בהתפטרות. היה זה דווקא שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, שאינו חשוד כמקורב לצעירי המפד"ל, שהעלה, בעת ישיבת סיעת המפד"ל בכנסת, את הרעיון שהמפד"ל תאיים שאם וייצמן יפרוש, תפרוש גם היא מהקואליציה. הסיבה לתרגיל של אבו־חצירא היתה פוליטית טהורה. ליוני המפד"ל, שאבו־חצירא נמנה עליהם, נוח מאד שוייצמן ימשיך לשרת בממשלה.

עתה החליט בן־מאיר לנצל את המהלך שלא הוא ביצע. הוא דאג לכך שייוודע לווייצמן כי האיום של המפד"ל בפרישה היה יוזמה שלו, וכי וייצמן חייב לו על־כך טובה. במסר הזה של בן־מאיר לא היתה רק בקשת תשלום לאיש שלומו של בן־מאיר, אלא גם איום מוסווה. אם וייצמן לא יתנהג כשורה, יכולה המפד"ל, בזמן משבר אחר, שלא לתמוך בו.

תגובת וייצמן לא איחרה לבוא. באותם צינורות בדיוק הוא הודיע לבן־מאיר — בצורה עקיפה, כמובן — כי מנוי וגמור עימו להוציא חוזים מידיו של כץ, וכי הוא, וייצמן, אינו נבהל מאיומים.

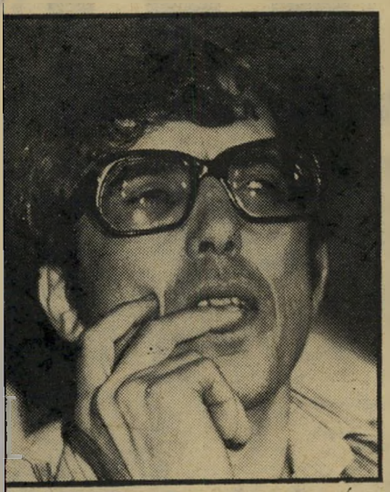
אולם בן־מאיר עדיין לא ויתר. קשה לו לוותר על פרה חולבת מסוגו של כץ, המזרימה כספים רבים לצעירי המפד"ל, ואף נותנת לו מתנות אישיות יקרות־ערך. בן־מאיר החל מפיץ שמועות, שנקלטו מהר, אשר כל מגמתן היתה לסבך את וייצמן. על פי השמועות, וייצמן וכץ הם ידידים בלב ובנפש ומעורבים בקישרי־מיסחר עוד מהגילגול הקודם של וייצמן, כשהיה בעל חברות יבוא ויצוא.

לבן־מאיר היתה גם הוכחה ליחסים הטובים של וייצמן עם כץ. כאשר ביקר הנשיא ג'ימי קארטר בישראל, הגיע לארץ גם כץ, לאחד מביקוריו הרבים כאן. כץ ביקש להיות מוזמן לארוחת־הערב החגיגית שנערכה על־ידי נשיא־המדינה במישכן הכנסת. הוא פנה לליאשכת הנשיא, וביקש כרטיסים. התשובה היתה שלילית.

לדברי בן־מאיר, היה זה עזר וייצמן אשר סידר, בסופו של דבר, הזמנות לידידו, כץ.

האמת היתה, כמובן, אחרת. בן־מאיר התקשר אל פקיד בכיר במישרד־החינוך, מאחרי גבו של זבולון המר, וביקש שיסעילו לחץ על נשיא־המדינה שיתן לכץ כרטיסים. אותו פקיד, היודע על קישרי־הם ההדוקים של השר שלו עם בן־מאיר, היה בטוח כי הבקשה היא על דעת וביזיעת השר, והחל מסריד את לישכת נשיא־המדינה בעשר שיחות טלפון ליום.

לבסוף נעתרה לישכת הנשיא ללחצים בשמו של המר. אולם אז התגלה כי לא נותר מקום, באופן פיסי, עבור כץ ואשתו. זה לא הרתיע את הפקיד, שליחו של בן־מאיר. הוא התקשר למישרד־הביטחון וסיפר לפקיד בכיר אחר במישרד זה על גיגית שנערכה על־ידי נשיא־המדינה במישכן הכנסת. הוא פנה ללישכת הנשיא, וביקש כרטיסים. התשובה היתה שלילית.

אהרון אבו־חצירא
נוצץ

לדברי בן־מאיר, היה זה עזר וייצמן אשר סידר, בסופו של דבר, הזמנות לידידו, כץ.

האמת היתה, כמובן, אחרת. בן־מאיר התקשר אל פקיד בכיר במישרד־החינוך, מאחרי גבו של זבולון המר, וביקש שיסעילו לחץ על נשיא־המדינה שיתן לכץ כרטיסים. אותו פקיד, היודע על קישרי־הם ההדוקים של השר שלו עם בן־מאיר, היה בטוח כי הבקשה היא על דעת וביזיעת השר, והחל מסריד את לישכת נשיא־המדינה בעשר שיחות טלפון ליום.

לבסוף נעתרה לישכת הנשיא ללחצים בשמו של המר. אולם אז התגלה כי לא נותר מקום, באופן פיסי, עבור כץ ואשתו.

זה לא הרתיע את הפקיד, שליחו של בן־מאיר. הוא התקשר למישרד־הביטחון וסיפר לפקיד בכיר אחר במישרד זה על הבעייה: „שני השרים, המר וייצמן, רוצים מאד שכץ ישתתף בארוחה. זה חשוב לתעשיה האווירית שכץ יקבל את הכרטיסים." הפקיד במישרד־הביטחון, שגם הוא הוטעה, חשב כי השיחה נעשתה על דעת השר שלו, והסכים לוותר על המקומות שלו עבור ביטחון ישראל.

כץ השתתף בארוחת־הערב, וכל גדולי המדינה ראו אותו שם. בן־מאיר התחיל להדליף עוד לפני שהסתיימה ארוחת־הערב כי היוזמה היתה של וייצמן, שהוא ידידו הקרוב של כץ, והסיפורים במיסדרונות המישרדים הממשלתיים ובמיזנון הכנסת הרקיעו שחקים.

סיפורים אלה הגיעו גם לאוזניו של עזר וייצמן, אשר החליט שלא להגיב. אחרי שיחה עם המר התברר לווייצמן, למעלה מכל ספק, כי בקלחת בוחש בן־מאיר, ללא ידיעתו של המר. היועצים המישפטיים של מישרד־הביטחון ושל התעשייה האווירית התחילו לבדוק כיצד אפשר לקצר את התהליך של ביטול החוזים עם כץ.

בתגובה להעולם הזה אמרו המעורבים בפרשה, או המקורבים אליהם:

● **יהודה בן־מאיר:** „אין לי מה לדבר על העניין."

● **מקורבי זבולון המר:** „להמר אין קשר לפרשה. הוא מכיר את כץ, אך סירב לקבל ממנו את כרטיסי־הטיסה למכסיקו. מעולם לא ניסה המר להשפיע באיזשהו כיוון בפרשת כץ על שר־הבטחון ואינו יודע על כספים שכץ נתן לצעירי המפד"ל. השר המר התפטר גם מוועדת קרן כץ."

● **מקורבי עזר וייצמן:** „מנוי וגמור עם שר־הביטחון לנתק את הקשרים בין התעשיה הביטחונית לבין מרכוס כץ, וככל שיהיה הדבר מהר יותר, כן ייטב לעם ישראל."

● **לישכת נשיא־המדינה:** „אין לנו כל קשר עם כץ, מילבד קרן כץ, שאותה קיבלנו בירושה מהנשיא הקודם. סירבנו להעניק לכץ הזמנות לארוחת־הערב, אך היו לחצים וגם מישהו ויתר על ההזמנות שלו, לכן הוא קיבל הזמנות."

● **שר־הדתות אהרון אבו־חצירא:** „ההצעה שלי, שהמפד"ל תשקול אם להמשיך ולהיות בקואליציה אם שר־הבטחון יתפטר מהממשלה, היתה עניינית. אני חושב שזה לא טוב לעם ישראל ש־וייצמן יתפטר. אני מצטער אם היה מי שניצל הצעה זו למטרות בלתי־כשרות."

לאור הביקוש הרב, נא הכינו כרטיסים מראש

כרטיסים: „לאון" תל־אביב, פסז' דיזנגוף 101, טל. 247373 וביתר משרדי הכרטיסים **בתל־אביב. בת־ים**, „היוזם". ר"ג, „רכניץ". חולון, „קורקסטרון", „דיראון". נתניה, „סיגנל". הרצליה, אלכסנדר". פתח־תקווה, „וייס". רמלה — לוד, „גלובוס".
משרדי הפקה: טל. 242608, 224078

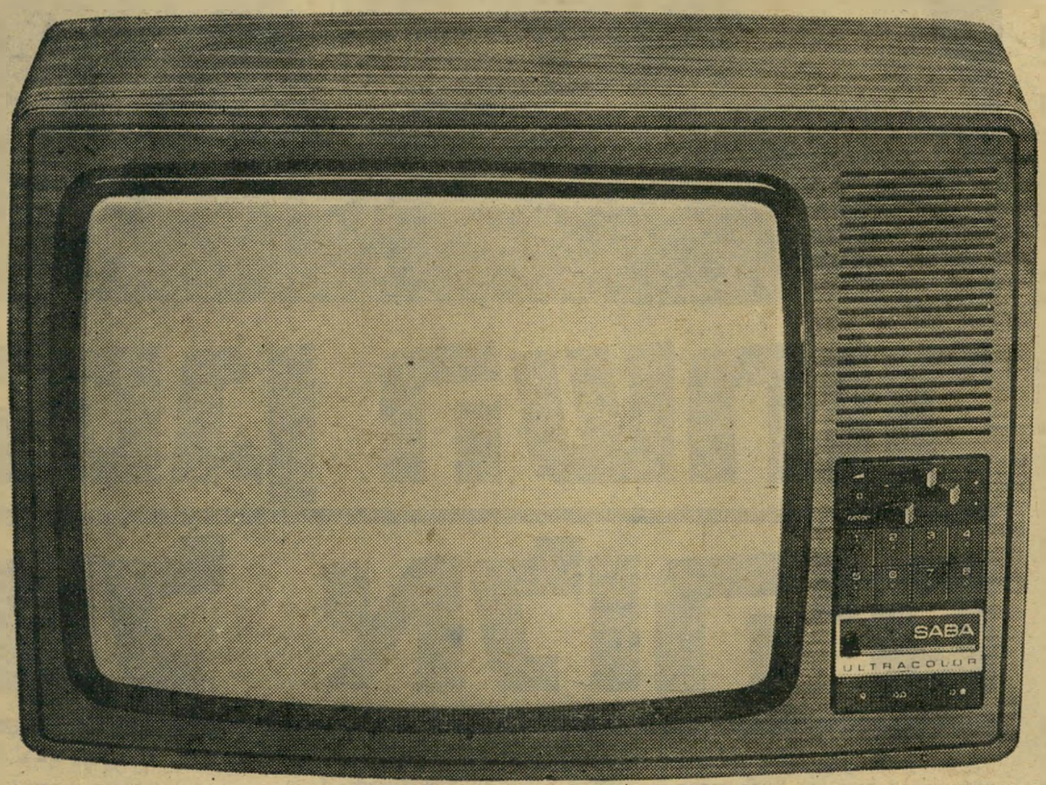
„מסדה"
דיזנגוף תל־אביב בע"מ
לקראת חג הפסח הגיעו מישלוחים חדשים של פוסטרים צבעוניים מקסימים
המבחר הגדול ביותר במחיר הזול ביותר
28 ל"י בלבד, כולל מ.ע.מ.
רפרודוקציות אמנותיות, כ־300 דוגמאות שונות במחיר 77 ל"י, כולל מ.ע.מ.
„מסדה דיזנגוף", רח' דיזנגוף 164, ת"א

תן טרמפ לחייל

בדבר אחד כולנו מאוחדים

סאבא

הטלויזיה הצבעונית הטובה ביותר מתוצרת גרמניה

טלויזיה סאבא הינה המובילה בראש באיכות הצבע, נקיון הצליל ובהירות התמונה. לטלויזיה סאבא-השרות והאחריות המעולים של תדיראן. טלויזיה סאבא-הטלויזיה מספר אחד בגרמניה.

הסגן השחור של אלוהים

בראיון בילעדי שהעניק לכתבת העולם הזה מסביר מומחד עלי את השקפותיו על ישראל, היהודים הפלסטינים והאיסלם

א ם אין ההר בא אל מוחמד, בא מוחמד אל ההר.

זאת למדתי על בשרי, כאשר הלכתי לראיין את מוחמד עלי, אחד מעשרת האנשים המפורסמים ביותר בעולם, האיש היחידי שזכה שלוש פעמים בתואר אלוף העולם במישקל כבד באיגרוף, והסגן הראשון של אלוהים, ברחבי ארצות־הברית.

המפיק היהודי, זאב בראון, הוא שקבע לי את הפגישה עם מוחמד האחד־והיחיד.

הגעתי לבברלי הילטון, המלון האהוב על אנשי־הקולנוע בלוס־אנג'לס, ונפלתי לתוך מסיבת עיתונאים שאירגן איגוד הכתבים הזרים בהוליווד, שהיא בדיחה בפני עצמה.

באולם טבול בפרחים, על סיפלי קפה וקרואסון, ישבו כ־70 עיתונאים מכל רחבי העולם וחיכו למוחמד עלי ולכריס כריסטופרסון, כוכבי הסרט דרך החופש, שלכבוד סיום צילומיו אורגנה מסיבת העיתונאים.

עינה של יורדת

ע וד זה הספקתי להתאכזב מהעובדה כי נקלעתי לתוך מסיבת־עיתונאים ולא לתוך ראיון בילעדי, כפי שהובטח לי, והנה קלטה אותי עינה של יורדת ישראלית בשם ג'ודי סלומון, שהיא חברה באיגוד. תוך שנייה הגיע אלי גברתן גבה־קומה, בעל שפם, ודרש ממני לצאת מהאולם. טענתי שהוזמנתי על־ידי מר בראון, המפיק הידוע, ולפני שאדבר איתו לא אעזוב את האולם. גברת סלומון, שהיא גם נציגת הסרט הישראלי בהוליווד, לחצה, והגברתן איים שיקרא לשומרים שיעיפו אותי מהאולם. הבטתי במוחמד עלי, וכימעט קראתי לו לעזרה. ואז הופיע אחד שהציג את עצמו בשם אביק גילבוע, כתב לאשה, ודרש שאפנה את האולם, פיניתי. ראיתי את הראיון בעירפול הסיגריות הזולות של העיתונאים הזרים הרבים.

המפיק בראון יצא מייד אל המיסדרון, התנצל והסביר שג'ודי סלומון, לשעבר נשיאת איגוד־העיתונאים הזרים, דרשה שלא נהיה נוכחים במסיבת־העיתונאים, שלא נגנוב לה, חס וחלילה, את הסקופים שעליה לחלק עם 70 עיתונאים נוספים.

המפיק בראון הציע שנחכה עד תום מסיבת העיתונאים, ואז ניפגש, הצלם זאב מגור ואני, עם עלי, בחדר נפרד.

ג'ודי סלומון, בסביבות גיל ה־50, ממושקפת, בעלת מיבטא רומני, יצאה החוצה, כשהיא מחייכת חיוך ניצחון שהארס נוטף ממנו: „אמרתי לכם שלא תיכנסו!"

ואכן לא נכנסנו. לעומת זאת, בתום מסיבת־העיתונאים, כשעמדנו בצד וחיכינו למוחמד עלי, שיואיל להיכנס איתנו לחדר פרטי, הוא פנה אלי, לחץ את ידי, אמר לי „שלום" בעברית והזמין אותי לנסוע לאולפן־ההקלטה שבו הוא מקליט את פס־קול הסרט דרך החופש. שם, אמר, יוכל לשוחח איתי בייתר נוחיות.

הוא שאמרתי — אם אין ההר בא אל מוחמד, מוחמד בא אל ההר.

„אני לא פלסטיני"

כ די שאפשר יהיה להבין את הבילבול עדיות של הראיון הזה, צריך להסביר מיהו מוחמד עלי באמריקה. האיש נחשב סופר־סטאר בן־אלמוות, נערץ על מיליוני שחורים ולבנים כאחד. במבט ראשון הוא נראה כמו מישהו שהתנתק לגמרי מן המציאות. הוא מדבר בקול רם, בקצב איטי, ומשתמש במילים פשוטות. הוא מדבר על עצמו בגוף שלישי, ומתייחס לעצמו כאל מישהו אחר. הוא מדבר על עצמו כאל מישהו אחר.

מוחמד עלי עם כריס כריסטופרסון בסרט „הדרך לחופש"

כתבת „העולם הזה", שרית ישׂ, מדגימה למוחמד עלי איך להתאגרף

שון הוא נראה ומתנהג כ„פרעך צמרת". הוא אוהב לראות ולהראות. כשיצא ממסיבת־העיתונאים, עמד שעה ארוכה ברחבה של ההילטון ואיפשר לצלמים לצלמו מכל צד.

הוא נכנס לרולס רויס שלו, מדגם קורל של המפיק זאב בראון. הוא לחץ יד לכל עובר ושב, חילק אוטוגרפים, התחבק חיבוק־דוב עם המנחה דיוויד פרוסט, שהגיע אל בית־המלון, שבו מתגוררים הכוכבים שאינם תושבי קליפורניה, בעת שהותם בעיר.

הוא נכנס אל המלון ויצא מתוכו, הקיף נישׂ, פתח את הגג והסריף את דעתו פעמים אחדות את הרחבה, ולבסוף נסע אל אולפן־ההקלטה, כשהוא נוהג במכונית, והמפיק זאב בראון לצידו. מאחוריו נסעו שני שומרי־ראש שלו, במכונית־ספורט מהירה.

עלי לא הספיק להפתיע. הוא נופף בידו לשלום למכוניות שנסעו לידו, צעק „היי!" אמריקאי גדול לחתיכה שחורה במכונית קאדילק.

הוא עצר את המכונית ולחץ את ידי האנשים שעברו בשדרות־הוליווד. בכל פעם שהוא עוצר את מכוניתו, קופצים שומרי־ראשו כדי להגן עליו.

לבסוף, כעבור שעה ארוכה, הגענו לאולפני־הקלטה. עלי, גדול, עייף, לבוש חליפה כחולה פשוטת־מראה, השתרע על הספה והזמין ארבעה המבורגרים עם גבינה, ושתי פחיות קוקה קולה. בקול צרוד, נמוך, מבלי להביט לעברי, התחיל להריץ את האידיאולוגיה שלו.

צריך להבין, היהודים בארצות־הברית חושבים שהוא מוסלמי־אנטישמי. הישראלים חושבים שהוא החבר הכי טוב של יאסר ערפאת, ושהוא מאד מעורה בעניין הפלסטיני.

שאלתי אותו: „מה דעתך על השלום בין ישראל ומצריים? מה דעתך על המצב במיזרח התיכון?"

עלי: „אני לא גר שם, זה לא מעניין אותי. אני רוצה לראות שלום בין ישראלים וערבים, בין קאתולים ופרוטסטנטים, בין יהודים ובודהיסטים. אני רוצה לשחרר אנשים מכבל השינאה, הקינאה והרוע.

„אין לי עניין אישי במיזרח התיכון. אילו הייתי גר שם, היה איכפת לי. אני לא מבין את הבעייה, אני לי יודע מי היה שם קודם, היהודים או הערבים, אני לא יודע מה נכון ומה לא נכון.

„אילו ידעתי, יכולתי לדבר. אני לא פלסטיני ואני לא ישראלי. אני איש שחור בארצות־הברית של אמריקה, וזו הבעייה שלי."

בקול שקט, עניני, בצורה אינטליגנטית, הוא מסביר מדוע המיר את דתו, מדוע הפך מאקסיוס קליי למוחמד עלי.

האיש האימתני, הנחשב כקאפריזי וגסרוח, מרים את עיניו, מביט בי בפעם הראשונה במשך כל השיחה ואומר:

„רגע אחד! תני לי להביט בך; אתם, הישראלים, לא נראים כל־כך רע, בעצם. תגידי, יש אצלכם שחורים כמוני?"

מוחמד בחפקיד ג'קסון, שהפך סנאטור

„יהודיה טיפוסית, מה?"

כאן הוא חוזר לענייננו ומסביר: „לפני עשר שנים החלטתי לקבל על עצמי את האיסלאם. באיסלאם יש היגיון, יש תשובות על כל השאלות, יש פיתרון לכל הבעיות.

„דרך האיסלאם למדתי שהצדק מתחיל בבית. אדם צריך לפתור קודם כל את בעיותיו שלו, לפני שהוא פותר את בעיותיהם של האחרים, ואלוהים עוזר רק לאותם העוזרים לעצמם.

„את יודעת שאנחנו, השחורים, חיים באמריקה 400 שנה. את יודעת שאלה הן 400 שנים של בעיות. אני כל־כך עסוק בבעיות שלי, ואת שואלת אותי על הבעיות שלך! את לא חושבת שזה אגואיסטי?" ואז הוא קורץ ואומר למפיק היהודי זאב בראון: „יהודיה טיפוסית, מה?"

ושוב הוא מרצין וחוזר לענייננו: „בכל הדתות יש רע ויש טוב, יש נכון ויש לא־נכון. אני לא יודע מי צודק ומי לא. אני אוהב את כל האנשים, ורוצה שיהיה טוב לכולם."

„את יודעת שאלוהים צבע את כל בני־האדם בצבעים שונים. הוא ידע מה הוא עושה. הוא צבע כושים בשחור,

(המשך מעמוד 19)

לבנים בלבן, סינים בצהוב. כך הוא רצה שהעולם יהיה. הוא לא עשה טעויות עם אף עם אחד, מלבד טעות אחת, שהיא גורלית עבורי."

"ומהי הטעות?" אני שואלת.

"אין "שחור־לאנד"

עלי: "למכסיקנים הוא נתן את מכסיקו, לסינים הוא נתן את סין, ליפאנים נתן את יפאן, לישראלים את ישראל. לכולם יש בית, הם נוסעים ממקום למקום, אבל יש להם בית. לכולם, חוץ מאשר לשחורים. לשחורים אין ארץ הנקראת שחור־לאנד. כל האנשים חיים על שם הארצות שלהם. סינים — סין, גרמנים — גרמניה. קובאים — קובה. מצרים — מצריים. אין ארץ הנקראת NIGGERS. אין לנו ארץ.

"האמריקאים הביאו אותנו כעבדים מאפריקה, וקראו לנו ניגרס. הם גם נתנו לנו את השמות שלנו. כשאני שומע ויינשטיין — אני יודע שהבן־אדם יהודי. כשאני שומע קוסיגין — אני יודע שהבן־אדם רוסי. כשאני שומע גונזאלס — אני יודע שהמדובר בספרדי. כשאני שומע לומובה — אני יודע שהמדובר באפריקאי. אבל כשאני שומע בראון, וושינגטון, קליי, אני אף פעם לא יודע אם מדובר בלבן או בשחור.

"לכן החלפתי את שמי! לכן אני לא קסיוס קליי יותר, כי אם רק מוחמד עלי — מוחמד עלי זה שם כושי, שחור. אבי הרוחני, אליהו מוחמד, שהוא האב הרוחני של כל המוסלמים השחורים בארצות־הברית, העניק לי את השם. כשאני אומר מוחמד עלי, ישר יודעים שמדובר בבן־אדם שחור."

דיבורו שוטף. הוא מכוון את השיחה, מנתב אותה לאפיקים מעניינים, לא מתלהב, מדבר בשקט, ברצינות, על בעיות שנדמה כי הן כואבות לו באמת ובתמים.

עלי: "ארבעה מיליון כושים אמריקאיים הימרו את דתם והפכו מוסלמים. אני האחראי הראשי לעניין הזה, ואני מאשלם אותם מדי יום. יש לי דבריפ להגיד להם, לשנות את כל דעתם על החיים, לשנות את כל אורח־חייהם. אני לוקח זונות, מלביש אותן בבגדים, הופך אותן בני־אדם, לוקח ילדים מהרחוב, לוקח ג'נקים המכורים לסמים, ממיר את דתם למוסלמית, הם משתנים. את מבינה? יש לנו, הכושים באמריקה, בעייה. אחרי שאתם, הישראלים, תפתרו את כל בעיותיכם, לנו עדיין תהיה בעייה!"

שרית ישי עם כריסטופרסון יעלי
היד המהירה ביותר + השחקן הטוב ביותר

שרית ישי עם המפיק בראון ועלי
עיר־סרטים בישראל + קארירה בהוליווד

עבד ברח לצבא

דוא נורד לפני 37 שנים בלואיס ואלו, שבמדינת קנטקי, בנם של אודסה גרדי קליי וקסיוס קליי האב. בגיל 12 הצטרף למועדון־איגרוף.

עלי: "גנבו את אופני וחיפשתי שוטר. מצאתי אחד מלמד חבורה של ילדים איגרוף בקרן הרחוב. הצטרפתי לחבורה, הפכתי מתאגרף. אך אף פעם לא מצאתי את אופני."

בגיל 18 זכה במדליית־זהב באיגרוף במישקל כבד, באולימפיאדה שהתקיימה בשנת 1960 ברומא. מאז הפך מוחמד עלי אגדה.

בסרט דרך החופש הוא מגלם את דמותו של ג'ידעון ג'קסון, עבד ממדינות הדרום שברח כדי להילחם בצבא הצפון, ואחרי מילחמת־האזרחים הפך הסנטור הכושי הראשון בארצות־הברית. הסרט מבוסס על סיפורו הנודע של הוורד פאסט, ועלי הסכים להשתתף בו רק ביגלל המסר שבו. זהו תפקידו הראשון בסרטים, להוציא את השתתפותו בסרט ביוגרפי על חייו. את הסרט מפיק זאב בראון, המספר לי כי טוענים כי רק מפיק כמו בראון היה מסוגל לשכנע את עלי להופיע בסרט.

אגב, לבראון מעורבות אישית בישראל. הוא הקים כאן את עיר־הסרטים באילת, ויד ימינו הוא ישראלי בשם שמואל ארצה. הוא מעורה בכל הנעשה בארץ, והסביר למוחמד עלי איזה מין עיתון הוא העולם הזה.

עלי אומר "או יה!" ומוסיף: "איזה מין עיתונאית את, שלא שואלת אותי אם אני אוהב בחורות?"

אני שואלת אותו אם הוא אוהב בחורות, והוא משיב: "אני אוהב בחורה אחת במייוחד, קוראים לה ורוניקה, והיא אשתי השלישית, אם שני ילדי. יש לי בסך הכל שישה ילדים, ואשתי היא עקרת־בית נהדרת, למרות שזאב בראון מנסה להפוך אותה לכוכבת־קולנוע, ונתן לה תפקיד בסרט דרך־החופש."

"קליפורניה, אני בא!"

כשאני שואלת אותו איפה הוא גר, הוא מתנער ואומר לי, בסיגנון מוחמד עלי מובהק: "אני גר בשיקגו, אבל קניתי פה בלוס־אנג'לס בית מאד מפורסם, שנקרא פרמונט מאנור."

ואז קורה מה שציפית לו במשך כל הראיון: עלי מניף את ידיו לצדדים וצועק: "קליפורניה, הנה אני בא! אני אסלק מכאן את כל השחקנים! כל הסטארים מוכרחים לעזוב! מוחמד עלי נמצא בעיר! אני אהרוס להם את השוק! אני כל־כך פופולרי, שלא יסתכלו עליהם כשאני פה! את לא יודעת, אני מוחמד עלי ה־אחד־והיחיד, שאיש לא יכול לו! אני מוחמד עלי בעל היד המהירה ביותר בעולם, מוחמד עלי השחקן הטוב ביותר בעולם! בואו, סטארים, פנו דרך מוחמד עלי כאן!"

ולפני שאני מספיקה להתאושש, הוא קורץ בעינו למפיק זאב בראון, ופורץ בצחוק אדיר ומדבק. "נתנו לה את מה שהיא רצתה," הוא צוהל, ואני הופכת מעריצה מושבעת שלו.

באותו רקע נכנס לאולפן כריס (כוכב נולד) כריסטופרסון, ושואל "מה השימחה?" עלי מציג אותי כשרית מישראל, ואני נדהמת מהעובדה שזכר את שמי.

אחר־כך הוא מחקה הומוסכסואל, ואומר לכריסטופרסון, בקול נשי מתחנן: "אריקי, בייבי, ספר לעיתונאית איך הסתדרנו על בימת הצילומים!" כריסטופרסון, רזה כמו מקל, שזוף ויפה, משתולל מצחוק, ואומר לי ברצינות: "מוחמד עלי הוא הבן־אדם הכי מעניין שפגשתי בימי חיי. הפגישה איתו היתה שעור מאלף. למדתי ממנו המון."

הגדול מכולם

עלי אינו מסתפק במחמאות, הוא מדגים לי טריקים, קסמים שלמד משדי להפורצה, קוסם בן 23 שהוא מטפח. הוא מספר לי בגאווה שהוא היה אורחו האישי של קוסיגין במוסקבה, ושהוא לא משוגע על קומוניזם.

המפיק זאב בראון אומר לעלי כי יתן לו 10 מיליון דולאר, אם יצליח לקרוא את מה שכתבתי. מוחמד עלי מצליח שוב להדהים אותי. הוא לוקח את העמוד, שבו רשמתי את הדברים בעיברית, קורא מתוכו באנגלית, כמובן, את כל מה שאמר לי בחמש הדקות האחרונות. הוא פשוט זוכר כל מילה. כשזה נגמר, אני מצטרפת למיליוני מעריצים ברחבי העולם, ומודה: מוחמד עלי הוא הגדול מכולם!

שרית ישי

"אני רוצה שלום בין ישראלים וערבים, בין קאתולים ופרוטסטנטים, בין יהודים ובודהיסטים. אני רוצה לשחרר אנשים מכבלי השינאה"

ביום ראשון אחד, שהיה חופשי מצילומים, סט עלי לשלוש ערים שונות בארצות־הברית, כדי להופיע בכנסי צדקה. זאב בראון הוא אחד המפיקים החשובים בארצות־הברית. סירטו המפורסם ביותר הוא הנערה במורד המדרגות עם ג'ודי פוסטר. שמו מופיע ברשימת מי ומי בעולם ומי ומי בארצות־הברית. בהוליווד

עלי עם אשתו ורוניק ושתי בנותיו ב"דרך החופש"
עקרת־בית + שחקנית נפלאה

האזן ל"מארש הנצחון" במערכת אקאי וחבין מדוע אנו צועדים בראש.

מאז ומתמיד הכרת אותנו - חברה שאינה צועדת בחלם. נאמנים לדרכנו, אנו מגישים לך עתה מערכת שעונה לרחשי ליבך, את ה-MUSIC CENTER AC 3800.

לשוחרי המוסיקה, ש"אזנם יוצאת" למערכת מושלמת, שכוללת ביחידה אחת מגבר, טייפ ופטיפון גם יחד, ה- MUSIC CENTER הוא המילה הסטריאופונית האחרונה.

לא עוד הפרדה בין מרכיבי המערכת השונים, לא עוד חפיסת מקום של מספר יחידות, וזאת, בלי לאבד מעוצמת המערכת, רגישותה ואיכותה.

אנו היחידים שלא הופתענו מהמפנה המוסיקלי שמביא עמו ה- MUSIC CENTER. כי ל- MUSIC CENTER הקדשנו את כל נשמתנו. ואם תוסיף לזה את רגישותנו הקנאית לאיכות הצליל ונקיונו, את המטען הסטריאופוני המצטבר שאנו נושאים זה שנים, תווכח במו אוזיך, בעת שתפעיל את ה- MUSIC CENTER, מדוע אקאי נמצאת בראש המצעד הסטריאופוני.

Tuner-Amplifier AM-FM: 25W RMS per channel.
Bandwidth: 10Hz to 40,000 Hz/8 OHMS.
6 preset stations (on FM).
Sensitivity: 1,9 MV.

MUSIC CENTER AC-3800

Semi-Automatic turntable.
W/Magnetic Cartridge.
Cassette Tape: W/Dolby System.
W/Wow & Flutter: 0,08 WRMS.

AKAI

שמע בקול האוזן שלך - קח אקאי.

לכבוד אקאי, המסגר 70, ת"א

מעוניין להבין מה הצעיד אותכם לראש המצעד הסטריאופוני. נא שילחו לי פרוספקט מפורט.

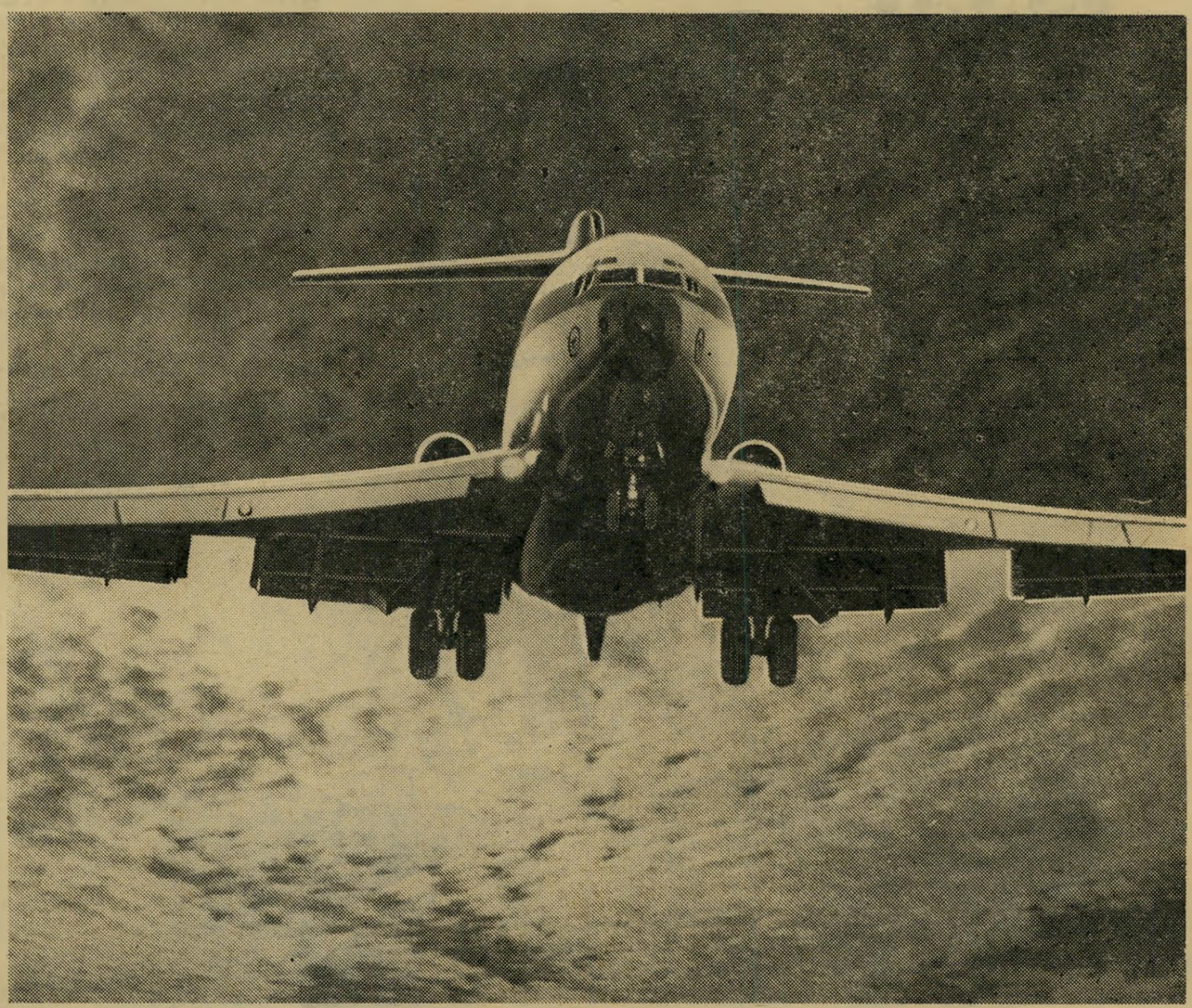
שמי .....

כתובתי .....

אקאי - ת"א, המסגר 70, טל. 30594

טיסת לופטהנזה למינכן

ה"אירופה ג'ט" של לופטהנזה ממריא בבוקר מתל־אביב לפני שעות העומס, לאחר שבילה את הלילה בלוד כדי להיות מוכן ומזומן להמראה למינכן בכל יום א' ו־ג' ב־07.20 ובכל יום ו' ב־06.40.
ה"אירופה ג'ט" של לופטהנזה מביא אותך ישר למרכז אתרי הנופש הנפלאים ביותר של אירופה: האלפים, טירול, היער השחור ומינכן כמובן.
הוא גם מביא אותך בזמן לטיסת המשך טרנס־אטלנטית נוחה מאד.
בדבר פרטים נוספים והזמנות, התקשר נא לסוכן נסיעות ה־י.א.ט.א. שלך, לסוכן המטען או ללופטהנזה.

Lufthansa

מיניסטרין השלום

מאת

אורי אבנרי

א יזה מישרד יהיה אחראי, מטעם ממשלת ישראל, על ניהול היחסים עם מצריים וקידום השלום עם שאר חלקי העולם הערבי?

בראיון שנתן לכמה עיתונים, הודיע מנחם בגין ערב־פסח את התשובה, שנראתה לו מובנת מאליה: מישרד־החוץ. אמנם, אמר, הוא יהיה שותף לניהול העניינים, אך האחריות תהיה מרוכזת במישרד זה, ולא במישרד ראש־הממשלה.

משה דיין, מצידו, עושה את הכל כדי להבטיח זאת הלכה למעשה. מכונת־התעמולה הכבירה שלו, בניצוחו של גאון־יחסי־הציבור נפתלי לביא, כבר נכנסה להילוך גבוה כדי לרומם את דיין, מביא־השלום (העולם הזה 2171).

„שרות דיין"

ב כל אמצעי־התיקשורת בארץ נפתחה מיתקפת־תעמולה אדירה, שבאה להנחיל לציבור את הגירסה: דיין הוא שהמציא את השלום, דיין גרף אחריו את בגין המהסס, דיין שיכנע את המצרים, דיין השיג מה שהשיג אצל האמריקאים.

דיין מנצל כל הזדמנות — וביניהן הזדמנויות שהוא יוצר בעצמו — כדי לספר סיפור זה. לשם כך המציא כמה מוסדות חדשים: „תידרוך שר־החוץ לסגל הבכיר של מישרדו", „שיחת השר עם עובדי־מישרדו" ועוד — הכל בעזרת אנשי הטלוויזיה, הרדיו והכתבים המאורגנים במה שנקרא, בחוגי המיקצוע, „שרות דיין".

מה שלא נעשה בארץ, נעשה בחו"ל. אנשי־לביא מחדירים את הידיעות לעיתוני־העולם, הרעבים לסקופים. אחרי ש־ה„סקופ" מתפרסם בניו־יורק או בהאמבורג, הוא מועתק על־ידי אנשי „שרות־דיין" בשקידה בעיתוניהם בארץ. מי יטיל ספק בידיעה שפורסמה בעיתון זר מכובד?

כך מסתבר כי דיין הוא שעשה, בעצם, את כל המלאכה. הוא נפגש במארוקו עם סגן ראש־ממשלת מצריים, והכין את ביקור אנוור אל־סאדאת בארץ. הוא שהחליט בוושינגטון עם האמריקאים על שיתוף נציגות פלסטינית בדיוני־השלום. הוא הציע את מוכנית האוטונומיה לבגין. הוא האיש שעמד מאחרי הפשרה של קמפ־דייוויד, ו־שיכנע את בגין לקבלה. הוא שהציל את המצב, ברגע האחרון, בעת ביקורו של ג'ימי קארטר בארץ, וכך איפשר את חתימת־השלום.

גרעיני־האמת בתיאור זה הם מיזעריים. ברור כי היוזמה היתה מתחילתה ועד סופה בידי מנחם בגין. ברגעים הקשים, היה זה עזר וייצמן שמנע התפוצצות וגישר על סני התהום. דיין היה, בסך הכל, עוזרו של בגין בהמצאת ניסוחים, התחכמויות ותחבולות, שבאו להקל על קבלת רעיונותיו של ראש־הממשלה.

אולם המערכה חשובה ביותר לדיין, השוקד על שיקום תדמיתו, שנהרסה כימעט כליל במיחמת יום־הכיפורים. דיין מכיא־השלום מכפר, במירה מפויימת, על עוונו־תיו של דיין אבי־המחדל?

לא מכבר התלוצץ על כך חבר־כנסת: „השלב הבא יהיה שאנשי־דיין יפיצו ברבים כי המחדל היה מכוון. דיין הבין כי ה־מצרים אינם יכולים לעשות שלום לפני שינחלו ניצחון על צה"ל, שיחזיר להם את כבודם. על כן דאג להבטיח להם ניצחון צבאי ביום־הכיפורים. הכל היה מחושב מ־ראש."

מישרד למילחמה

בערבים

א ולם ההיבט האישי של הבעייה אינו חשוב ביותר. הוא עשוי להרגין את בגין, והוא משגע את עוזריו של ראש־הממשלה. הוא עלול לעוות את ראיית תפקידו של דיין בתולדות המדינה ב־25 השנים האחרונות — תפקיד שהיה הרה־אסונות מאז „פעולות התגמול" המפוברקות ועד השואה של יום־הכיפורים.

אך לכל אלה אין השפעה מיידית על העתיד. לעומת זאת יש חשיבות רבה מאד לשאלה: מי יהיה מופקד על תהליכי ה־שלום?

הרעיון כי תפקיד זה יופקד בידי מישרד־החוץ הוא פסוד מעיקרו.

מישרד־החוץ הישראלי הוקם על־ידי משה שרת. הוא לא השתנה בעיקרו בידי יורשיו — גולדה מאיר, אבא אבן, יגאל אלון, משה דיין.

שרת הקים מישרד „אנגלו־סאכסי". לפני קום המדינה עסק שרת בעיקר בבריטים, ואחרי קומה באמריקאים. מרכז־הכובד היה בוושינגטון, והמרכז השני היה במערב אירופה.

העולם השלישי היה מוזנח תמיד, ומיל־בד יוזמותיו הפרטיות של דויד הכהן, כציר בבורמה, לא נעשה כימעט דבר כדי לחדור לעולם אדיר־חשיבות זה. בימי גולדה נעשה ניסיון נמרץ ומוצלח לחדור לאפריקה, אך יחסים אלה התחסלו כעבור זמן, עם גבור ההשפעה הערבית באפריקה וההשפעה של דרום־אפריקה בישראל. היחסים עם העולם הקומוניסטי התחילו על רגל שמאל, כאשר השגרירה גולדה מאיר ערכה הפגנות־ראווה יהודיות במוסקבה. הם פירפרו זמן־מה, ומתו ב־1967.

להלכה היה מישרד־החוץ אחראי גם על היחסים עם העולם הערבי. אך מעולם לא היו יחסים כאלה. הפקידים, שרצו להיות שגרירים בוושינגטון ובלונדון, ידעו שאין

בגין מתכופף להרים נייר, אל־סאדאת מופתע, מאחריו קארטר

משה דיין בכנסת, קושר את הרטייה שלו

מיניסטריון השלום

(המשך מעמוד 23)

להם עתיד במחלקת „המיזרח התיכון" — כי אין שגרירים ישראליים בעולם הערבי. „המיזרח התיכון" כלל בעיקר מדינות לא־ערביות — איראן ותורכיה — שעימן היו לפחות יחסים חצי־רשמיים. בכל ענייני ה־עולם הערבי לא עסקו מעולם יותר מחצי תריסר פקידים ופקידות זוטרים במישרד־החוץ. כל מי שמזלו הרע היגלה אותו ל־מחלקה זו, מיהר להיחלץ ממנה.

אין פירוש הדבר כי מישרד־החוץ לא עסק בענייניים ערביים. להיפך: הוא עסק בהם יום ויום לה, כבנושא של מיליחמה.

כל אנשי מישרד־החוץ ברחבי העולם ובאו"ם עסקו במילחמה נגד הערבים, ב־ניהול תעמולה ותעמולת־נגד, בהדיפת יוז־מות ערביות, בפיתוח יוזמות אנטי־ערביות.

מישרד־החוץ ראה מאז ומעולם

דיין וזייצמן
שאלה פרסונלית

את הבעייה הערבית מעז לכוונת הרובה הדיפלומטי.

קיים במישרד־החוץ מוסד מיוחד, ש־תפקידו הוא לייצר תישפוכת בלתי־פוסקת של חומר בכתב, הנוטף שינאה לערבים, והמופץ על־ידי המוסדות הישראליים ב־רחבי העולם. מוסד זה מודרך על־ידי ה־תיאוריות של הפרופסור יהושפט הרכבי, ש־הטיף במשך שנים רבות לאמונה כי כל הערבים הם אנטי־שמים ושונאי־ישראל ל־לא־תקנה.

מישרד־החוץ אסף בשקידה, ופירסם כהרחכה, כל מילה ממקור ערבי שיכלה לחזק דיעה זו, וגנז והעלים כל מילה אשר סתרה אותה.

ברור כי הפקדת ענייני־השלום בידי מישרד זה תשיל משכנתא כבדה על בניין־השלום הרופף. שורת הנימוקים כבדי־המישקל נגד החלטה זו היא מרשימה. בין השאר:

● **אין במישרד־החוץ אנשי־מיקצוע, המבינים דבר וחצי־דבר בענייניים ערביים. שוטטים בו ה־מומחים ה„אנגלו־סאכסיים" ויורי־שיחם.**

● המישרד ערוך כל־כולו, מבחינה פסי־כולוגית, למילחמה בערבים — התפקיד שבו עסק במשך 31 שנים.

● אין למישרד־החוץ הכלים לקבלת מידע על עניינים ערביים, ובעיקר להערי־כתו. כלים אלה — כושלים ככל שיהיו — נמצאים במישרד ראש־הממשלה, החולש על המוסד לביון ועל שרות־הביטחון־הכללי, ובמישרד־הביטחון, החולש על אמ"ן. מוס־דות־החקר של מישרד־החוץ היו ונשארו אבר מדולדל.

● **יהיה קשר הדוק וגורלי בין פיתוח היחסים עם מצריים ובין ההתרחשויות בגדה המערבית וברצועת־עזה, וכל הנוגע באוטו־נומיה. שטחים אלה כפופים לאחי־ריותו של מישרד־הביטחון, המופ־קד על המישמר הצבאי.**

נימוקים אלה, ורבים אחרים, מצביעים על הפיתרון הנכון לבעייה:

מוז פני האתגר החדש, היחידי־במינו בתולדות המדינה, יש צורך במישרד חדש, שיאפשר היערכות חדשה, אירגונית ונפשית.

„מישרד לענייני המרחב"

ה מיניסטריון החדש („מישרד ל־ענייני המרחב", „מישרד השלום", „מישרד לעניינים ערביים", או „מישרד לאירגון איזורי") צריך לקום יש מאין, כדי שיהיה חופשי מעומס העבר, הן מבחינה פסיכולוגית, הן מבחינה פסיכולוגית.

בעת הקמתו, צריך המישרד החדש להת־בסס על ההנחיות הבאות:

● **תחום האחריות:** המישרד צריך להיות מופקד על היחסים עם מצריים וכל מדינה ערבית אחרת שתכונן בעתיד יחסים עם ישראל; על ניהול מגעים בלתי־רשמיים עם כל הגורמים הערביים במרחב; על כל המגעים בעניין האוטונומיה ב־תקופת־המעבר, ועל השילטון בגדה המער־בית וברצועת־עזה.

● **ההרכב האנושי:** חבר־עובדים של המישרד צריך לכלול מיזרחנים, מומחים לארצות הערביות השונות, וכן מומחים מישפטיים, ביטחוניים, כלכליים, דיפלו־מטיים ואחרים. ניתן יהיה לשאול חלק מהם ממישרד־ממשלה אחרים. מן הראוי שיהיו בו כלים לייעוץ פסיכולוגי.

● **הפעילות המיידית:** פיקוח על ביצוע חוזה־השלום עם מצריים, תנועת האנשים וכינון היחסים הכלכליים והתר־בותיים ההדדיים; מגעים עם הגורמים ה־פלסטיניים; ניהול הגדה והרצועה עד ל־הקמת האוטונומיה; קיום היחסים עם שילטונות המימשל־העצמי אשר צריך לקום בגדה וברצועה; ניהול המשא־ומתן ל־קביעת מעמד־הקבע של הגדה והרצועה ב־תום תקופת־המעבר; חיפוש מגעים עם המדינות הערביות וגורמים בהם; גיבוש תוכניות אלטרנטיביות לדיון בממשלה.

● **השר האחראי:** השאלה הפר־סונלית לגבי זהותו של השר הראשון, ש־יעמוד בראש מישרד זה, חשובה פחות מאשר ההיערכות המוסדית החדשה. חסי־דיו של משה דיין בוודאי יציעו אותו. ה־איש הסביר ביותר העולה על הדעת הוא עזר וייצמן, הנהנה כיום מיוקרה עצומה במצריים, ושהוכיח כישרון בלתי־צפוי ל־הבנת רחשי־ליבם של הערבים. אפשר להעלות על הדעת כמה וכמה מועמדים אחרים, שיש להם כישורים מתאימים, וש־האתגר הזה יגרה אותם.

מבראשית

ה קמת מישרד כזה אינה חזיון בלתי־נפרץ. בכמה וכמה מדינות בעולם יש מיניסטריונים, המופקדים על היחסים עם מדינות מסויימות, שעימם קיים קשר מיוו־חד.

בבריטניה, למשל, יש שר מיוח־חד ומישרד מיוחד לקיום היחסים עם מדינות חבר־העמים הבריטי, מפני שהיחסים עימם אמורים להיות שונים מן היחסים עם מדי־נות זרות רגילות.

מישרדים כאלה קיימים בכמה מדינות. במדינות מסויימות יש שרים ומישרדים מיוחדים לקיום היחסים עם הארצות ה־מתפתחות.

בישראל עצמה יש תקדים לחק־מת מישרד מיוחד לטיפול בבעייה חשובה חדשה: מישרד התשתית והאנרגיה. האם אין השלום חשוב מן הנפט?

כל מי שהיתה לו נגיעה כלשהי בהת־הוות השלום בין ישראל ומצריים, וכל מי שחושב ברצינות על ההתליכים שיביאו לשלום ישראלי־פלסטיני, יודע כי הקמתו של מישרד כזה היא חיונית.

השורה הארוכה של האיתורים, הכישלונות — ההערכות שהופ־רכו, ההתכתבויות הבלתי־מוצ־לחות („אבותינו, בוני הפיראמי־דות"), בוודאי מחווה הוכחה חי־תכת — ויקרה — לכך.

הקמת מיניסטריון לשלום תפגין לעיני העולם כולו את החלטת ישראל לפתוח דף חדש, ולהתמסר ברצינות למלאכת כינון השלום.

אין להניח לאינרציה הטבעית של כל ביורוקרטיה ממשלתית לסכל הכרעה חשו־בה זו.

בסופו של דבר, לא יהיה מנוס מהקמת מישרד כזה — ומוטב ש־הדבר יקום ויתבצע כבר בראשיתו של התהליך.

במדינה

הנעם
הקרב על לא־כלום

מי רצח את ארלוזורוב?

מדוע פורק הפלמ"ח?

מי הקים את המדינה?

תקופת הפסח היא, בעגה העיתונאית, „עונת מלפפונים". אין קורה בה דבר. תאוות־הפירסום של הפוליטיקאים נרגעת לכמה ימים, ואין הם מספקים את הכמות הדרושה של רכילות והשמצות הדדיות. מעשי השילטון מעטים אף יותר מתמיד. אפילו הפושעים אינם מספקים את מיכ־סת־הידיעות המוטלת עליהם, כשהם מסו־בים בליל־הסדר עם מישפחותיהם.

בעונה כזאת, יש תמיד מקום לוויכוח היסטורי. מי רצח את ארלוזורוב? מדוע פורק הפלמ"ח? מי נתן את ההוראה?

גם השבוע לא הכזיבה ההיסטוריה. לשלוש הקושיות הקלאסיות נוספה קושיה רביעית: מי הקים את המדינה?

לא הגנרלים מנצחים. בראיון של ערב־פסח הודיע מנחם בגין קבל עם ועדה כי דויד בן־גוריון לא הקים את המדי־נה, אלא אך הכריז על הקמתה.

לרבים, אין בקביעה זו כדי לעורר הת־רגשות. הדבר נראה כמובן מאליו.

גנרלים אינם מקימים מדינות.

טיקאים אינם מקימים מדינות.

הקרב הוא התגשות של שני גוש־אדם. כפי שכתב ליב טולסטוי ביצירתו הקלאסית מילחמה ושלום. ברגע ששני ה־צבאות העוינים תופסים איש בגרון ריבו, מאותו רגע, ההכרעה היא בידי רבבות בני־אדם אלמוניים.

הקמת מדינה היא תהליך מורכב עוד יותר. מדינת־ישראל לא קמה בעצרת־האו"ם בנובמבר 1947, ובוודאי לא בטכס אפור ב־14 במאי 1948.

מדינת־ישראל קמה במילחמה, שנראתה אז נואשת, „מעטים מול רבים". רק כע־בור שנים נתגלה כי הכוח הערבי שהופ־על במילחמה זו היה קטן יחסית, וכי ניצחונה של ישראל לא בא לה במיקרה או בנס. אך ההכרעה היתה בידי החיילים בחזית והאוכלוסיה האזרחית בעורף. לפר־ליטיקה היתה על כך השפעה מעטה.

טוב למלפפונים. בגין צדק כאשר שיבח את ההכרעה של בן־גוריון, שהח־ליט אז שלא לדחות את מועד ההכרזה הפורמלית על הקמת המדינה, כפי שיעצו לו משה שרת וכמה מעמיתיו.

היו לדחייה נימוקים פוליטיים כבדי־משקל. זכותו ההיסטורית של בן־גוריון היא, שהתעלה מעל לחישובים אלה, והבין כי הרגע ההיסטורי מחייב הכרעה היסטו־רית. בכך נכנס בעצמו להיסטוריה.

אילו היה בן־גוריון חי, לא היה מייחס לעצמו אלא זכות זו. הטענה כי „בן־גור־יון הקים את המדינה" היא מגוחכת.

אולם במיפלגת־העבודה יש משהו ה־קרוי „צוות תגובות", והוא היה השבוע מייואש. לא היה לו על מה להגיב. לכן, כאשר קראו חבריו את דברי בגין, נדלק אצלם אור של שימחה. בתרועה רבה יצאו לקרב, לנקום את ניקמת בן־גורין. בעונת־מלפפונים, גם זה לטובה.

הממשלה
שחי גדות למדד

האם אשם ז'בוטינסקי בעזיית מדד יוקר המחייה ב־5.6%?

בניגוד לשאלה ההיסטורית „מי הקים את המדינה?" (ראה לעיל) יש ערך מעשי לשאלה האקטואלית: „מי מכוון את ה־מדיניות הכלכלית של הממשלה?"

בשבוע שבו נמסר כי המדד של חודש מארס עלה ב־5.6%, והמדד של שנת־התקציב ביותר מ־50%, היתה זו שאלה חשובה מאד.

באותו ראיון של ערב־פסח, השיב מנחם בגין גם על כך.

מה משעמם מי? הוא השתדל להפ־ריך את הדיעה המקובלת במדינה, כי יש בצמרת השילטון חלוקת־עבודה טיבעית: חרות וגרורותיה מנהלים את מדיניות החוץ והביטחון, הליברלים מנהלים את המדי־ניות הכלכלית.

יש לכך הרבה תימוכין. מנחם בגין, עזר וייצמן, משה דיין ואריאל שרון, העוסקים בענייני מילחמה ושלום, שטחים והתנח־לות, הם להלכה או למעשה אנשי־חרות. (דיין הוא בלתי־תלוי להלכה, אך יושב ב־ממשלה על תקן של איש־חרות, ומיש־ענתו היחידה היא ראש־הממשלה.) שימחה ארליך, גידעון פת ויצחק מודעי, השול־טים במשק (או הנשלטים על־ידו), הם אנ־שי המיפלגה הליברלית.

פרדסנים ובני־מושבות. אולם כאשר הוצגה השאלה לבגין, הוא הכחיש בזעם את אי־מעורבתו. הוא תבע לעצמו את הזכות לשותפות מלאה על ניהול ה־משק, ואף הזכיר כי הוא יזם את הביטול החלקי של הפיקוח על המטבע הזר.

בגין טען כי יש לחרות אידיאולוגיה חברתית־כלכלית מובהקת משלה, בהתאם לתורתו של זאב ז'בוטינסקי, שהיה לי־ברל מופלג. לכן דוגלת חרות כליברלים, ביזמה חופשית, ובקידום המשק הפרטי.

מבחינה היסטורית, יש אמת בטענה זו. בשנים הארוכות שבהן נאבק — לשווא — על השילטון בתנועה הציונית, אכן גי־בש זאב ז'בוטינסקי השקפת־עולם חב־רתית־כלכלית, שהיתה, לפי ההגדרות ה־מקובלות באירופה, ליברלית־ימנית. היו לכך כמה סיבות:

● ז'בוטינסקי עצמו היה חניך האסכו־לה הליברלית־הלאומית האירופית של סוף המאה שעברה. מכיוון שלא התעניין בכל־כלה, קיבל את התורה הכלכלית של הלי־ברליזם־הימני של אז בלי בחינה וביקורת.

● מכיוון שהתנועה הרוויזיוניסטית בארץ־ישראל היתה נתונה במאבק חמור, ולעיתים אכזרי, במימסד ששלט ביישוב, שהיה סוציאליסטי־פועלי־הסתדרותי, היא חיפשה לה בעלי־ברית בקרב יריביו של מימסד זה. הם נמצאו אצל בני המושבות, הפרדסנים, הסוחרים והתעשיינים הקטנים (שנקראו אז „תחוגים האזרחיים"). האידי־אולוגיה הליברלית־ימנית של ז'בוטינסקי תאמה את הצרכים של ברית כזאת.

האם זה כדאי? לטובת ברית זו, אימץ ז'בוטינסקי לעצמו גם דרישה, שלא עלתה דווקא בקנה אחד עם הליברליזם הקלאסי, אך שהתאימה מאד לאינטרסים של בעלי־בריתו: הנהגת בורסות־חובה. רעיון זה נלקח מן המילון של הימין הקי־צוני, האנטי־ליברלי והאנטי־דמוקרטי, של אירופה בשנות ה־20' וה־30'.

זאב ז'בוטינסקי
ליברל מהמאה ה־19

משום כך, מותר היה לבגין לטעון כי המדיניות הרת־האסונות של שימחה אר־ליך תואמת את האידיאולוגיה המסורתית של תנועת־החרות. השאלה היחידה הי־תה, אם היה זה נבון מצידו לעמוד על כך.

יחסים מרחביים
סוף ירח הדבש

מה גרם לאזהרה שהשמיע דובדו שך חומייני נגד אש"ף?

זריחת השמש נוטפת־הדם של המהפכה האיראנית היתה מלווה בירח־דבש מלבב: האייתולה רוח־אללה חומייני הזמין אליו

(המשך בעמוד 30)

תשקיף

ציוד חדיש
לנוצרים בלבנון

המיליציות של הפלאנגות בלבנון, ובמיוחד אלו של אנשי המוכלעת הנוצרים בדרום לבנון, קיבלו בחודשים האחרונים ציוד צבאי חדיש שלא עמד לרשותם קודם לכן.

בחודשי הרגיעה שחלפו מאז הקרבות עם אנשי השמאל המוסלמי והצבא הסורי, ערכו הפאלאנגות את שורותיהם מחדש, הגבירו את קצב האימון הצבאי שלהם והצטיידו בדרכים שונות בכמויות עצומות של נשק. כך, למשל, עומדים עתה לרשות הפאלאנגות תותחים חדישים ארוכי־טווח. משקיפים זרים בלבנון מעריכים כי התעצמותן של הפאלאנגות עלולה לדחוף את מנהיגיהם לחידוש הקרבות מתוך תקווה להשיג הכרעה צבאית.

שופרו היחסים
בגין - וייצמן

היחסים האישיים בין ראש־הממשלה מנחם בגין לבין שר־הביטחון עזר וייצמן, שהיו מעורערים במשך תקופה ממושכת, שופרו מאז חתימת הסכם־השלום.

המתח בין השניים, שנבע בעיקר מהערותיו הביקורתיות של וייצמן כלפי בגין, מ־ וייצמן שוב משתתף בהתייעצויות והכרעות שקודם לכן נמעט והוחרם בהם.

לעומת זאת שוררת מתיחות בין ראש־הממשלה לבין שר־החקלאות אריאל שרון. בגין אינו מחמיץ כל הזדמנות להבהיר לשרון כי הוא נמצא אצלו ב„עונש" וכי הוא כועס עליו, בעיקר בגלל כמה מהתבטאויותיו כלפיו בעת ביקור הנשיא קארטר בירושלים.

עמיקם שפירא
דובר האוצר

מי שהיה עד כה דובר עיריית תל־אביב, עמיקם שפירא, יהיה ככל הנראה דובר מישרד־האוצר. **שפירא כבר החל השבוע לכהן כממונה בפועל על הדוברות וההסברה של מישרד־האוצר.**

מדוע התפטר
זועבי מהכנסת?

סייף אל־דין אל־זועבי, לשעבר ראש עיריית נצרת ומי שכיהן כח"כ מאז הכנסת הראשונה עד שהגיש לפני שבועיים את התפטרותו מהכנסת, עומד להתמסר לעסקים, אחרי שהקים חנות מזכרות גדולה בהשקעה של כארבע מיליון ל"י ליד הכנסייה המרכזית בנצרת.

בניגוד להודעתו הראשונה כי התפטרותו נבעה מסיבות בריאות ובגלל הפער ההולך ומתרחב בין היהודים לערבים במדינה, טען אל־זועבי השבוע כי במידה רבה השפיעה על החלטתו להתפטר יחסה המזלזל של ממשלת הליכוד כלפיו.

„שנה וחצי ביקשתי לחיפגש עם ראש־הממשלה מנחם בגין," טען זועבי, „אך כל בקשותי נידחו בתירוצים שונים.

„כשהחלטתי להקים עסק עצמאי, ביקשתי עוד לפני שנה הלוואה ממישרד התעשייה־המיסחר והתיירות, אך לא קיבלתי אותה עד עצם היום הזה. אני חושב שנדחיתי על רקע פוליטי, כיוון שמעולם לא תמכתי בליכוד."

אל־זועבי נפגע במיוחד מהעובדה שלא הוזמן לקבל את פני הנשיא קארטר בעת בואו לישראל, וזאת למרות שבשעתו אירח את ג'ימי קארטר אישית בנצרת, בעת ביקורו של קארטר בישראל בשנת 1973. במחאה על כך לא השתתף אל־זועבי בישיבת הכנסת בעת נאומו של הנשיא קארטר בה.

גראציאני - לדרגת
סגן־אלוף

מפקד תיזמורת צה"ל, רב־סרן יצחק („זיקו") גראציאני, הועלה לאחרונה לדרגת סגן־אלוף.

„זיקו" הוא אזרח עובד צה"ל ודרגתו הצבאית היא דרגת ייצוג בילבד. העלאתו בדרגה, אחרי עשר שנים בהם נשא דרגות רב־סרן היא את הערכה למסירותו לתפקיד ולהישגים עימם הגיע בתיזמורת צה"ל.

הסכנה חלפה זמנית

פצצת אטום
בידי עיראק?

ההסכם הצבאי שנחתם בין סוריה ועיראק מהווה איום צבאי ישיר על ישראל, לא רק ביגלל האפשרות שאוגדות עיראקיות משוריינות תוצבנה בגבול סוריה־ישראל. הברית הצבאית בין שתי המדינות עלולה לשנות את מאזן־הכוחות בין ישראל וסוריה, בעיקר בשל העובדה שעיראק עומדת, ככל הנראה, להיות המדינה הערבית הראשונה שברשותה תהיה פצצת אטום.

העיראקים הקימו בשעתו כור גרעיני, בעזרת ידע וסיוע של ממשלת צרפת, הכור האטומי בדימונה, נכנה את הוא בסיוע הצרפתים. על־פי ההערכות של מומחים בחו"ל, עלולים העיראקים להגיע בעזרת כור זה לייצור פצצת־אטום משלהם תוך השנתיים הקרובות.

נוכח האפשרות, שממשלה ראדיקאלית כמו ממשלת־הבעת בעיראק, שאינה כפופה להשפעה ישירה של הסובייטים או האמריקאים, תעשה שימוש בפצצה שתהיה בידה נגד ישראל, הובעה חרדה בחוגים בינלאומיים, כי הברית הצבאית בין עיראק לסוריה תוביל להתלקחות מלחמה חדשה במרחב.

גם אחרי שייחתם חוזה־שלום בין מצריים לישראל, **מומחים צבאיים זרים חרדים כי המכנה של הימצאות פצצת־אטום בידי עיראק עלולה לפתות את ישראל למיקחמת־מנע נגד סוריה ועיראק, במטרה למנוע מעיראק את ייצור הפצצה.**

הידיעה הנ"ל התפרסמה לראשונה בראש מדור „תשקיף" לפני חמישה וחצי חודשים („העולם הזה" 2148). השבוע פורסם בצרפת כי הפיצוץ בליבת הכור הגרעיני בצרפת, שנועדה למישלוח לעיראק, נעשה בידי אנשי „המוסד" הישראלי וכי כתוצאה מכך תדחה האפשרות לייצר פצצה גרעינית בעיראק לפחות בשנתיים. השבוען הצרפתי „לה נובל אובזר־וטר" ועיתונים צרפתיים נוספים, מסרו השבוע, כי לפני כשבועיים חדרה חוליית אנשי קומנדו למחסן שם נשמר ציוד הכורים, שנועד למשלוח לעיראק. למרות שהציוד הסודי נשמר במכולות שלא היה עליהם כל סימון, הצליחו אנשי הקומנדו לאתר את המכולות המיועדות לעיראק והניחו בהן מטעני חומר־נפץ אשר השחיתו והשמידו כליל את ליבת הכור הגרעיני, אשר בלעדיה לא ניתן להפעילו.

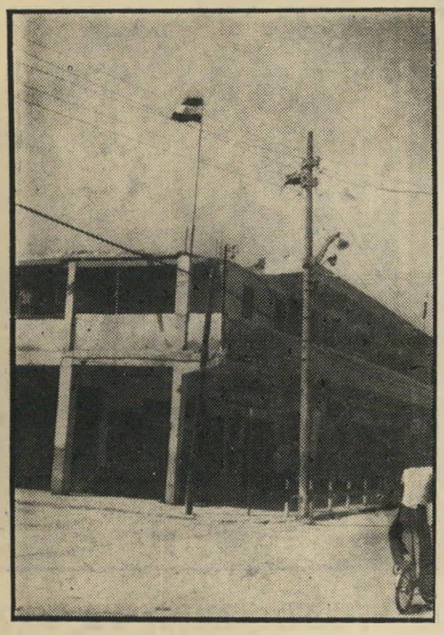
יבקרו מינוי
מיכה שמבן

מבקר ההסתדרות התבקש לבדוק אם לא היתה חריגה מהנוהל התקין במינויו של מיכה שמבן כרכז המקצועי באגודת הספורט של הפועל תל־אביב. שמבן, לשעבר אחת הדמויות הבולטות ביותר בענף הכדורסל בהפועל, מחזיק במישרת הממונה על החינוך הגופני בסמינר הקיבוצים והקבוצות.

מינויו כרכז המקצועי בהפועל תל־אביב במישרת מלאה יוצר מצב בו הוא מקבל שתי משכורות מלאות מאותו מוסד — ההסתדרות.

כמה מעסקני הפועל תל־אביב המתנגדים למינויו של שמבן פנו בעניין זה לוועדת הביקורת של ההסתדרות.

המלון למגורי סאדאת

בניין דו־קומתי רעוע, הזקוק בדחיפות לשיפוצים, יהיה ככל הנראה המקום בו יתאכסן נשיא מצריים אנוור אל־סאדאת בעת שיבוא לעיירה המצרית אל־עריש, מייד אחרי שתועבר לידי המצרים בחודש הבא. זהו מלון „השלום" באל־עריש, שהוא המלון היחיד בעיירה. על גג המלון מונפים זה ימים מיספר דגלים מצריים, כמו על מיכבים אחרים בעיירה שתושביה כבר רואים את עצמם כאילו חזרו לשיוטון מצ־רי. המימשל הצבאי בעיירה לא נקט שום פעילה להורדת הדגלים המצריים המונפים על בתיה. כל המיכבים האחרים בעיירה, ששימשו לפני מיקחמת ששת־הימים את השיטטון המצרי במקום, נותרו מאז חרוסים ושוממים ואין כל אפשרות לשפצם תוך זמן קצר. לא מן הנמנע כי אל־סאדאת יעדיף להתאכסן, באופן הפנגתי, דווקא במיבנה המשמש כיום את המימשל הצבאי.

ביקורת על
נסיעות פרס

בחוגי מיפלגת העבודה מושמעת ביקורת על נסיעותיו התכופות של יו"ר המיפלגה, שמעון פרס לחו"ל. **המבקרים טוענים כי פרס מרבה לנסוע, יותר מאשר ראש־הממשלה זכי נסיעותיו גורמות להזנחת הפעילות הפנימית.**

לא מן הנמנע כי הנושא יועלה באחת מישיבות המרכז הקרובות.

התייקרות במחירי
הטיסה מישראל

החל מהאחד באפריל התייקרו מחירי הטיסה מישראל ואליה בשיעור של כ־40%, יותר מאשר ההתייקרות המקובלת בשאר חלקי העולם עקב כניסת תעריף הקייץ לתוקפו וכתוצאה מהתייקרות מחירי הדלק.

חברות־התעופה מעריכות כי תוך שבועות אחדים תהיה התייקרות נוספת במחירי הטיסה לישראל בשיעור של כ־10%, לעומת ההתייקרות בשיעור 7% בשאר חלקי העולם.

לאה רבין לוועד
להנצחת בומבה

רעיית ראש־הממשלה לשעבר, לאה רבין, הצטרפה השבוע לוועד הציבורי להקמת קרן להנצחת זכרו של השחקן יוסף („בומבה") צור, וזאת למרות שלא הכירה אותו אישית.

כבוזנת הוועד, העורך השבוע מועץ אמנים מיוחד שהכנסותיו יוקדשו לקרן, לאסוף סכום של כמה מאות אלפי ל"י.

ראשי עיריות חברון (למעלה), חלחול ובית־לחם ושר־הביטחון הירדני לשעבר בשיחות עם „העולם הזה"

„סאדאת מובר אותנו!"

„אֲ תם הישראלים פוחדים מהפלס־טינים ומאש"ף. צריך לעמוד מול הפחד! ככל שהזמן עובר, הדבר נראה גדול יותר ומפחיד יותר. העם שלכם חייב לנסות ולראות מה זה בדיוק. תנסו! אנח־נו יודעים שאתם מפחדים מפני התפו־צצות. אבל תנסו, תראו! אין דרך אחרת למיזחר התיכון!" אומר אנוור אל־נוסיי־בה, מי שהיה שר־ביטחון בממשלת ירדן, כיום איש־עסקים המתגורר בירושלים המיזרחית.

בגדה המערבית שורר שקט מתוח. ההת־מרמרות גדולה משהיתה בשלושים השנים האחרונות. הפיתרון ניתן — אוטונומיה. והפיתרון הזה מבוטל מכל־וכל.

המנהיגים המקומיים, ראשי האירגונים הדתיים והעם הפשוט שוללים את הס־כמי קאמפ־דייוויד מכל וכל.

„צחקו עלינו! סאדאת קיבל שקט בגבול שלו, על חשבוננו. למה היו כל המיל־חמות עד היום? למה היתה מילחמת אוק־טובר? זה לא ביגלל סיני! סיני זה שטח מצרי, וישראל היתה מוכנה להחזיר אותו תמיד. המאבק היה על עתיד הפלסטינים, ועכשיו קם סאדאת ומוכר אותנו!" אומר אל־נוסייבה במרירות.

הכעס על אל־סאדאת גדול כאן מהכעס על מנחם בגין. הראשון — ציפו ממנו להיות גושא הדגל הערבי. השני — מעו־לם לא ציפו לכך שיקום ויכריז כי הוא „משחרר את האדמה".

שלושה מראשי הערים הגדולות בגדה המערבית, ואחד ממנהיגי העבר, שעדיין מצפים ממנו בעתיד. פאהד קוואסמה, ראש עיריית חברון, אחמד חסן מלחם, ראש מו־עצת חלחול, אליאס פרייג', ראש העיר בית־לחם, ואנוור נוסייבה.

„בסוף יקיאו את זה!"

ל ארבעתם, קביעה ברורה וחד־מש־מעית: „אנחנו לא משתפים פעולה! לא מקבלים את מושג האוטונומיה. לא יח־ליטו בשבילנו, לא יגידו לנו מה עתידנו. נכון, אפשר יהיה להכריח אותנו, אבל אנחנו לא באים, לא מדברים ולא שומ־עים!"

חסן מלחם מחלחול, הקרוי בפי איר־גוני־הצעירים „ז'אן־פול סארטר של פלס־טין," מתאר את המצב כך: „זה כמו להגיש לבן־אדם ארוחה כשזה לא טעים לו, והוא לא רוצה את זה. לא יכולים להכריח אותו לרצות את האוכל. אפשר להכריח אותו לאכול, אם יפתחו לו את הפה בכוח ויכניסו לו כף אחרי כף. הוא יגמור את הצלחת, אבל בסוף הוא יירק את זה או יקיא את זה, ואז זה יהיה מר, מר מאד."

ראשי הערים בגדה רואים עצמם נציגי העם הפלסטיני. הם נבחרו בבחירות האח־רונות, לפני שלוש שנים, ולדעתם הבחי־רות משקפות את דעת העם עד אשר יאמר העם אחרת.

חסן מלחם, כבן 45, נאה מאד, שערו בהיר, עיניו כחולות, עורו שזוף („מתאים לו יותר להיות סנאטור אמריקאי," אומ־רים עליו). דובר אנגלית רהוטה, אינו מעלה את טון־הדיבור גם כשהוא כועס. בחלחול 7000 תושבים.

„ממשלת ישראל אינה שומעת את העם. אינה שומעת את מנהיגי העם. מחפשים משתפי־פעולה, שיגידו להם מהם שהם רו־צים לשמוע. את אלה אנחנו לא נקבל! אנחנו מבקשים זכות שיש לכל בן־אדם בעולם המודרני. אנחנו מבקשים לדבר! כן, פשוט לדבר!

„בשבאו אלי שלושה ראשי־ערים, אחרי העוצר, הם עוד היו במדרגות כשהמושל התקשר ואמר לי לשלוח אותם. למה? למה אסור לנו לדבר? אנחנו מדברים בשם העם שבחר בנו, ואנחנו נציגיו לפני שילטונות ישראל!"

פאהד קוואסמה כבן 50, ראש העיר חב־רון בת 70 אלף הנפשות, בן לאחת המיש־פחות הגדולות בעיר, החל בפעולת־פיתוח נרחבת מיום היבחרו. („לא די לו ב־24 שעות ביום. הוא היה צריך 26, אז אולי היה מספיק לעשות מה שהוא רוצה," אומ־רים עליו תושבי חברון).

„האפשרות היחידה והברורה היא שאנח־נו נחליט על עתידנו. הגדרה עצמית! ראי שי הערים יישבו וידברו עם הנציגים של ממשלת ישראל."

לעומתם, אנוור נוסייבה איננו רואה ברא־שי־הערים את נציגי העם הפלסטיני. הוא מדגיש כי דעתו „לגמרי פרטית." אך היא מייצגת את מדיניותו של אירגון־השיחרור הפלסטיני, אש"ף. „ראשי־הערים נבחרו בשביל מים, חשמל ובתי־ספר. אף אחד לא בחר בהם להיות נושאי־הדגל הפו־ליטיים. יש רק ייצוג אחד — אש"ף. זה האירגון היחידי המייצג את העם הפלס־טיני, ומי שרוצה לשבת עם העם — שיישב עם ראשי האירגון," אומר הדיפ־לומט־לשעבר, שנחשב עד לא מכבר כאחד מעמודי־התווך של ההשפעה הירדנית ב־גדה.

„אוטונומיה על האדמות"

ל ראשי־הערים אינם מוכנים לשוחח על התנאים לאוטונומיה. הם מצפים לאפשרות היחידה שעליה „אפשר לדבר". כל הארבעה מוצאים פיתרון אחד ויחידי: „יקום מר בגין ויכריז לפני הכנסת ולפני העולם כולו על החזרת האדמות לידי בע־ליהם החוקיים, הפלסטינים."

מכאן ואילך אפשר יהיה להתחיל ולדבר. יש החושבים שהשיחות יהיו עם ראשי־הערים, אחרים — עם אש"ף. אליאס פרייג', ראש עיריית בית־לחם: „אנחנו נחליט את מי לשלוח לשיחות."

קוואסמה מעלה רעיון נוסף: „חזרה ל־ז'נבה, להושיב שם את כל הצדדים הנוג־עים־בדבר — סוריה, לבנון, ירדן, מצריים, פלסטין וישראל. כולם יישבו תחת דגל האומות־המאוחדות, יישבו וידברו, כל אחד בשם עצמו, ולא ייצאו עד אשר יסיימו ויגיעו להחלטה."

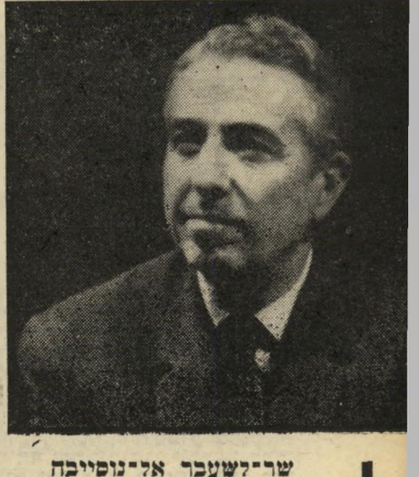
ההכרזה הכימעט־שוחה לכל תושבי הגדה היא: „אין אוטונומיה לעם, יכולה להיות רק אוטונומיה לשטח. אדמות משוחררות הן בסיס לעם משוחרר. אין לוקחים אד־מות ואומרים האדמה שלי, ואתם המשוח־ררים שלי."

לאליאס פרייג' תנאי נוסף: „מדברים גם על ירושלים. לדעתי יש לחלק את העיר למיזרח ומערב. בכל חלק תהיה עיריה נפרדת. אך המעברים יהיו פתוחים, והת־נועה תהיה ללא הגבלה. ירושלים היא בירת הערבים והיהודים, לא ייתכן שהשיל־טון בה יהיה רק יהודי."

בהסכמי קאמפ־דייוויד נקבע כי האו־טונומיה היא סידור זמני ל„תקופת מע־בר" של חמש שנים. אחרי שלוש שנים ייפתח משא־ומתן על „המעמד הסופי של הגדה המערבית ועזה". צויין כי בדיונים הללו ישתתפו „נציגים נבחרים של תו־שבי הגדה המערבית ועזה", והבסיס ל־משא־ומתן הוא „הקביעות והעקרונות של החלטת מועצת־הביטחון מיספר 242".

האם אין אישי־הציבור בגדה רואים בזה צעד ראשון, פיתרון־ביניים למשך חמש שנים, לקראת התוצאה הסופית — מולדת לפלסטינים?

פאהד קוואסמה: „כל אחד מפרש את ההסכמים כמו שהוא רוצה. אפילו ההח־לטה 242, שכל השנים היתה ברורה, הפ־סיקה להיות ברורה. כל אחד אומר מה

שר־לשעבר אל־נוסייבה
„צחקו עלינו!"

ראש־עיריית פרייג'
„אנחנו נחליט!"

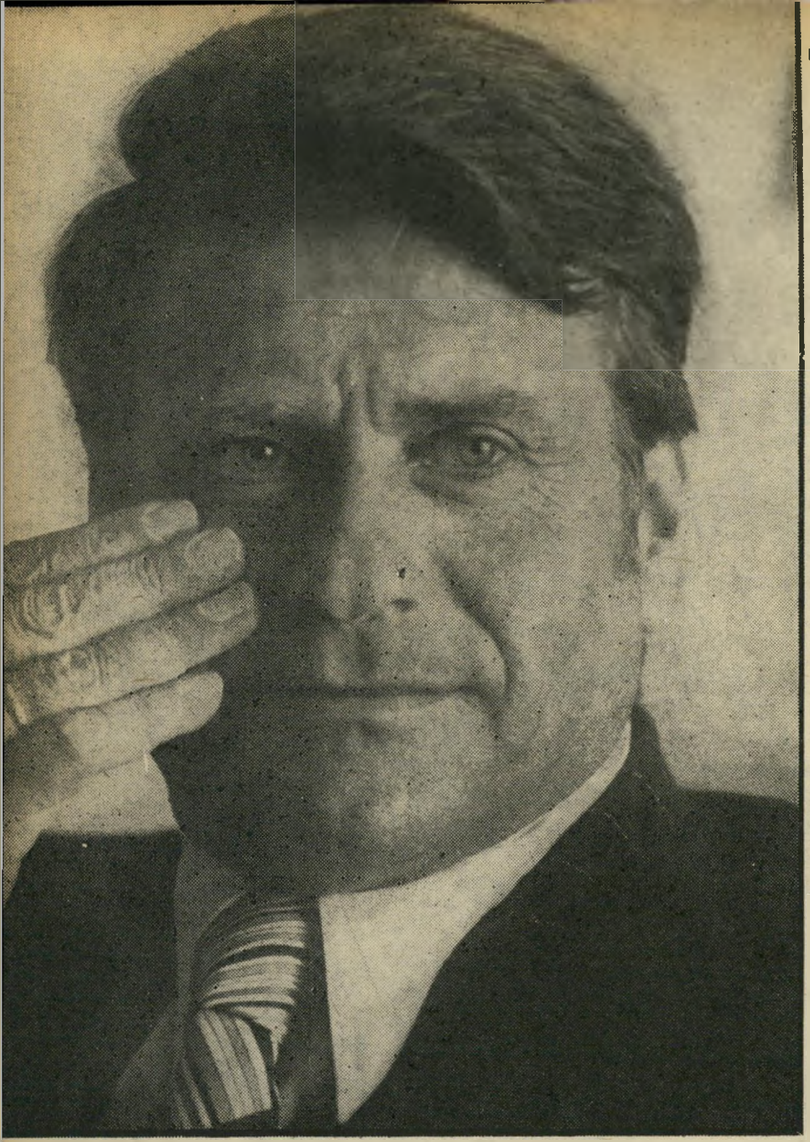
שנוח לו. מי יודע, בעוד חמש שנים יגידו, לא אמרנו! צריך להחליט מההתחלה מה תהיה התוצאה הסופית, למה רוצים להגיע: שלי או לא שלי?

„על הדרך, איך להגיע לזה, אני מוכן לדבר שנתיים, ואפילו חמש שנים. אנחנו לא מוכנים להתווכח על הבסיס. רק על הדרך, על הסידורים להגיע אליו."

חסן מלחם: „ההסכמים הם בין ישראל ומצריים בילבד. לנו אין מעורבות בעניין. לא שאלו אותנו. לא ייתכן צעד ראשון בשבילנו, אבל לא שלנו. אני שומע מה בגין אומר, ואת זה אני מבין. כאדם ובין ישראלי כאזרח. יבוא יהודי וירצה לגור איתי, בבית שלידי? אני אגיד לו: אהלן וסהלן; שיבוא אל ביתי ויהיה חברי. אבל התיישבות של אזרחים כמו קריית־ארבע, שלקחו אדמות לא־שלהם ואמרו ‚זה שלנו' — זה לא! התנחלויות כאלה יש לפרק!"

מלחם: „האדמות הן שלי או לא שלי? אם זה שלי, שיבוא כל מי שרוצה, יקבל אישור שלי ויגור על האדמה שלי, אהלן וסהלן. אבל לא שיקחו לי את האדמה שלי, ויגורו בה ללא רשותי!"

אליאס פרייג': „לא תהיה כל התנחלות

דגל פלסטיני מונף ברמאללה
„למה אסור לנו לדבר?"

אם הוא מתכוון למשהו אחר, שיגיד! נכון שיש פוליטיקה בעולם, אבל הפעם אנחנו רוצים תשובה חד־משמעית, לא פוליטיקה!"

אליאס פרייג': „אין על מה לדבר. הכל או לא כלום."

אנוור נוסייבה: „אני כבר שומע על הצעד הראשון למעלה מחמישים שנה, מאז הצהרת־בלפור. כבר אז יצאתי להפגנות עם דגלים שחורים, ומאז אני מחכה. אין דבר, הערבים הם בני המיזרח התיכון, ויש להם הרבה סבלנות לחכות. עוד עשר שנים, עוד עשרים שנה. הפיתרון יבוא. בלי צעדים, אלא בצעד אחד גדול!"

המדינה הפלסטינית העתידה־לקום תקלוט את כל מי שירצה לבוא לחיות בה, אותם שנולדו בגבולות הגדה המערבית יחזרו לבתיהם. „מי אני, שאומר לבן־דודי שאין מקום בשבילו בביתו?" שואל פאהד קוואסמה. הבעייה שעדיין אין לה פיתרון ברור וגלוי היא בעיית הפלסטינים היושבים במחנות־הפליטים.

פליט פלסטיני, גם אם הוא מתגורר בארץ ערבית במשך שלושים שנה, אינו מקבל את אזרחותה. הפלסטינים תושבי הגדה יושבים בבתיהם, והבעייה היא הכרזה חוקית: למי שייכות האדמות. בעייתם של הפליטים קשה יותר, ומהווה אבן־נגף בדיונים על עתיד המרחב. בהסכמי קאמפ־דייוויד עקפו את הנושא ואמרו כי במשא־ומתן ישתתפו ישראל, ירדן, פלסטינים מהגדה והרצועה, ויש אפשרות „להסכים באופן הדדי על פלסטינים אחרים".

בגדה יש ויכוח מר על פסוק זה. „מי זה אחרים? למה מתכוונים? שיגידו בדיוק!"

„אהלן וסהלן"

קוואסמה פיתרון משלו. הוא מייצג בזה את ראשי־הערים בגדה המערבית. „כל אחד יחליט בשביל עצמו. תהיה אפשרות לחזור לבתים או לקבל פיצויים. יש להחליט על זה בשיחות ישירות."

בנושא זה אין מרחיבים. רגישותו של הרחוב הישראלי לנושא חזרת ערבים ליפו, לירושלים, לחיפה ולערים אחרות מהווה בעייה ומעדיפים, בשלב זה, להימנע מלשוחח עליה.

חסן מלחם: „יבוא יהודי ויוכיח לי שביתי שייך לו, בדרך החוק, אני אתן לו ואומר סליחה. הבעייה של בתי־הפליטים בערים היהודיות היא קשה. יש פיתרונות. רק צריך לדבר פנים אל פנים!"

התנחלויות ישראליות בשטחי הגדה?

קוואסמה: „צריך להפריד בין יהודי ישראלית בשטחים שלא של ישראל. כולם יחוייבו לרדת!"

ילדי העתיד

בחברון יש נוער המתחיל ללמוד עברית. חסן מלחם: „אילו היתה לי אפשרות, הייתי משנה את כל סידרי־הלימוד. הייתי מלמד את הנוער איך לחיות בדו־קיום. גם הישראלים צריכים לדעת את זה. לא די בכך שאנחנו נדע עברית, ואתם תדעו ערבית.

„צריך לחנך את הילדים לאהבה, לאמת. אסור לכם ללמד את הילדים שלכם שהארץ כולה שייכת לכם. גם לנו יש משהו, גם אבותינו גרו פה אלפי שנים. צריך לחנך לדרך הצדק! לדרך היושר והאמת! „הגיע חזמן שהעם הערבי והעם היהודי יתחילו בריענון המחשבה, בשינוי דיעות!"

פטלה קורן

ראש־מועצה מרחם
„פותחים לנו את הפה בכוח!"

חיילים בשעת העוצר בחברון
„אנו מדברים בשם העם שבחר בנו!"

אידי לא היה אמין

עד ריץ נטף־דם? ילד מגודל? פראי־אדם חסר־מעצורים? פטריוט טועה? שוטה שהגיע במיקרה לפיסגת השילטון? מוקיון ערמומי?

אידי אמין דאדא, נשיא אוגנדה, המפקד העליון של כוחותיה, כובש האימפריה הבריטית, בעל עשרות תוארים ועיטורים נוספים שהעניק לעצמו, וכנפי־צנחן ישראליות, היה כל אלה בעת ובעונה אחת.

כאשר ירד השבוע מבמת ההיסטוריה, לא הצטער עליו איש בעולם כולו. עמו שלו השמיע אנחה של הקלה ושיחרור.

מעריצו של היטלר

כאשר גורש השבוע מעיר בירתו, וכאשר הפך יעד למצוד־אדם נרחב בארצו, היה קשה לזכור כי עוד לפני שמונה שנים ראו בו רבים קצין צעיר ומבטיח, נציג יפה־תואר של אפריקה החדשה.

קשה היה גם לזכור, כי היתה זאת מדינת־ישראל שהעלתה את האיש לשילטון.

ישראל היא הצעירה שבין המעצמות הבנות הפועלות באפריקה. אין לה חוכמת־החיים, שהיא פרי הנסיון בן מאות בשנים, כפי שיש למדינות קולוניאליות ותיקות כמו בריטניה וצרפת, ואף בריתהמועצות.

בקלות־דעת שאין דומה לה, פרי היוהרה של הבורות, קיבלו על עצמם שליחי ישראל להתערב בענייניה של אוגנדה. להתקשר עם קצין שהתאמן בישראל, שקצינים ישראליים קשרו עימו קישרי־ידידות, ושנראה כמי שידאג לאינטרסים של ישראל אם יגיע לשילטון.

באותם הימים שלט באוגנדה מדינאי מכובד ונבון, ד"ר מילטון אובוטה. כמו רבים מבין עמיתיו ביבשת, נטה שמאלה, אך הוא היה רחוק מברית־המועצות.

כעבור שנים, ליגלג אדם בירושלים: „היינו זקוקים למישהו שאפשר לשים אותו במקום אובוטה. ניגשנו אל העץ הראשון, הורדנו ממנו את הקוף הראשון שתפסנו, והפכנו אותו שליט בקאמפאלה."

התיאור הוא בעל סיגנון גיזעני, אך מילבד זאת הוא תואם את האמת.

מי קיבל את ההחלטה הרת־האסון? גולדה מאיר, אז ראש־הממשלה, שהתגאתה בהצלחותיה באפריקה בימים שהיתה שרת־החוץ? אבא אבן, שכיהן אז כשר־החוץ? משה דיין, אז שר־הביטחון? שלושתם?

יהיה האחראי מי שיהיה — רובצת עליו כעת האחריות לאובדן חייהם של מאות אלפי בני־אוגנדה, ואף של החיילים שניספו החודש בעת מבצע השיחרור.

מה קורה במאה העשרים כאשר מנהיגה הכל־יכול של מדינה מתגלה כעריץ מטורף, המסוכן לבני עמו ולשכניו?

במהלך המאה התעוררה שאלה זו פעמים רבות. לא נמצאה לה תשובה.

אמין עם אבא אבן בנמל־התעופה לוד
קצין צעיר ומבטיח

רונים, והוא היה מלאכת־מחשבת של תבו־נה בינלאומית.

יוליוס ניירֶרֶה, שליט טנזניה, אדם מכו־בד ונאור, קיבל על עצמו את המשימה. הוא אחד המנהיגים הבולטים של אפרי־קה, המקובל על ראשי המערב והמיזרח כאחד, אף שהוא נוסה במידת־מה שמאלה. יש להניח כי טנזניה השיגה מראש את הסכמתן האילמת של שתי מעצמות־העל, לפני שפתחה בפעולה שהפכה אותה, למע־שה, לשוטרת של מיזרח־אפריקה.

בגמר ההכנות, ערכה טנזניה פלישה לתוך המדינה השכנה. הדגם היה קלאסי: בראש צעדו גולים אוגנדיים, שהעניקו ל־מיבצע גושפנקה של מרד „פנימי", וטיש־טשו את אופיו האמיתי.

מיבצעים כאלה נערכו פעמים רבות ב־מאה ה־20. „צרפתים חופשיים" צעדו ב־ראש הצבא הבריטי, שפלש משטח ארץ־ישראל לסוריה וללבנון במילחמת־העולם השנייה — המיבצע שבו איבד משה דיין את עינו. מורדי באנגלה־דש העניקו לגי־טימיות למה שהיתה, בעצם, פלישה הודית לפאקיסטאן המיזרחית דאז. ולאחרונה צעדו מורדים קאמבודיים בראש הצבא הוויאט־נאמי, ששיחרר את קאמבודיה מעולו של מישטר קומוניסטי רצחני.

בכל המיבצעים האלה, גונו הפולשים על־ידי אויביהם, שנמנו עם מחנה עולמי זה או אחר. הפלישה לאוגנדה נבדלה גם מבחינה זו. לא הורם כימעט אף קול אחד בעולם בגנותו. בתעלוליו המטורפים הצ־ליח אידי אמין דאדא לאחד נגדו את העולם כולו. למעשה פעל הצבא הטנזני כשליח של קונסנזוס עולמי.

„אוכל אדם"

לא היה אדם בדור הזה שהצליח לעורר מתרדמתן את כל הדיעות־הק־דומות הגיזעניות של בני הגזע הלבן נגד הגזע השחור, כמו אידי אמין.

הדימוי של „הקוף שהורד מן העץ" לא היה יחידי. אמין הושווה לחיית־ג'ונגל בדמות אדם, לאפריקאי הילדותי שאינו מסוגל להתבגר, לאוכל־אדם שחור. אף אחד מן הדימויים האלה לא היה עולה על הדעת אילו היה אמין רודן דרום־אמרי־קאי, אסיאתי או אירופי — ולא חסרו

אמין עם יאסר ערפאת
מי נושא באחריות?

כאלה במאה ה־20.

הגיזענים הופתעו, מן הסתם, כאשר ראו על מסכי הטלוויזיה את דיוקנו של יורשו, הפרופסור יוסף לולו — אקדמאי נבון, משכיל ומיושב־בדעתו, כמו קודמו של אמין, מילטון אובוטה, וכמו נשיא טנ־זניה, יוליוס ניירֶרֶה, הוא מייצג את הטי־פוס הטוב ביותר של בגרות אפריקאית.

הבעיות שלפניו הן עצומות, אמין הרס את אוגנדה. הוא לא הסתפק ברצח המוני. אוגנדה המשגשגת הדלדלה. כמו מדי־נות אפריקאיות רבות, אוגנדה היא חבי־לה רופפת של שבטים שונים ועוינים — והפלת אמין תחמיר תחילה את בעיית הרב־קיום של שבטים אלה.

אמין בתיפארתו
עריץ או ילד?

הבעייה העיקרית תהיה למנוע — או לפחות לצמצם — את תאוות־הנקם של האוגנדים. כמו האיראנים, שהשתחררו זה עתה מעריצות רצחנית, התמסרו המשוח־ררים קודם כל לביזה ולהרג של מדכ־איהם מאתמול. המישטר החדש יצטרך לשים לכך קץ, כדי להתפנות לשיקום הריסותיה של הארץ הפוריה, שבנימין זאב הרצל רצה להקים בה בית לאומי יהודי.

אמין עם בורקה ברייב במיצעד יום העצמאות של צה"ל (תשכ"ח)
„ניגשנו אל העץ הראשון, הורדנו ממנו את הקוף הראשון..."

המיקרה המפורסם ביותר היה, כמובן, שילטונו של אדולף היטלר בגרמניה. ב־שנים הראשונות של שילטונו יכלו שכניו להפילו בקלות. די היה במיבצע צבאי קטן של פולין וצרפת, כדי לסלקו. היטלר עצ־מו סיפק לכך עילות חוקיות לרוב. אך המדינות היססו, וכאשר נוכחו לדעת שאין ברירה, היה מאוחר מדי. עשרות מיליונים ניספו בשעת המאמץ הבינלאומי לסלקו.

אידי אמין דאדא, שהעריץ את היטלר והבטיח להקים לו אנדרטה בקאמפאלה, היווה תופעה דומה, במהדורה מוקטנת. אך גם הוא העלה את השאלה בצורה נוקבת.

אין מכשיר בינלאומי לפעולה במיקרה זה. האו"ם מבוסס על העיקרון המקודש של אי־ההתערבות בעניינים הפנימיים של הזולת — גם כאשר „העניינים הפנימיים" לובשים צורה של רצח אלפי אזרחים.

אין בית־מישפט בינלאומי לצורך זה, אין צבא בינלאומי לביצוע פסק־הדין.

ישראל הסיקה בשעתו את המסקנה. כאשר עזר אידי אמין לחוטפיו של מטוס צרפתי להחזיק בנמל־התעופה של אנטבה עשרות בני־ערובה ישראליים, ביצעה ממשלתו של יצחק רבין את התקפת־הקומנדו המפור־סמת. היא היתה בלתי־חוקית בהחלט — אך לא היה כימעט איש בעולם ששלל ברציונות את זכותה של ישראל לבצעה.

הפיתרון הכולל נמצא בשבועות האח־

אמין בקאריקטורה אמריקאית
איש לא הצטער בעולם כולו

במדינה

(המשך מעמוד 24)

את יאסר עראפאת, יושב־ראש אירגון־השיחרור הפלסטיני, ואף מסר לו את ה־בניין שבו שכנה עד אז הנציגות הישראלית.

היתה זאת מיחווה של הכרת־תודה, על העזרה שהעניקו אירגוני אש"ף לאירגונים מהפכניים איראניים, כאשר אלה נרדפו בעולם כולו על־ידי שליחיו הרציחניים של השאה רד"ה מוחמד פהלוי.

היו שראו במעשה יותר מאשר מיחווה. בישראל הועלו חששות מפני תגבורת של רבבות לוחמים מוסלמיים קנאיים לאש"ף. באש"ף עצמו ראו בביקור חיזוק מכריע של כוחו המדיני. בעולם תמהו שמא יחליף אש"ף את עורו, יאמץ לעצמו אידיאולוגיה של קנאות מוסלמית.

אי־התאמה בסיסית. השבוע השמיע דובר מהפכני בכיר באיראן אזהרה, שהיתה סטירת־לחי גלוייה לאש"ף. הוא הזהיר את האירגון הפלסטיני לבל יתערב בענייניה הפנימיים של איראן.

לא ברור למה התכוון הדובר. ניתן רק לנחש את רקע האזהרה. נראה כי אש"ף מקיים יחסים עם האירגונים המהפכניים השמאליים באיראן, ששיתפו פעולה עם חומייני, אך המתחרים בו והחותרים תחתיו כעת.

תהיה הסיבה המיידית כאשר תהיה, ברור כי הנשואין בין איראן המוסלמית ובין אש"ף היו מבוססים מלכתחילה על טעות. בין בני־הזוג יש אי־התאמה בסיסית.

אש"ף הוא גוף חילוני מובהק. זוהי קואליציה גדולה של כוחות לאומיים, שבה דרים זה בצד זה דתיים ואנטי־דתיים, מוסלמים ונוצרים, חניכי האחים המוסלמים ומארכסיסטים מושבעים. הקנאות הדתית השיעית של חומייני ואנשיו זרה לו לגמרי.

הרג בשם אלוה. ברור כי אנשי אש"ף, הנוטים לדבר בשפה שמאלנית גם כשאינם אנשי־שמאל, מחפשים להם באיראן בעלי־ברית הדוברים שפה דומה. וברור כי היסודות החילוניים, הנוצריים והמתונים באש"ף חוששים מפני חיבוקו של מישטר ההורג בסיטונות אנשים בשם אללה.

היחסים בין איראן ואש"ף בוודאי ימשיכו להתקיים. בעיני חומייני, שיחרור ירושלים המוסלמית מעול היהודים נשאר מטרה מקודשת. אך ירח־הדבש נסתיים.

פירסום

הנה בא השלום

במקביל למחזמר השלום הופק במצריים סרט־פירסומת ישראלי

כששמעו בעלי פירסום אריאלי את תוצאות הסופיות של ועידת קמפ־דייוויד, הרימו מייד טלפון למנכ"ל דובק, זורח גהל, והציעו לו להפיק במצריים סירטון־פירסומת לסיגריות. גהל נדלק לרעיון.

כדי להתגבר על בעיית הוויזות, שלח אריאלי למצריים את איש הסרטים בוטש, החי בישראל ונושא דרכון קוריאי. בוטש, מצידו, צירף אליו צלם־סרטים אנגלי. השניים לקחו איתם, מלבד צוות־צילום, חבילה ענקית של סיגריות טיים.

במשך שבוע הסתובבו בוטש והצלם ברחבי מצריים. הם שטו בסירה על הניל וסיכבדו את הנוסעים האחרים בסיגריות וצילמו אותם מעשנים את תוצרת־הארץ. בקפה גרופי המפורסם קלטה המצלמה את אוכלי העוגות, כשהם מקנחים בסיגריה ישראלית. גם בעלי־הגמלים בסביבות הפירמידות כובדו בסיגריות.

עם חומר־גלם רב חזרו השניים לארץ והחלו במלאכת העריכה. נוסח מעודכן של שירו של חיים חפר, כשיבוא, יבוא שלום, צורף לצילומים. אחרי שעבר את טיפולו המוסיקאלי של קובי אשרת. נגר מצרי יצר מאותיות עץ ענקיות את שם הסיגריה. בוטש צילם את האותיות על רקע הפירמידות.

את מלאכת העריכה סיימו לפני שנחתם הסכם־השלום, בשבוע שעבר. עם חתימת ההסכם הוזמנו עשרות העתקים של הסרט, והופצו להקרנה ברחבי הארץ.

אלפים צפו השבוע בסירטון, שנקרא הנה בא השלום, כאילו היה זה דבר טבעי, להכין סרט ישראלי במצריים.

פרסום סלוניק

אל נאמני הראשון במאי!

ההסתדרות הכללית של העובדים, אשר חגגה את ה־1 במאי בשנה שעברה בהפגנות ועצרות המוניות, נרתעת מציון חג האחד במאי 1979.

חשיבות מיוחדת יש השנה בציון המוני ולוחם של יום המאבק לשיפור תנאי־החיים, לשלום אמת, אחווה יהודית־ערבית ולסוציאליזם.

אנו קוראים לא לנסוג את העקרון של הופעה משותפת של כל העובדים לזרמיהם, שכבר הושג בחגיגות האחד במאי 1978.

אנו פונים אל ארגוני השמאל וחבריהם, במיוחד אל מפ"ם, שלי וחד"ש **לשתף פעולה ולהפגין ביחד וכעוצמה כדי להוכיח כי בשורת האחד במאי חייה וקיימת גם בישראל.**

פועלי כל הארצות התאחדו!
יחי האחד במאי!

אמודאי מיכה, גבעתיים; אמיתי יוסי, קיבוץ גבולות; אמיר שמואל, הרצליה; אשכנזי חיה, חיפה; ברונשטיין אריק, קיבוץ מגן; גורפינקל ליאור, קיבוץ סער; גולדרייך ארטור, תל־אביב; דואק יוסף, חיפה; הוכמן יוסף, קיבוץ געש; הופ מרדכי, ירושלים; ווסרמן חבצלת, תל־אביב; זמלר יצחק, חולון; חן יעקב, תל־אביב; ליאור יצחק, תל־אביב; לוין חנוך, תל־אביב; מושון, קיבוץ הראל; מוסקוביץ ורדה, רחובות; מוסקוביץ ראובן, רחובות; פופר מקס, קיבוץ געש; פוטרמן ישראל, תל־אביב; פתר סיני, תל־אביב; פילבסקי עודד, תל־אביב; פיילר אליעזר, קיבוץ יד־חנה; פיילר פנינה, קיבוץ יד־חנה; ציגלמן ויקטור, חולון; קולר דב, קיבוץ כרם־שלום; קידר דן, תל־אביב; קלר אדם, תל־אביב; קניספל גרשון, חיפה; קראוס פנחס, קיבוץ יד־חנה; שטרכמן זאב, תל־אביב; שוסטר ישי, קיבוץ יד־חנה; שלוש רות, כפר־שמריהו; שלומי אשר, קיבוץ געתון.

כתובת לפניות:
ת.ד. 29319 תל־אביב. טלפון: 02־295130.

שלי"י

רמת־גן גבעתיים

בשבת 21.4 בשעה 11.00 בבוקר
תתקיים

אסיפה פומבית

עם

- ח"כ ד"ר מאיר פעיל
- רן כהן

על הנושא:

הסכם השלום, צעד לקראת שלום כולל?

באולם מועצת הפועלים
פינת הרצל—קריניצי, ר"ג

אנשי תחבולות

ב תחבולות עשה מיחמה — כך מייעץ בעל ספר מישלי.

ממשלת ישראל נוהגת על פי כלל זה. **לפחות במיחמה שהיא מנהלת נגד אזרחיה — האזרחים הערביים.**

■ ■ ■

פ רשת ההתקפה על הבדואים בנגב מצטיינת בכל הסממנים של מילחמת־תחבולה.

תחילה הובטח לבדואים, בבית־המישפט העליון, כי הבולדוזרים לא יופעלו נגדם אלא על פי צו של בית־המישפט.

לאחר מכן התכנסה במישרד־המישפטים התייעצות סודית של פקידים אלמונ־יים מטעם מישרדי־הממשלה השונים, ושם נמ־צאה העצה כיצד לרמות את בית־המישפט ואת הבדואים גם יחד. הוטל על רשות אחרת, שלא היתה מעורבת בהליך המיש־פטי, לקבל על עצמה את האחריות, ולהס־תמך על חוק שלא הוזכר בבית־המישפט. **גובשה תוכנית־פעולה מפורטת, בעזרת תכונות אופייניות למיבצע מחתרתי: סודיות, אפתעה, הס־עייה.**

המישטרה פיברקה האשמת־שווא זדונית, כאילו נמצאו במקום כרוזים של אירגון פתח — האשמה שכל־כולה היתה שקר נתעב — וציוותה על הגברים של השבט להתייצב בתחנת־המישטרה המרוחקת בדיוק בשעה שבה נערכה הפעולה. כך הובטח מראש כי גיבורי המיבצע ייתקלו רק בנשים, בילדים ובזקנים.

בשעה הייעודה כוצע הכל כמחי־רות־הזק. כוח מישטרתי גדוד וחמוש הובא לשטח. הבולדוזר הזפיע כמו טנק במערכה. כאשר גילו הנשים והילדים התנגדות ל־בעלי־המזימה, הסתערו עליהם ה־שוטרים והיכו אותם באלותיהם.

הגברים שהובאו לתחנת־המישטרה הוכו אף הם מכות נמרצות, בהתאם למסורת החדשה של מישטרת־ישראל, הקובעת שיש [redacted] בלי [redacted] ואזרחים [redacted] ערבים.

■ ■ ■

ב שלב זה התערב בית־המישפט העל־יון. הוא השמיע את ההערה המפור־סמת נגד ממשלת ישראל, אשר הפרה את הבטחתה לבית־המישפט וביזתה אותו. **ככך לא נסתיימה מילחמת־התח־בולה. היא נמשכה במיזוא התנופה.**

חורשי־המזימה הפעילו את מלוא כוחם הפוליטי, כדי למנוע מן הכנסת את מילוי תפקידה. בציניות שאין לה שיעור, קבעו שר־המישפטים והיועץ־המישפטי־לממשלה שאסור לכנסת לדון בנזיפה חסרת־התק־דים של בית־המישפט — מפני שהעניין נדון בבית־המישפט! הפאראדוכס המושלם. **ננקטו אמצעים נמרצים כדי לטשטש את העקבות בשטח.**

שר־המישפטים, שתפקידו העיקרי בממ־שלה זו הוא לטהר כל שרץ ולתרץ כל תועבה, הכל בקול שמנוני הנוטף צדקנות מתחסדת, הסביר מדוע יש למנוע בכל מחיר חקירה בלתי־תלוייה של ועדת־חקירה מם־לכתית, או מינוי ועדת־חקירה פרלמנטרית.

היועץ־המישפטי־לממשלה, הנושא באח־ריות המינהלית (לפחות) להונאת בית־המישפט, קיבל על עצמו לחקור את עצמו. **נעשה הכל כדי לסחוב את העניין עד שהתרגשות תישכך — כדי שאפשר יהיה אז להמשיך בשקט בכיצוע המזימה המקורית.**

■ ■ ■

א ת מה זה מזכיר? **זה מזכיר את שיטות־הפעולה של מישטרים אנטי־שמיים מסויי־מים, שפעלו נגד יהודים, לפי אי־תן השיטות. מכך מלמדינו השכלנו.**

ההזדעקות של בית־המישפט העליון עשוייה לעורר את הרושם כי שיטות אלה הופעלו בפעם הראשונה בתולדות המדינה.

אין רושם מוטעה יותר מזה.

הדבר היחידי שניתן לאמר בזכות התנהגותה של ממשלת־הזיכוד בפרשה זו הוא, כי היא ירשה את כל השיטות האלה מ־קודמותיה. גם בשטח זה, אין היא אלא ממשלת־המשך.

ההתרגשות הקולנית של מנהיגי המערך מהפרשה היא דוגמה נאה של התחסדות. **מאז קום מדינת־ישראל, ניהלו ממשלותיה מילחמה־זעירה נגד אז־רחיה הערביים, וביכללם הדרוזים והבדואים, כאותן השיטות עצמן.**

■ ■ ■

ד י להזכיר את פרשת איקרית ובירעם, שראשיתה במירמה, המשכה בבי־זיון בית־המישפט, וסופה (עד כה) בהפרה צינית של הבטחות מפורשות.

תושבי איקרית ובירעם גורשו, אחרי שוך הקרבות בגליל העליון במילחמת תש"ח, מכפריהם, בעזרת תחבולה.

עד היום אין איש יודע מי נתן את ההוראה, מי הם האלמונים ש־חרשו את המזימה השביצעו אותה.

גדולי המדינה דאז, ובראשם דויד בן־גוריון, הכחישו את שייכותם לעניין. אך אותם גדולי־המדינה, ובן־גוריון בראשם, דאגו שהמזימה תצליח ושהעוול יימשך.

בית־המישפט הוציא צו למטובת העקורים. אוים השלוחות האפלות של השיידטון, שמיפקד בעניין, מצ־או תחבולה כדי לעקוף את פקודת בית־המישפט ולכזות אותו.

במשך 31 השנים, שבהן נמשכת פרשה מבישה ומבאישה זו, התחלפו פעמים רבות התירוצים שהובאו להצדקתה, והוחלפו ה־צווים הצבאיים והאזרחיים שנועדו לתת לה בסיס חוקי, השתנו הנסיבות הפולי־טיות והביטחוניות. העדה המארונית ב־לבנון הפכה בעלת־ברית של ישראל, אך המארונים של בירעם לא הוחזרו. מול ה־כפרים הנטושים קם, מעבר לגבול, אי־זור־חסות נוצרי בהנהגת נוצריים משרתי ישראל — אך מן הנוצרים של איקרית נמנע לחזור לבתיהם, מטעמי ביטחון.

יתכן כי שיא־השיאים של הצי־ניות הוא כאשר נמצאה לאחרו־נה תחבולה חדשה: איזור הכפר בירעם הוכרז כגן לאומי. גם הרע־יון של ארץ־ישראל יפה גויים כדי להמשיך בתועבה זו, חמזהמת את חיינו הלאומיים.

■ ■ ■

פ רשת איקרית ובירעם זכתה במ־רוצת השנים בפירסומת רבה. אך אין היא אלא חלק ממערכת כוללת, הפועלת במדינה מאז ימיה הראשונים.

תחת כנפיה של ממשלת־ישראל החוקית והגלוייה קמה אז ממשלה חשאית, ששיטה בחיי הערבים בי־שראל. איש לא ידע מי הם חב־ריה של ממשלת־מחתרת זו, ומי חוקש עליה — אך היא שיטה על גורלו של כל ערבי במדינה.

להלכה, היה השילטון על הערבים מסור בידי המימשל־הצבאי, שחל על האזרחים הערביים עד אמצע שנות ה־60'. אך המימ־של הצבאי מילא רק את פקודותיו של השילטון הסמוי. רבים סברו כי השליט האמיתי הוא הפקיד הקרוי יועץ־ראש־הממ־שלה־לעניינים־ערביים, אך גם הוא לא היה אלא שלט.

השילטון האלמוני היה כל־יכול. מוחמד רצה לקנות טרקטור? סעיד רצה לשלוח טל, ובמקומו בא „פיתוח" הגליל.

השיטות משתנות תדיר. המימ־של הצבאי בוטל, הסיירת הירוקה נוזדה. פעם הוו „איזורי ביטחון", עכשיו יש שמורות־טבע. רק הכוך־דוזר אינו משתנה. וגם לא אלתו של השוטר.

בדרך כלל יכלו בעלי־התחבולות לסמוך על יחסו הסלחני של בית־המישפט, שהיה תמיד מוכן להאמין ל„צורכי הביטחון" ולהתחשב ב„צורכי הציבור". תמיד נמצא שר־מישפטים ו/או יועץ־מישפטי שהיה מר־כן למצוא תירוצים צדקניים למעשים נפ־סדים, אם כי איש מהם לא הגיע לוויר־טואוזיות של התחסדות כמו שמואל תמיר. ותמיד נמצא, בשעת הצורך, קצין שהיה מוכן לבצע „מעשה חריג" שעליו התנוסס, כדברי השופט בנימין הלוי בשעתו, „הדגל

המיבצע שהוכן במחתרת: שוטרים חמושים ומכונות־סלילה בכפר הבדואים בנגב

זיון בית־המישפט, וסופה (עד כה) בהפרה צינית של הבטחות מפורשות.

תושבי איקרית ובירעם גורשו, אחרי שוך הקרבות בגליל העליון במילחמת תש"ח, מכפריהם, בעזרת תחבולה.

עד היום אין איש יודע מי נתן את ההוראה, מי הם האלמונים ש־חרשו את המזימה השביצעו אותה.

גדולי המדינה דאז, ובראשם דויד בן־גוריון, הכחישו את שייכותם לעניין. אך אותם גדולי־המדינה, ובן־גוריון בראשם, דאגו שהמזימה תצליח ושהעוול יימשך.

בית־המישפט הוציא צו למטובת העקורים. אוים השלוחות האפלות של השיידטון, שמיפקד בעניין, מצ־או תחבולה כדי לעקוף את פקודת בית־המישפט ולכזות אותו.

במשך 31 השנים, שבהן נמשכת פרשה מבישה ומבאישה זו, התחלפו פעמים רבות התירוצים שהובאו להצדקתה, והוחלפו ה־צווים הצבאיים והאזרחיים שנועדו לתת לה בסיס חוקי, השתנו הנסיבות הפולי־טיות והביטחוניות. העדה המארונית ב־לבנון הפכה בעלת־ברית של ישראל, אך המארונים של בירעם לא הוחזרו. מול ה־כפרים הנטושים קם, מעבר לגבול, אי־זור־חסות נוצרי בהנהגת נוצריים משרתי ישראל — אך מן הנוצרים של איקרית נמנע לחזור לבתיהם, מטעמי ביטחון.

יתכן כי שיא־השיאים של הצי־ניות הוא כאשר נמצאה לאחרו־נה תחבולה חדשה: איזור הכפר בירעם הוכרז כגן לאומי. גם הרע־יון של ארץ־ישראל יפה גויים כדי להמשיך בתועבה זו, חמזהמת את חיינו הלאומיים.

■ ■ ■

פ רשת איקרית ובירעם זכתה במ־רוצת השנים בפירסומת רבה. אך אין היא אלא חלק ממערכת כוללת, הפועלת את בתו לסמינר למורות? עבד־אל־רחמן היה זקוק להלוואה בבנק? דיאב רצה להי־בחר לכנסת? השילטון הסמוי אישר — בתנאי שאנשים אלה שיתפו־פעולה, הר־כינו ראש, מילאו פקודות, סתמו פה. ולהי־פך — אם השמיעו הם או מישהו מבני־משפחותיהם מילה של ביקורת, או הצ־טרפו לקבוצה אופוזיציונית, ידע השיל־טון הסמוי להסיק מסקנות. בנו של מו־חמד נעצר באופן מינהלי במשך חצי שנה, בלי שניתן הסבר לכך. אדמותיו של סעיד הופקעו לצורכי־ציבור. עבד־אל־רחמן הת־עורר בבוקר ומצא שהוא גר בשטח־אי־מונים צבאי, שעליו לפנותו מייד. לדיאב ניתנה עצה טובה להגר מן המדינה.

מאז בוטל המימשל הצבאי בתחומי המדינה. היועץ־לענייני־ערבים התפטר.

השיידטון הסמוי איבד כמה משי־ניו. אוים הוא קיים. הוא משתמש כיום פחות בשיטות ברוטאליות, יסומך יותר על כוח התחבולה.

אחד מגילוייו שהתפרסמו — בטעות — היה „מיסמך קניג", הצעת־תוכנית של תחבולות ומזימות הנראית כאילו הומ־צאה על־ידי בעל כתב־פלסתר אנטי־שמי. **שילטון סמוי זה הוא שפעל נגד הבדואים בנגב.**

■ ■ ■

א פשר לחבר ספר על מיגוון התח־בולות שהופעלו במרוצת־השנים במע־רכה בלתי־פוסקת זו.

אחת התחבולות השגורות ביותר היא זו שהופעלה, בשעתו, להקמת העיר כרמיאל. שטח גדול הופקע „לצרכים צבאיים". בבוא העת נשכחו הצרכים הצבאיים, והוק־מה עיר אזרחית על האדמה המופקעת. עיר הסגורה, על פי החלטת יוזמיה, בפני ערבים.

פעם דובר על „יהוד הגליל". היה לכך צליל גזעני במיקצת, שעורר אסוסיאציות אנשי־שמיות מסויימות. „יהוד" הגליל בו־השחור של אי־החוקיות".

פרשת־הבדואים אינה אלא חו־לייה אחרונה — לפי שעה — בשר־שרת ארוכה־ארוכה.

■ ■ ■

ש יטת־התחבולות היא בזוייה, מש־חיתה ומיותרת.

שיטה בזוייה, מפני שהיא סו־תרת את מושגי־היסוד של הצדק, הדמוקרטיה והשיוויון לפני החוק.

שיטה משחיתה, מפני שהיא נושאת ב־חובה את זרע הריקבון של כל מערכות־חיינו. אשלייה גמורה היא לחשוב שניתן לקיים מימשל סמוי, בעל אופי טוטאלי־טרי מובהק, כלפי חלק אחד של האז־רחים, ולקיים דמוקרטיה מושלמת וטהורה כלפי האזרחים האחרים. השוטרים שהיכו אתמול עצירים ערביים בילבד, מכים היום דת, עדה, מין וגזע. הפקידים, שרימו בעבר את בית־המישפט והכנסת לטובת האומה, עושים זאת כיום לטובת עצמם.

שיטה מיידתרת, מפני שניתן במדינת־חוק להגשים יעדים ציבוריים לגיטימיים, כגון פיתוח איזורים ובניית שדות־תעופה, בדר־כים של חוק וצדק — בתנאי שהדבר נעשה בלי הפלייה, בלי גיזענות, בלי תח־בולות, בלי מירמה וכחש.

אם רוצים להגיע לכך, יש להפיק את מזוא המסקנות מפרשת הבדו־אים.

לשם כך דרושה ועדת־חקירה בלתי־תלוייה, שתחקור את העניין בלי רחמנות. כאשר האותר האחריות, החל בדרג המי־ניסטריאלי וכלה בדרג הביורוקרטי הנמוך — יש לסלק את השרים, לפטר את הפקי־דים, להדיח את הקצינים ולהעניש בכל חומרת־הדין כל מי שהיתה לו יד ורגל בתועבה זו.

למען יראו ויירא!

ישראכרט יורוקרד

אשראי וטוב לי בארץ ובעולם.

ישראכרט בארץ:

- ★ אתה נהנה מאשראי גדול, ללא ריבית.
- ★ כרטיס האשראי היחידי המעניק הנחות.
- ★ תוכל למשוך מזומנים עד 1,000 ל"י.
- ★ יותר מ־3,000 בתי עסק ברחבי הארץ מכבדים את ישראכרט.

יורוקרד בעולם:

- ★ אתה נהנה מאשראי גדול ונוחיות גם בחו"ל.
- ★ לעולם לא תתקע בחו"ל בלי כסף.
- ★ תוכל למשוך מזומנים בסניפי בנה"פ בעולם.
- ★ 2.6 מליון בתי־עסק בעולם מכבדים את יורוקרד/מסטר צ'ארג.

11 בנקים ממליצים ללקוחותיהם על כרטיסי האשראי ישראכרט ויורוקרד / מסטר צ'ארג.
בנק הפועלים בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק אמריקאי ישראלי בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק קונטיננטל לישראל בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק עין־חי בע"מ, בנק למלאכה בע"מ, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

למה אל־על מפסידה? (א')

ב־24 בחודש זה יתכנסו טייסי „אל־על" לאסיפה כללית, לדון במצב החברה ובתוכניות מנהלה הכללי, **מרדכי הוד**, להבראתה. סביר כי אחרי הדיון ייצאו הטייסים במיבצע־הסברה, כדי לגלות כי־צד יש לדעתם, להבריא את החברה, ו־דעתם מנוגדת לחלוטין לדעת ההנהלה.

אמנם, עד כה טרם מסרה ההנהלה לטייסיה את תוכנית הבראת החברה, שהגה מרדכי הוד. הטייסים השיגו העתק מעיתונאים, אשר להם סיפקה ההנהלה את ההצעה. הרוחות של הטייסים נרגעו קצת כיוון שבינתיים סירבה מועצת ה־מנהלים של „אל־על", בראשות **מרדכי**

מנכ"ל הוד
איך לקצץ?

בן־ארי, לאשר את עיקרי התוכנית, שכללו סגירת קווים ומכירת כמה מטוסים.

נראה כי הוד פירסם את תוכניתו כאשר יו"ר מועצת המנהלים, מרדכי בן־ארי, היה בחו"ל, ובניגוד לדעתו, ועתה שיכנע בן־ארי את מועצת־המנהלים שלא לקבל את תוכניתו של המנכ"ל. הוד עו־בר על כך לסדר־היום.

טיוטת התוכנית מגלה כי „אל־על" הפסידה בשנה החולפת בעיקר ביגלל מחדלו הגדול של מרדכי הוד, שהשבית את החברה באפריל שעבר ללא כל צורך. השבתה זו גרמה להפסד ישיר של 16 מיליון דולר, וסך־הכל יהיו ההפסדים ביגלל ההשבתה המיותרת 20 מיליון דולר, מתוך הפסד כולל של „אל־על" בשנת 1978/79 בסך 35 מיליון דולר. נז־קי השבתה זו מוסיפים לזרום גם היום. כידוע, ספקי־הדלק באמריקה לא העלו את מחירו (בניגוד לנימוקי „אל־על" ל־העלאת מחירי הטיסות ב־7% בימים אלה, ביגלל התייקרות מחירי הדלק) אלא הגבילו את כמויות הספקתו לחב־רות לאומה כמות שצרכו אשתקד. כיוון שבאפריל היתה „אל־על" מושבתת, היא קיבלה החודש דלק עבור שמונה ימי פעילות בילבד, וקנתה את היתר במחירי השוק השחור.

תוכנית־ההבראה שחילק הוד מגלה פרטים מדהימים על המיבנה המעוות של החברה. מסתבר כי בשנה שעברה היו הוצאות השכר של צוותי־הקרקע בישר־אל (מישרדים ועובדי־מכונאות) מיליארד לירות. השנה הקציבה החברה לעובדים אלה שכר של 1.8 מיליארד לירות, היינו, תוספת ריאלית של 30%, אחרי ניכוי אינפלאציוני של 50%. בתוכנית ההבראה מבקש הוד כי התוספת תהיה רק של 14% ריאליים, וסך הכל 1.64 מיליארד לירות.

הוצאות השכר של צוותי־האוויר היו בשנה החולפת 650 מיליון לירות, ואילו השנה הקציבה להם ההנהלה 900 מי־ליון לירות. ההפרש שווה להפרשי שער הלירה: 18 לירות לדולר בשנה הש־טפת, לעומת 25 לירות לדולר בתיכנון התקציב החדש. תוכנית ההבראה של הוד מקציבה לצוותי האוויר רק 800 מיליון לירות, היינו הפסד ריאלי של 27%, אחרי ניכוי אינפלציה.

דומה כי „אל־על" היא חברת־התעופה היחידה בעולם שבה הוצאות השכר של צוותי־הקרקע עולים על אלה של צוותי־האוויר, ואשר רוצה להבריא את עצמה על־ידי קיצוץ בשכר עובדי הייצור שלה, הם צוותי־האוויר, ושמירה על תוספת משמעותית לעובדי הקרקע במישרדים.

ניתוח מיספר עובדי־החברה, ביחס ל־מטוסיה, מגלה כי בהשוואה לחברות־תעופה אחרות יש ב„אל־על" פי שלושה יותר עובדי־קרקע על כל מטוס מאשר בחברות אחרות. ניתוח זה מותיר רק דרך אחת להבראת החברה: פיטורי אל־פיים עובדי־קרקע, או הקפאת מיספרם לכמה שנים והגדלת מיספר הטיסות והמטוסים בצורה משמעותית, ל־14 מטו־סים לעומת שמונה בדצמבר הקרוב (הכ־וונה למטוסי 747). תוכניתו של הוד הציעה צימצומי שכר, מכירת שני מטוסי 707 ופיטורי 350 עובדים ביגלל זה. פי־טורי העובדים ומכירת המטוסים ביחד מבטלים זה את זה, ואינם משנים דבר. אגב, פיטורי 175 עובדים ביגלל מכירת כל מטוס מראים כי אחרי מכירת כל מטוסי החברה ופיטורי 175 עובדים לכל מטוס יישארו ב„אל־על" עוד 2000 עוב־דים מיותרים.

פרט להשבתה, נגרמו הפסדים ביגלל תפוסה נמוכה בקווי אירופה. הוד רצה לסגור את קווי החברה למכסיקו, מינכן, למרסיי ולג'נבה. חברת „לופטהנזה", הטסה אף היא למינכן, הוסיפה זה עתה טיסות בקו זה. „סוויסאייר" טסה לארץ במטוס 747 ו„אל־על" רק ב־707. לפני כמה שנים היה המצב הפוך. אין ספק כי כאן יש מחדל של עובדי החברה ב־חו"ל, שעלו לה 36 מיליון דולר בשנה החולפת, סכום העולה על מה ששילמה החברה לצוותי־האוויר שלה. זהו מיספר מנופח, וחלק ניכר ממנו אינו יעיל. שם יש לקצץ ולדלל, ולא בצוותי־האוויר.

הוכחה לאי־היעילות של עובדי המיש־רדים של החברה היא, שחלקה של „אל־על" במיספר הנוסעים המגיעים ארצה ירד מ־50% ל־45%. מכירת המטוסים, כפי שהציע הוד, תקטין עוד יותר את חלק „אל־על" בנוסעים.

חלק מן ההפסדים נגרם ישירות על־ידי מדיניות לא־נכונה בניהול קווי החב־רה, ועל כך בשבוע הבא.

השקעת שיא במלון „לרום"

עם פתיחת מלון „לרום", בחוף תל־אביב, התברר כי ההשקעה הכוללת ב־מלון היא 640 מיליון לירות. המלון הוא בן 500 חדרים. עיקר ההשקעה היה ב־בנייה, שכן הקרקע נקנתה בתנאי חינם, ללא מיכרז, בסכום של 5 מיליון לירות. המלון שייך בעיקר (90%) לקבוצת־מש־קיעים גרמנית, בראשות **איגנאץ בו־ביס**, והיתר בידי חברת „תשת", השיי־כת ל„אל־על". קבוצת „לרום" היא בע־לת מלון באילת ומכינה הקמת מלון בירושלים.

תחשיבי־מלונאות בדוקים קובעים, כי כדי שמלון יישא את עצמו, עליו להכניס פרומיל מן ההשקעה ליום. היינו, על „לרום" להכניס לפחות 640 אלף לירות ליום, שהם כ־1300 לירות ליום לכל חדר, בתפוסה מלאה כל השנה. הדבר נראה כמשימה בלתי־אפשרית.

העוקץ של חנינת המס

מה שחמור בהצעה להלבנת ההון וב־תשלום מס של 25% בילבד עליו אינו רק השיעור הנמוך של המס, שהוא פרס למעלימים. המס ישולם על השווי של הנכסים שעליהם מצהירים לפי העלות, ולא על השווי ביום הצהרת־המס. ההפ־רש הוא במאות ואלפי אחוזים.

בחנינה הקודמת הלבינו הון של 85 מיליון לירות בילבד. אוהדי הצעת־החני־נה טוענים כי חכוונה היא בעיקר לג־רום ליהלומנים להלבין הון ולהיכנס ל־מעגל משלמי־המס. אולם יהלומנים טו־ענים, כי אינם זקוקים להלבנה, שכן מס־ההכנסה התיר להם לרשום ללא בדיקה מצידו כל הכנסה מיהלומן בחו"ל, ול־קבל את הצהרתם כמו שהיא. הדבר מאפשר להם לעשות מה שהם רוצים.

אגב, מישהו זוכר שבראשון באפריל היה על היהלומנים להתחיל לנחל ספ־רים?

מחריפים העיצומים ב„מיגדל בניין"

סיכסוך־העבודה בין עובדי חברת־הביטוח הגדולה בארץ, „מגדל־בניין", לבין יו"ר הנהלת החברה, **ברוך יקותיאלי**, מחריף. הסיבה הישירה לסיכסוך היא החלטת יקותיאלי למנות שמונה מנהלי־מישנה לחברה, נוסף על 46 המנהלים הקיי־מים. בחברה 800 עובדים.

ועד־העובדים מתנגד למינויים, בראותו בהם הפרת הסכמי־העבודה. ההסתדרות תומכת בוועד ואישרה סיכסוך־עבודה רישמי בחברה. הנהלת־החברה פנתה לבית־הדין לעבודה, למתן פסק־דין הצהרתי כי המינויים הם לפי הסכם־העבודה. הדיון בבקשה טרם הסתיים.

בינתיים נקטו העובדים בעיצומים שונים, בעיקר השבתת־העבודה במועדים לא־מוגדרים לחצי יום או ליום, וכן הקפאת העבודה במישרדים. העיצומים גורמים נזק רב ללקוחות החברה. ועד־העובדים חושש כי מאחורי המינוי מסתתרת כוונת יקותיאלי לכפות על הוועד שינויים מרחיקי־לכת בחברה, וצימצום מקיף של מיספר עובדיה.

יקותיאלי נמנה על ההנהלת בל"ל, המחזיקה ב־70% ממניות „מיגדל". יתר המניות בידי חברת הביטוח האיטלקית „ג'נראלי". בל"ל שלטה גם בחברת הביטוח „אי־חוד", המייצגת את סוכני „לויד" בלונדון, וכן ברוב המניות בחברת „סלע". שליש המניות ב„סלע" היו בידי „גארדיאן" הבריטית. כן שלטת קבוצת בל"ל בחברת „לאוביט", המייצגת את חברת „פרודנשל".

יקותיאלי החל מרכז את עסקי הביטוח של בל"ל במיסגרת גוף אחד, „בל"ל אחזקות ביטוח". מתוך 150 עובדי חברת „סלע" פוטרו 135, והיתר הפכו למחלקת־ביטוח במיסגרת „סלע". כמנהל „סלע" ו„איחוד" נקבע **אהוד שני**, נאמנו של יקותיאלי. בל"ל קנה את חלקה של „גארדיאן" ב„סלע".

עובדי „מיגדל" חוששים מגורל דומה לזה של עובדי „סלע", ומתנגדים לכל התוכניות של יקותיאלי. עד כה לא הצליח יקותיאלי לקדם את תוכניותיו ב„מיגדל", וגרם רק להתפטרות מנהל מחלקת־ההשקעות בחברה.

היהלומנים יוצרים פאניקה

הודעות־האימים שמפיץ נשיא בורסת־היהלומים, **משה שניצר**, על המצב הקשה בענף, מנופחות. הן נועדו לחש־פיע על האוצר לקבוע לענף שומות נמו־כות. היהלומנים מגישים דו"חות למס־ההכנסה ביוני הקרוב, ולקראת הגשת החומר מכין שניצר מערכה לריכוך עמ־דת האוצר.

יהלומנים הטילו ספק רב בנכונות הצ־הרתו של שניצר, כי 350 מלטשות מתוך 800 נסגרו. הסיבה העיקרית לשפל בענף הוא שסינדיקט־היהלומים הלונדוני נקט באמצעים לחיסול מיבצע הספסרות ה־בינלאומי של יהלומני ישראל. אלה ניצ־לו את האשראי הזול שקיבלו מ„בנק ישראל" במטבע זר, בריבית של 6% לש־נה, צברו במלאי גדול של חומרי־גלם, יצרו מחסור מלאכותי בגלם והעלו את מחירי היהלומים בעולם ב־70% תוך שנה.

הסינדיקט פנה לממשלת־ישראל בענ־יין זה, ומשלא עשתה דבר נקט בצעדים משלו, שעיקרם מס על מכירת יהלומי־גלם לישראל, והורדת שערי היהלומים המלוטשים בעולם, תוך הגברת האספקה להודו והגברת הייצור של יהלומים מלו־טשים בדרום־אפריקה עצמה.

הצעדים הועילו, והחלה ירידת מחי־רים בעולם. יהלומני ישראל נשארו תקו־עים עם מלאי אדיר של יהלומי־גלם, ש־לא ניתן למכרו. עתה, אחרי שניצלו את כספי־המדינה למימון הספסרות, הם רו־צים לקבל הנחות במס לכיסוי ההפס־דים של מיבצע זה.

משבר חמור ב„אפריקה־ישראל"

בחברת „אפריקה־ישראל להשקעות" שורר משבר חמור, כתוצאה מהשקעת־היתר במיפעל „חמי טבריה".

ההשקעה הסופית הגיעה ל־40 מיליון לירות, לעומת 15 מיליון המתוכננים. ה־דבר גורם למיפעל־הנופש הפסדים כבדים. מנכ"ל „אפריקה־ישראל", **ג'ראלד סל־בסט**, הודח לפני שמונה חודשים, וגם מחליפו התפטר. עתה פרשו מן החברה עוד שני בכירים, ביניהם האיש החזק, **שמואל עבו**. יש הטוענים כי **ברוך יקותיאלי**, האחראי מטעם בעלי־המנ־יות של החברה, „בנק לאומי לישראל", גרם לפרישות, כדי לחפות על אחריותו להשקעות המיותרות ולהפסדים.

"יצוא קסדות אופנועים לאמריקה

מיפעל „אביזרי ספורט ובטיחות ב־ע"מ" של **יוסי כפרי** חתם השנה על הזמנות־יצוא ב־1.4 מיליון דולר. בעיקר של קסדות לאופנועים, לארצות־הברית. חיקף היצוא לאמריקה הגיע לממדים

יזם כפרי
1.4 מיליון

שהביאו את כפרי לפתיחת מישרדי־מכי־רות משלו בניו־יורק ובלוס־אנג'לס.

מיפעל החברה הוקם בכרמיאל בשנת 1976. קודם לכן ניהל כפרי חברת־אריזה גדולה בגרמניה.

אנשים בעולם

מובוטו: הקטנה היא הקמיע

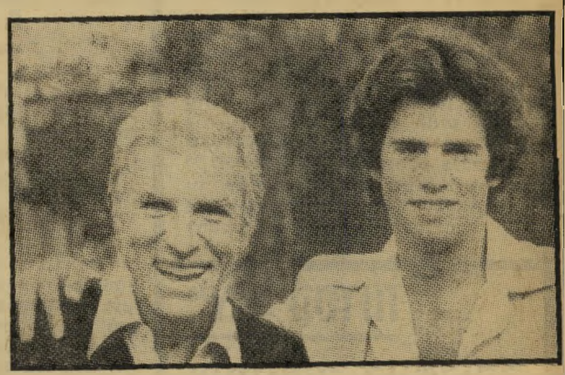
מובוטו ססה־סקו, נשיא רפובליקת זעיר, נטל עימו, לביקורו האחרון בצרפת, את בתו הקטנה ימו. „יש לי תשעה ילדים, אבל ימו היא החביבה עלי מכולם ובלי ספק גם הפיקחית מכולם. היא איננה הולכת לבית־הספר מבלי לתת נשיקה לאבא. ואני מוכרח להודות שאני נהנה מאד מן הפולחן הזה בכל בוקר.״

כריסטי הפנר: אבא לא דומה לפלייבוי

יו הפנר בעליו של ירחון הפלייבוי, לא נחשד אף פעם כאבא של מישהו, אך מסתבר שכריסטי, בתו בת ה־26 רואה אותו בעיניים אחרות. מ' ש־משמשת כיו״ר האימפריה ה־אדירה של פלייבוי טוענת כי היום, יחסיה עם אביה רציניים מאד. „עד גיל 16 גדלתי עם אמא ואיש לא ידע מי הוא אבא שלי. למעשה איש מחב־רי אינו מכיר אותו באמת. הוא אדם רומנטי, מצחיק וביישן. אין לו שום טבלת שיאים ב־חדר־המיטות כמו שבוודאי חושבים רבים. נדמה לי שהוא סוג האדם האוהב להחזיק ידיים בקולנוע.״

לורנצו לאמאס: בזכות אבא

לורנצו לאמאס זכה בתפקידו הראשון בטלוויזיה, בתוכנית שביים אביו, הכוכב הוותיק פרננדו לאמאס. „להיות בנו של אבא פירוש הדבר לזכות בדלתות הנפתחות לפניך מעליהן. אבל כדי להחזיק מעמד בהמשך הדרך — אין לך ברירה, אלא להיות טוב.״ לורנצו מקיים. לאחרונה זכה בתפקיד גדול בהבטחות באפלה לצד הכוכבת הכישרונית מארשה מייסון.

סוזן ניומן: פחד ממוות

להיות בתו של פול ניומן זאת אומרת להקשות על החברים מן המין הנגדי, מודה סוזן בתו בת העשרים וחמש של אחד הגברים היפים ביותר שהיו אי פעם בעו־לם הקולנוע. אשר לחברות: „אני משתדלת לבחור לי כאלה שאינן מרבות ללכת לקולנוע.״ סוזן בעצ־מה אינה מתרחקת מאורות הזרקו־רים, היא שיחקה כבר על הבמה במחזמר ומפיקה תוכנית טלוויזיה בנושא האקולוגיה. „איני מחפשת בגברים את דמות אבא,״ היא או־מרת, „פשוט מפני שאני מפחדת פחד מוות ממכוניות מירוץ.״

קתי קרונקייט: לא התגרשו

בתו בת העשרים ושמונה של שדרן החדשות הידוע וולטר קרונ־קייט, קתי, היא שחקנית וסופרת (בין השאר הופיעה בסידרת הטל־ויזיה מישפחת וולטון). היא עצ־מה מכינה היום ספר על ילדיהם של אנשים מפורסמים, בשם האם אתה קרוב של...? על אביה הנח־שב לאיש האמין ביותר של הטל־ויזיה האמריקאית היא אומרת: „בגללו נאלצתי לפתח חוש ששי האומר לי מי מחבב אותי בזכות אבא. השונה בחיי המישפחה שלנו מכל הסביבה החברתית היא העוב־דה שאבא ואמא עוד לא התגרשו.״

הראשים החדשים של ג'יין בירקין

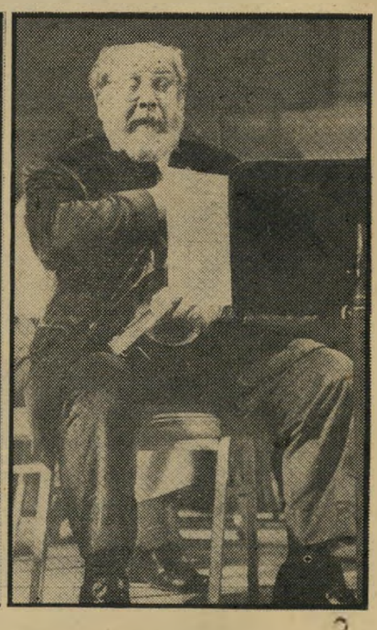
עד כמה היא מסוגלת להיות נועזת הוכיחה ג'יין בירקין בהעניקה את שמה לסידרת תיסרוקות חדשה. לא זו בלבד, אלא שגם התירה לספר, כוכב־תורן חדש בשמי לונדון, בשם ברונו, לעשות בשערה ככל העולה על רוחו. השמות לתיסרוקות החדשות: בירקיניה, גלאקסיה, סאטורניה וולקניה. התיסרוקות הללו מזכירות לא מעט את „יהושע הפרוע", מה שבוודאי נוח לכוכבת הדרת במאראתון אמיתי על פני בימות הצילומים בעולם כולו. זה עתה סיימה הסרטת סרט צרפתי עם ויקטור לאנו והיא בדרך לשלושה סרטים חדשים: עם ז'אן לואי טרינטיניאן בשוויץ, סרט פר־פרודוקציה אמריקאית בברלין, ובפאריס — בחברת שחקנית אופנתית אחרת, איזאבל אדג'אני. סרט זה יהיה מיבצע אישי ביותר של ג'יין שכן זהו סרט נוסף של שותפה לחיים — סרג גינסבורג. גינסבורג, המלווה את ג'יין אפילו בצילומי האופנה שלה, הקליט זה עתה תקליט ארין גגן חדש בג'אמייקה, וכמו תמיד את הפעלולים הקוליים סיפקה ההשראה הפרטית שלו — ג'יין.

תיזמורת הצעצועים: יוסטינוב במצילתיים

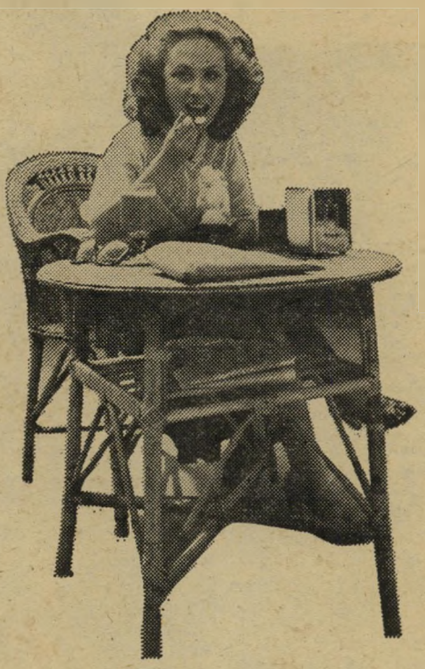
פיירינו גמבה, מנצחה הקבוע של תיזמורת ויניפג מקנדה מנסה להרכיב תיזמורת בינלאומית שייעודה הוא קידום ייחודה של רוח האדם. כדי לממן את היוזמה ניצח על קונצרט מיוחד במינו שנערך בקרנגי הול בניו־יורק. המשתתפים בתיזמורת היו נגנים מעולים וידועי־שם, שלא תמיד אחזו בכלים מקובלים. הזמרת מורין פוסרטר (בתמונה הקיצונית משמאל) הפסנתרן גארי גר־פאן, הזמרת רובערטה פיטרס והחלילן ז'אן פייר ראמפל (בתמונה מעל) השתמשו בכלים־צעצועים לביצוע סימפוניית הצעצועים של היידן. הגדיל לעשות פיטר יוסטינוב. כשלא הלם במצילתיים ככתוב בפרטיטורה, חבש אותם על הראש ככובע.

"שמפו רויאל" עושה לי כמה דברים נפלאים...

בשעות הפנאי
והמנוחה

בנסיעות בטיולים
ובפגישות...

שמפו רויאל בארבעה סוגים שונים:
צהוב – עם תוספת לימון.
כחול – לשיער שמנוני ורגיל.
אדום – נגד קשקשים.
ירוק – לשיער יבש.

בכל מקום ובכל שעה,
לשיער בריא, רענן
ובעל ברק טבעי
ולהרגשה טובה באמת,
שמפו רויאל –
השמפו שלי.

עץ הזית

פרסום פלד
סטודיו רם

אנשים

שימעון אבידן ביצע בנעוד מועד נסיגה טאקטית, אך ירוחם כהן נלכד בחיבוק־הדוב

■ לקראת חג־הפסח הגיעו אורחים רבים ארצה. גם כמה ישראלים הצליחו לחזור ה־ביתה ממש ברגע האחרון של ערב־החג. חבר־הכנסת **שימ־עון פרס** ואשתו **סוניה** חזרו מסיור בארצות־הברית וחגגו את הסדר אצל **גרשון** („גי־גי") **פרס** אחיו של שימעון, ואשתו **כרמלה**.

■ **אשר בן־נתן** חזר בערב החג מכנס המיפלגה ה־סוציאליסטית בצרפת, וערך את הסדר בביתו עם אשתו **אריקה**.

■ נשיא המדינה **יצחק נבון** ורעייתו **אופירה** ערכו סדר מישפחתי בירושלים, ש־אליו הוזמנה גם **ורדינה ארז**, אחותה של אופירה. ל־וורדינה, במאית בטלוויזיה, היתה סיבה טובה לשמוח. שבוע לפני הסדר, בעת הפיצוץ ב־ירושלים המיזרחית, נמצאה ב־מקום. זכוכית עפו עליה מכל עבר, ובנס לא נפגעה. הנשיא ואשתו ייצאו עם ילדיהם אחרי החג לחופשה קצרה.

■ מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, **דב בן־מאיר**, גם הוא חזר ארצה בערב החג מסיור בארצות־הברית.

■ **גיורא שפיגל**, שחקן מכבי תל־אביב, אירח לחג את הבוס שלו לשעבר, **גי זרביב**, נשיא קבוצת הכדורגל אולימ־פיק ליאון, שבה שיחק זמן מה.

■ תלמידי השמיניות ב־כפר הירוק ערוכים מדי שנה סדר־פסח שני. הפעם הם העלו את ההצגה בוסתן ספרדי, שכתב יצחק נבון. בתפקיד המנחה ב־הצגה, ששיחק על הבמה **אבי־רחם מור**, ישחק בכפר ה־ירוק **דורי פלס**, בנה של ה־עיתונאית **עדה הוז**.

■ **שימעון אבידן** חזר מהביקור של ראש־הממשלה **מנחם בגין** בקאהיר אל קי־בוצ עין־השופט. אבידן, ש־היה מפקד חטיבת גבעתי ב־מילחמת־העצמאות, מכהן עתה כמזכיר המשק. הוא ערך ערב שבו סיפר על רשמיו מקאהיר לחבריו. הוא סיפר להם שב־מטוס, בדרך הביתה, ניגש אליו בגין, טפח על שיכמו ואותת לצלם שינציח מאורע זה. „אני הצלחתי להתחמק מתמונה היסטורית זו, אך **ירוחם כהן** לשעבר שלישו של **יגאל אלון** שגם הוא היה בטיסה, לא הצליח, והצטלם עם ראש־הממשלה."

■ נכדו של שימעון, **אלון אבידן**, בנו של **דן**, שהיה שבוי כמה שנים במצריים, עזב את המשק והצטרף ללהקת ה־מחול בת־דור.

■ בעין־השופט נערך, כמדי שנה, סדר ענקי עם אור־חים רבים. בקריאת ההגדה השתתפו הפעם תלמידי האול־פן לעברית בקיבוץ. כל אחד מהם קרא קטעים מההגדה ב־שפת־האם שלו, והשנה נשמעו בחדר־האוכל יפאנית, רוסית, ספרדית ואנגלית.

■ סדר־פסח חגיגי במייוחד ערכה **כבורה בנאי**, אמם של השחקנים לבית בנאי. כל בניה הגיעו יחד עם בניהם לירו־שלים, לדירת שני החדרים שלה, הנמצאת במחנה־יהודה. הבנים הביאו עימם הפעם 23 נכדים, שהצעיר בהם הוא **דני־אל** בן החודש, בנו של **יוסי בנאי** ואשתו **אביבה**. גם 13 הנינים של בכורה נכחו בסדר. כאשר נשאל **יוכי**, בנו של יוסי, איך הוא מרגיש עכשיו, כשנולד אחיו הקטן, ענה: „סוף־סוף אני הבכור במיש־פחה שלנו."

■ הבלשן **אכשלום קור** טען בפינתו אימרוטב בגלי צה"ל, שעם תליית השליט ה־קודם של פאקיסתאן, **זולפי־קאר עלי בוטו**, נוצר מונח חדש לחילופי שילטון: „רצח בדם זולפיקאר."

■ לקונצרט שהתקיים ב־ירושלים בניצוחו של **אוקו קאמו**, המנצח הארמני, הגי־עה כל המושבה הארמנית ב־ירושלים. כל אחד מהם הביא עימו זר־פרחים למנצח, והוא נאלץ לשכור מכונית מיוחדת כדי לקחת את כל הפרחים איתו.

■ השחקן האידישי הנודע **שימעון דז'יגאן**, שיצא ל־אחרונה בהצגה חדשה, פגש בבית סוקולוב את חבר־הכנסת **אברהם מלמד** וקבל לפניו על שאינו מקבל כל תמיכה ממשלתית. שמע זאת יושב־ראש האיגוד הארצי של עי־תונאי ישראל, **לוי יצחק ה־ירושלמי**, והציע לדז'יגאן: „תעביר את התיאטרון שלך לשכם, תיכף תקבל תמיכה מ־שלתית."

■ לשחקנית **מירב גרי** קרתה תאונת־עבודה. באמצע ההצגה מחזור אלכוהולי נפגעה הצעירה בראשה, ניקתה את הפצע בין שעמד על הבמה, והמשיכה לשחק עד תום ההצ־גה. כשסיימה, לקח אותי השח־קן **ישראל בידרמן** לתחנת מגן דויד אדום, שם נחבש ראשה. השחקנית הסתובבה שבוע ימים עם התחבושת, וה־סירה אותה רק בהצגה הרא־שונה של כמו ציפור בודדה על גג, שבה היא משתתפת.

שימחה דיניץ שסיים לא מכבר את תפקידו כשגריר ישראל בארצות־הברית, לא מצא עדיין, לדבריו, עיסוק הולם. בינתיים הוא מחכה בסבלנות ומבלה במסיבות אצל ידידים שלו בתל־אביב. השבוע הגיע עם אשתו, ויויאן, למסיבה של שימרית אור — אחרי שהוזמן למשיבה אחרת אצל אביבה מארכס, שלקחה אותו לשימרית: למרות תוסר־העיסוק היה מצב רוחו טוב.

ישוע הנוצרי (בתמונה משמאל) הוא השחקן האנגלי ברייאן דיקן, ששמח מאד במסיבת סיום סרטו „ג'נסיס", שבו הוא מגלם את תפקידו של ישוע. הסרט צולם במשך ששה חודשים, ודיקן היה על בימת־הצילומים מדי יום, במשך כל אותה תקופה. עתה הוא חוזר לביתו באנגליה ואל אשתו השחקנית, רולה. לידו תומר פאנלה, מי ששימש ככפילו בסרט. תומר הוא בחור אמריקאי, שנולד כיהודי, והמאמין בישוע. גם הוא חוזר לביתו, כדי לשאת לאשה את ידידתו.

מרשימותיו של מבקר מסעדות

המסעדה שוכנת ליד הנמל והדבר מורגש היטב כתפריט. העדפנו להזמין את הדג החריף בנוסח טריפוליטני, חריימי בלשון האזור. הדג היה טעים מאד והרוטב חריף כיאות. את הדג ליווי־נו ביין עבדת לבן של כרמל מזרחי, והיתה ביניהם התאמה מושלמת. מולי שתו יין סוביניון בלנק, גם הוא יין משובח של כרמל מזרחי. בכלל ראוי לציין כי לכרמל יש מבחר מעולה של יינות שולחן, אדומים ולבנים. היין האדום מיועד לבשר בקר, הודו ודברי מאפה, והיין הלבן - לדגים, עוף. בין היינות האדומים נציין את קברנה סוביניון, אדום [illegible] קריניאי

יינות כרמל מיטיבים את הארוחות

הקניה הטובה ביותר 1978
1979
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

מוקד

אנשים

נציג גלי צה"ל בקאהיר תיקן את הקו של רדיו קאהיר. והתחיל לשדר

שמעון עדן חגג את יום־הולדתו בקור של 15 מעלות מתחת לאפס, כדי להוכיח שהוא עדיין בכושר מלא. מסיבת יום־ההולדת שלו נערכה על אגם ואן־זה, אחת הימות של ברלין, כששימעון הצוהל מפשיט את ידידותיו ומעניק להן בקבוקי־שמפניה ללא הגבלה.

מזל בנימין בת ה־22 מנסה לאחרונה את כוחה כ־דוגמנית. מזל, בת לאב ממוצע עיראקי ואם ממוצא פולני, השתתפה בסרטון הפירסומת הגדול ביותר שהופק עד עתה בארץ, בתקציב של 450 אלף לירות. בסרטון של חברת נעלי גלי השתתפו 120 שחקנים, וחלקו צולם ברחוב דיזנגוף, כשאוטובוס מקושט נושא עליו את השחקנים והנערות הרוקדות.

■ המנהל של חברת התמ־רוקים אליעזב ארדן, **ביל מיר־לר**, הוא אמריקאי הגר בלונ־דון. ערב חתימת חוזה־השלום הוא נסע לקאהיר כדי לחנוך את פתיחת בית־החרושת החדש של חברתו במצריים. הוא נסע לשם עם אשתו, מצריה בשם **נבין מיר**, שהיא בתו של ראש ממשלת־מצריים לשעבר, **סרי באשא**. כשהיו בני־הזוג בביקור אצל **ג'יהן אל־סאדאת** הזמין אותה מי־לר ליום שלם של טיפולים במכון שלו בוושינגטון. ג'יהן אמרה שעדיין אינה יודעת אם תוכל לבוא למכון. כשיצאה, אמר למילר שותפו, שכדאי ש־קארטר ישלם את הוצאות ה־אירוח שלה במלון. מילר ענה לו: „למה? אפשר לשלוח את החשבון לבגין!"

■ הצייר **זמי שטיינ־ברג**, אשר הצליח להחתים את בגין, **ג'ימי קארטר** ו**אנוור אל־סאדאת** לפני שחתמו על חוזה השלום על ציור השלום שלו, ואשר מיבצעו זה זכה בכיסוי ביותר משבעת אלפים עיתונים בעולם, הגיע לארץ לחוג את חג־הפסח עם בני משפחתו. „מרוב הנסיעות שלי למען השלום, אני חייב שיהיה לי גם שלום־בית," אמר.

■ הפסלת **בתיה לי־שנסקי** המפסלת בימים אלה את פסל־השלום עם דיוקנותי־הם של בגין, קארטר וסאדאת, נתקלת בקושי אחד: „עם קארטר וסאדאת אני מסתדרת מצויין," אמרה הפסלת, „אבל בגין הוא בעל אישיות חזקה, ואני מוכרחה לראות אותו פנים־אל־פנים. כשם שראיתי בזמנו את **זאב ז'בוטינסקי**, כאשר פיסלתי את דיוקנו." בתיה פנתה בעניין זה אל **יחיאל קדישאי**, ראש לישכתו של בגין, והוא הבטיח להסדיר לה פגישה עם ראש־הממשלה.

■ פסטיבל־האביב בירו־שלים, שנפתח במוצאי חג־הפסח, זכה בהפתעה לא־נעי־מה מחברי התיזמורת הסימפו־נית של ירושלים. הנגנים הו־דיעו על עיצומים, ולא באו לעבודה. האופרה, שהיתה אמו־רה לפתוח את הפסטיבל, לא יכלה להתקיים ללא התיזמורת. זמרי האופרה הספר מסביליה מאת רוסיני גילו יוזמה, וכדי שלא לגרום מפח־נפש למאר־גני הפסטיבל ולקהל המוזמנים, הסכימו להופיע באריות שונות עם ליווי של פסנתר בילבד. **אביטל מוסינזון**, מנהל ה־פסטיבל, פגש במיקרה גם ב־פנטומימי הוותיק **סמי מיל־כן**, המבלה חופשה בארץ, ו־גייס גם אותו לערב זה בקטעי פנטומימה.

■ דודו של אביטל, הסו־פר **משה מוסינזון**, אביה של מחברת ספרי־הילדים **דבורה עומר**, ואחיו של ה־סופר **יגאל מוסינזון**, נפטר בגיל 70 בקיבוצו, נען. ללוויה הגיעו סופרים רבים, שמוסינ־זון עודד אותם בתחילת דרכם, ונתן להם במה ראשונה לפרסם את יצירותיהם, כמו **משה דור, משה בן־שאול ובי־נה ואוריאל אופק**. משה היה בזמנו עורך השבועון במעלה. הוא עצמו פירסם שני ספרים בילבד, ובשל פציעה ב־ראשו, בזמן המנדט, חדל לכ־תוב.

■ השבוע הגיעו ארצה שר־התרבות הדני **ניק מא־תיאסן** עם נערותיו, רקד־ניות הבלט המלכותי הדני, ש־באו להופיע בפתיחת פסטיבל־האביב. אביטל מוסינזון, שהז־מין את השר, פגש בו לפני כמה חודשים, בבר הנקרא יעקוב'ס בר־בקיו, השייך ל־ישראלי המתגורר בעיר אור־הוס, השניה בגודלה בדנמרק. אביטל הכיר את ניל מאתיא־סון לפני כמה שנים, כאשר זה היה מוכיר מיפלגת העבו־דה בדנמרק, ומוסינזון דובר מיפלגת־העבודה בארץ. בשי־חה שהתפתחה ביניהם שאל אביטל את ניל מדוע שוב אינו בא ארצה, כפי שנהג לעשות בעבר. ניל ענה לו, שמאז שמיפלגת הפועלים כבר אינה בשילטון בארץ, איש אינו מז־מין אותו. אביטל הבטיח לסדר לו הזמנה אם יסדר לו את להקת הבלט המלכותי להופעה בפסטיבל האביב.

■ מכיוון שנציגי גלי צה"ל בביקור בקאהיר היו רק כתב אחד, איש היומן **אבי ברזילי**, וטכנאי אחד, **דויד גביזם**, היה עומס־העבודה עליהם רב מאשר של יתר אנ־שי התיקשורת. כך קרה שהם עבדו סביב לשעון, תוך ניסיון להיות בכל המקומות שבהם ביקר ראש־הממשלה. התנאים היקשו מאד, ובזמן נחיתתו של בגין בקאהיר לא היה קו־שידור בנמל־התעופה. הכתב ברזילי רץ לכיוון המטוס, ובאותו רגע ממש הגיע קו השידור, ואז פתח את השידור הטכנאי גביזם וסיפר על נחיתת המטוס, תוך שהוא מנפנף לאבי בידיו שיח־זור מהר. אבי חזר לסככת ה־שדרים, והמשיך בדיווח שבו החל הטכנאי.

■ במיקרה אחר, כשניסו הכתבים להעביר דיווח מאול־פני קול קאהיר, התברר שה־משדר באולפן אינו עובד. גב־יוס איתר את התקלה, ואחרי שביקש בנימוס רשות, תיקן אותה תוך זמן קצר, והאול־פנים החלו עובדים.

■ השחקן **אבי פניני** עו־בר בימים אלה מחלון־ראווה אחד לשני בחנויות הגדולות בירושלים, ומציג את המחזה הדייג, שכתב ובים **מוטי לר־נר**. ההצגה היא, כמובן, ללא קול, אלא רק בתנועה, מאחר וזכוכית־החלון מפרידה בינו לבין קהל הצופים. מופע־הרחוב הזה, שהוא חלק ממופעי רחוב בפסטיבל־האביב, זוכה בהצל־חה רבה. כל החנויות הגדולות בירושלים דורשות עתה מפני־ני לבוא ולהציג בחלונותיהם.

זוהר בחוף...
GOTTEX
GOTTEX

רוזי קוצרת מחמאות על ימין

הקיץ זוכה רוזי למעקב צמוד מבוקר עד ערב. כדרכה, צועדת רוזי צעד בצעד עם מיטב מעצבי האופנה שבעולם.

אותם הסנדלים והנעליים הצועדים בניו־יורק, בפריז וברומא, מוליכים את רוזי אל הקו הזוהר: סנדלי פרלון עם עקב רוקי מסוגנן (בתמונה העליונה), בצבעים נועזים ובוהקים נוסח אופנת כוכבות הקולנוע של שנות ה־40: ריטה היוורת, בטי גרייבל ולורן באקאל.

שם/עיצוב: חוה מרגול/צילום: בן לם מכנסי גברים: "סוסיאטי" — ככר המדינה.

דעל שמאל

בה בעת, מופיעה רוזי בסנדלים עשויים זאמש רך (נובוק), בנעלי בד ספרדי מאריג קנוואס בהדפס רקמת תחרה אנגלית ובסנדלים גבוהי עקב, מעור טבעי. כולם נוחים ואופנתיים על כל צעד ושעל.

קסמה של רוזי נמשך גם בשעות הקוקטייל והערב בנעליים מעודנות מבד שאנטונג עם חזית הגזורה רצועות, רצועות.

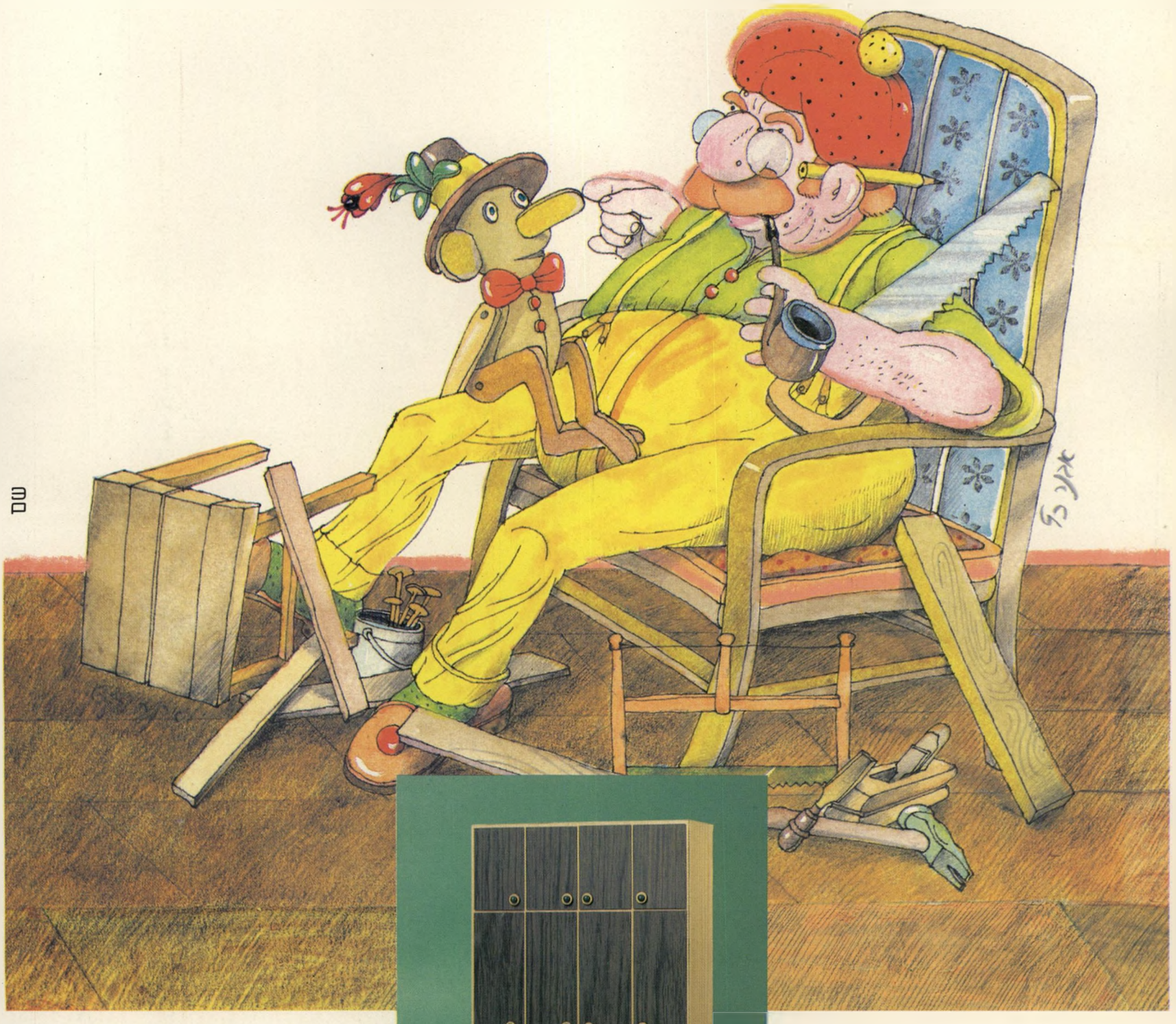
היכנסי לאחת החנויות שמציעות את נעלי רוזי ולא תצאי ברגליים ריקות.

להשיג בחנויות המובחרות. המפעל: ת"א, בן אביגדור 20.

Rosi

נעלי רוזי–המהלך הטבעי.

אין מה לדאוג פינוקיו,
רהיטי ברג
עמידים בפני מעשי קונדס.

רהיטי ברג מסירים כל דאגה מליבו של סבא ג'פטו. לשם כך מייצרים רהיטי ברג ארונות חזקים ויציבים, עמידים בפני כל תעלולי פינוקיו.

כדי להגיע לחוזק המירבי, שוקדים אומני ברג על תכנון קפדני של כל פרט ופרט של מרכיבי הארון הנבנה מחומרים ואביזרים מעולים.

חוזקו של הארון אינו בא על חשבון יופיו ונוחותו; ניתן לראות זאת בכל אחד מהארונות של רהיטי ברג.

לרהיטי ברג מבחר עשיר של ארונות מודולריים,בשני גבהים:2,04 מ' ו־2,40 מ';

עם מגוון אפשרויות הרכבה, במספר דלתות לפי בחירה ובשמונה צבעי חזית.

וחשוב מכל — מאריכי ימים, גם אצל שובב כפינוקיו.

רהיטי ברג

אחת מאגרות הילדות.

אולם תצוגה: ת"א, רח' מטלון 11
ובחנויות הרהיטים ברחבי הארץ.

רחל מרחלת על כל העולם

ושוב שמועות

מה אגיד לכם, זה לא נגמר, וכנראה גם אף פעם לא ייגמר. גל־השמועות ה־עובר על הארץ בכל פעם מחדש, והכל בלי יוצא־מן־הכלל אוכלים את הלוקשים שמאכילים אותם, ומה שקורה לי לא־פעם קרה הפעם לקולגה למיקצוע הרכילות, שתהיה בריאה. מי יודע איך וממי היא קיבלה את הסיפור על נישואיו הקרובים של איש העסקים **רפי שאולי** עם **ירדנה גורביץ** היפה, מי שהיתה מלכת הפנטזיה על נושא שוודי.

תרשו לי להודיע לכולכם, עכשיו ופה, חגיגית, שלא דובים ולא יער, רפי שאולי אינו מתכוון לשאת אף אחת בינתיים. ולא חס וחלילה שאין שם רומן יפה ומתוק, כן, זה יש, השניים נראים יחדיו מבלים ונהנים ביחד. אבל מזה ועד חתונה עוד הדרך ארוכה מאד.

אז אם היו לכם פירפורי־לב מפני ש־הרווק מיספר אחד במדינה עומד לשנות את הסטאטוס שלו — תירגעו.

ולמפיצי השמועות: כמה לוקשים אפ־שר לאכול? בסוף משמינים מזה!

מחדשים חידושים

אופליה שטרי, הידועה יותר כסטלה המגמרת, מתלוננת על גל־השמועות ה־עובר במדינה, שעשה ממנה ומ**אמיר כ**, הגבר שלה בחיים מזה 13 שנים, זוג נשוי.

לא, ושוב לא, סטלה מודיעה ומצהירה שלא דובים ולא גלגלים, הם לא התחתנו, וזה שהם ביחד שנים כה רבות מוכיח שאת הכתובה הם לא צריכים.

אמיל, שהוא ארכיטקט במיקצועו, מרהט מחדש את דירתם המשותפת שברמת־אביב, ושוב, אומרת הגברת, בלי שום קשר לחתונה.

את הזוג הזה ראיתי כשהם מסתכלים על הרהיטים, וכששאלתי מה הם מחפשים, ענה לי אמיל, שהוא גבוה, קרח ונחמד,

אופליה ואמיר
לשם מה טבעת?

שהבית מחליף את דמותו, ושהם יחדיו עומדים לעצבו מחדש. אמנם, אומר הוא, אופליה היא שחקנית ואני הוא האדריכל, אבל כשני אנשים חיים יחד בבית אחד, עם או בלי חתונה, רצוי שיתכננו אותו יחדיו, נכון?

זה לא פלא ששני אלה מסתדרים כל־כך טוב שנים כה רבות. אז אם שוב יסתובבו שמועות על חתונה בין שניהם, תירגעו. טוב להם גם ככה, ואין בדעתם לשנות את זה על־ידי טבעות וקידושין.

איתן חוזר לאיתנו

תמיד אמרתי לכם ש**איתן מסורי** אינו מפסיק להכניס אותי בכל פעם מחדש לשוק רציני. אבל הפעם הוא ממש הדהים אפילו את עצמו, לדבריו.

את כל החתיכות שאתם רואים בתצלום, שעבדו איתו יחדיו במועדון בגרמניה, הוא איכסן בו־זמנית בדירתו המרווחת שברמת־אביב. כולן יחד הגיעו לחופשה קצרה, ומי הכתובת אם לא הזמר המבטיח והמקיים הזה?

גו טוב, אז ישבו לו על הראש, ומדי ערב היה איתן לוקח אותן איתו לעבודתו במועדון, למען יראו וישמעו ויעשו חיים, וכיום, אחרי שעזבו את הארץ, עדיין לא חזר איתן לאיתנו. הכוח הרב שנדרש ממנו לספק את האורחות עדיין לא חזר אליו,

איתן מסורי והיפהפיות
מניין לוקחים כוח?

וחברתו הצמודה, **דורית סעדיה**, מי שהיתה אחרונה ברשימה לפני בואן של הגבר־ברות, כבר לא יושבת על אותו התקן כיום.

דורית, שהיא הכוכב של תיאטרון צה"ל, היתה, ואולי עדיין ידועה, באהבתה הגדולה לזמר מסורי, אבל מה לעשות שאין אהבות שמחות, וכיום אחת ממלכות־המים של שנות ה־60', גרושה עם צאצא, היא שתפסה את המקום, מובן שלא לאורך זמן, כי איתן פשוט מחליף בחורות כמו שאני מחליפה סדינים. אבל נראה שאלה ימיו הטובים, ושההצלחה מאירה לו פניה, כי **ג'ו דוזן** החליט להקליט שיר שלו אלוהים נתן לך במתנה, וזאת כבר סיבה טובה לעזוב את הארץ למסע מהולל בארצות־הברית, וכמובן בגרמניה, בדרך חזרה, פשוט כדי להחזיר לעצמו קצת אירוח, סטייל גרמני, מכל היפות האלה.

מתוך כלוב הזכוכית

כל מי שמסתובב בתל־אביב־של־לילה מכיר את **איסר גודברג**, הבחור ש־הוא מהנחמדים, העושה עיניים לשליש מחתיכות תל־אביב מתוך כלוב־הזכוכית, כשהוא מרקיד את מיטב הצמרת בארץ.

כי איסר ידוע כדיסק־ג'וקי המפורסם והמהולל ביותר בארץ, אבל שלא תחשבו ישרק את זה הוא עושה בחיים. הבחור, כמו שאתם רואים אותו, הוא לא סתם מרקיד, הוא אדם רציני ובעל עסק ר־דיפלומה. ולמי שלא יודע, אז איסר הוא טכנאי־שיניים ויש לו מעבדה משוכללת לעניין הזה, והכל פרי של עבודה רבה ומאומצת.

אז בבוקר הבנאדם לובש חלוק לבן ועושה עבודה של בנאדם רציני, ובערב הבנאדם מחליף לבגדי־חול, מגיע למועדון ומתחיל לשגע את האנשים, וביחוד את הנשים, העושות לו עיניים.

זו שכרגע נפלה ברשתו של איסר ה־בלונדי הזה היא **סילבי**, ותסלחו לי אם אין לי שם־המישפחה שלה, כי נראה שזה לא הכי חשוב בעולם. אני יכולה לספר לכם כל־כך הרבה על הסילבי הזאת, גם בלי לדעת את שם־מישפחתה. אביה, ה־יושב כיום בארץ, קנה לו מזמן את מלון פאן אמריקאן השרוף בבת־ים. אבל אמה ואחיה הרופא עדיין גרים בווינה, שם התגוררה סילבי שנים רבות. כיום היא מחלקת את זמנה בין תל־אביב לווינה. רק חבל שאת תל־אביב היא אוהבת יותר.

בקיצור, איסר, הרואה את סילבי מדי יום כשהיא מגיעה, וכל פעם עם בן־זוג אחר, החליט שזה יותר מדי, אם כולם כן — אז למה הוא לא? אמר ועשה. ותאמינו או לא, אבל ברור שהיא לא אמרה לא, וכיום אפשר לראות את איסר שם סלאו צמוד, עוזב את כלוב־הזכוכית ויורד לרחבה לרקוד ולהצמיד את סילבי שלו אל ליבו.

אז אם בשבוע הבא, אספר לכם על רומן חדש של אחד משניהם, אל תתפלאו — העניין אינו רציני.

רומן חדש

על הזוג הבא עוד לא היה לי הכבוד לכתוב. שני אלה, למרות שהם יוצאים קבוע כבר תישעה חודשים, עשו את זה כל־כך בשקט, ורחוק מאור־הזרקורים ר־מעיני האנשים, שאיש לא ידע ולא שמע. ומי שהיה קרוב לקערת־האהבה הזאת מילא פיו מים. רכילות לא היתה.

אז כיום זה אחרת. **איציק בן־מיך**, זמר יוצא להקה צבאית, שחזר בזמן האח־רון לבמות ולהופעות, נראה טוב ויפה, כרגיל. אבל מה שעוד יותר טוב ועוד יו־תר יפה זה הדבר המסתובב לידו, שאותו הוא הסתיר כל כך הרבה זמן, ואין זה פלא. הבחור פשוט פוחד שיחטפו לו מתחת לידיים את **אילנה שושן**, מי שהיתה נערת־ישראל ואחר כך מיס אי־טרנשיונל. ורבותי, בצדק רב — כי יופי מקסים ומושלם כזה אני כבר הרבה זמן לא ראיתי.

שניהם נראים פה ושם, אבל אף פעם לא האחד בלי השני. איציק תמיד מחזיק בידה של אילנה סטייל גושפנקה, למען יראו ויירא כל הזאבים הרעבים המסתובב־בים בשטח. אז נכון שאיציק לא מוכן לדבר עם רכילאים, ולתת להם אינפורמ־ציה על חייו הפרטיים, אבל ברוך שמם של השפיונים שלי, העושים עבודה מעולה ומסורה.

אם תהיה שם חתונה איני יודעת, אבל זה שהם כל הזמן ביחד, וכבר כל־כך הרבה זמן, גם זה משהו.

נתניה טובה מאילת

ריקי ורודולפו
בשביל מה יש קפריסין?

אם תשאלו את הזמרת ואשת יחסי־הציבור **ריקי מנור**, ואת גבר־חייה ב־משך השנתיים האחרונות, **רודולפו**, איפה יותר טוב, באילת או בנתניה, מיד תשמעו כמה נתניה יותר טובה. ואין פלא, כי רודולפו, שניהל מלון אילתי גדול וידוע עד לפני כמה חודשים, וריקי, ש־היתה צמודה אליו כאשת־יחסי־הציבור של אותו המלון, המירו את התענוג ה־אילתי בזה הנתנייתי. כיום שניהם מולב־שים טוב־טוב על מלון נתניתי גדול ו־חדש, וממנו הם רוצים לעשות מועדון סטייל ים־תיכוני.

אבל זה לא עצם הסיפור. שניהם ערכו מסיבה ללא סיבה, וכשכל המוזמנים ה־מכובדים הגיעו ושאלו מה הסיבה למסי־בה, ענו השניים: „יש הרבה סיבות לעם ישראל לחגוג בימים אלה, יש שלום, יש מקום ראשון באירוויזיון, ויש אולי אפילו חתונה בקרוב." וזה מה שמעניין את קוראי המדור הזה. אז רק שתדעו, שיש כל הסיכויים ששני אלה הנחמדים עומ־דים סוף־סוף לעשות את החיים ביניהם ללגיטימיים בהחלט. נכון אמנם שיש בעיה, ריקי היא גרושה ורודולפו הוא כהן, אבל כמו תמיד יש קפריסין הטובה והקרובה, והם רק צריכים למצוא די זמן בכדי לנסוע להתחתן. רודולפו מבטיח נאמנה שרק ייכנס המלון החדש לתלם, וכבר יענוד טבעת חוקית על אצבעה של ריקי שלו.

במדינה

מישפט

חוק זיכרוני

תיקון קטן בחוק משמעות פוליטית רבה

אם ישאלו אזרח ישראלי אם אש"ף ויתר האירגונים הפלסטינים הינם אוייבים של מדינת ישראל, אין ספק מה תהיה תשובתו. אולם לא ככל האדם, המישפטן.

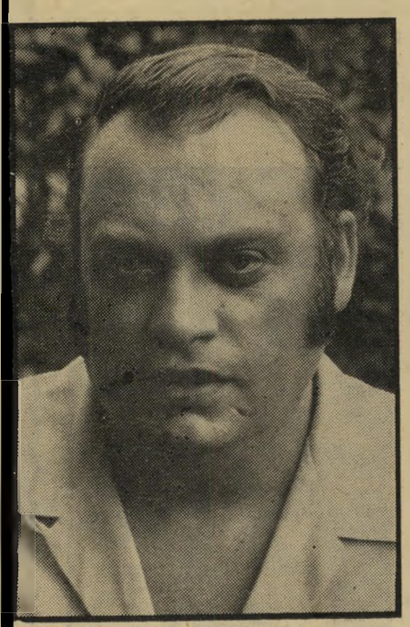
במישפט שנערך בקיץ בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, בפני השופטים בנימין כהן, משה טלגם ואליהו וינוגרד, עלתה השאלה האם האירגונים הפלסטיניים הינם אוייב כמשמעותו בחוק הפלילי. במיקרה זה נאשמו פאסקאליס פאניוטיס והנס לברכט בעבירות נגד המדינה, על שמסרו חומר זידיעות לידיהם של אנשים המייצגים את אש"ף בקפריסין.

סעיף החוק המעניש על קיום מגע עם סוכן־חוץ, מגדיר אותו כך: „מי שנשלח על־ידי מדינת חוץ או מטעמה". ואוייב מוגדר בחוק: „מי שהוא צד לוחם או מקיים מצב מילחמה נגד ישראל...".

כאשר נחקק חוק זה, בשנת 1957, לא היו האירגונים הללו פעילים, והמחוקק לא ראה צורך להכלילם במפורש בהגדרת החוק. אולם השאלה הנשאלת היא האם הם כלולים במילא בחוק.

הסניגור אמנון זכרוני העלה את הטענה כי הגדרת האוייב אינה כוללת את אש"ף ודומיו, והסתמך על פסיקה של בית־המישפט העליון בעניינם של אודי אדיב וחבריו, וכן על החוק הבינלאומי, הרואה כאוייב של מדינה רק גוף שיש לו תכונות פוליטיות הדומות למדינה. כלל־מר, שיש לו שליטה על כיברת אדמה מסויימת, וכן הכרה בשליטה זו מצד מדינות אחרות. מכיוון שאין ליחס לאש"ף ישות בעלת סגולות מישפטיות מספיקות כאלה, הרי שאין להרשיע את הנאשמים בקיום מגע עם האוייב, או עם סוכן שלו.

התיקון שהפך חוק. השופט בנימין כהן, כיום נשיא בית־המישפט המחוזי ב־תל־אביב, התייחס לטענה בכובד הראש הדרוש ואמר: „עדים אנו לכך שסתם אדם מן היישוב, שאינו מישפטן... פשוט יצחק לנו (אם נאמר שאש"ף אינו אוייב) ואחר שיצחק לנו דיו יצטרך לעמוד בנסיון שלא לרגום אותנו באבנים; אירגונים אלה, אשר שמו להם למטרה את מחיקתה של מדינת ישראל, אירגונים אלה, אשר מטרתם מקודשת אצלם עד כדי הרג אנשים, נשים וטף מיקריים משלנו, היעלה בכלל על הדעת שאינם בגדר אוייבינו? אך מה נעשה ואנו דנים במשמעותו של סעיף חוק, והמחוקק לא תמיד משתמש במילה במשמעותה אצל סתם בני־אדם מן היישוב. לכן פלוגתה רציונית לעניינו אם האירגונים הללו הם בגדר אוייב".

פרקליט זיכרוני
הכנסת היתה זריזה

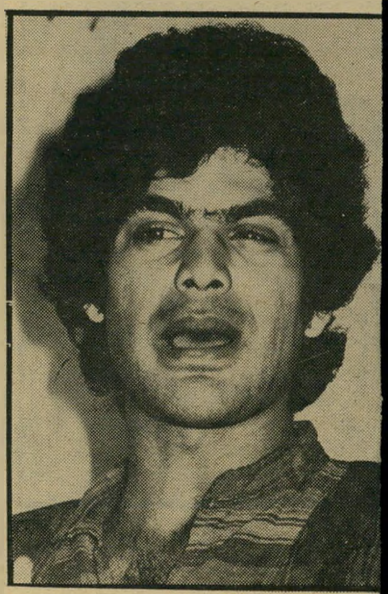
קשר פרסומאים (3)

וכך, לאחר שבית־המישפט בודק את הנקודה לאור התקדימים של בית־המישפט העליון, התומך בדעה כי אוייב משמעו מדינה, ולאחר השוואה לחוק השיפוט הצבאי, המגדיר אוייב ככולל פורעים מזוינים ומורדים מזוינים, מסיק בית־המישפט כי אמנם אין ארגוני אש"ף כלולים במונח אוייב בחוק הפלילי.

אמנם, מצד אחד הביאה החלטה זו לכך שהנאשמים יצאו זכאים מכל האישומים בעניין מגע עם האוייב, אולם בית־המישפט מציין כי להחלטה זו גם צד חיובי: נמנעה הכרה באש"ף כבישות מדינית על־ידי הרשות השופטת של מדינת ישראל. ואולי, אומר בית־המישפט, היה אש"ף מוכן לשלם את המחיר של הרשעת הנאשמים במיקרה זה, כדי שיהיה בידו קלף תעמולתי יפה כזה. שהרי היה מוכר כאוייב של מדינת ישראל רשמית, על־ידי בתי־המישפט שלה, ובזאת מוכר כ־ישות מדינית. ואז: „הרי אותם בני־אדם תמימים מן היישוב, אשר מקודם היו רוצים לרגום אותנו באבנים על זיכוי, אם הוא מנומק בכך שאש"ף אינו אוייב, עכ־שיו היו רוצים לרגום אותנו באבנים על הרשעה אם היא מנומקת בכך שלאש"ף יש סגולות מדיניות מספיקות."

בית־המישפט החליט, כי אוייב אינו כולל אש"ף. הנאשמים יצאו זכאים מ־אישומים אלה, ואש"ף לא הוכר על־ידי בית־המישפט של מדינת ישראל כישות מדינית. אולם הכנסת היתה זריזה מאד. כמה ימים לפני שיצא פסק־הדין הנ"ל, ב־יולי 1978, יצאה הצעת־חוק ובה תיקון להגדרת אוייב בחוק, שהאירגונים הפלס־טינים נחשבים כאוייב.

טרם הגיע המועד לעירעורו של פנאיו־טיס, שהורשע בעבירות אחרות ונידון

שחקן־זמר עבאס
„אנחנו רציניים"

לחמש שנות מאסר, בפני בית־המישפט העליון, ובינואר השנה כבר נתקבל התי־קון בכנסת, לאחר שעבר את שלוש הקרי־אות הדרושות והפך לחוק.

תיקון זה אמנם אינו משפיע על מישפ־טו של פנאיוטיס, מאחר ואינו חל למפרע. אולם האם תיקון זה, הקרוי בכנסת בחיוך „חוק זכרוני", אינו הכרה של המוסד ה־מחוקק של מדינת ישראל באירגונים ה־פלסטינים כישות מדינית, כפי שפורט כל כך יפה בפסק־דינו של כבוד השופט כהן?

דרכי חיים

מסאג'ים להמונים

החובשות הצעירות עיסו את גב הגברים, וחיש מהר פשטה השמועה

השמועה עברה מפה לאוזן בין הגברים השחומים והגברתנים, הנוהגים להשתזף בחוף־הנכים: הנערות בסככת החובשת מבצעות מסאג'ים לכל דורש.

בחוף־הנכים בהרצליה משמשות נערות־תיכון נאות כחובשות בעונת־הרחצה. ה־בנות הצעירות היו מסתובבות בשטח, שו־תות ואוכלות במיסעדה שבמקום, ומשכו את עיני הגברים שבחוף. הן היו בנות־שיחה נעימות, ואף נאותן מפעם לפעם לרחוץ בים עם מי מהגברים. אולם מעולם לא הסכימו לחיזוריהם הנמרצים יותר של הבחורים. לכן המציא מי מהם שיטה אורגינלית להתקרב לנערות.

הגבר היה מגיע לסככת־החובשת, כאשר הוא מחזיק בגבו ומתלונן כי נתפס לו שריר, או שקיבל התכווצות־שרירים במים, וביקש מהחובשת שתמלא את תפקידה ו־תעשה לו מסאג', כדי לשכך את הכאב.

חיבוקים ככוח. בתחילה היו הנערות התמימות עושות מה שביקשו מהן, והגב־רים נהנו מאד. אולם היה מי שהסביר לבנות עד מהרה כי עשית מסאג'ים אינה חלק מתפקידיה של חובשת, אפילו בחוף־הנכים.

כאשר באו שוב בחורים וביקשו מסאג', סירבו הנערות. היו גברים אשר התרגזו ותבעו בכוח מהחובשות לעסות את גבם. בשלב זה הגיעה תלונה למישטרה על מעשי־אלימות שנעשו בבנות, עקב סירובן לעסוק במסאג', והמישטרה באה לחוף ל־חקור את הנערות ולהגן עליהן.

תוך כדי חקירה בענייני מסאג', סיפרה למישטרה אחת החובשות, שולה, כי לפני שבועיים שוחחה בסככה עם גבר מבוגר שהיא מכירה אותו מהחוף, ותוך כדי שי־חה התנפל עליה האיש, חיבק אותה בכוח, הצמיד את גופה אל גופו וניסה להשכיב אותה על גבה. היא נאבקה עימו, ואז החל מנשק אותה בצווארה. אולם אחרי מאבק של דקות אחדות, הצליחה להשתחרר מ־ידיו, ודרשה ממנו בתוקף לעזוב את ה־סככה ולא לשוב לשם עוד. היא חיכתה בחוף עד שהוא הסתלק.

היא סיפרה גם על מקרה נוסף שקרה בזמן האחרון, עת ניגש אליה במיסעדה אדם אחר, שגם אותו פגשה בחוף. הוא החל מחבק אותה וניסה למשוך אותה בכוח לעבר הסככה. כאשר סירבה, כימעט חנק אותה.

מעשה מגונה בכוח. המישטרה ביק־שה ממנה לקרוא להם. כאשר תוכל לזהות את אחד הגברים הללו. ואמנם, אחרי ימים אחדים התקשרה שולה וזיהתה את הגבר אשר תקף אותה בתוך הסככה כמאיר אהרוני, גבר כבן 40, מפתח־תיקווה.

המישטרה עצרה אותו לחקירה, והגישה נגדו כתב־אישום על מעשה מגונה בכוח, שביצע בשולה, על שפת־הים, בחודש ספטמבר 78'.

כאשר נחקרה שולה בבית־המישפט על־ידי הסניגור המשופם, דרור מקרין, מדוע לא התלוננה בעצמה במישטרה, אלא חיכ־תה עד שהמישטרה תגיע אליה בעיקבות חקירת המסאג'ים, ורק אז סיפרה על ה־מיקרה שקרה שבועיים קודם־לכן, סיפרה הבחורה בת ה־17, כי לא ידעה שהמישטרה מטפלת בעניינים כאלה, וחששה כי יהיה עליה לשכור עורך־דין פרטי, ולכן נמנעה מכך. היה ניכר כי השופט דויד בר־אופיר האמין לדבריה של שולה, אך מכיוון שזוהי עבירה מינית, היה על התביעה להביא עדות מסייעת לדיברי המתלוננת, לגבי זיהוי הנאשם.

עדות מסייעת. התביעה טענה, כי יש לה עד־ראייה, עובד במיסעדה בחוף, אשר ראה את המיקרה, ושיבוא להעיד. ולמרות ששולה עצמה העידה כי איש לא ראה את הקורות ביניהם, מאחר והסככה נסתרת מהמיסעדה, החליט השופט לחכות לבואו של העד.

אחרי תקופה ארוכה הצליחה התביעה סוף־סוף להביא את העד לבית־המישפט, ואז התברר כי היה עד־ראייה למיקרה ה־שני, שבו נסחבה שולה על־ידי גבר אחר לכיוון הסככה. אולם העד לא ראה את מאבקה של שולה באהרוני, ולא ידע לספר מאומה על־כך.

מחוסר סיוע זיכה השופט את אהרוני, ויש לשער כי הוא יעדיף מעתה לקבל מסא־ג'ים במקום אחר.

דרכי־אדם

לשיר לאדמה

חלומו של שחקן־זמר בן כפר, להקים תיאטרון ערבי בישראל

„זה לא קל להיות שחקן ערבי בארץ. כשאבי התחיל לעסוק באמנות, היה אביו מרביץ לו בשוט וזורק אותו החוצה, בגלל היהודית," רטן. „אצל היהודים במיקרה הרע מצפים משחקן שיהיה הולך, שילבש בגדים מרופטים, יעשן חשיש. אצלנו בכלל לא מתייחסים אליו. לנו השחקנים יש כבוד. אנחנו מתלבשים כמו שצריך. אנחנו לא מנסים להיות זרוקים. אנחנו יותר רציניים, אבל לא מקבלים אותנו, לא אצל הערבים ולא אצל היהודים."

לדבריו, קשה מצבו של השחקן הערבי בארץ כי הוא תלוש. לערביי הארץ אין תודעה או רצון מספיק חזק, כדי ליצור תרבות ערבית ישראלית עצמאית. מאידך, אין שום גוף שילטוני שיאסוף את השחק־

שחקן עבאס (משמאל) בתפקיד
„לנו יש כבוד"

נים הערביים ויתמוך בהם. „אין לנו שום בסיס. כערבי, אתה גם לא יכול לומר את מה שאתה רוצה, כי אם תאמר אז לא תתקדם או שיעשו לך בעיות".

„אנחנו מאד רעבים לתיאטרון משלנו," הוא אומר. „אבל לצערי הרב השחקנים הערבים מפוזרים בכל מיני מקומות ב־ארץ. רובם בתיאטראות עבריים. ולא מוכנים לבנות את התיאטרון הערבי ה־מקורי, שיתיה שייך רק לרחוב הערבי."

להיות ערבי. ע'סאן יצר לעצמו סיג־נון שירה מייוחד, שאינו ידוע בארץ או בארצות ערביות. בהיותו בעל קול אופר־אי עמוק, שילב את סיגנון האופרה עם סיגנון השירה הערבית. בהתחלה היה רק מחבר את המילים לשיריו, אחר־כך חיבר גם את הלחנים. הנושאים הם בעיקר האדמה, הטבע, האהבה, התלישות הער־בית ושירים פוליטיים. קסטות מוקלטות משיריו מסתובבות ברחבי הארץ. ע'סאן היה שר בהפגנות ובאסיפות, באחד במאי, בחתונות כפריות.

לפני כמה שנים עבר לגור בתל־אביב. שם מצא חברה מסויימת, המוכנה לקבל אותו כמו שהוא. ביחד עם חברים יצרו תיאטרון־רחוב, תגובטרון. המורכב מ־סטודנטים תל־אביביים. זהו תיאטרון ה־מנסה להעביר לאנשים ברחוב את ה־בעיה של „להיות ערבי בארץ", ולתת מצע פוליטי מסויים.

ע'סאן נרשם לאוניברסיטת תל־אביב ל־חוג לתיאטרון. במקביל, הוא עובד כדוג־מן בחברת פירסום. הוא אינו מצליח, ככל ערבי אחר בכרך, להשיג דירה ביניתיים הוא מחלק את עצמו בין דירות חבריו.

„הערבים ממש מוגבלים כאן," אמר. „אסור לנו להגיד את מה שאנחנו חושב־בים. אם נביע כאן דיעה נשלם יקר מאד. למשל, אם עושים הפגנה עוצרים רבים מאיתנו. לפעמים, כשאנחנו עושים הפגנה ובא הרב כהנא, עוצרים אותנו אבל לו לא עושים שום דבר."

ע'סאן קיבל כמה הצעות לעבוד בטלווי־זיה הלימודית אך הוא עדיין שוקל אם להיענות. הוא יודע כי אם יעבוד בטלווי־זיה יסתכלו עליו חבריו כעל בוגד, ו־יגידו: „אם התקבלת, זה סימן שאתה משתף־פעולה עם השלטונות." הוא מרגיש עצמו תלוש בין החברה הערבית והיהו־דית. קשה לו למצוא את עצמו בתווך.

בכוונתו לחבר מעין מחזמר, שבו יופיע ברחבי הארץ, ויציג את התלישות של הצעירים הערביים בישראל. בינתיים הוא עובד עם החוג לתיאטרון על ההצגה אסקוריאל, ומקווה שאם יעבוד קשה יוכל במשך הזמן לתרום למען תיאטרון ערבי מיקצועי.

וערבים כאחד, מה אני עושה למחייתי. אני אומר להם שאני שחקן ואז הם שואל־לים אותי: „כן, כן, אבל מה אתה עושה למחייתך?' מוזר, אבל לאנשים קשה ל־קבל את העובדה ששחקן זה מיקצוע."

ע'סאן הוא הרביעי בין ארבעת אחיו. יש לו עוד חמש אחיות. הוא נולד בנצרת ובגיל חמש עבר עם משפחתו לכפר אום־אל־פחם, שם נמצאות אדמות המישפ־חה. ע'סאן ירש את כישרון־המישחק ו־הזימרה שלו מאביו, שהיה משורר־עם מפורסם. מותו של האב, שהיה ידידו הטוב ביותר האדם היחידי שהבין אותו, בהיותו בעצמו אמן, הנחיתה עליו מכה שממנה לא התאושש.

התיאטרון העוזה. „אני יודע שאני מצליח עכשיו, אבל זה לא נקרא בעיני הצלחה," גילה הצעיר השחרחר, נאה ה־מראה. „אני לא מרגיש שאני מצליח כ־ערבי. החוכמה היא לתרום בעזרת הכישרון שלי לתרבות הערבית, וזה לא קל."

כישרונו של ע'סאן התגלה כבר בגיל צעיר. המורה היה מציב אותו על השולחן בכיתה כדי שישיר. בגיל 11 עשה עם חבריו הצגה שזכתה להצלחה. אביו דחף אותו לנסוע לחיפה, ללמוד בתיאטרון בית הגפן.

„בית הגפן הוא לא תיאטרון מיקצועי," הסביר. „זה תיאטרון שעושה הצגות ב־ערבית. ההצגות הן מסחריות, הן נועדו לגרוף כספים ולשעשע את הילדים הקט־נים, אבל אין בהן שום תרבות ערבית אמיתית. אין בהן שום דבר מן ההווי הערבי בארץ. גם השחקנים שמשחקים שם אינם מיקצועיים. המישחק הוא תחביב בשבילם, יש להם מיקצועות אחרים, אחד פקיד בבנק, אחד מוכר דלק."

אחרי שנתיים נזרקו ע'סאן וחבריו מ־התיאטרון. טענו שהם קומוניסטים. „זה לא היה נכון," התרעם הצעיר, „פשוט לא הסכמנו לעשות את כל מה שדרשו מאיתנו."

ע'סאן ובני קבוצתו הקימו קבוצה משלהם בשם התיאטרון העולה. במקביל להופעות בכפרים וביישובים ערבים שו־נים, היה ע'סאן לומד לבגרות בלימודי־ערב.

הקבוצה לא החזיקה מעמד. ע'סאן ניש־בר מבחינה כספית. לא היה לו היכן ליישן והוא היה לן בגנים ציבוריים. היה נוסע לסבתו בנצרת בשתיים בלילה. האשה ה־קשישה היתה מחכה לו ומכינה לו אוכל. אחר־כך היו יושבים ומשוחחים עד השעות הקטנות של הבוקר.

יש כבוד. בגיל 18 חזר לכפרו. הוא החליט להיות עצמאי. „בחברה הערבית קשה יותר להיות שחקן מאשר בחברה

אמנות

ציור

הנשים והנופים של נורה

לפני כארבע שנים בעודה עטופה בגבס, כתוצאה מתאונת־דרכים, נטשה נורה קרונשטיין את מיקצועה כמעצבת בדים בבית־אופנה גדול, והחליטה להקדיש את כל עתותיה לאהבת־חייה — הציור. את התוצאה אפשר לראות בגלריה שלוש עשרה וחצי היפואית. את מרב קירות הגלריה תופסים ציורי־נשים מעודנים, בציבעי פסטל וב־סיגטון טולוז לוטרקי מובהק. נושאי הציורים הם נשים מלאות גוף. הציירת הקרינה עליהם מאופייה העדין והרגיש ועל־ידי שליטה מעולה בצבע, ניבטות לעין הצופה דמויות מעודנות ולירית.

הביקור שהתמשך. בשיחה עם אנשים, מתנצלת נורה על העברית הלקויה שלה, ולשאלה מתי עלתה לארץ, היא עונה: „לפני שבע עשרה שנה הגעתי לביקור של חודש, שנמשך עד היום...“

נורה גדלה וחונכה בשווייץ, לשם עברה עם הוריה מווינה, עיר הולדתה. בגיל צעיר מאד נכנסה ללמוד באקדמיה, וזכתה ללמוד בה רק שנה. משם, עברה לבית־הספר לאמניות ובחרה במיקצוע עיצוב־טכסטיל בהיותו הקרוב ביותר למה שהיה משאת נפשה — הציור. בשנת 1948 עקרה ללונדון. היא עסקה בעיצוב טכסטיל, ו־ציירה בשעות הפנאי שלה, אך חלמה על היום שבו תוכל להתמסר אך ורק לציור.

„נשים“ של נורה קרונשטיין
סיגנון שנראה מיושן

המיקריות, שהביאה אותה לבקר את דודה בארץ לפני 17 שנה, שינתה את חייה. היא החליטה להאריך את שהותה בארץ, ואחר שוב ושוב, עד 1967, אז הבינה והחליטה סופית שזהו מקומה הקבוע.

סמל למציאות. אחרי תאונת־הדרכים, החליטה נורה להקדיש את כל זמנה לציור. היא עזבה את עבודתה, השתחררה מדרך ההסתכלות המיקצועית שהיתה לה, ונענתה להזמנת אחותה בניו־יורק לבוא עם כמה מציוריה. אחותה עודדה אותה וייעצה לה לגשת לגלריה בניו־יורק ו־לנסות להציג שם. נורה ניסתה והצליחה. היא השתתפה בתערוכה קבוצתית בגלריה Women's Art ברחוב 57, וחזרה לארץ מלאת מרץ וביטחון. לזכות בעלי גלריה שלוש עשרה וחצי, אברהם אייזנברג ו־אריק ואן־אסל, יש לזקוף את העידוד הרב והעזרה שהעניקו לה.

בפתיחת התערוכה, אורחת הכבוד היתה לוסי, הדוגמנית המועדפת על נורה, ה־משמשת נושא ראשי בציוריה. לוסי היא טיפוס מאד מיוחד — מודל מיקצועי, ו־הכוונה למי שנולד עם כל המרכיבים ה־דרושים כדי שהצייר יחוש את המודל, ויספוג ממנו השראה ליצירתו.

אך אין להתעלם מכל אותם ציורי נוף מקסימים שרובם בצבע מים. את האווירה הצרפתית־אירופאית שבציורי הדיוקנאות שלה — יש לזקוף לרקע האישי שלה, לחינוכה ולתרבות האירופאית שספגה.

ערבי צעירים במועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב, טל' 297263

התוכניות מתקיימות בימי שלישי (ולא בימי שישי)

יום שלישי — 17.4 סגור לרגל החג

יום שלישי — 24.4 פגישה עם העיתונאית רמונדה טוויל

לרגל הוצאת סיפרה

המועדון פתוח משעה 8.30 בערב.

נחש רק 6 × נכונים והזכיה הגדולה שלך!

עכשיו, שני מיליון ל"י יכולות להיות שלך

נוטו

מופעל הפיס

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

תן טרמפ לחייל

משרד הבינוי והשיכון

הודעה לזוגות צעירים

השתתפות בשכר דירה חודשי של זוגות צעירים המתגוררים בשכירות פרטית

משרד הבינוי והשיכון ישתתף בשכר דירה חודשי של זוגות צעירים שצברו 1200 נקודות ויותר.

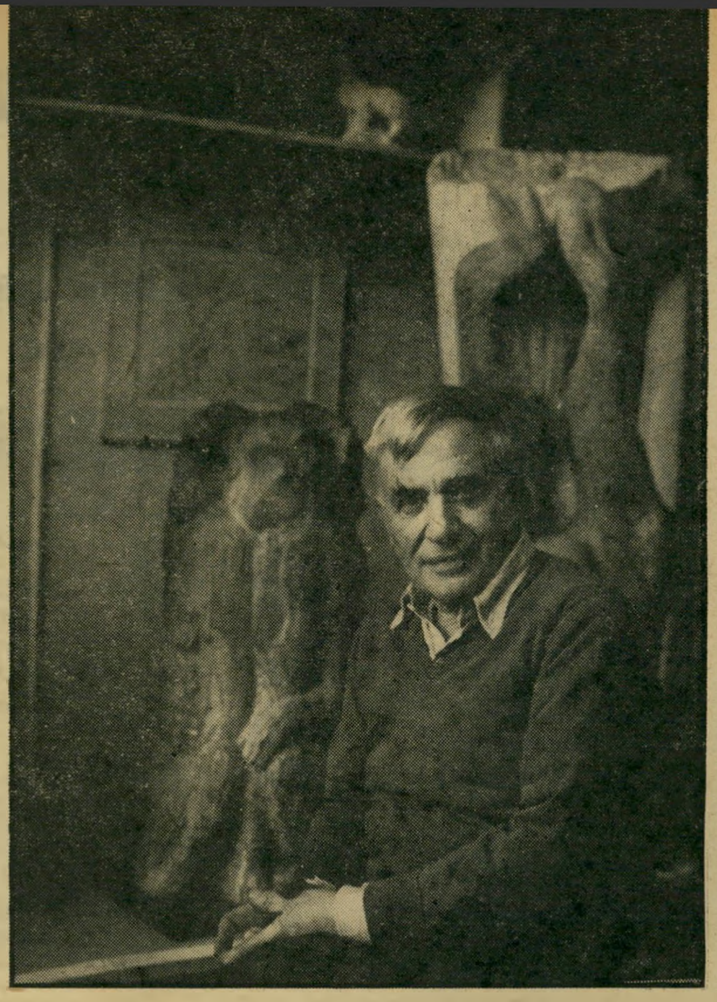
ההשתתפות תהייה עד 1,750 ל"י לחודש בירושלים, 750 ל"י בישובים אחרים ו־200 ל"י לחודש בישובי פיתוח.

אין סיוע זה פוגע בזכותו של הזוג הצעיר במסגרת תוכנית זוגות צעירים או כל תוכנית סיוע אחרת של משרד הבינוי והשיכון.

פרטים ניתן לקבל בסניפי בנק טפחות:

ירושלים — רח' פארן, ככר דוד טנה, טל. 815090
תל אביב — רח' החשמונאים 123, ת.ד. 7070, טל. 263141
חיפה — עד' המגינים 207—209, בית צים, טל. 668177/8, רח' אחד העם 15, טל. 661475
אשדוד — מרכז מסחרי, רובע ד', רח' מ.ח. שפירא, טל. 42334/5
באר שבע — רח' מצדה, בית מרכז הנגב, ת.ד. 155, טל. 76183
נתניה — רח' הנוטע 16, טל. 37523
נצרת עילית — רח' יודפת 37, טל. 55863

אין מודעה זו ממצה את כל כללי הסיוע. הכללים המחייבים הם אלה המפורטים בנוהלי משרד הבינוי והשיכון.

יוסף קונסטנט ליד פסלי עץ שרו
אהבה לאדם ולחיה

לשאלה מדוע בעידן של אמנות עכשווית, מינימליסטית בחרה דווקא בסיגנון שנראה מיושן, אומרת נורה: „כשחיים בישראל את חוויות המילחמות, הטרור והחיספוס שהוא חלק מכולנו, אי אפשר להפנות עורף למציאות ולכל מה שאופף אותנו." לכן בחרה בסיגנון הפיגורטיבי, המציאותי, וכללה בציוריה את דמות האישה הלא כל־כך צעירה, הבשלה, שהבעותיה מקריגות את מיזגה החם והסוער, ושהיא אולי סמל למציאות הלא מיופייפת, אך מלאת התוכן בארץ.

פיסול

האמן היהודי הנודד

פסלים של אמן ישראלי מוצגים במוסיאון לאמנות חדשה בקהיר זמן רב עוד לפני שנחתם הסכם השלום. הם נקנו על־ידו בשנים 1937, ו־1953. האמן הוא יוסף קונסטנט. במלאת עשר שנים למותו נפתחה תערוכת זיכרון בגלריה הדסה ק. האמן, ששם מישפחתו למעשה הוא קונסטנטינובסקי, הוא רוסי, שייד המיקרה הביאה לכך שיוולד ביפו, בשנת 1892, כשאביו שירת על אניה רוסית שעגנה ביפו. את שנותיו הראשונות בילה בעיר אודסה, משם עברה מישפחתו לחבל קייב, שם, בבית־המלאכה של אביו האומן, למד להשתמש בפטיש ובאיזמל. בצד לימודיו בבית־הספר המיסחרי, הצטיין יוסף בציור. תלאות המהפכה הרוסית לא פסחו על המישפחה, וכשנאסר אביו ביגלל פעילות מהפכנית, הוטל על כיתפי יוסף הצעיר עול הכנסת המישפחה. בשנת 1919 עזב את רוסיה, אחרי שסיים את האקדמיה לאמנות. במסעו למיזרח־התיכון, עבר בתורכיה, שם אירגן תערוכה. ב־1920 אירגן תערוכת אמנות מודרנית בארץ־ישראל. המצב הכלכלי בארץ היה בכי רע. ראש־עיריית רמת־גן, אברהם קריניצי המנוח, שהיה פטרון לאמנים, איפשר לו על־ידי תמיכה כספית, לנסוע למצריים, שם יצר, ערך תערוכות, ולימד אמנות את הקהילה היהודית. אך חלומו הגדול של קונסטנט היה להגיע לפאריס, מרכז האמנות באותו הזמן. מי שליוותה אותו בכל דרכיו ונדודיו, עוד מרוסיה היתה אשתו אידה. גם היא אמנית בזכות עצמה. לכלכלתם עסקה בהצלחה במכירת עבודות הקרמיקה והתכשיטים שלה. כיום, בגיל 90, החליטה אידה לערוך תערוכת זיכרון לזכר בעלה.

החל בשנת 1923, עובר תחום פעילותו העיקרי של קונסטנט לפאריס, כששנה לאחר מכן הוא כבר משתתף בסלון הסתיו המפורסם. בציור בסיגנון אכספרימנטיסטי, אחרי שבעבר איפיין אותו הסיגנון הקוביסטי.

קונסטנט הופך צרפתי, אך את שנות המילחמה הוא נאלץ לעבור בהיחבא, מחוץ לפאריס ובשם בדוי. יחד עם התפתחותו כפסל שהתרכז בפיסול חיות, התמסר לאהבתו השנייה — הכתיבה. הוא כתב כמה ספרים, שנכתבו אודות מישפחתו בהשפעת הטראומה שעברה עליו בעיקבות רצח אביו ואחיו, וגם ספר בשם אמני פאריס.

הדסה קלצ'קין, ידידתו מזה עשרות שנים, מתארת אותו כאדם נפלא וכאישיות בלתי רגילה. ביתו בפאריס, שהיה, לדבריה, צריף ברובע הלאטיני, מנפרנס, היה בית פתוח לכל ישראלי, ובמיוחד לאמנים.

את האהבה שרחש קונסטנט לאדם ולחיה אפשר לראות בהאנשת החיות בפסליו, אם זה נמר בתנוחה של רוך וטוב ומלא רגש, או חתלתול מטפס על עץ.

בית שני. במשך השנים, כבש לו קונסטנט מקום כבוד במוסיאונים חשובים באירופה ובארצות־הברית. יצירותיו נרכשו על־ידי מוסיאונים כמו המוסיאון לאמנות מודרנית בפאריס, מוסיאון ישראל (אז מוסיאון בצלאל), מוסיאון לאמנות מודרנית בסטוקהולם, מוסיאון עין־חרוד, והמוסיאון לאמנות מודרנית בקאהיר, שקנה שניים מפסליו, כאשר גר כבר בישראל, וחילק את זמנו בין תל־אביב ופאריס.

אידה רואה בתערוכת הזיכרון חוויה נדירה, אך בראש ובראשונה מתן אפשרות לקהל שוחרי התרבות לחזות ביצירות שלא זכו לראותן בארץ, ושסיפור הבאתן לארץ היה מרתק בפני עצמו. הסיבה לכך היא, שהשילטונות הצרפתיים מתנגדים להוצאת יצירות אמנות מקוריות וחשובות מארצם ואחרי מותו של האמן. נמשכו המאמצים להביא את פסליו לארץ במשך כמה שנים, על־ידי „טריקים" שונים, בין השאר באמצעות עולה חדשה; אך ב־1974 הודות לעזרתו של צרפתי בשם עמיל מכס התאפשר להביא סוף סוף לארץ את האוצר התרבותי הזה. כעת ניתנת האפשרות לקהל הישראלי לחזות בתערוכת פיסול מהחשובות שנראו בארץ מזה שנים.

טיולים
מודרכים ל:
אירופה
★
ארה"ב וקנדה
★
ארה"ב ומכסיקו
★
המזרח הרחוק
★
דרום אמריקה
ומכסיקו

טיולים מיוחדים
לצעירים

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

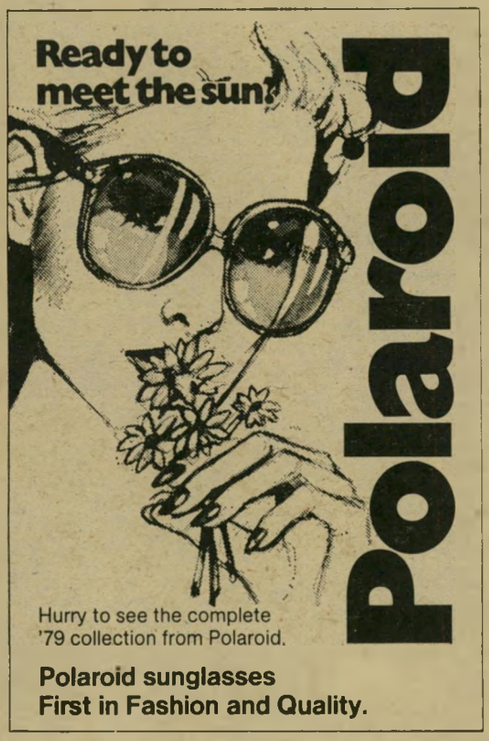
הטיול
הטוב מיותר זה

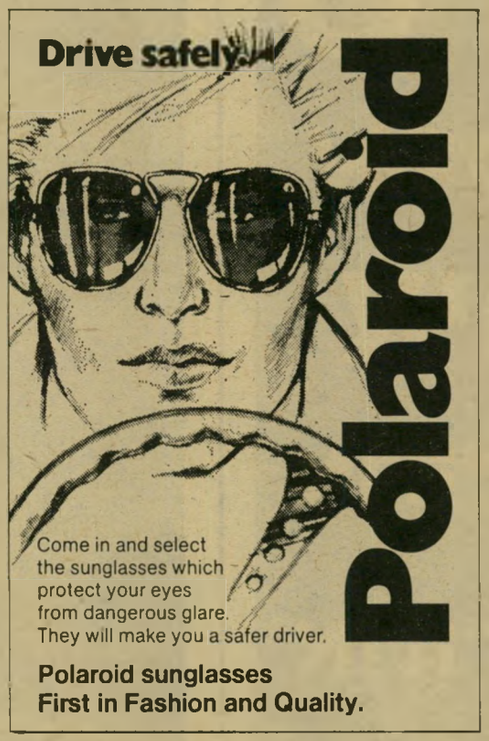
אירופה טורס
EUROPA TOURS

50 שנות נסיון
לשרותך!

קול המפרסם

משקפי שמש פולארויד-חגיגה לעיניים

משקפי POLAROID
הטובים תחת השמש

180 דגמים, מיטב העיצוב העולמי.
שילוב של יופי, הידור ובריאות.
אצל אופטיקאים מורשים בלבד

50 זוגות משקפי פולארויד חינם.

יש לך משקפי־שמש פולארויד, מתחשק לך עוד זוג (חינם). שלח(י) גלויה אל ת.ד. 26286 ת"א בציון שמך, כתובתך, ושלושה יתרונות של משקפי שמש פולארויד. בין המשתתפים יוגרלו 50 זוגות משקפי שמש פולארויד.

עמי קפלן בע"מ

'POLAROID' is a registered trademark of polaroid corporation,cambridge mass,u.s.a: 1979 Polaroid Corporation

אדי מור

קולנוע

סרטים

וידוי של ציניקו

ישנם סרטים שהמושגים „טוב" ו„רע" אינם הולמים אותם. לא משום שהם מעבר להגדרות אלה, אלא פשוט משום שהם נמצאים מחוץ לתחומן. הכוונה, בעיקר, לאותם סרטים אישיים, שהמבנה, הסיפור, הנושא, המישחק או הצילום, באים כולם כדי לשרת מטרה מאד מוגדרת: חשיפה של היוצר, רצון פרטי מאד שלו לגלות דברים ששמר עם עצמו זמן ממושך. לכן, יתכן שבמהלך העלייניים הוא יזניח פרט זה או אחר, יקפיד פחות על קטנות וייסחף בתוך החוויה הפרטית שלו. יתכן, שבסופו של דבר, סרט כזה הוא פחות מושלם, אבל הוא הרבה יותר מרתק מן האחרים. דוגמה לכך הוא סרטו האח-

שחקנית קיר ב„פדורה"
האגדה עדיפה

רון של הבימאי היהודי-אמריקאי בילי ווילדר.

הנאה סאדיסטית. בקאריירה הארוכה והמגוונת שלו לא גימגם ווילדר, מעולם, על המתודים המשתפים את הצופים בחייהם הפרטיים. סרטיו — בדרך כלל קומדיות ארסיות שבהן ההומור מתפתח על חשבון גיבוריו, הנמצאים במצבי מבוכה מתמידים — יכלו להיות מצחיקים עד דמעות, כמו חמים ומטעים; ציניים עד מאד, כמו הפרקליט, הגיס והכיס או נשקיני טיפשון; או קריובים אפילו לגבול הטירוף, כמו אחת, שתיים הוף עברנו. אבל ווילדר ידע תמיד לשמור על המרחק הנאות ביגו לבין גיבוריו, הזוקים תמיד לסרט שלם כדי להבין שאין מה לעשות נגד חולשות אנושיות, אלא להשלים עימן. ווילדר לא חס על גיבוריו אף פעם, ולעתים אף נדמה היה שיש לו הנאה סאדיסטית להתעלל בהם. הגיבור של שדרות סנסט מספר את סיפורו כשהוא כבר מת, ובתמונה הראשונה בסרט רואים אותו צף, עם הפנים כלפי מטה, בתוך בריכת השחייה של כוכבת פורנסמת. הגיבור של הדירה משאיל את חדרו למנהליו, כדי שיוכלו לתנות אהבים, ללא ידיעתו, עם ידידתו. והגיבור של אירמה להדוס נושא את כלתו, בתמונה האחרונה של הסרט, כשכרסה בין שיניה ווהות האב אינה ידועה כלל. ואלה סתם דוגמות מיקריות, שכמותן אפשר למצוא כימעט בכל אחד מסרטיו.

סימני גיל. לאחרונה ניראה כי הסרקזם הקיצוני, שנחשב בעיני רבים לחיסרונו העיקרי של ווילדר (מדוע הוא שונא את גיבוריו? שאלו כולם), התרכך מעט. הוא מוכן עתה להשתתף קצת בצער הזולת, גם בחייו האינטימיים של שרלוק הולמס וגם באוונטי. סימני גיל? אולי. ווילדר נמצא עתה בשנתו ה־73, ואחרי שחיסל פעם נוספת את חשבונו עם עמיתיו לשעבר, העיתונאים (הוא היה כזה בברלין, לפני חמישים שנה), בסרט כותרת ראשית, הוא בא לחסל את כל החשבונות שנותרו

הפשוטים והחזקים

הפתיון הלבן (סינמה 1, תל־אביב, ארצות־הברית) — הזעם והמרירות שבעיקבות מילחמת וייטנאם מוצאים את דרכם אל מסך הקולנוע. וגם אם הדברים נאמרים לא פעם בהיסוס, אין ספק שזו המילחמה הראשונה שהעם האמריקאי אינו גאה בה.

לדוגמה, סרט זה של קארל רייז. למעשה, הוא דן בנושא שהקולנוע האמריקאי טיפל בו רבות ובצורה משכנעת: החפים מפשע והאנשים הפשוטים והחזקים הנאלצים להוציא מן הבוץ את המשכילים המתוסבכים.

כתב צבאי העומד לפני שיחרורו מווייטנאם, מבקש מידיד, מלח בצי הסוחר, להעביר לאשתו בארצות־הברית תיק מלא סמים. הפרשה מסתבכת, כאשר ברירונים מנסים לקחת בכוח את החבילה. המלח מתנגד עליהם, ונמלט יחד עם האשה מן הבית. לאחר סיור קצר לאורך החוף המערבי, החושף את ההדדרות המוסרית והצביעות הנוראה של המתיימרים להיות מנחיגים, מוצא הצמד מיקלט במקום שאליו שואף כל גיבור אמריקאי: הערבות של המערב הפרוע. שם, על הר שהיה פעם מקום־מיפגש של ילדי הפרחים, שרצו להשתחרר מכבלי המימסד, ונותר עתה שומם, מתנגשים אלה העומדים מחוץ לחוק אבל לצד הצדק, מול נציגי החוק שהצדק הוא קורבנם.

כל זה יכול היה להיות טוב ויפה, בעיקר לקראת הסוף, כשרייז משתמש להפליא בהר המחושמל המתחיל להשמיע קולות, אילולא הרצון לכפות על הסיפור יותר מדי

ניק נולט: הישרים משלמים את החשבון

משמעויות, להפוך כל מה שקשור למימסד לנבזי, וכל מה שקשור לענייני הרוח לבזוי, ולראות בקרב המסיים מעין פולחן־אשכבה לתקופה שלמה, שמילחמת וייטנאם נדחסת לתוכה בכוח הרצון יותר מאשר בכוח הסיפור.

ניק נולט, טיוזדי ולד ומייקל מוריארטי („שואה") הם ללא ספק שחקנים מוכשרים, ואילו נתנו יותר אמון בדמויותיהם והעמיסו עליהם פחות סמליות, היו הכל יוצאים נשכרים.

זה נואפייה זה

אהבה וכדורים (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — חבל שהסרט הזה אינו יכול להחליט מה הוא רוצה להיות: טרגדיה או קומדיה, פארודיה על סרטי מאפיה או סרט מאפיה של ממש, סופר בונד או בילוי משפחתי של הזוג צ'רלס ברונסון וג'יל איירלנד. כפי שהוא ניראה עכשיו, יש לו הנתונים המבטיחים לו הצלחה בכל אחד מן הכיוונים, אילו רק טרח להתמיד באחד מהם.

ברונסון, כשוטר המתגייס למשימה מיוחדת בשירות האפ־בי־איי, כדי להחזיר פילגשת של סנדק מקומי ממקום מחבואה בשווייץ הוא, כרגיל, ברונסון. קשוח, בטוח בעצמון, האיש שאי־אפשר להפתיעו ואי־אפשר להכניעו. בתור שכזה הוא יכול לאמץ לעצמו נימה הומוריסטית משעשעת, כמו בהתחלה, או לתחבל ולגבור על יריביו בתחבולות אין קץ, כמו, למשל, בנשיפת חצים מאולתרים לתוך גרונם, בדיוק שהיה מפליא גם צלף מומחה. ג'יל איירלנד, בדמות הפילגשת הבלונדית המטומטמת לכאורה, מדגישה דווקא את הצד המבדר, ומחוננת בנתונים קומיים לא מבוטלים. רוד שטייגר, כסנדק מגמגם, גונב כל סצנה שבה הוא מופיע: אך בסרט יש גם דמויות פחלוגיות של רוצחים, כמו הנרי סילבה או פול קוסלו, המקפיאות כל בדיחה.

הבימאי סטיוארט רוזנברג מתייחס באותה הרצינות ל־כל המרכיבים הללו. הוא מתרפק על הנופים המרהיבים של שווייץ, מסייר במלונות יפהפיים ומאריך בפאר הזול והרועש של איש המאפיה. הוא דוחף את הצופה בעת וב־

צ'רלס ברונסון: לצחוק או לבכות?

עונה אחת לכל כך הרבה כיוונים, עד שהוא מבלבל אותו, וזה אינו יודע אם לצחוק, לבכות, לפחד או להתרגז. ויש להניח שהוא יעבור את ארבעת השלבים האלה, לפי הסדר, כאשר החלק הראשון, למרות כמה רציחות אכזריות, הוא בסך הכל משעשע. אבל ככל שמתקדם הסיפור, הופכות גם המצאותיו למקוריות פחות, וגם אווירתו לעליזה פחות. מי יודע, אולי צריך לראות אותו מן הסוף להתחלה?

שחקן ויליאם הולדן וכמאי ביל ווילדר
אוסף הקומטים המרתק ביותר

לו עם עמיתיו היום, אנשי הקולנוע, ב־פדורה. התוצאה אולי פחות ציונית, פחות לעגנית, אבל הרבה יותר כואבת.

פדורה הוא למעשה סיכום קאריירה של אדם בקולנוע. לכאורה, הסרט מספר על מפיק מן הדור הישן, המנסה לפתות כוכבת אגדית, משהו שבין גרטה גארבו, מרלן דיטריך וגלוריה סוואנסון, לשוב אל הבד בגירסה חדשה שהוא מתכונן להפיק לפי אנה קארנינה של טולסטוי. כל החלק הראשון של הסרט בנוי כסיפור מיסתורין. פדורה המהוללת מסתתרת ב־חווילה נידחת, באי קורפו. המפיק, הזקוק לשמה, כדי שיוכל לממש את תוכניותיו, מנסה לגלות אם האלוהית שבויה באותו המקום, נשארת שם מרצונה הטוב, או אולי היא חסרת אונים, חולה אנושה וסיפור אימים כלשהו מסתתר מאחרי חוסר הרצון שלה לבוא במגע עם העולם החיצוני.

ואז, בהפתעה שאינה צפויה אצל קולנוענים הפועלים לפי החוקים הקלאסיים של הקולנוע, מגלה ווילדר את קלפיו ב־אמצע הסרט ומסביר את התעלומה. לא רק את עצם העובדה שפדורה מתה (זאת מגלה הצופה מייד, הסרט מתחיל בהת־

(המשך בעמוד 50)

(המשך מעמוד 49)

אבדותה) אלא גם את כל המיסתורין ש־מסביב למוות זה. חציו השני של הסרט מיועד להסביר ולפרט את המניעים והסיבות שהובילו למעשה.

היכן ויילדר בכל הפרשה הזאת? בכל מקום. ראשית, בדמותו של המפיק, שאותו מגלם ויליאם הולדן, „האיש שעל פניו חרשו החיים את אוסף הקמטים המרתק ביותר". כך הגדירו ויילדר, במסיבת ה־

קלר מחליפה דמויות
החורבן של עצמה

עיתונאים שערך בפסטיבל קאן. זהו מפיק שלמד את המיקצוע על בשרו, בעבודה בתוך אולפן ולא במוסד אקדמי, והניצב המום ומשתומם מול גל של צעירים מזוקנים, המנופפים בעדשות הזום שלהם ודוחקים הצידה את כל מה שהיה פעם משהו בקולנוע. הדברים אינם נאמרים במרירות, אלא פשוט, כקביעת עובדה. פני העולם השתנו, ולאנשים דוגמת ה־מפיק בסרט, או ויילדר בחיים, קשה למצוא מקום תחת השמש.

ואכן, ויילדר, שהיה פעם איכות בטוחה וקבועה בהוליווד, ואיש לא היה מעלה על דעתו למנוע ממנו עשיית כל סרט שיחפוץ, נאלץ לנדוד, בפעם הראשונה מאז הגיע לעיר הסרטים, הרחק מן הבית, להשלים עם כל מיני עיסקות של קו־פרודוקציה ולהיות מעורב בענייני מקח וממכר שהיה פעם פטור מהם לחלוטין.

מפלצות קדושות. יתר מזה, פדורה הוא מעין מישפט זוטא של הקולנוע כולו, המשך למה שויילדר התחיל כבר לעשות בשדרות סנסט. הקולנוע, כך אומר ויילדר, יוצר מפלצות קדושות, יצורים עשויים צבעי איפור וגליצרין, ומעוצבים על־ידי אורות של זרקורים וכיוונים של מצלמה. האנשים שמאחרי האיפור נלכדים מהר מאד בתוך המיתוס הנוצר סביבם. השם שבכותרת חשוב יותר מן האדם הנושא אותו. ובסופו של דבר, אם צריך לבחור בין האגדה והאדם עצמו, האגדה עדיפה.

מה שמחריד במיוחד, בדרך שבה ויילדר מספר זאת במיקרה של פדורה, היא עצם העובדה שלא החברה, או אנשי הקולנוע, או ההמון, הם שכופים זאת על פדורה, אלא היא עצמה אחראית לחורבנה. כפי שמגדירה זאת המזכירה הנאמנה שלה, במישפט סכיזופרני ראוי לשבח: „את אינך חשובה, רק פדורה חשובה."

„אני חוזר ומטפל בעולם הזה של הסרטים, משום שהוא מוכר לי כל כך טוב," הסביר ויילדר, כשנשאל מדוע חזר לנושא שטיפל בו כבר בעבר. „אני חי במחיצת האנשים הללו כל חיי, ואיני נדרש לערוך מחקר כדי לדעת כיצד יתנהגו וכיצד יגיבו." ולכן אפשר בהחלט להתייחס למה שנראה בסרט כאל דבריו של בר־סמכא.

ויילדר מראה את הקולנוע כעולם שחי בהצגה מתמדת, מן הלידה ועד המוות, עולם שהפרט מאבד בו את אישיותו ו־שואל לעצמו את המיוחסת לו על־ידי אמצעי התיקשורת. עולם שבו אנשים מוותרים על חיים אינטימיים, משום שהם עסוקים מדי בחיים הציבוריים ובני־אדם רגילים דוהרים בו תמיד, כדי להדביק את התדמית האלוהית שהודבקה להם. אם לקחת בחשבון שויילדר חי בעולם זה כל חייו, קשה שלא להרהר בעגמומיות מסקנותיו. הוא עצמו מתעקש לומר ש־מדובר בסיפור, וכל מה שהוא רוצה לע־שות הוא רק לספר סיפורים, מתוך תיקווה שיגיע בעזרתם אל נפש הצופה, כדי להצחיק אותו או לרגש אותו. אך הוא שתק כאשר הצביעו על הקירבה שבינו לבין מה שמתרחש בסרט, שאותו עשה.

פאר סרקסטי. מה שמפליא בכל ה־עניין, הוא השליטה המושלמת של האיש הזה באמצעי הביטוי של הקולנוע, והיע־לות שבה הוא משתמש בהם למטרותיו. הצילום של ג'רי פישר יכול להמחיש אוירית לחות דחוסה, נוסח חמסין ישראלי באי קורפו, ופאר נוצץ וסרקסטי בלוויית פאר פאריסית. התפאורות של אלכסנדר טראונר (האיש בנה בזמנו, בשביל ויילדר, רחוב פאריסי שלם באולפן של אירמה לה דוס) נעות מן החדות הקרה של מרפ־אה לעשירים ועד לחום המחניק של חוויי־לה יוונית. מארתה קלר מחליפה דמויות ומצבי־רוח כמו שהיא מחליפה כובעים. מן הזוהר עד הדכדוך המוחלט. ויילדר מוציא ממנה דברים שאחרים לא חשדו כלל כי היא מסוגלת לתת. ויליאם הולדן, ידידו של ויילדר מזה שנים, בשל מגער שעשועים לאחת הדמויות המשכנעות בי־תר של הוליווד, אולי בזכות אותם הקמ־טים עליהם דיבר הבימאי. הילדגארד קנף נבחרה בקפדנות רבה, לא רק משום שהמחלות והשנים הותירו בה את סימני־הם, אלא גם משום שהיא בעצמה עמדה להפוך פעם לדמות בנוסח פדורה.

„טולסטוי לא הכיר אף פעם נשים," מכריזה הילדגארדה קנף בסרט. „אשה לא תשליך את עצמה לעולם מתחת ל־גלגלי רכבת, כשתרצה להתאבד. היא תתקע פגיון בלבה, תבלע כדורים או רעל, אבל לא תעשה משהו שישחית את פניה."

זה נשמע כמו האני־מאמין של הקולנוע מן העבר. לא רק של הסרטים, אלא במיוחד של אלה שעשו אותם. אלא שויילדר מתחיל את הסרט עם אשה ה־משליכה עצמה מתחת לגלגלי רכבת, ו־מסיים אותו עם המסקנה שסיפורה של פדורה הוא אולי מוצלח יותר, כתסריט, מזה של אנה קארנינה. זה נשמע כמו תפילת־אשכבה לעולם ההולך ונעלם, ומי שאוהב קולנוע יתקשה להיות אדיש לכך.

מעמד הפתיחה של פדורה: הלוויה של כוכבת
משהו בין גארבו האלוהית לדיטריך האגדית

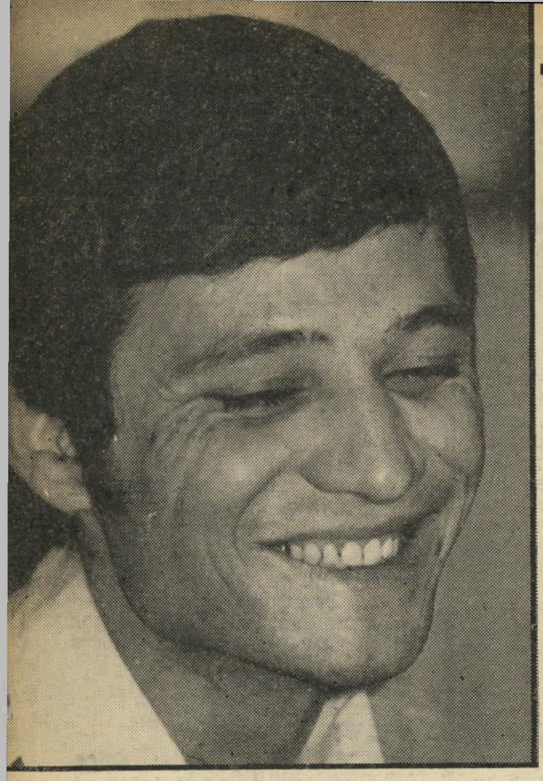
מארתה קלר כפדורה חבת

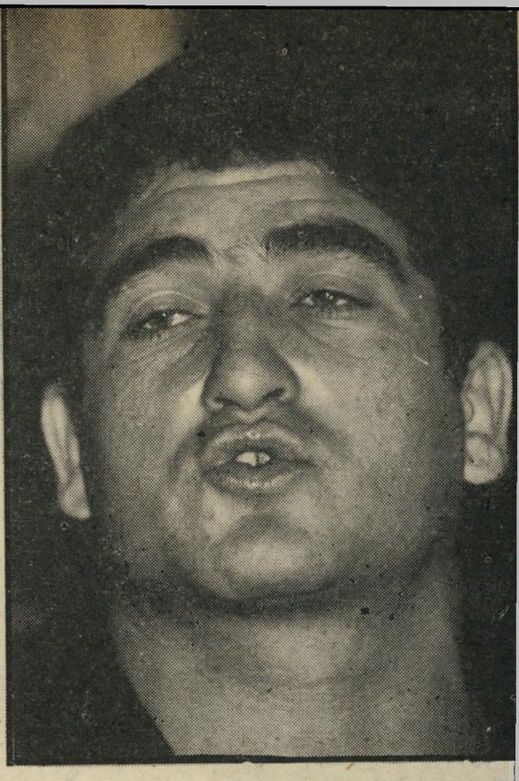

הילדגארד קנף כפדורה האם
„את אינך חשובה, רק פדורה חשובה!"

הנרי פונדה (כנשיא האקדמיה) מעניק את האוסקר לפדורה
הקולנוע יוצר מפלצות קדושות

אחרי שנה במעצר באשמת רצח, שבוע לפני הפסח, זכו השניים על־ידי בית־המישפט, ושבו לבתיהם

חג החרות

של שימעון ושל גבריאל

„אנשי מוצאים את הנאשמים זכאים, ומורים על שיחרורם המיידי מ־מעצר,“ אמר השופט דוב לוין, והסכימו עימו חבריו להרכב, ישראל גילעדי ונחמיה בר, אשר ישבו עימו בדין במישפט־הרצח.

מהומה פרצה בבית־המישפט. הזיכוי היה מיידי לא היה צפוי, זה עתה נסתיימה שמיעת סיכומי־ההגנה במישפט־הרצח הממושך. בית־המישפט יצא להפסקה, ומייד בהיכנסו לאולם הכריז השופט כי הנאשמים גבריאל ארביב (24) ושימעון גניש (23) יחזרו לביתם.

שנה תמימה ישבו בבחורים הצעירים במעצר, כאשר על ראשם מרחפת אשמה ברצח אלי ועדש. הענוש החמור ביותר במדינת־ישראל, מאסר עולם, היה צפוי להם אם יורשעו.

יש אלוהים בשמים!

מו שך שימעון, טוני השחרחורת בעלת העיניים הבורקות, קפצה מ־מקומה וצעקה לעבר השופטים „תודה! תודה רבה לכם! יש אלוהים בשמים!“

היא לא יכלה לכבוש את שימחתה, ו־כימעט חנקה את בנה בחיבוקיה. גם הסנגורים שותפו בשימחה הכללית. עורכי־הדין אהרון בן־שחר, דויד ליבאי ושלמה רוזנבוים זכו בחלקם בשבחים ובחיבוקים.

טוני לא נרגעה וחילקה סוכריות לעוברים־ושבים במיסדרון בית־המישפט, ומדי פעם פתחה בצעקות־שימחה בנוסח „יהודי צפון־אפריקה, שהרעידו את בית־המישפט.

את הג הפסח בילו השניים חופשיים. בחיק מישפחותיהם. חבריהם ובני־מישפחה מרובים, אשר עקבו בדריכות אחרי ה־מישפט הממושך, הביאו את שני הצעירים ישר מאולם־המישפט לביתם בנתניה.

כעבור יומיים, בדירתו של שימעון גניש, ברמת־אפריים בנתניה, ניכרה השימחה ב־כל מקום. הבית היה מלא חברים ושכנים. שהיו עדיין נרגשים מהזיכוי. פרחים ומתנות מילאו כל פינה, והאם טוני הסתובבה מאושרת וזורחת, ומפעם לפעם חיבקה ו־נישקה את בנה האהוב.

„לרגע לא האמנתי כי הוא מעורב ב־עניין,“, אמרה האם, „הוא ילד טוב. רק שלושה שבועות לפני שנעצר השתחרר מצה“ל. לא הבנתי בכלל איך המישטרה מאשימה אותו ברצח, כיוון שביום הרצח היה במעצר על עבירת גניבה, אשר נתב־ררה אחר־כך כבלתי־נכונה.“

אולם שימעון לא נאשם בכך שהוא עצמו ביצע את הרצח. המישטרה חשדה כי הוא וגבריאל ארביב עזרו לדודו דהרי, שנעצר עימם ושברח אחר־כך מבית־הסוהר, לתכנן את הרצח.

מבצעיו של הרצח, לפי גירסת המישטרה. היו דודו דהרי עצמו ובחור מופרע ומפגר בשם משה בגדדי, המכונה „מכסיקו“. ל־דברי המישטרה, היו שניהם במכונית ש־חלפה על פניו של אלי ועדש בערב־פורים בשנה שעברה, כאשר פניהם לוטים במס־כות, והרגוהו ביריות עוזי בעודו רכוב על סוסו.

דודו דהרי נמלט מהכלא, וטרם נמצא עד היום. בגדדי הפך עד־מדינה. כך נותרו שימעון וגבריאל על ספסל הנאשמים לבדם.

המסיכות נמצאו על־ידי המישטרה וגם מכונית־הרצח. אולם העוזי לא נמצא עד היום, ולמרות שבמכונית נמצאו טביעות־אצבעות לרוב, לא היו ביניהן טביעותיהם של דהרי ובגדדי.

העדים הצחיקו

ה**תובעת הכוונדית**, רחל גולד־שטיין, למרות כישרונה, לא הצליחה לשכנע את השופטים כי העדים שהביאה לבית־המישפט מספיקים כדי להרשיע את הנאשמים ברצח.

העדים היו כולם עבריינים, וכמה מהם נשמעו על דוכן־העדים מופרעים ומוזרים עד כדי־כך שהצופים באולם היו צוחקים בקול רם לשמע דבריהם, ואף השופטים היו מפעם לפעם נכנעים לחיוך, שעלה על שפתיהם.

השופטים טרם נתנו את נימוקי פסק־הדין, ולכן אין לדעת כיצד ינומק הזיכוי. אולם ברור כי השופטים לא רצו להחזיק עוד את הנאשמים במעצר, אחרי שהחליטו כי הם זכאים. לכן, מייד בתום סיכומי־ההגנה, חזרו השופטים מההפסקה והכריזו על הזיכוי.

הצעירים עדיין המומים ממה שעבר עלי־הם בשנה האחרונה, ואינם מצליחים לסכם

(המשך בעמוד 52)

טוני גניש מכינה ארוחת־חג לבנה המשוחרר
העיקר שיש ויטאמינים

(המשך מעמוד 51)

זאת במילים. הם חזרים מפעם לפעם על־כך שהם חפים־מפשע, וכי הם מאושרים להיות בבית. הם אינם מצליחים להסביר מה חשו שנה שלמה כאשר היו במעצר וידעו כי יש אפשרות שיורשעו ברצח, ו־ייאסרו מאסר־עולם, למרות שהינם חפים־מפשע.

שניהם מדגישים כי פגשו בבית־הסוהר אנשים רבים הטוענים כי נשפטו על לא עוול בכפם, וכי אחרי החוויה הנוראה שעברו הם נוטים להאמין כי הדבר אכן אפשרי.

מה היו עושים אילו, חס וחלילה, היו מורשעים, ונידונים למאסר־עולם על לא עוול בכפם?

שימעון הודיע באופן חד־משמעי כי לא היה מתאבד. „אני מסתגל בקלות לכל דבר. הייתי לומד בכלא, עושה התעמלות ושומר על בריאותי עד כמה שאפשר."

אחיו הצעיר של שימעון הפך דתי בזמן המישפט. מוטי בן ה־12 היה נוהג להתלוות אל אמו לישיבות בית־המישפט, והפסיד הרבה ימי־לימודים. ככל שאר בני המישפחה, גם הוא מאושר על שיחרור אחיו.

יום צום בשבוע

עומת מישפחתו של שימעון שרפעת החום, אשר שימחתה התפרצה ושכניה נאספו לברך ולהגיש מתנות, השתדלו הוריו של גבריאל להיות שקטים ומאופקים. גם הם הורים חמים ואוהבים, אולם הבושה על שבנם נעצר אכלה בהם בכל סה.

גבריאל הוא הצעיר שבארבעת ילדיהם, ומחמד ליבם. הם לא יכלו להאמין כי אכן הוא מעורב ברצח. כאשר הלכו להתעניין במישטרה בגורלו, אמר להם, לדבריהם, הקצין כוכבי, כי הוא משתתף בצערם, אולם בנם ילך למאסר־עולם.

האב, אדם קשיש, לא ראה את בנו במשך כל השנה שבה היה עצור. לבו לא הניח לו לראות את בנו הצעיר והאהוב מאחרי סורג ובריח. הוא גם הסתיר מכל מכריו וחבריו, ואפילו מבני־מישפחה קרובים, כי בנו נאשם ברצח. רק האם נעימת־הפנים ורכת־העיניים, שממנה ירש בנה תכונות אלה, היתה מבקרת אותו וצופה במישפט בשקט, ובעיניים לחות. היא צמה יום אחד בכל שבוע.

מאחר שהאב לא היה במישפט, הוא גם לא ידע כי בנו זוכה, וכאשר חזר לביתו מעבודתו שמע את בנו מפזם בחדר־האמבטיה, וכך נודע לו על הזיכוי.

הוויטאמינים של אמא

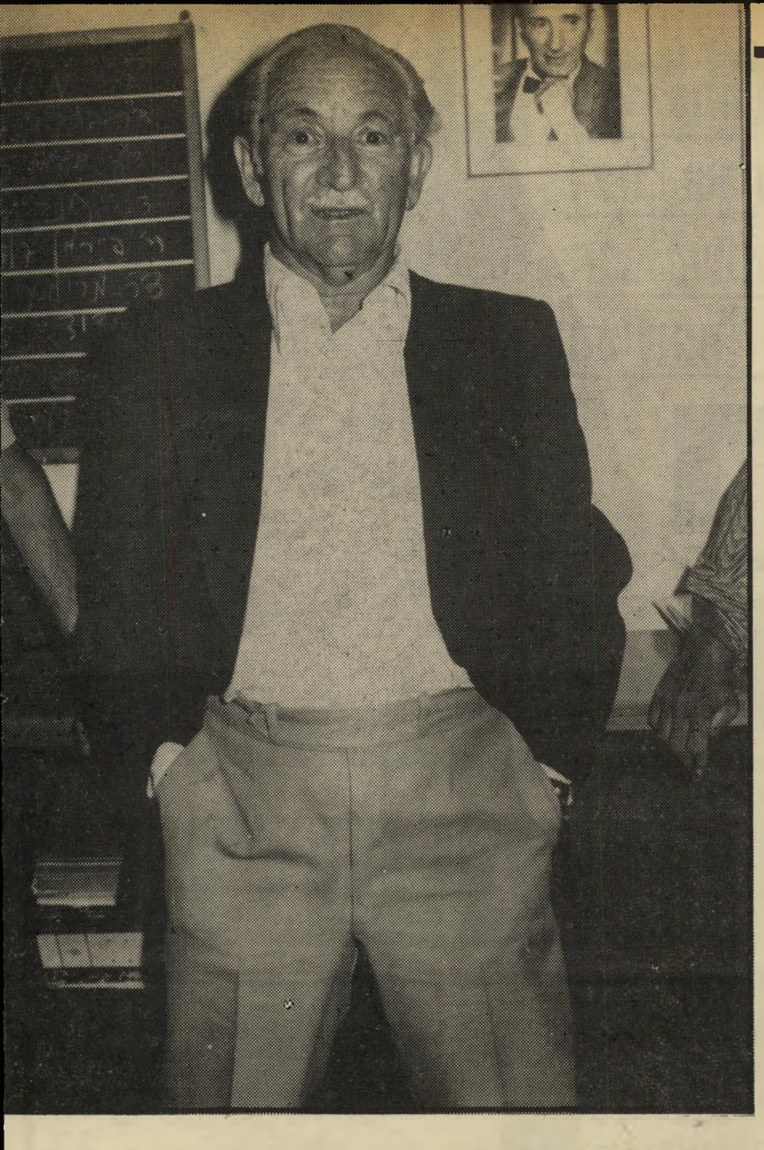
מה היה הדבר שחסר לשניים ביותר בכלא? מסתבר שלא היה זה החופש, או המישפחה, ואפילו לא הנערות.

שימעון החסון אמר כי מה שהיה חסר לו ביותר היו הוויטאמינים. הוא פירט את תפריטיהם של כל בתי־המעצר שבהם התגלגל במשך השנה האחרונה, חילק ציונים למיסעדות בתי־המעצר והתלונן בעיקר על חוסר גבינה וחלב.

מי שרואה את מיטבחה של אמו מתחיל להבין מדוע הרגיש שימעון כל־כך בחסרונו של סיר־הוויטאמינים של אמא. טוני היא טבחית מעולה. למישפחה מיסעדה בשוק של נתניה, והאם היא המבשלת את המטעמים ללקוחות. למרות מיחושיה ומחלותיה, היתה מביאה יום־יום אוכל לבנה הכלוא, לכל בית־מעצר שאליו שלחו אותו.

שני הצעירים חוששים כי המישטרה תמשיך להטריד אותם, למרות הזיכוי. הם היו רוצים לחזור לחיים נורמליים. אולם שימעון הושפע כה קשה מהחוויה שעברה עליו ומאי־הצדק שבכליאתו, עד שהחליט לעזוב את הארץ ולנסוע לארצות־הברית. שם, בלוס־אנג'לס, יש לו דוד, שהוא קבלן לצביעת דירות. הדוד יעזור לו להסתדר בעבודה. הוא מקווה להצליח שם, ולשכוח את השנה האחרונה.

גבריאל, לעומת זאת, הספיק לקבל רשיון לנהיגה במשאית כמה ימים לפני מעצרו, וכעת הוא רוצה לעבוד כנהג שכיר על משאית, עד שירוויח די כסף כדי לקנות משאית לעצמו.

הרופא

אש־המישרה מנחם בגין, החזיק באלונקה השחורה ביד שמאלו. יושב־ראש מיפלגת העבודה, שמעון פרס, תפס בה ביד ימינו. מאחוריהם נשאו את האלונקה שר־התחבורה, חיים לנדאו, ושר־האוצר לשעבר, יהושע רבינובין, ראש עיריית תל־אביב, שלמה (צ'יצ') להט, ו־ח"כ המפד"ל פנחס שיינמן. יחד נשאו השישה אל מכונית החברא־קדישא את גופתו עטופת הטלית של הד"ר אליהו לוריא, האיש שדאג לבריאותם וסעד אותם בעת חוליים.

מאות האנשים ששתרכו אחריהם במסע ההלוויה לא באו רק לחלוק כבוד אחרון לרופא, שרבים מהם חבו לו את חייהם. הם ביכו אדם שהרפואה עבורו לא היתה מקצוע, אלא יעוד ותוכן־חיים, ושהוא תרם לה בנוסף לידע שלו גם אישיות מקסימה ומבריקה והשפעה כמעט מאגית על חוליו. „אין כבר אנשים כאלה היום," התיפחה ישישה קמוטה ליד גופתו. היא ביטאה את תחושתם של אלפי אזרחים, שאליהו לוריא היה עבורם עשרות שנים „הרופא", ושעם מותו פשוט אינם מסוגלים להעלות בדעתם מי יכול לשמש לו תחליף.

בתוארו היה הד"ר לוריא מנהל המחלקה הפנימית א' בבית־החולים איכילוב בתל־אביב, שהפכה לשם דבר כמוסד רפואי בפני עצמו. כמעט כל גדולי המדינה מאז הקמתה העדיפו להתאשפז שם בשעת הצורך. בדיוק לפני ארבעים שנה החל לוריא לעבוד כרופא־בית במחלקה זו, כש־היתה עדיין בניהולו של הרופא המפורסם של תל־אביב הקטנה, הד"ר משולם לבונטין. לוריא ירש אותו בראשות המחלקה כשהיה בן 37. הוא קבע אז תקדים: מעולם קודם לכן לא התמנה בארץ רופא כה צעיר כמנהל מחלקה. קרוב ל־30 שנה ניהל את המחלקה וגם בכך רשם שיא: אין עוד רופא בארץ שניהל שנים כה רבות אותה מחלקה.

עובדה זו כשלעצמה הדהימה גם את

לוריא כסטודנט לרפואה בפאריס
מיקרוסקופ מברלין

לוריא עצמו. „ארבעים שנה בבית־חולים," היה מנסה לערוך את החישוב באוזני בני משפחתו, „כל יום חמישים חולים." התוצאה הצביעה על מיספר אסטרונומי של מאות אלפי חולים שהוא איבחן את מחלתם וקבע את דרך ריפויים. לא לחינם כינו אותו „הרופא של המדינה".

אלא שעבודתו הרפואית לא הסתיימה ב־עבודה במחלקה. תחילה בבית־החולים הדסה ברחוב בלפור ואחר־כך באיכילוב. רבבות, עסקני־ציבור, דיפלומטים, אמנים ואישים ידועי־שם אחרים, כמו פשוטי ודלי עם, הסתייעו בו אחרי שעות־הקבלה. די היה בצילצול טלפון כדי לשמוע מפיו: „בוא מיד." הוא היה מקשיב לטיפורו של החולה, מציץ עמוק אל תוך עיניו וקובע על פי רוב את הדיאגנוזה ללא צורך ב־בדיקות נוספות. הוא היה מצייד אז את החולה בתרופה, מתוך מלאי התרופות ה־פרטי ששמר בביתו, ומסרב לקבל כל תשלום. אחר־כך עוד היה מטלפן אל ה־חולה ביוזמתו כדי לדעת אם השתפר מצבו.

הוא כאילו חיפש תמיד עוד ועוד אנשים שיוכל לעזור להם. מספר העתונאי הוותיק שמעון סאמט: „יום אחד אמר לי לוריא: ‚אם אתה מכיר אנשי־עט שאין להם ביטוח־רפואי, שלח אותם אלי.' הוא הבטיח לשמור על סודיות על עצם פנייתם אליו. שלחתי אליו ידידים ומכרים רבים. הוא סרב לקחת מהם פרוטה."

הוא שימש גם כרופא של מלון הילטון ושל מרבית אנשי המושבה הדיפלומטית בישראל. מעשהו האחרון של השגריר הרוסי האחרון בישראל, צ'ובאחין, ערב צאתו מהארץ, היה ביקור פרידה אצל הד"ר לוריא, כשהוא משאיר לו כמזכרת ארגז בקבוקי וודקה.

לא היה צריך יותר מזה כדי שהאיש יהפוך לאגדה עוד בחייו.

„להיות נקי ולהריח טוב!"

איזוקא היה מקדיש עצמו לרפואה, קרוב לוודאי שהיה הופך שחקן. הוא התמצא בכל שטחי האמנות, אך אהבתו הגדולה היתה התיאטרון. הוא ידע לדקלם קטעים שלמים ממחזות של שקספיר. וכש־בתו הצעירה, אורנה, שיחקה בהבימה, הוא היה בא אחרי ההצגה להסיע אותה הביתה, משמיע באוזניה רפליקות מהמחזות בהן שיחקה. בבית, בפני ילדיו, היה נותן דרור לחוש ההומור שלו, מציג ומחקה את ה־שכנים ואת הסאצ'יינטים. לפעמים אפילו רקד בפאברודיה על אגם הברבורים. בנשף של רופאים לא היסס להשתתף בתחרות־יופי וזכה בפרס כ„בעל הרגליים היפות ביותר."

תיאור זה שונה במקצת מתדמיתו בעיני חוליו, ובעיקר בעיני בני משפחותיהם. בעיני אלה הצטייר הד"ר לוריא כרופא קפדן, לפעמים אפילו זעפן, שהכל חרדו למוצא פיו. הדור לבוש תמיד ומדיף ריחות בשמים לימד פעם את בנו רזיאל, ההולך בעקבותיו ולומד רפואה: „רופא טוב צריך קודם כל להיות נקי ולהריח טוב."

ניגודים אלה באופיו בלטו במיוחד ב־תחום המחלקה שלו בבית־החולים, שרוב אנשי הצוות שלה, רופאים כאחיות, לא התחלפו כ־15 שנה. כלפי חוץ היה הד"ר לוריא הבוס הקשוח, שאינו חוסך בגערות. אבל יחד עם זאת הוא חי את חיי המחלקה, ידע בדיוק מה הולך עם כל חולה המאושפז בה וגילה מסירות אין קץ לאנשי הצוות שלו. כשאחד מהם היה מגויים למילואים, למשל, הוא היה מצלצל כבר כעבור יומיים לאשתו כדי להתעניין אם אינה זקוקה במקרה לסיוע כספי.

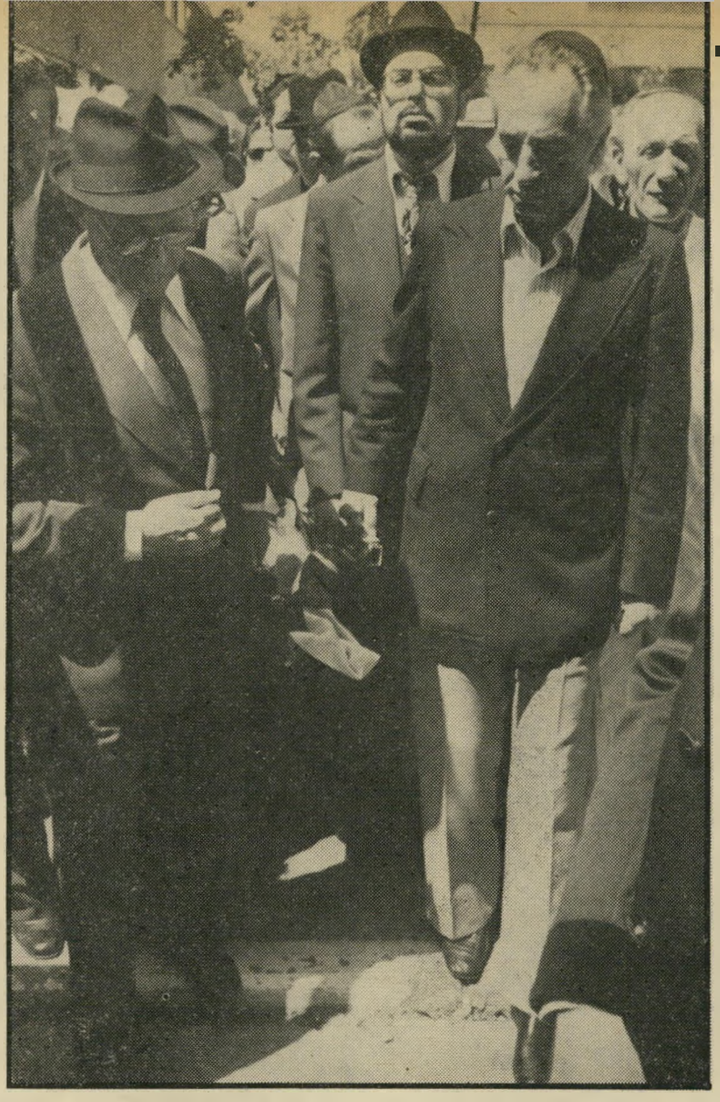
בכל בוקר היו מצלצלים לביתו מהמחלקה כדי להודיע לו מי מהחולים נפטר. זאת, כדי שיגיע לבית־החולים ויפגוש בפתח את קרובי המשפחה של החולים, ולא יטעה ויטע תקווה בלב אלה שיקירם כבר נפטר. מצד שני לא היה דבר שהיה גורם לו סיפוק ואושר רב יותר מחולה שהיה יוצא את המחלקה שלו כשהוא הולך על רגליו. הוא היה משתף את בני משפחתו בנעשה במחלקה. באותה מידה היה מחלק עם אנשי המחלקה את המתרחש בביתו.

לארץ הגיע כנער בן 15, אחרי שנולד בלנינגראד, גדל ולמד בדנציג ובברלין. אביו דוויד, שהיה בנקאי, ביקש לבוא לארץ כדי לראות מה עלה בגורל התרומות ש־תרם לד"ר לבונטין ליסוד מגן דוויד־אדום. באו לביקור ונשארו. אילה, זה היה שמו הפרטי המקורי ששונה אחר־כך לאליהו, למד בגמנסיה הרצליה, הצטרף להגנה ו־אחר־כך, עם הפילוג, חלך עם אלה שהלכו אל האצ"ל.

בבחינות־הבגרות עדיין לא ידע עברית כהלכה. אבל ויתרו לו משום שידעו שהוא הולך ללמוד רפואה, כמו סבו הרופא, ואין צורך במקצוע זה בשליטה מוחלטת בעברית דווקא. הוא נסע ללמוד באוניברסיטת מונפלייה שבדרום צרפת, סיים את לימודי הרפואה שלו באוניברסיטה האמריקאית בליון, שהכשירה רופאים לחיל־הים

ראש־הממשלה וראש המערך נשאו השבוע את גופתו של ד"ר אליהו לוריא, הרופא שהפך אגדה

הצרפתי. ב־1937 קיבל היתר מיוחד לבקר בברלין שתחת השילטון הנאצי, שם השאיר אביו שני בניינים, שלא יכול היה להינות מהכנסות מהם. האב כתב מכתב אישי לפון־פאפן וזה התיר לאליהו לוריא לרכוש בברלין מיקרוסקופ משוכלל בכספי הכנסות הבתים.

עט לחתימה על הסכם־השלום

כשהתאכסן שם במלון אבלון היה עד למחזה בו גורשו יהודים מהמלון. אף פעם לא יכול היה להבין מדוע לא התנגדו. את המיקרוסקופ, שהותר לו להוציא מגרמניה, קיבל על הגבול עם צרפת. אחר־כך מכר אותו כדי לממן את המשך לימודיו בבית־ספר למחלות טרופיות ב־לונדון. בשנים אלה רכש ידע מושלם בשש שפות, בזכותן מונה כמתורגמן בצבא הבריטי במצריים במילחמת־העולם השניה. אבל כשביקשו לשלוח אותו כרופא למאלאיה סרב, השתחרר וחזר למחלקה בבית־החולים הדסה, שבה החל לעבוד ב־1939, כרופא גניקולוג במחלקתו של הפרופסור אשרמן, שהפך אחר־כך לפאציינט שלו עד יומו האחרון.

אחרי אחת־עשרה שנות נשואין בהן נולדה לו בתו הבכירה, הכיר הד"ר לוריא ב־בית־החולים את אסתר ביברינג, שהיתה אז אחות מתלמדת והוא היה מדריכה. למרות האיסור המוחלט שחל אז על רומנים בין רופאים ואחיות בתחום בית־החולים, פרחה האהבה בין השניים. לוריא התגרש, נשא את אסתר לאשה והיא ילדה לו שתי בנות ובן. במשך שנים רבות המשיכה אסתר בעבודה כאחות, שימשה כאחות כירורגית באותו בית־חולים אבל לא באותה מחלקה.

ב־1946 הוא נקרא לטפל באשה שהסתבכה במחבוא. היתה זו עליזה בגין, שיחד עם בעלה ירדה למחתרת וסבלה מהתקפת אסטמה קשה. אז הכיר לוריא לראשונה את מנחם בגין. כעבור זמן חלה בגין בשפעת וסבל מחום גבוה. שוב הוזעק אליו לוריא בסתר. מאז, יותר משלושים שנה, היה לוריא רופאו האישי.

כאשר לקה בגין בהתקף־לב, ערב הבחירות לכנסת, בחודש אפריל 1977, היה זה הד"ר לוריא שטיפל בו אישית, בעזרת מומחי הלב של בית־החולים איכילוב. בגין, שרק כפסע היה בינו ובין המוות, היה מדוכא, אך הד"ר לוריא נסך בו תיקווה: „אל תדאג, אתה עוד תתאושש ותשכח מכל העניין."

כאשר החלים בגין מדלקת קרום־הלב, שפגעה בו מיד אחרי היבחרו כראש־ממשלה, העניק לו אליהו לוריא שי — עט יקר, אחד מאוסף של מאות עטים שאותם היה אוסף כתחביב. הוא לא ידע להסביר לבגין מדוע הוא מעניק לו דווקא עט ואיחל לו: „מי יתן ובעט הזה תחתום על הסכם־השלום." זה היה חודשים מיספר לפני תחילת יוזמת־השלום של הנשיא אל־סאדאת.

אחר־כך, כשיצא בגין לביקורו הראשון כראש־ממשלה בארצות־הברית, ביקש מלוריא להצטרף אליו. לוריא סרב. „אתה לא צריך אותי," אמר לבגין. הוא צייד אותו בתיבת תרופות ובהוראות רפואיות למקרה שיארע משהו. זאת היתה גישתו תמיד: „למנהיג לא נאה לנסוע עם רופא צמוד." כך היה גם כשטיפל בישראל בר־יהודה, שר־התחבורה באחת ממשלות בן־גוריון. אחרי מחלה קשה עמד בר־יהודה לנסוע לשטוקהולם וביקש מלוריא להתלוות אליו. „לא יקרה לך שום דבר," עודד אותו לוריא, „אם יראו אותך מלווה ברופא יהודי שבו שאתה חולה." הוא צייד אותו בתרופות והביקור עבר בשלום.

תקרית היתה לו עם פולה בן־גוריון. ב־1948 היתה רעייתו של דוויד בן־גוריון מאושפזת כמעט שנה. איש לא העז לשלחה מבית־החולים, למרות שלא היתה זקוקה עוד לאישפוז. לבסוף עשה זאת לוריא.

לוריא (מימין) כמנהל מחלקה צעיר בבית־חולים „הדסה"
המנהל הצעיר ביותר במדינה

הוא ניגש אליה ובישר לה: „היום את הולכת הביתה." פולה כינתה אותו מאז „פאסקוצטוה" ולא דיברה עמו שנה. מאוחר יותר התפייסה עמו והיתה שולחת את השוטר, שהיה מופקד על בית בן־גוריון, להזעיקו מביתו, במרחק כמה עשרות מטרים, בכל פעם שהיתה חשה ברע.

פעם, כשביקר הסנאטור ריצ'ארד ניכסון בבית בן־גוריון, ביקשו לצלם את הארוח בחברת המארחים. בגלל חום הזרקורים התעלפה פולה. הזעיקו את לוריא, שהשיב את רוחה והמישפט הראשון שהוציאה מפיה היה: „שלא תדשה להם להצטלם בלעדי, תיכף אני אהיה בסדר."

זהו אחד מאלפי סיפורים שלוריא תיכנן לספר בביוגרפיה שביקש לכתוב ולא הספיק.

מיתת נשיקה

שישים ושש שנים חי הד"ר אליהו לוריא חיים מלאים ומאושרים. הוא הקפיד לעשות בדיוק מה שהורה לחוליו: לא שתה קפה, לא עישן, הקפיד לבלות יום יום שעתיים בבית־קפה על חוף־הים, כדי לגשום אוויר־ים.

שני דברים ציערו אותו. בגלל מילחמת יוקרה בין קליקות לא זכה בתואר פרופסורה וזאת למרות שכיהן כפרופסור־מרצה בבית־הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב. טענו שלא פירסם מספיק עבודות. אבל ספק אם היה עוד בישראל מומחה כמוהו בתחום התרופות והשפעתן. שנים רבות עמד בראש ועדת התרופות של משרד־הבריאות. כדיאגנוסטיקן גאוני הצליח לא פעם לאבחן תחלואים שמקורם ב־

עם רעייתו אסתר במדי אחות

רומן חשאי בבית־החולים

תרופות שרשמו רופאים אחרים לחולים שהובאו אליו. ערב פטירתו סיים מחקר בדבר ההשפעה השלילית הצפויה להוספת פלואוריד למי־השתיה של תל־אביב. למרות שלא זכה בתואר היו מרבית חוליו פונים אליו כאל „פרופסור".

ליבו דאב גם על העובדה שבנו רזיאל, לשעבר חובש בצנחנים, שממוצע הציונים שלו 8. 9, לא התקבל לבית־ספר לרפואה בארץ, נאלץ ללמוד ברומא, שם הוא מסיים את שנת לימודיו הרביעית ברפואה. לאחרונה ניסה לפעול שיאפשרו לבנו לסיים את לימודיו בארץ. הוא לא זכה לכך.

בערב פסח נטל עוד את כלבתו שהרתה ללדת לווטרינר. היה צורך לבצע לה ניתוח קיסרי כדי להוציא מרחמה ארבעה גורים מתים. לוריא השתתף בניתוח. אחר־כך חגג את ליל־הסדר בחיק משפחתו, כשהוא נראה איתן, שופע הומור וחיוכים כתמיד. למחרת בבוקר, כשניסתה אשתו להעירו הבחינה כי גופתו קרה. הוא מת בשנתו מיתת נשיקה משבץ־הלב כמה שעות קודם לכן.

אלפי אזרחים איבדו כתובת לפנות אליה. הרפואה בארץ איבדה את אחד המהיקנים האחרונים של הגבארדיה הותיקה, שהאזינו לפעימות ליבו של הפאציינט לא רק דרך הסטטוסקופ — אלא גם דרך ליבם שלהם.

הפרסים לג'ין פונדה וג'ון וייט, על אנשים שחזרו מוייטנאם מדוכאים, מאפיינים את

האוסקר ככפרה

אין צורך להיות מבין גדול בקולנוע, כדי להבחין בנטיה הבולטת ביותר של פרסי האוסקר לשנת 1978. מילחמת וייט־נאם חוגגת את ניצחונה, אחרי שנים ארוכות שבהן תעשיית הסרטים עקפה אותה בזהירות.

ארבעת פרסי האוסקר החשובים ביותר לשנה החולפת הוענקו לסרטים המטפלים בנושא זה, ולאו דווקא בסיגנון שיכול להחמיא לאומה האמריקאית. או אולי זו השיטה — לכסות על המצפון המיוסר בסמלון מוזהב ומבריק. אוסקר ככפרה לששעי אמריקה.

צייד הצבאים היה מארבה בחינות המפתעה של השנה. הבימאי מייקל צ'ימינו עשה לפני כן סרט אחד בלבד (חזיז ורעם), ומלבד רוברט דה־נירו אף אחד מן המשתתפים אינו נימנה על השורה הראשונה של הכוכבים ההוליוודיים. סימני־שאלה רבים ליוו את הסרט בתקופה הארוכה שנדרשה להפקתו, במיוחד בימים שבהם עוצבה צורתו הסופית בחדרי העריכה, כשהתברר שיצטרך להימשך יותר משלוש שעות. זאת עובדה שגורמת בדרך כלל כאבי־ראש למחלקת השיווק של אולפני הסרטים, הם מוכנים להשלים עימה רק כשהם משוכנעים שהמוצר הוא באמת יוצא־דופן.

במיקרה הנוכחי, אחרי הקרנות נסיון התהייעצויות רבות, הוחלט שאין טעם לקצר, אפילו אם צינורות ההפצה יצטרכו לוימחו. תשיקול הסתבר, בסופו של דבר, כמוצדק. מבקרי הקולנוע בשני חופי ארצות־הברית, השונאים בדרך כלל אלה את אלה, עד כדי כך שהם משתדלים לתעניק את פרסיהם השנתיים לסרטים שונים, רק כדי להרגיז זה את זה, הסכימו השנה, באופן יוצא מן הכלל, על צייד הצבאים. נוכח אחדות־דעות כזאת, בחודש ינואר, היה ברור שגם לקראת הוסקר יהיה הסרט מועמד מועדף. אפילו המהמרים בלאס־וגאס סברו כך, ואלה אינם ידועים כמניחי כספם על קרן הצבי.

לא פחות מרשים היה הניצחון של צ'ימינו, כבימאי השנה. הוליווד מעדיפה, בדרך כלל, לחלק את הפרס לסרט ואת הפרס לבימאי, כדי לכבד בדרך זו שני סרטים. הפעם, אחרי שצ'ימינו זכה כבר בפרס של איגודים הבימאים, היה ברור שאין מי שיסכן את מעמדו.

מונדה כ„פרש סראי וחופשי"
חוואית ניכחמת נגד עיוותי־דין

לוחמת עצמאית וחצופה

הניצחון המוחלט הזה יכול להצביע על כמה תופעות. ראשית, זהו סרט אמריקאי מאד, סרט המתאר את הטראומה ששלושה צעירים בני עיר־שדה תעשייתית עוברים במילחמת וייט־נאם. עיקרו, ניפוץ האמונה האמריקאית שההנהגה תמיד צודקת, שהדמוקרטיה תמיד מנצחת, שהאיש החזק והשתקן, שהנשק הוא כלי הביטוי העיקרי שלו, הוא אכן סמל התבונה של תורת דארווין, הגורסת הישרדות החזקים.

בסוף הסרט אין עוד לאיש אשליות בקשר לנושאים הללו. הצופים משתכנעים שיש למצוא קני־מידה חדשים לאומה זו, שיצאה מן המילחמה מבולבלת, חסרת כיוון ומיואשת, יותר מאשר מובסת. הסרט מסתיים בהבעת אמון, לא בערכים שסימלו את אמריקה, אלא בעצם קיומו של העם הזה.

הסרט הוא חווייה אמריקאית, ואמריקאית בלבד. צריך לראות אותו כביטוי לעם המתבונן בעצמו. רק כך אפשר לקבל את כל אותן סצנות, בחלקו האמצעי, בהן מוצגים אנשי הוויט־קונג כחיות־טרף סאדיסטיות, ללא שום נסיון להבין לרחם. כך רואים מרבית האמריקאים את מה שקרה שם. צייד הצבאים כלל אינו

מנסה להציג ניתוח אידיאולוגי של הסרט, אלא מביע תגובה רגשית אינסטינקטיבית למה שקרה שם. התגובה חזקה בשלושה חלקים: באווירה השלמה והאוסטימית של החתונה, בחלק הראשון, בתיאור הגיהינום הלוהט של המילחמה, בחלק השני, ובחורבן הפיסי והנפשי שהמיטה על משתתפיה, בחלק האחרון.

גם השיבה הביתה, הסרט ששני שחקניו הראשיים זכו באוסקר, מנסה לדבר על אותו הנושא, בצורה קצת יותר שיגרתית: משולש נצחי, שמוסר ההשכל שלו הוא כי וייט־נאם הורסת את גופם של אחדים ואת נפשם של אחרים. שני הפרסים הם גם ביטוי לחרטה של הוליוווד, ולקבלה בברכה של שגיים שהיו במידה רבה מנודים. ג'יין פונדה, שלדעת רבים היא השחקנית הטובה ביותר שיש היום להוליוווד, מעין גירסה מודרנית של קתרין הפבורן, עצמאית וחצופה, סבלה שנים מן העין הרעה של המימסד, שלא יכול היה להשלים עם העבודה שהתנגדותה למילחמת וייט־נאם היתה יותר מסתם הפגנה אופנתית. היא נסעה להאנוי, הפגינה נגד ניכסון ומצאה עצמה ללא תפקידים חשובים, ולא במיקרה. מעורבותה האישית בהפקת השיבה הביתה ונחישותה להוציא את הסרט לאור, למרות כל התלאות שנילוו להפקתו, מוכיחים עד כמה היא נמרצת.

רק בשנה האחרונה אפשר היה לראותה בארבעה תפקידים, כל אחד שונה מקודמו וחרוש עוד טפח מכישרונותיה. היא היתה עקרת־בית קטנה, שהתמודדה עם זוועות המילחמה כפי שניגלו לה על פני הניצרים והנפגעים בהשיבה הביתה. חוואית במרחבי המערב, הנלחמת נגד עיוותי־דין בפרש פראי וחופשי. עיתונאית חדת־לשון וסרקסטית במלון בקליפורניה וכתבת־טלוויזיה המנסה לחשוף שערוריית דליפה בכור אטומי בסרט שיצא רק עתה לאור, הסינדרום הסיני. אם להשלים את ההשוואה עם הפבורן, יש להודות שחרף כל כישרונותיה, היא לא הצטיינה מעולם במחשוף כמו של פונדה, ולא גילתה נכונות להיתלחם למען אידיאלים, על המסך או מחוצה לו.

השיבה לכותרות

דה פרס ג'ין וייט בא למעשה להכיר בכישרונו של פורש, מי שניבאו לו בזמנו עתיד מזהיר, אחרי קאובי של חצות, ששקע אחר־כך בכמה סרטים פושרים וטבע בים של בעיות אישיות. בשבילו השיבה הביתה אינו רק שם של סרט, אלא רמז לשיבתו לכותרות. הסרט זיכה אותו כבר בפרס המישחק בפסטיבל קאן, ובקרוב עומד לצאת לאור סרטו החדש, האלוף, בבימוי של פרנקו זפירלי.

יש משהו מן ההומור בעובדה, שמאגי סמית זכתה באוסקר על תפקיד־מישנה, בזכות הופעתה במלון בקליפורניה, שבו היא מגלמת שחקנית בריטית שבאה לקבל אוסקר בהוליוווד ויוצאת בידיים ריקות. לפני שנים זכתה סמית בפרס על תפקיד ראשי במיס ברודי. מאז הפכה לשחקנית ששחקנים אחרים מתפעלים ממנה. ואמנם, קשה להעלות על הדעת דרך מוצלחת יותר להביע את תיסכוליה וחרדותיה של כוכבת סרטים מזו שמאגי סמית מציגה במלון בקליפורניה.

ואשר לכריסטופר ווקן, נכה־נפש מציידי הצבאים, זהו שחקן צעיר שראוי ללא ספק לפרס, בהסתייגות אחת: קשה לקרוא לתפקידו בסרט תפקיד מישני. הוא אחד משלושה המוקדים המרכזיים בסיפור. העובדה שהוא ניצב בהצלחה ליד אישיות כה מרתקת כרוברט דה־נירו, ואינו נופל ממנו, ראויה לפרס (דבר דומה אפשר לומר גם על ג'ון סאבאג', המשלים את השלישיה בסרט).

פרס הצילום הוא ביטוי נוסף לחרטה הוליוודית. לפני כמה שנים ביקש הבימאי האמריקאי ג'ים מקברייד להעסיק צלם צרפתי בשם נסטור אלמנדרוס. הצלם, שמרבה לעבוד במולדתו עם פרנסואה טריפו ואריק רוהמר, נתקל אז בקשיים עצומים ונאלץ לוותר על המשימה, משום שהאיגודים המיקצועיים הכשילו את העסקתו. היום, אחרי שצילם סרט שלדעת רבים הוא מן החשובים שנעשו השנה, ימים בשמיים של טרנס מאליק, הוא מצא עצמו מחזיק בידיו את פסלון הזהב, זאת בהסכמתם המלאה של אלה, שסירבו להעניק לו זכות־עבודה לפני זמן קצר בלבד.

ואם כבר בצרפתים עסקינן, הרי שהסרט הזר הטוב ביותר לשנה זו היה לדעת קהיליית הוליוווד סרטו של הבימאי הצרפתי ברטרן בליאה (בנו של השחקן ברנר) הוציאו את מיטפחותיכם. הסרט הוא מעין המשך להפרחחים שלו, שהוצג לא מזמן בארץ, עם אותם שני שחקנים, ג'ראר דפרדיה ופאטריק דוור, בתפקידים הראשיים, ועם הקנדית קארול לור כרעייתו של אחד המושאלת באדיבות לשני. מעניין שלא רק בהוליוווד, אלא גם בניו־יורק הועדף סרט זה על פני סונטת הסתיו של ברגמן. האמנם רק משום שברגמן אינו יכול עוד להפתיע?

פרסים אחדים היו צפויים וטבעיים. פרס תלבושות לרצח על הנילוס, שהתלבושות היו אחד ממרכיביו העיקריים; פרס אפקטים מייוחד לסופרמן, שלא היה לו מתחרה מבחינה זאת, השנה; ופרסים מייוחדים לשחקן לורנס אוליביה ולבימאי קינג וידור, שעל חלוקתם פורסם מראש.

אוליביה הוא כבר מזמן אחד השחקנים המכובדים ביותר שהופיעו אי־פעם בסרטים. דווקא בשנים האחרונות, כשהעיתונות דיווחה על בריאותו הרופפת, הירבה להופיע בסרטים, לעתים בתפקידים מפתיעים בהחלט הדורשים מאמץ פיסי רב. הוא מוכיח, כי הוא מסוגל למצוא תעסוקה עניינית גם בסרטים שמקומו לא יכר בהם, כמו בטסי למשל.

וידור, אחד מגדולי הבימאים של הוליווד בימי הזוהר שלה, הוא אחד הוותיקים המעטים שכאשר לא מצא תעסוקה באולפנים הלך ללמד קולנוע ובו זמנית נטל מצלמת 16 מ"מ והמשיך לצלם. כך שמר על קשר עם המיקצוע.

כמו בכל תחרות, יש מנצחים ויש מנוצחים. המובס הגדול ביותר של פרסי האוסקר השנה הי"א שמיים יכולים לחכות. אחרי שהיה מעמד לתשעה פרסים, נאלץ להסתפק באחד בלבד, וגם זה פרס מישני, על עיצוב אמנותי של תפאורה. וזה מלמד אולי על כיוון המחשבה החדש של הוליווד ולא פחות מן הפרסים שהוענקו. בימים עברו היה סרט בילוי ציבעוני, המזמין את הצופה לברוח מן המציאות, זוכה בפרסים ובתהילה. העובדה שגרף ממון בקופה היתה רק מוסיפה לסיכוייו. אך הוליווד של היום לוקחת את עצמה יותר ברצינות, ולראייה: העובדה שוארן ביטי ושותפיו לא זכו להתחלק בעוגה.

פונדה כ„מלון בקליפורניה"
עיתונאית חדת־לשון וגלויית־לב

פונדה כ„הסינדרום הסיני"
כתבת־טלוויזיה חושפת שערוריה

ההר שוב הוליד עכבר: מדוע נכשלת המישטרה במיבצעי־הראווה הגדולים נגד ליוויתני הפשע?

הפאשלה של רמאדה

ב**יום החמישי** האחרון, כשהורה נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, השופט בנימין כהן, לשחרר מייד את מרבית עצורי מלון רמאדה בתל־אביב, היה הדבר כמיקלחת קרה לצמרת המישטרה.

השופט הוסיף מישפט שקבע, כי לדעתו לא היה מקום כלל לעצור את אותם שהורה לשחרר. למחרת הורה להשאיר במעצר כמה עצורים, כיוון שחלק מהם נתפס עם כמות זעירה של קוקאין, חלק היה בעל עבר עשיר בעסקי־סמים, ולגבי חלק היו הקלטות של שיחות חשודות, שהוקלטו בחדרי מלון רמאדה.

היה זה סיום עלוב ביותר למיבצע, שהוגדר בעיתונות, כמה ימים קודם לכן, כ„ועידה של הפשע המאורגן", ומעצר צמרת סוחרי הסמים בישראל.

כאשר פרצו אנשי היחידה־לפשיעה־חמורה של תת־ניצב ראובן מינקובסקי לחדר חים או עובדים. שיטות אלה לא היו ידוע עד כה, ואין ספק כי גילויין יגביר את זהירות העבריינים בביצוע עבירות בעתיד.

מוצדק לשרוף שיטות־עבודה מתוחכמות כאשר יש תוצאות. אילו תפסה המישטרה את אסלן, גולדשטיין ואחרים כשביהיתה כמויות ממשיות של סמים, או כשיש הוכחות ממשיות — מילא. אבל כפי שהדבר נראה עכשיו, אם תצליח המישטרה להרשיע את אסלן על החזקת סמים לצרכה עצמית, תהיה זאת הצלחה. לגבי כל היתר, ספק אם יהיה חומר לכתב־אישום.

מכל הנראה עד כה, אין ספק כי המעצר הראוותני וגל הפירסומים בעיתונות לא היו מוצדקים, ונועדו להשיג בכל מחיר הוכחות לעיני הציבור, כי המישטרה עושה משהו נגד הפשע.

מעצרי מלון רמאדה וגל הפירסומים נעשו בניגוד מוחלט לדעתם של אנשי היהלומים מנמל־התעופה בן־גוריון.

כאשר נעצר עמרמי, על הפצת המחאות מזויפות, בישרו הכותרות בעמודים הראשונים של העיתונים כי נחשפה רשת בינלאומית של זייפני־המחאות ומבריחי־כסף. תוך כמה ימים הסתיים המעצר בהסכם בין עמרמי לבין הפרקליטות, ומן הרשת הבינלאומית נותר כתב־אישום צנוע ביותר, תוך ויתור מצד חוקריו של מינקובסקי על גביית הודאה מעמרמי על עבירות מטבע והברחות, שעשה כיהלומן מכובד. עד היום לא ניתן הסבר לוויתור זה.

פרשת גניבות היהלומים מדגימה יותר מכל את שיטת עשיית־כותרות בעיתונים.

לפני יותר משנה הסכים בעל מלטשת יהלומים בתל־אביב לשתף פעולה עם המישטרה, ומסר מידע מלא על רכישות יהלומים גנובים ממנמל־התעופה בן־גוריון. אותו משתף־פעולה מסר מידע חיוני ושרגרוזינים לא נעצר שום יהלומן בבורסת־היהלומים, ולא התגלו המלטשות שקנו את הסחורה הגנובה ואירגנו אותה.

שוב הוליד ההר עכבר. הכותרות נועדו לחפות על הכישלונות במציאות.

נערה במלון „הילטון"

ל**אור מעצרי־ראווה** כאלה נקל להבין מדוע רותחים בתל־אביב על פעולת רמאדה. אנשי תל־אביב זוכרים כי לפני כמה חודשים הגיעה עמליה לוין לביקור בישראל, כפי שדווח בזמנו ב־העולם הזה. עמליה הגיעה למלון הילטון בתל־אביב, ובמשך שבועיים נערכו בחדרה במלון ועידות של ראשי הפשע המאורגן. כל מבקרי רמאדה, ועוד אחרים היו בחדרה. אנשי צוות המודיעין המייוחד של המישטרה עקבו אחריה והקליטו את כל השיחות בחדרה, ואחרי שעברה לגור אצל הוריה, בכפר־שמריהו, עקבו אחריה גם שם.

אין ספק כי חלק מן המבקרים בחדרה נשאו סמים על גופם. אין ספק כי נסיעתה מומנה על־ידי אנשי הפשע המאורגן וכי היא שימשה ומשמשת להם בלדרית. אולם אז היתה כל הפעולה בידי מחלקת־המודיעין הארצית של המישטרה, של יעקוב נחמיאס ואנשי תל־אביב, ודבר לא גונב לעיתונות או לנעקבים. לא היו מעצרים, והחוקרים ראו ברכה רבה בחומר שאספו בעיקוב, ושיוכל להובילם לסיכול עבירות בעתיד.

כך פעלה המישטרה רק לפני כמה חודשים. כך צריכה המישטרה לפעול. אולם מאז גרה עמליה לוין בהילטון, ועד שעברה לגור במלון רמאדה קרן דברים רבים במישטרה, והרבה דברים השתנו בה.

השינוי החשוב ביותר הוא, אולי, חיסול מחלקת־המודיעין של המישטרה כגוף עצמאי, חיסול העומד בניגוד מוחלט לא רק להמלצות ועדת־שימרון, אלא גם להמלצות צוות מישטרתי מייוחד, שהוקם כדי לבדוק ולהמליץ אילו ממסקנות ועדת־שימרון יש לקיים.

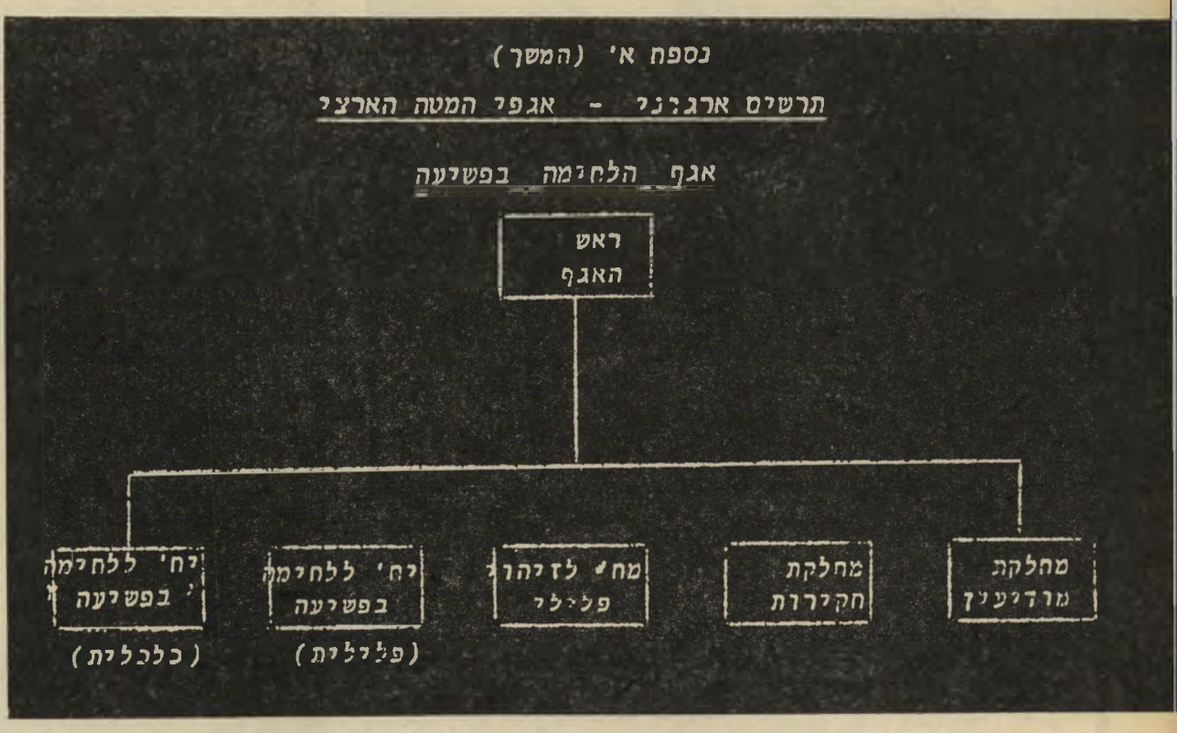
מודיעין עצמאי

ב**חינת המלצות** הוועדה המישטרתית מראה, כי המישטרה החליטה לקבל את כל ההמלצות הלא־חשובות, סירבה לקבל כל המלצה חשובה, המחייבת שינויים אירגוניים ואישיים, והעשוייה להביא לשיפור המילחמה בפשיעה.

כך, למשל, התקבלו ללא היסוס המלצות לגבי בתי־דין מיוחדים לעבריינים זעירים, לגבי שינוי שיטת־הרישום של סטאטיסטיקה פלילית לגבי עבריינות־נוער, איחוד שרותי־השמירה בנמל, מנגנוני־פיקוח, יחידת־המחשב, שירות־מילואים במישטרה, מחלקת־התנועה, סיירת־הבטיחות, בתי־מעצר ומינוי נציב־תלונות.

אולם כאשר דנה הוועדה בהמלצות חשובות, היא ממליצה לרוב להעבירן לצוות, ושם הן מונחות עד עצם היום הזה. כך הועברה לצוות ההחלטה להקים מישרד־חקירות בנמל חיפה, מוקד ההברחות. החלטות חשובות כמו ביטול המיבנה הקיים במישטרה, המחולקת לאגפי חקירות ומיבצעים, והקמת מיבנה חדש בן ארבעה אגפים — אגף לחימה בפשיעה, אגף שיטור וביטחון, אגף המטה ואגף המינהלה — לא התקבלו עד היום. אי־קבלתן חמור, כיוון שהן הומלצו בסופו של דבר גם על־ידי צוות הבדיקה המישטרתי עצמו, שאף צירף להמלצותיו תרשים המדגים את המיבנה החדש, שייעל את עבודת המישטרה (ראה גלופה).

הדבר החמור ביותר הוא אי־קבלת המלצת ועדת־שימרון לחיזוק עבודת המודיעין המישטרתי. הצוות המישטרתי עצמו

מחלקת־מודיעין נפרדת בתרשים של דו"ח הצוות המישטרתי
המלצות ועדת־שימרון לא בוצעו

במלון רמאדה, בתיקווה לתפוס שם „על החם" את יחזקאל אסלן ואחרים, עם כמויות ממשיות של סמים, הצליחו למצוא רק כגרם קוקאין אצל אסלן, הידוע בעצמו, כצרכן קוקאין. על־סמך כמות זעומה זו עצרו 10 איש, ביניהם את פנחס גולדשטיין, דויד אפללו, עמליה לוין, יחזקאל גרשוני, איריס זהבי, איריס דושי, נחמן שבתאי, יחזקאל גרשוני, אליהו שבת, וכן את אסלן עצמו.

פירסום בכל מחיר

ה**פשיטה והמעצר** באו אחרי מעקב שנמשך שלושה ימים, על חדרו של אסלן במלון רמאדה. אסלן עבר לגור במלון זה, אחרי שנפרד מאשתו, ויתר הנעצרים נראו באים ונכנסים לחדרו במלון.

כתוצאה מן המעצרים חשפה המישטרה שיטות חדישות ביותר, שבהן היא פועלת, כמו ציתות מבעד לקירות חדרים, והאפשרות לחדור לבתי־מלון במסווה של אורמישטרת מחוז תל־אביב, החיים יום־יום את עולם הפשע, ושידעו כי אותם שהזמנו לחדרו של אסלן אינם משתתפי ועידה של ראשי־הפשע — כשם שחלק ניכר מנזכרי „מיסמך ה־11" המפורסם אינם אלא דגי־רקק. ההוראה לעצור ולפרוץ באה אישית מידי ראובן מינקובסקי, שיחידתו נועדה להילחם בפשע המאורגן, כדי להרוות שהמישטרה מיישמת את מסקנות ועדת־שימרון. המעצר לווה בגל רשימות בעיתונות שתיארו כיצד מינקובסקי ואנשיו מממשים את מסקנות ועדת־שימרון, וכיצד גייסו את טובי החוקרים למילחמה בצמרת הפשע המאורגן. מאמרים אלה עוררו גלי־צחוק, הן אצל ראשי הפשע המאורגן והן אצל השוטרים המכירים את הנושא היטב.

זיוף המחאות ויהלומים

ב**רשת מלון** רמאדה מזכירה שתי פרשת אחרות, שבהן טיפל מינקובסקי: מעצרו של דויד עמרמי ופרשת גניבות טף לאנשיו של מינקובסקי, שבמשך שנה כימעט לא השתמשו בו ולא עשו דבר לחקירת המידע.

מבין 40 אנשי היחידה של מינקובסקי, עסק רק משה קנובלר בעסקי גניבות־היהלומים, שתוארו לאחר מכן כגניבת מיליארדים, הגדולה בתולדות המדינה.

לפני כשלושה חודשים עצרו אנשי מיח־לק־הסמים של מחוז תל־אביב מכונית ובה חשודים, ועצרו את התכשיטן יהודה חזן עם יהלומים וסכומי־כסף גדולים. בחקירה קצרה הודו הנתפסים כי היהלומים גנובים.

שמו של חזן ושמות של אחרים, שהיו עימו במכונית, נמסרו למינקובסקי על־ידי משתף־הפעולה זמן רב קודם לכן, אולם דבר לא נעשה נגדם. רק מעצרם המיקרי, על־ידי מיחלק־הסמים, הכניס את מינקובסקי לפעולה.

הוא ירד לתל־אביב, סילק את אנשי תל־אביב מן החקירה ולקחה על עצמו. למחרת בישרו העיתונים על הגניבה הגדולה בהיסטוריה, ועל מעצרים צפויים של 20 יהלומנים, חברי הבורסה בתל־אביב. מאז עברו כמה חודשים, ומילבד כמה

מפכ"לים שאוז רוזוליו וחיים תבורי

מי בנה, מי הרס?

המליץ לחלק את האגף למילחמה בפשיעה לחמש מחלקות (ראה תרשים), והן: מחלקת מודיעין, מחלקת חקירות, מחלקה לזיהוי פלילי, יחידה ללחימה בפשיעה פלילית ויחידה ללחימה בפשיעה כלכלית.

מחלקת המודיעין צריכה להיות עצמאית, ולאסוף מידע שיניע את מחלקות־החקירה לפעולה לסיכול עבירות ותפיסת עבריינים. מחלקת המודיעין של המישטרה, ברא־שותו של סמי נחמיאס, הכניסה בשעתו ממדים חדשים לעבודת המישטרה. היא איתרה, לראשונה בתולדות המישטרה, את ראשי הפשע המאורגן, וקבעה יעדים מדיניים מוגדרים.

אחרי פיטוריו של סמי נחמיאס, היה הרוח החיה במודיעין יעקוב נחמיאס. עם התפטרותו, פירקה המישטרה את מחלקת־המודיעין, והחליטה כי אנשי־המודיעין יהיו חלק מכל מחלקת חקירות של המישטרה, ויהיו כפופים לחוקרים.

זהו הבדל מהותי. תחת שהמודיעין יאסוף מידע, אשר ישמש את החוקרים, יזמין החוקר מידע אצל המודיעין הכפוף לו.

ברור, כי כפיפת המודיעין לחוקרים פירושה החזרת שיטות העבודה של המישטרה אחורה, לתקופה שבה חיכתה המישטרה לתלונה של נפגע כדי לחקור — תחת לפתוח בחקירות בעיקבות המודיעין שהיא אוספת בעצמה.

ביטול עצמאות המודיעין נוגדת לא רק את ההגיון, אלא גם את מסקנות ועדת־שימרון, אשר המפכ"ל חיים תבורי טוען כי הוא מגשימן. כך אומרת הוועדה ב־סעיף 51: „הוועדה התרשמה שעיקר חקירות המישטרה מתנהל סביב תלונות שהגיעו אליה. אולם, ככל שהפשיעה מתוחכמת ומאורגנת יותר, עולה חשיבותן של

סמי נחמיאס

הודח

אותן עבירות שלא תמיד יש מתלונן בקשר אליהן (סחר בסמים, עבירות כלכליות וכו'). המישטרה חייבת להיערך לפעילות יזומה לחשיפת עבירות אלה. ניצול נכון של מערך המודיעין יכול להיות הפיתרון המתאים לבעייה זו."

אנשים בגיל הפנסיה

מה שעשתה המישטרה בחודשים האחרונים הוא חיסול מערך המודיעין.

המלצות חשובות אחרות של ועדת־שימרון קבעו כי על הסגל הבכיר של המישטרה לקיים את תקנות המישטרה, המחייבות פרישה בגיל 55, כדי לאפשר רוטציה בפיקוד הבכיר. המישטרה טוענת כי קיבלה המלצות אלה.

האמת היא הפוכה. ראש המחלקה ללחימה בפשיעה פלילית, תת־ניצב ראובן מינקובסקי, עבר מזמן את גיל הפרישה. מינקובסקי הוא רעו הקרוב של תבורי. כאשר הועלו תלונות נגד תבורי עצמו, על חריגה מטוהר המידות, היה מינקובסקי החוקר והמטהר של תבורי.

לא פעם מוסרת צמרת המישטרה חקירות כלכליות למינקובסקי, במקום למי שצריך לקבלן, בנימין זיגל, ראש היחידה־ללחימה־בפשיעה־כלכלית. כך אירע לחקירה האחרונה בעניין גניבות היהלומים מנמל־התעופה לוד, שנמסרה למינקובסקי, למרות שהוא יושב בירושלים וזיגל שובת בתל־אביב. כך היה לגבי תלונות בנושאים של עתיקות, שנגעו לאישים רמי־מעלה. כך היה בתלונות לגבי שרים בממשלה, שנחשדו בעבירות מטבע.

גם מי שניצב בראש האגף למילחמה בפשיעה, ניצב אהרון שלוש, כבר יצא פעם לפנסיה מוקדמת מסיבות בריאות.

אהרון שלוש

ירש

מפכ"ל־המישטרה הקודם, שאול רוזוליו, אישר לשלוש, לפני שבע שנים, פרישה לפנסיה מוקדמת מסיבה זו. רוזוליו סיפר לי, בשיחה שקבע בשגרירות ישראל במכסיקו, שבה הוא מכהן עתה כשגריר, כי שלוש המציא אישור רפואי שקבע כי מחלות־הקיבה ומיחושי־הגב שלו אינם מאפשרים לו המשך עבודה במישטרה. כמה שנים לאחר מכן, כאשר רצה תבורי להחזיר את שלוש למישטרה כדי שישמש לו מישענת, שופר מצב בריאותו לחלוטין, והוא חזר לתפקיד פעיל וקרבי, בנס רפואי יחיד במינו.

די בעובדות אלה ובציטוט המלצות צוות־המישטרה עצמו כדי לשכנע, כי המישטרה אינה מממשת את המלצות ועדת־שימרון. אי־ביצוע המלצות אלה אינו כה חמור כמו החיסול השיטתי שמחסל תבורי את כל הטוב שהוכנס למישטרה לפניו.

המפכ"ל שקדם לחיים תבורי, שאול רוזוליו, היה אף הוא מוותיקי המישטרה, כמו תבורי והקצינים האחרים. אולם הוא נבדל מהם בעליונותו השכלית, שגם בודדה אותו מהם. ארבע וחצי שנים כיהן רוזוליו כמפכ"ל, ובתקופה זו עשה את המהפכה הגדולה ביותר שנעשתה במישטרה מאז קמה.

עד למהפכה זו היתה מישטרת־ישראל אמונה על שיטת החקירה לפי תלונה, והשתתק כל חקירה המסכנת את השילטון. כאשר חשף, לפני 15 שנים, קציין מישטרה בשם בנימין זיגל את פרשת השוחד של תל־גיבורים, הוא הודח מתפקידו והועבר לשנים רבות לתפקידי־מטה באגף כוח־האדם בירושלים. חטאו היה כי העז ליזום חקירה על סמך מידע. פרשת תל־גיבורים, שבמרכזה עמד סגן שר־הבריאות יצחק רפאל מהמפד"ל, זיעזעה את הממשלה, ולכן הוא הורחק מעבודה מסוכנת לישלטון.

כאשר מונה רוזוליו למפכ"ל היה ראש אגף־החקירות במישטרה שמואל רוט, ששום חקירה שלו לא סיכנה איש בשילטון. רוזוליו החליט לארגן את המישטרה

יעקוב קדמי

התפטר

במתכונת האמריקאית, שם כפופה המישטרה הפדרלית למישרד־המישפטים. כראש אגף־החקירות מינה את יעקוב קדמי, שהיה קודם לכן פרקליט מחוז תל־אביב. קדמי הביא למישטרה מצה"ל שורה של קציני־מודיעין, שהקימו מערך־מודיעין מעולה. רוזוליו הוציא מן המקרר את זיגל, ומינה אותו כראש מחלקת־חקירות־הונאה בתל־אביב.

שינויים אלה ארכו כמה שנים, אולם לקראת השנה האחרונה של תקופת כהונתו כמפכ"ל החלו נראות התוצאות. המישטרה ניהלה חקירות, שקודם לכן לא חלמה עליהן, כמו חקירות מיכאל צור, צבי רכטר, טיבור רוזנבוים, בנק ברית־נית, אשר ידלין. המישטרה ריכזה חומר מודיעיני, שהחל לסכן את הפשע המאורגן בישראל. חומר זה לא הגיע למימוש, כיוון שמחוז תל־אביב, שבו מרוכזת הפשיעה, היה בשליטת ותיקי־המישטרה, שלא שיתפו פעולה עם המהפך של רוזוליו וקדמי, ולעתים קרובות — כמו שנראה ברשימה הבאה — הכשילו פעולות של ירושלים.

אחרי כל החקירות הגדולות סירב המימסד לאשר לרוזוליו להמשיך בתפקידו. הוא ראה כי תקופת־כהונה נוספת תעמידו בהתנקשות חזיתית עם ידידיו למעשה, וכי החקירות, שהביאו לפרשיות, שזיעזעו את המדינה, הן רק תחילת הדרך. הוא החליט לפרוש, ובמקומו מונה אהרון סלע, שהומלץ על־ידי רוזוליו. כמה חודשים לאחר מכן מת סלע מהתקף־לב, ובמבוכה החליטו ראשי המישטרה כי תבורי יהיה המפכ"ל.

בשנתיים וחצי שבהן מכהן תבורי כמפכ"ל, הוא חיסל כל מה שחידש רוזוליו. קדמי התפטר. סמי נחמיאס התפטר. יעקוב נחמיאס התפטר. ראש מדור־המודיעין בתל־אביב, יחיאל בן־צבי, התפטר. ראש מיחלק־הסמים בירושלים, יוסי טורפשטיין, התפטר. סגן־ראש־אגף־החקירות בתל־אביב, אליהו לביא, התפטר. עימם פרשה שורה של קציני־מישטרה זוטרים יותר, שבאה עם המהפך של רוזוליו, וביניהם אלישע קרא, טובה לוינסון, שלמה רהט, חיים בולקין.

מערך המודיעין של המישטרה חוסל, וחוקרי המישטרה, הניצבים חסרי־ישע מול האלימות והפשיעה הגואים, מפעילים אלימות מול אלימות בצורה המעוררת ביקורת בציבור.

המישטרה חוזרת לימים של שב־ואל־תעשה, ודרוש יהיה גל נוסף של אלימות וסערה ציבורית, כמו זה שהקימה את ועדת־שימרון, כדי שייערך נסיון נוסף להפוך את המישטרה למה שהיא צריכה להיות. במצבה הקיים, כל עוד שולטים בה אנשיו של תבורי ומינקובסקי, אין לכך תיקווה.

(ברשימה הבאה: החקירות שהוכשלו, וכיצד)

יגאל לביב

ביגלל חמונה זו, המראה את עכוזו בעודו מתעלס עם גאולה נוני, זעם השחקן זאב רווח על הצלם אבי דיין, ולפי דבריו היכה אותו

ל א כל הדרכים כשרות לפירסום — גורס השחקן־במאי זאב רווח, שסיים את עבודתו על סרטו החדש לא לעלות יותר, המוקרן עתה בבתי הקולנוע בארץ. „נכון שצריך לפרסם את הסרט, אך יש גבול של טעם טוב ואבי דיין, איש יחסי־הציבור של הסרט, עבר את הגבול הזה," טוען רווח.

בין עשרות הצילומים שצולמו בהסרטה, ונישלחו על־ידי דיין לעיתונאים, היה דווקא צילום אחד שלא החניף לרווח. „זה לא אסתטי," הוא אומר, „לכן לא רציתי שישלח תמונה זו לעיתונים." אך דיין, שראה עצמו כאחראי לפירסום הסרט, חשב שדווקא צילום פרובוקטיבי — המראה את זאב רווח ואת גאולה נוני בפוזה אינטימית במיטה — יעורר עניין בציבור וידחוף את הקהל לבתי־הקולנוע, לראות את הסרט הנועז. אחרי שהתפרסמה התמונה באחד השבועונים, רתח רווח, וכאשר ראה את אבי דיין במישרדו אמר לו: „אותך אני לא רוצה לראות עוד! הסתלק מהמישרד!"

לאבי יש סיפור שונה במיקצת. „נכון שנתתי את התמונה לעיתונים," אומר הוא, „נכון שזאביק ביקש ממני לא לתת אותה. אך זה היה כבר אחרי שהתמונה פורסמה ונשלחה לכמה עיתונים. אחר כך, כאשר הגעתי למישרד כדי לדבר על הכסף המגיע לי, דחף אותי זאביק לכיוון המעלית והיכה אותי. ואם זה לא מספיק, אז הוא גם עיכב את התשלום שמגיע לי."

אבי לא מתכוון לוותר בעניין זה. הוא שבוע פנה לעורכת־הדין עירית מלקוביץ, בתביעה לעקל את הכספים הזורמים עתה לכיס הבמאי זאת רווח והמפיק ברוך אלה. זה לא רק עניין של כסף, לדבריו. כבודו ניפגע, היכו אותו והוא לא החזיר מכות. „עזבתי או את המישרד כמו סמרטוט, וזה מרגיז אותי," אומר דיין.

ללא מכנסיים — בעיתונים

ד שנים הכירו זה את זה לפני כמה שנים, כשאבי דיין עבד בארץ כצלם־אופנה וכצלם־עיתונות. זאביק ביקר בפאריס לפני כמה חודשים, בניסיון למכור את סרטו הקודם, שרגא קטן, לצרפתים. אבי, שהתגורר שם, אירח אותו בדירתו כשלושה חודשים. הידידות בין השניים התהדקה וזאביק הציע לאבי לבוא ארצה ולעבוד בסרטו החדש. אבי בא לישראל והתחיל לעבוד, לא רק כצלם סטילס אלא גם כאיש יחסי־ציבור.

„בשהותי בפאריס עבדתי כצלם בסרט צרפתי שבו השתתפו נטאלי דילון ואיב מונטאן," מספר אבי. „ראיתי אז איך עובדים על פירסום סרט. אני זוכר שאלן דילון עשה סרט, ותמונה שלו, ללא מכנסיים, שגילקחה מתוך הסרט, הופברה לכל כלי־התיקשורת. בגלל התמונה ההיא הם מכרו את הסרט טוב יותר.

„רציתי לעשות את אותו הדבר עם זאביק. לא תיארתי לעצמי שהוא יעמוד בדרכי. כאשר אמר לי לא להעביר את התמונה לעיתונים זה היה כבר מאוחר מדי. העברתי אותה. כל זמן העבודה על הסרט הזה העברתי תמונות וסיפורים לעיתונים, על גאולה נוני, על התמוטטות העצבים שלה ועל כל מה שקרה במשך העבודה. אך כאשר סיפור נגע בו אישית, התחיל זאביק לעשות עניינים," מספר אבי.

זאב רווח, ששיחק במשך שנים על בימות ישראל ויצר לעצמו שם של שחקן רציני, אדם חביב ונוח לבריות, הדהל לימים סרטים לפני זמן קצר. הוא נהנה מאד מעבודה זו. על הסיכסוך שלו עם אבי דיין הוא מספר: „קודם כל, לו הייתי מכה אותו לא היה לו כוח לרוץ לעיתונים ולספר על כך. אני מתאגרף לשעבר, וכוחות שלי זה לא מישחק־ילדים. אבי פשוט רוצה לפרסם את עצמו וחבל שהוא עושה זאת על חשבוני.

„פגשתי אותו בפאריס, בחור נחמד שגר בחדר עלוב ודל מראה, וראיתי שאינו עושה כלום. אמרתי לו שיבוא ארצה ויהיה צלם סטילס בסרט החדש שלי. הוא באמת בא ונתתי לו לצלם וגם לעשות קצת יחסי־ציבור. אני די חלש בזה ועובד בשקט. ככה אני אוהב לעבוד.

„האיכות המיקצועית של צילומיו היא מתחת לכל ביקורת. כאשר ראיתי את התמונה הבלתי אסתטית שצילם, אמרתי לו שישמיד מייד את הנגטיב. התמונה גם לא צולמה בזווית הנכונה. היא היתה צריכה להיות בזווית של 45 מעלות, שזו היתה הדרך, לפי התסריט, כדי שגאולה תוכל להיכנס להריון. הוא, לא רק שלא השמיד את התמונה, אלא גם מסר אותה לעיתונים. כאן כבר התחממתי.

„אם אדם עובד אצלי הוא חייב לעשות מה שאני אומר לו. לכן, כאשר פגשתי אותו במישרד, פשוט סילקתי אותו כשם. לא הרמתי עליו יד ולא היו שום מכות. את הכסף המגיע לו הוא יקבל. הייתי מציע לו, שאם הוא רוצה לעשות יחסי־ציבור או להיות צלם, שיעבור, קודם כל, קורס מיוחד בזה. הבחור נמצא בהזיות כל הזמן ומנסה לתפוס טרמפ על סרט שלי כדי להתפרסם."

הסיכסוך שבין השניים יגיע כפי הנראה לבית־המישפט. בינתיים רוצה אבי לקבל את הכסף ולחזור לפאריס.

עם ראש שקט — בחו"ל

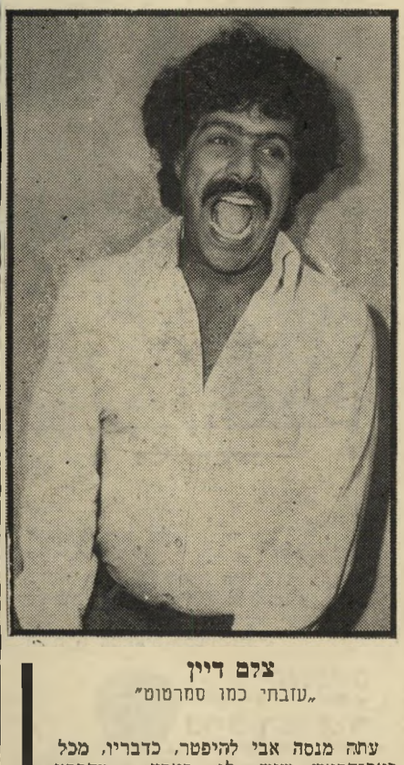
ד יין, בן ה־29, נולד בארץ להורים ממוצא מצרי. בעת עבודתו כצלם פגש יום אחד, בכפר הנופש באילת, בחורה צרפתיה בשם גילן לוי. בין השניים התפתח רומן אהבה, שבעיקבותיו נסע אבי לצרפת.

אחרי שלוש שנים של חיים משותפים החליטה גילן להפוך חוזרת־בתשובה. היא הגיעה לישראל ופנתה מייד לאחת הישיבות, כדי לחפש הדרכה בעיקרי היהדות. אבי נשאר עוד שנה בפאריס ועבד כצלם. כאשר הגיע ארצה, לקראת העבודה על סרטו של רווח, שכר לעצמו דירה. כעבור זמן קצר הסתכסך עם בעל־הבית, כי לא שטף את חדר המדרגות. הוא היה הדייר היחידי שהיה מסוכסך עם בעל־הבית.

יום אחד הוצתה דירתו. אבי פנה למישטרה ובעל־הבית נעצר לארבעה ימים. השבוע עבר בדיקה בגלאי־אמת, כדי להוכיח את צידקת טענותיו נגד בעל־הבית.

שחקן־במאי רווח עם גאולה נוני בסרט
„לא בזווית הנכונה"

צלם דיין
„עזבתי כמו סמרטוט"

עתה מנסה אבי להיפטר, כדבריו, מכל כאב־הראש שיש לו בארץ. מהסרט חייבים לו 35 אלף לירות. את בעל־הבית של דירתו, שבה הוא מתגורר עדיין, הוא רוצה לראות משלם עבור הנזק שניגרם לו. ואז, עם ראש נקי, הוא רוצה לחזור שוב לפאריס ולעבוד בה. את קורותיו בארץ הוא מנסה לשכוח. במילחמת התשה הוא נפצע ושתי אצבעות ידו השמאלית ניקטעו. מישרד־הביטחון ממן בשעתו את לימודי הצילום שלו, במיסגרת שיקום נכי צה"ל.

האם החליט „לרדת" מן הארץ?

לא, אלא שבעתיד הנראה לעין הוא רוצה לעבוד דווקא בחוץ־לארץ, בראש שקט.

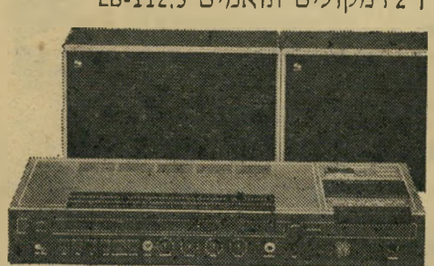
החמודות של "שניידר".
אתה תופתע מעוצמתן המוסיקלית.

SCHNEIDER "TS 1612"
מיוזיק סנטר בדגם COCK-PIT
כולל רסיבר משוכלל, טייפ־דק
אוטומטי, פטיפון חדיש בתוספת
רמקולים תואמים LB-112.5

SCHNEIDER — כולה אומרת
פאר ועצמה. לשניידר 2 מערכות
מיוזיק־סנטר, צנועות במחירן,
ומפתיעות באיכותן ובעצמתן
המוסיקאלית. כל המערכות
מיוצרות בהתאם לתקן הגרמני
המחמיר DIN 45500
אחריות "שניידר" מקצועית —
מעבדה ארצית לשרות מהיר
ומיומן עם מלאי חלפים מקוריים.

SCHNEIDER "STEREO SET" 112
השילוב האידיאלי של טייפ־דק
אוטומטי עם רסיבר משוכלל
ו־2 רמקולים תואמים LB-112.5

Schneider

מפיצים: צלילי גיתית בע"מ, תל־אביב, רח' ירמיהו 46, טל. 443121

להשיג בחנויות סטריאו מובחרות:

תל־אביב:	נתניה:	אילת:	חיפה:	ירושלים:
"סטריאו",	תל־אור,	שמעיה בע"מ	סטריאו של שמחה,	א.מ. אלקטרוניקה,
בן יהודה 246	שמואל הנציב 15,	מרכז מסחרי,	אחד־העם 12,	אבן־ישראל 5,
טל. 440538	טל. 053-28023	ת.ד. 132, טל. 059-2853	טל. 04-642516	טל. 02-221418

הדתיים החביאו את הנוצריה במאה־שערים, העיתונות הסיתה ובית־הדין הרבני פקד להחזיר את הנוצריה לידי בעלה הנוצרי, כדי להציל את שניהם מידי הזוג היהודי שחיתן אותם כדת משה וישראל

אהרון והלן לוי מוקעים כמיסיונרים - מפני

האמת על "הנביא"

כרוז הסתה שהוציא אירגון **יד לאחים** הנלחם במיסיונרים, נגד הזוג אהרון והלן לוי, המנהלים אגודה עותומנית בשם **בית אל ציון** באזור. האם המציא אהרן לוי דת שהיא שילוב של היהדות והנצרות?

ה אם מוסמכת הרבנות בישראל להשיא זוג נוצרי כדת משה וישראל? ודאי וודאי שלא! מכיוון שהחוק מסמיך אותה לטפל בענייני נישואין וגירושין של יהודים בלבד.

אולם בעיקבות פרשת אהרון לוי, אשר כונה "הנביא מבית־אל", שהתפרסמה באחרונה בהרחבה בעיתונות, התעוררה שאלה מישפטית מעניינת זו.

הרבנות בתל־אביב השיאה בשנת 1976 את הזוג ביל ולונדה היקס, אחרי ששוכנעה כי בני־הזוג הם ילדים לאמהות יהודיות, ועל כן הינם יהודים לפי חוקי הדת. לאמיתו של דבר היו שני בני־הזוג נוצרים, וכן היו אימותיהם. הם שיקרו ברבנות והמציאו עדי־שקר, כדי לשכנע את הרבנים להשיאם כיהודים.

האב התאבד

ה אם הנישואין הללו, שהיו תוצאה של מירמה, הם נישואין של ממש לפי החוק הישראלי? האם בני הזוג הפכו יהודים כתוצאה מהכרת הרבנות ביהדותם? האם אזרחות ישראלית, שרכשו הצדדים מכוח חוק־השבות, אחרי שהוכרה יהדותם בבית־הדין הרבני, היא בעלת־תוקף? האם זכויות־עולה, שנרכשו כתוצאה מהשתלשלות זו, נרכשו כדין?

שאלה חשובה נוספת: האם אחרי שנתגלה לבית־הדין הרבני כי הצדדים ועדיהם הונו אותו, וכי השיא זוג נוכרים, הוא יכול להמשיך ולטפל בעניינם, לפתוח תיק גירושין, לטפל בתביעת מזונות, ולהוציא צווים לשלום־בית?

פרשתם של הזוג היקס, נתגלתה בפני השופט דויד וולך בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב בשבוע שעבר, בעת חקירה מוק־

החתן ביל היקס, שאביו התאבד, אחותו מתה ממנת סמים ואמו אלכוהוליסטית, בא לדרוש את אשתו.

בבית־הזוג לוי נחוג הדבר במסיבה ובשתיית יין. אחר־כך, לדברי לזוג היקס, נוצלו זכויות־העולה שלהם לשם רכישת מוצרים חשמליים שונים, ומכונית פורד טראנזיט.

בסוף שנת 1977 עזב ביל את ישראל וחזר לארצות־הברית, אם מרצונו הפרטי, או לשם מטרות התרמה לבית־אל. אולם אשתו, לונדה, סירבה להצטרף אליו. אחרי שנסע, סיפרה לזוג לוי על מישפחתו האומללה של ביל, וטענה כי היא מפחדת שגורלם לא יפסח גם עליו. היא סיפרה כי היא פוחדת ממנו.

רק המוות יפריד

משהחזו מיכתבים וטלפונים של ביל לדרוש מלונדה להצטרף אליו, אמרה לזוג לוי כי מצאה בהם הורים, וכי רק המוות יוציא אותה מביתם, שבו מצאה את השלווה בפעם הראשונה בחייה. היא פנתה לרבנות לשם הגשת בקשת גירושין מבעלה. בבקשה זו, שהגישה בעזרת לוי ובלא עורך־דין, טענה כי בעלה הוא נוצרי, וכי הוא נטש אותה, וביקשה גם מזונות ממנו.

לפי דברי עורך־הדין סילביו נחום, נציגו של ביל היקס, טיפל בתביעה זו הממונה על ענייני עגונות ברבנות בתל־אביב, איינהורן. הוא כתב לביל מיכתב והודיע לו על תוכן התביעות שהוגשו נגדו. לא היה קשה למצוא את ביל באר־

(המשך בעמוד 62)

שגיירו זוג נוצרים והשיאו אותם ברבנות

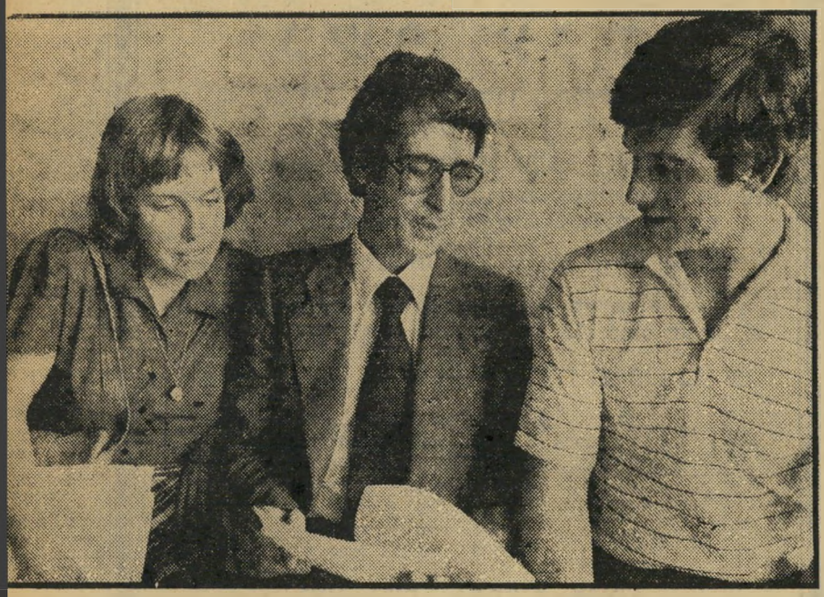
מבית־אל

לשם כך פנו לרבנות, מילאו את הטפסים הדרושים והצהירו כי אימותיהם היו יהודיות. לדבריהם, עזר להם לוי במציאת שמות עבריים לאימהות וערך עימם חזרות על עדותם. לוי עצמו ובחור בשם ברד רומנס, אשר גם הוא התגורר אצל לוי עם אשתו, העידו ברבנות כי הם מכירים את בני־הזוג, ויודעים כי אימהותיהם יהודיות.

האשה פחדה מבעלה

בית־הדין הרבני השתכנע, והשיא בנישואין כדת משה וישראל את ביל ולונדה היקס כחוליי־העיניים, הבלונדיים ובעלי החזות הבלתי־יהודית.

הידיד לוי הוא אדם פעלתני ובעל חירות ניבא כי בגין ינצח, אחרי הבחירות נתקבל אצל ראש־הממשלה.

הכלה לונדה היקס, שהוריה נפרדו בעודה תינוקת ולא הכירה כמעט את אביה, ראתה בלוי אב.

דמת של בני־הזוג היקס, לצורך אישומם של אהרון והלן לוי, באשמות של עדות־שקר לפני בית־הדין הרבני, וגם על עבירות מיסים ומכס בעניין המטלטלין שנרכשו על סמך זכויות־העולה שנרכשו כתוצאה מנישואין אלה.

בעדותם נתגלו בני הזוג הצעירים והיפים כנציגים מובהקים של הדור האובד של נוער ארצות־הברית. ביל בן ה־25 סיפר כי אביו התאבד בשנת 1973, אחותו נפטרה ממנת־יתר של סמים, אחיו מכור לסמים, ואמו הפכה אלכוהוליסטית. לונדה, בלונדית יפהפיה, היא בת למישפחה הרוסה, וכימעט לא הכירה את אביה.

חום ושלוות־נפש

אחרי נישואיהם בטכס אזרחי ודתי בכנסייה בקליפורניה, החלו בני־הזוג מחפשים משענת רוחנית. הם מצאו אותה בדמותם של הזוג לוי. אליהם הגיעו דרך בתם חווה, שבה פגשו בארצות־הברית. היא הזמינה אותם לבקר אצל הוריה בישראל, ולחוג את חג־הפסח. כך הגיעו כולם לארץ בשנת 1975. הם באו כתיירים לשלושה חודשים, ונשארו יותר משלוש שנים. במשך כל התקופה הזאת התגוררו בביתה של מישפחת לוי. עבדו שם וקיבלו את כל צורכיהם אצלם. בערבים היה אהרון לוי קורא בסיפרי־הקודש ונושא דרשות, ואשתו, הלן, היתה מנגנת בארגן.

הצעירים מצאו שם את שלוות־הנפש והחום המישפחתי שאותו ביקשו לשווא באמריקה. כאשר רצו להשיג אזרחות ישראלית, נתקלו בקשיים, מכיוון שמישרד־הפנים לא השתכנע ביהדותו של ביל. לכן, לדבריהם, הציע להם לוי כי ינשאו בני־זוג דתיים ברבנות, ואז יוכלו לקבל אזרחות ישראלית בקלות.

הזוג ושורך־הדין

חשש שהאשה תתנגד ולכן פנה לאירגון **יד לאחים**, כדי שימצא דירת־מיסתור במאה שערים. הבעל הנוצרי שב מארצות־הברית וקיבל מהרבנות צו לשחרר את אשתו מבית לוי. עורך־הדין נחום

הנביא מבית־אל

(המשך מעמוד 33)

צות־הברית, מכיוון שהוא חזר אל חוה, בתו של לוי, והמשיך להתגורר עימה ועם בעלה, ויחד עימם אף ניהל בית־חרושת לרהיטים.

ביל מיהר לענות לאיינהורן, וסיפר במיכתבו על התרמית שנעשתה, וכי הוא ואשתו נוצרים מלידה, וכן אימותיהם. לדברי עורך־הדין נחום, הרבנות הפכה אז את התיק לפודי, הוציאה אותו מבין התיקים הרגילים, ושמרה אותו בסוד מפני לוי ולונדה.

לפני כחצי שנה ניסה ביל להוציא את אשתו מישראל. הוא בא לכאן, התגורר עימה אצל מישפחת לוי וניסה להשפיע עליה, אך לא הצליח. היא סירבה. הוא עזב את הארץ.

לפני שבועיים חזר שנית לישראל, ומבלי להודיע דבר לאשתו וללוי, פנה אל כתבת מעריב, נורית דברת, אשר כתבה בזמנו כתבה ארוכה על בית־אל, וגם לעורך־הדין נחום, למען יעזרו לו להוציא את אשתו מבית לוי.

להציל נוצרים ממיסיונרים

עורך־הדין נחום הגיש בשמו של ביל שתי בקשות לבית־הדין הרבני. בבקשות פירט כי בני־הזוג נישאו בנישואין אזרחיים בארצות־הברית, וכדת משה ויש־ראל ברבנות. משום־מה לא ציין כי הם נוצרים, וכי נישאו גם בכנסייה בארצות־הברית. הוא גם לא סיפר כי השיגו את נישואיהם בהצהרות כוזבות. אולם הוא הטעים כי לונדה מתגוררת בבית לוי, שהוא מנהל כת דתית מיסיונרית, הסוען כי הוא המשיח וכי הוא פועל על פי צווים המועברים אליו ישירות מפי אלוהים, וכי אמונתו היא שילוב של הנצרות והיהדות.

הוא סיפר כי בני הזוג עבדו אצל לוי שנים אחדות ללא כל תמורה, וכי לוי הטיל עליהם חיי סיגוף והתנזרות, אסר עליהם להביא ילדים לעולם, והשתמש באמצעי־הסחדה נגדם. לדבריו, לוי איים עליהם כי אם ימרו את פיו, ימיתם על־ידי אלוהים. הבעל טען כי אשתו מחוסרת רצון עצמי, משועבדת ללוי לחלוטין.

הוא ביקש מהרבנות לגרום לשלום־בית בינו ובין אשתו, כדי שיוכלו להמשיך לחיות באושר ולהביא ילדים לעולם. לכן ביקש מבית־הדין להוציא צו שיאסור על לונדה כל מגע עם לוי, ויוציא צו שיאסר שר לבעל לקחת את אשתו אליו. בקשה נוספת שהגיש באותו תיק היתה בקשה לצו־מניעה, שיאסור על לוי כל מגע עם לונדה.

מחבוא במאה שערים

בקשה נאמר כי כדי למנוע מלונדה לעשות מעשה שטות או לאבד עצמה לדעת, מחבקש בית־הדין הרבני להוציא את הצווים האלה במעמד צד אחד בלבד, כלומר, לא להודיע על כך ללונדה וללוי. וכדי לשכנע את בית־הדין באמיתות הרעובדות שפורטו בבקשות, צורף אליהן קטע מעיתון מעריב, שבו פירטה נורית דברת את עלילות בית לוי.

בית־הדין הרבני, למרות שידע כבר ממיכתבו של ביל, כי בני־הזוג הם נוצרים, אישר את הצווים.

בעיקבות הצווים הללו יצא ביל הנוצרי, יחד עם עורך־הדין שלו ועם שוטר, כדי להוציא את לונדה מביתו של לוי ולהשיבה אל בעלה.

לונדה סירבה בכל תוקף למלא את הצו. היא צעקה ובכתה והתחבאה בבית, וסירבה לצאת. השוטר נמנע מלהתערב, ולבסוף הגיעו כל הצדדים לתחנת־המישטרה בחורן, שבה שוכנעה לונדה לעזוב את בית לוי לפי צו הרבנות, וללכת עם בעלה.

את הלילה הראשון בילתה לונדה עם ביל ועם פסיכולוג צעיר מארצות־הברית, ריד הלר, שהובא במייוחד כדי להציל אותה, בביתו של עורך־הדין נחום.

אולם את הלילה השני והשלישי בילו בני־הזוג והפסיכולוג במאה שערים, שם שכר להם אירגון יד לאחים, הנלחם במיסיונרים, דירה.

לדברי נורית דברת, נזקקו לעזרתו של האירגון הדתי מאחר שלא ידעו כיצד תגיב לונדה על ניתוקה מלוי. אם היא תשתולל או תצעק, אי־אפשר יהיה להחזיקה במלון, וכדי למנוע מלוי למצוא אותה, הוחלט על מאה שערים כמקום־מחבוא אידיאלי.

השינוי הקיצוני

בשושה ימים בילבד בחברתו של הפסיכולוג המתמחה ב„הוצאתם של צעירים מכתות דתיות הרסניות והחזרתם למישפחותיהם" היה די כדי להחזיר את לונדה אל בעלה, ולהשיב את ליבה מלוי.

כך ניצבה הנערה הצעירה, לבושה בבגדים חדשים, על דוכן העדים והעידה נגד לוי ואשתו. גם חקירתם של הסניגורים, משה טנא וצבי לידסקי, לא הצליחה לגלות מה קרה לנערה בשלושת הימים, וכיצד הפכה את עורה ואת השקפותיה.

הזוג לוי נעצר ל־10 ימים, בעבירת עדות־שקר לפני בית־הדין הרבני, ועבירות מיסים ומכס, ואילו הזוג היקס, אשר ביצע את אותן העבירות, אם בוצעו, קיבל חסינות מתביעה מישפטית. כך הבטיח אברהם לנדשטיין, נציג התביעה הכללית.

במהלך החקירות נשמעו ופורסמו דברים רבים על אמונתם הדתית של הזוג לוי. הם הושוו לכת הדתית של ג'ים ג'ונס בארצות־הברית, אשר ההתאבדות ההמונית שלה זיעזעה את העולם. בעיתונות גם כונה לוי בכינויים כגון „נביא השקר", „אליהו הנביא", „השליח", „המנהיג", „נביא הזעם", ו„ג'ים ג'ונס מיניאטורי".

חיפוש מדוקדק בסיפרי החוק של מדינת־ישראל לא גילה כל עבירה בכך ש־

לונדה היקס (משמאל) וידידה*
שטיפת־מוח כמו בסרט

אדם עובד בביתו לדת כל שהיא. לפי החוק במדינת־ישראל, יכול אדם לסגוד בביתו לדת שינטו היפאנית או לכל עבודת־אלילים שהיא. חוק חדיש משנת 1977 מטיל עונש של חמש שנות־מאסר על מי שמפתה אדם להמיר את דתו, בהבטיחו לו טובת־הנאה כלכלית. הפרקליט לנדשטיין אמר כי אינו שוקל את העמדתם של הזוג לוי לדין על סעיף זה, בכך שפיתו את הזוג היקס להתגייר.

יד לאחים נוצריים

אישום מישפטי כזה, לא יהיה, כנראה, אולם קירותיה של העיירה אזור כוסר השבוע במודעות המוקיעות את „המיסיונר אהרון לוי ואשתו, המואשמים בפלילים". על המודעות חתום אירגון יד לאחים.

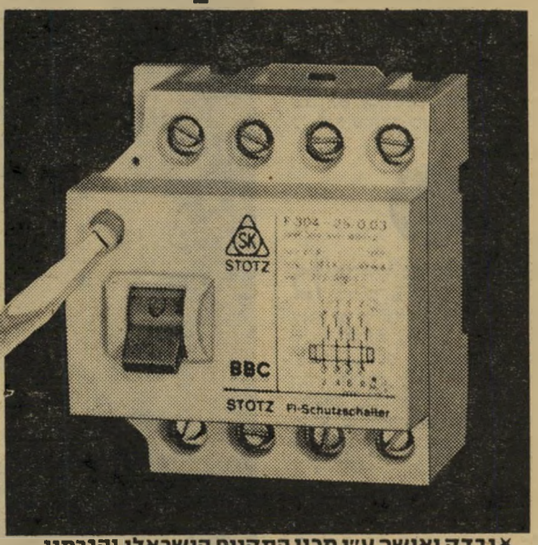
אם עברו בני הזוג לוי עבירות כלשהן, יש להעמידם לדין לפני בית־מישפט, ולתת להם להתגונן ולהביא עדים כדי להוכיח את חפותם.

אולם אם אין במעשיהם משום עבירה, האומנם נכון הדבר להעמידם למישפט הציבור והעיתונות, לכנותם בכינויי־גנאי ולהסית אנשים להוקיעם, בלי שתהיה להם כל דרך להתגונן, אלא להסתבך במילחמה בגורמים דתיים המתנגדים להם?

אירגון יד לאחים הנלחם במיסיונרים הלוכדים נפשות יהודיות תמימות לנצרות, שינה הפעם מדרכו. הוא לקח תחת חסותו זוג נוצרי שרימה את הרבנות, ועזר להוציא את לונדה הנוצריה מביתו של לוי היהודי.

* קייל רומאנס, שגרה אף היא בבית לוי עם בעלה.

בטחון כפול עם מפסק BBC*

*גבדק ואושר ע"י מכון התקנים הישראלי והגרמני
**מומלץ ע"י מהנדס הבטיחות של חב' ביטוח "הסנה"

חידוש נוסף של חברת BBC הידועה בעולם בטיב מוצריה.

מכשיר נגד התחשמלות חיוני לכל בית

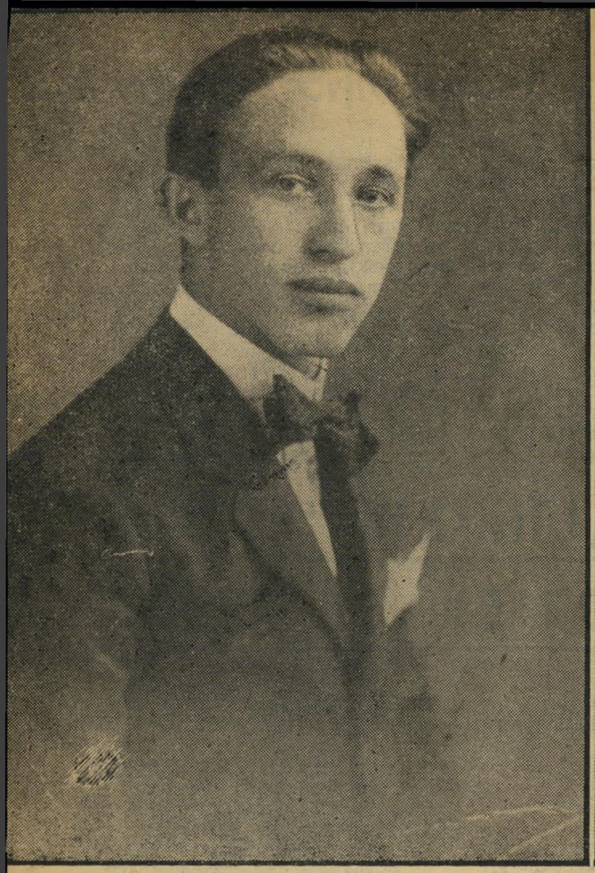
המפסק הבלעדי בעל בטחון כפול: א. מבטיח מפני התחשמלות. ב. מאפשר לך לבצע את כל עבודות החשמל בביתך בבטחון מוחלט.
המפסק מצויד בכפתור לנעילה מכנית בטיחותית המופעלת ע"י סבוב ב־90° שמאלה בעזרת מברג, וגורם לניתוק מוחלט של המעגל החשמלי בלא חשש מהפעלה מקרית.

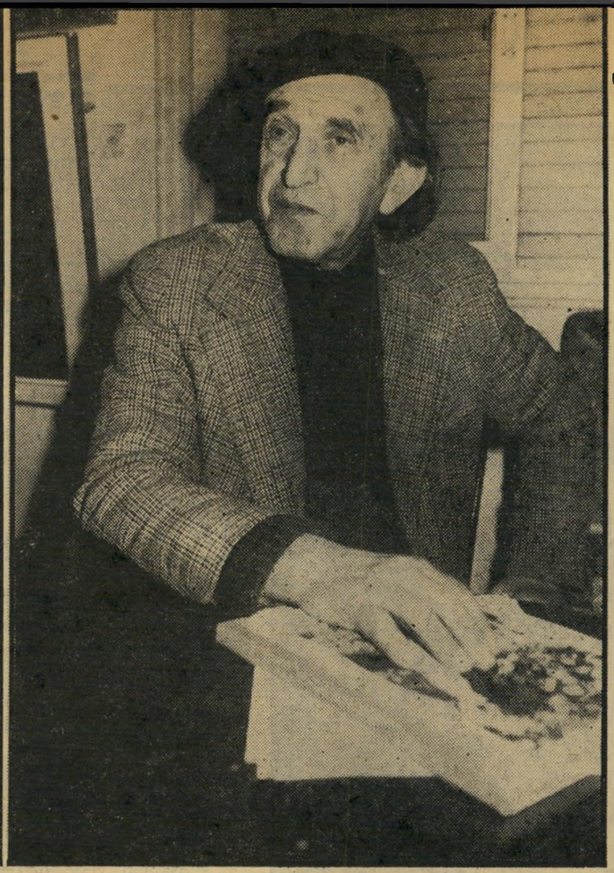
BBC מסורת של איכות
שלמה כהנא סוכנויות בע"מ
רח' נחלת בנימין 72, ת"א, טל. 58314, 51585
KAHANE 1935

יורם יצחקי שרותי פרסום

לכבוד
יום העצמאות הראשון בעידן השלום
אנו מקיימים
נשף ענק
עם יומיים נופש במלון „המלך שאול" באשקלון
מ־30.4.79 (אחה"צ) עד 2.5.79 (אחה"צ).
התכנית כוללת גם שני ערבי ריקודים, משחקי בינגו, הגרלות, תזמורת וכמובן שלוש ארוחות עשירות כל יום.
לרשות האורחים משטחי דשא ובריכת שחיה אולימפית.
המחיר: —.1,310 ל"י למבוגר, כולל מע"מ.
—.840 ל"י לילד (עד גיל 16) כולל מע"מ.
פרטים והזמנות: „און" ארוח ונופש בע"מ
תל־אביב: רח' אלנבי 111, טל: 612567
כפר דיזנגוף (ריינס 4), טל: 248306
חיפה: רח' הרצל 22, טל: 645403/4
שד' הנשיא 126, טל: 82277
ירושלים: רח' שמאי 8, טל: 224624
נתניה: רח' הרצל 4, טל: 22947
באר־שבע: רח' הרצל 31, טל: 73308
רשום בלוח: „און" — ארוח!

בדירה קטנה בצפון ת"א קיימת שמורת טבע של שניים

טלפיר, 1934
מיפגשים תרבותיים

טלפיר, 1937
פירסומים ושערוריות

טלפיר, 1962
בעשר אצבעות

הפרש הכחול ממשיך לרכב

עם ראובן ראובן ושלום רוזנפלד, 1969
„התקוטטתי עם כל הבוהמה בשל דיעותי"

מי שקצת מתמצא בערבי־פתיחה של תערוכות־אמנות, ונוטה להביט לא רק ביצירות המוצגות, אלא גם בי־מבקרים, צד בוודאי בעיניו זוג יוצא־דופן — אדם מוצק בשנות השבעים ה־מאוחרות לחייו, שיער ארוך אפור עוטר את ראשו, ומוכתר לרוב בכומתה פריסאית נושנה, ואישה בשנות החמישים המאו־חרות, שצמה ארוכה מקפצת מאחו־ריה, גופה תוסס כשל נערה שהגיעה לפיר־קה, ועיניה ירוקות בעלות הבעה שובבית. זהו הזוג טלפיר—גבריאל וריבקה, שמורת־טבע של תל־אביב עוד לפני שהיא היתה בכלל קטנה. עליהם יעיד הפיתגם, תוכו בהחלט כברו.

גבריאל טלפיר מוציא מזה חמישים שנה, לפחות, ירחון לענייני תרבות ואמנות בשם גזית, ומאז שהתחתן עם ריבקה, לפני כ־15 שנים, משמשת זוגתו ידיימינו בכל מה שקשור בהולדת גזית, כולל הגהות, איתור אמנים ופיקוח חמור על הדפסת התמונות.

הפלירט שהפך רומן

בדירתם הצנועה בת שני החדרים, שבצפון תל־אביב, מתקיימות בינ־הם שיחות ממושכות עד לשעות הקטנות של הלילה. השיחות מתמקדות לרוב בצייר זה או אחר, העומד להתפרסם במאגאזין, ומתרחשות בסלון, המחולק לשני אזורי־פעילות מרכזיים. באחד עומדת ריבקה ומציירת על כן־ציור גדול, כשמסביבה בק־בוקי צבע ואבקות למיניהן, בצד בקבוקי טרפנטין ושמן־פישתן הפתוחים למחצה. בחלק השני יושב גבריאל טלפיר, שקוע בהדפסת חומר על מכונת־כתיבה ישנה, וכומתה לראשו.

לבד מציוריה של ריבקה, עמוסים קי־רות החדר בציורים משל גדולי־הציירים בארץ, כשהבולטים שבהם הם דיוקנים של בני הזוג עצמם, המהווים מוקד משי־כה לציירים, כל אחד מהם בנפרד.

טלפיר, שהוציא עד כה כשלושים חוב־רות של גזית, מכנה את מיפעלו כמעשה הגובל בטירוף. זהו סיפורו של זאב בודד, המקיים באורח עצמאי כתב־עט משלו, בלא גיבוי משום מוסד, מיפלגה או אגודה ציבורית אחרת. במשך כמה שנים קיבל ממישרד־החינוך־והתרבות הקצבה, שלא כיסתה אפילו את הוצאות הנהלת החשבו־נות של הירחון.

רק פעם אחת במשך חמישים שנות קיומו של גזית, קיבל בעליו פרס בסך 5000 ל"ל מטעם עיריית חיפה, לרגל שנות השלו־שים של המדינה. אך באורח פלא ממשיך המיבצע להערך על דעת אדם אחד — או, ליתר דיוק, שניים, החשים עצמם חופשיים ומצפונם נקי.

תחום התעניינותו של טלפיר הוא דווקא באמנות מודרנית־חדשנית. תחילתו של ה־סיפור מגיעה כמעט עד תחילת המאה. הוא נולד בשנת 1901, בסטניסלבוב, פרבר

(המשך מעמוד 63)

עירוני בגליציה המיזרחית, הנמצא למרגלות הרי הקרפטים. מישפחתו היתה דתית ואמידה, ומנתה 12 ילדים. אביו נפטר בהיותו ילד, ועל אמו היה לנהל את המשק החקלאי. „אני הייתי הצעיר שבמישפחה," נזכר טלפיר, „ואמא היתה לוקחת אותי להתפלל יחד איתה. היינו מגיעים לבתי־כנסת בנויים מעץ, ובהם ציורים שלכדו את עיני." אותם בתי־כנסת הועלו מאוחר יותר באש על־ידי הקוזקים, משפרצה מילחמת־העולם הראשונה, ו־גבריאל נשלח עם שתי אחיותיו לממלכה האוסטרו־הונגרית והגיע לווינה.

כאן התחיל הפלירט עם הציור, שבמרוצת־הזמן הפך רומן ממושך. וינה, שהיתה בין ציירי האוונגרד של שנות ה־20. משחזר, דיברו מוריו על ליבו שיעשה דוקטורט באמנות מודרנית ואילו הוא מצא לנחוץ לארוז שנית את חפציו ולנסוע לפולין, כדי להרצות בעיירותיה לנוער יהודי על אמנות.

תופעת האנטישמיות הטרידה את מנוחתו. „לא יכולתי לשבת במקום אחד ו־לראות את ההרס של העם היהודי. ראיתי את האסון מתקרב, והייתי חייב לפעול."

באותה תקופה החל חוטא בכתיבת שירה אוונגרדית קונסטרוקטיביסטית. למה הכוונה? „עשיתי קונסטרוקציות שיריות — מיבנים המייצגים רישומים מופשטים ו־מילים בודדות." היה זה סוג של אמנות, המערב רישום גראפי עם מילים (תחום נוגע למהפכה של האמנות המודרנית, שהתרחשה באותן שנים באירופה. „שימעם של האכספרסיוניסטים והדאדאיסטים הגיע לאוזני מעטים בילבד, וחוץ מה־תערוכה שאירגן הצייר יוסף זריצקי, ב־שנת 1927, הכל היה ספבדו־מודרניזם. ב־מיסגרת אותה תערוכה הוזמנתי להרצות על זרמים חדשים באמנות, אבל נתקלתי בקיר אטום. רובם חשבו שאני בודה דברים מליבי.

„היתה יתמות גדולה. לא היה עם מי להחליף דברים, וכל אחד ישב בפינתו מיואש." ואז נוצר המיפגש עם חברה־טראסק המפורסם, אותה חבורה עליזה של 12 יחפנים צעירים, שדגלה במוטו אחד ויחיד: לא לאבד את העשתונות, לא להתייאש, העיקר לשמוח. בכל לילי־שבת היתה החבורה מתכנסת בצהלה ב־קפה איזבילצקי, ששכן בנחלת־בנימין פינת שוק־הכרמל, וכאן פגש לראשונה את ידידו הטוב משה זמירי, שהיה אחת מהדמויות הכאריזמטיות של חברה־טראסק, ושפעו־לותיו ומעשיו לוטים בערפל.

המיפגש עם זמירי הראה לו, לדבריו, שיש עוד אנשים הקרובים לדעתו, ומכיוון ששירתו לא נקלטה במיסגרת השירה ה־עברית, החליטו השניים להוציא מינשר מיוחד בשם זרוס. היה זה עיתון בעל דיעות מתקדמות, ובתוכו חדשות בענייני שירה, ציור ותיאטרון. „הכוונה היתה למצוא יסודות נפשיים ורוחניים, לא פולקלוריסטיים, כדי ליצור אמנות, שירה ו־תיאטרון מתוך ההווי הארצישראלי. היתה זו למעשה, קריאת ייאוש".

אחד מגליונותיו האחרונים של זרוס נמצא באוספי הפרטי של עגנון אחרי מותו.

המינשר היווה סנסציה בקרב אנשי ה־סיפרות בתל־אביב הקטנה. „התקוטטתי עם כל הבוהמה בשל דיעותי; כולל אברהם שלונסקי, שאותו ביקרתי חריפות. נאלצתי להפסיק את עיסוקי הסיפרותיים ולברוח לירושלים, שם עבדתי כפועל־בניין תמורת 36 גרושים לשבוע. לבסוף ראיתי שכוחותי הולכים וכלים בעבודה הפיסית ה־קשה, וחזרתי לכתיבה בעיתון הארץ ו־דואר־היום."

שתי הפגישות

ה**רעיון להוציא** כתב־עט פרטי לא הירפה ממנו, ובעקשנות החליט ל־הקים עיתון משלו. כאן נכנסה שערוריה נוספת לסיפור.

גבריאל טלפיר היה ברשימה השחורה של שילטונות המנדט, ביגלל מישפט ש־התנהל נגדו כתוצאה מפירסום ספר־שירה, שכתב עוד בהיותו בווינה, ושהוצא בתל־אביב בשנת 27'. הספר נקרא ג'ד־בנד, ומוקדש „לכושים הפזורים - בכל קצווי־העולם, ביגלל פילאי־נגינתם האכסוטית". השילטון המנדטורי הגדיר את הסערה ה־אמוציונלית של המשורר כ„פורנוגרפיה", ומנע ממנו קבלת הרישיון לעיתון. רק ב־דצמבר 31' הופיעה חוברת גזית הראשונה. בחוברת זו פורסם אחד משיריו הראשונים של נתן אלתרמן, שישב באותה עת ב־פאריס, וששלח מיכתב־התנצלות לאברהם שלונסקי ביגלל פירסום השיר בגזית. בין השאר הופיע בחוברת תרגום של הדבלי־נאים לג'יימס ג'ויס, והדפסים מציוריו של אל־גרקו. ביגלל פירסומו של אל־גרקו הועלה משום־מה החשד שטלפיר קיבל כסף מהמיסיון.

„מאז ועד היום אני מקיים את גזית בעשר אצבעות, בזכות אשתי ריבקה, ה־עובדת יחד איתי שלא על־מנת לקבל פרס," מספר טלפיר.

גזית של היום שונה בהרבה מגזית של שנות השלושים. אז הכרתי את כל האמנים, עכשיו יש בארץ כ־6000 איש ה־עוסקים באמנות וכל הזמן נוספים כוחות צעירים וזרמים חדשים. צריך לעקוב אחריהם, לראות את יצירותיהם ולראיין אותם." וכמו בעבר, כך גם עכשיו, נוסע טלפיר גם מעבר לגבולות הארץ כדי להיפגש עם מרואיניו. לא מכבר הוציא חוברת על מרק שאגאל, ידידו הטוב מזה שנים רבות, ובתוכה מאמר בן 200 עמודים על הצייר, מפרי עטו.

ומהיכן הכסף? „זהו, זאת השאלה. כתבתי הרבה ספרים על אמנות ואמנים, ולפעמים נעזרתי בידידים קרובים."

עם אשתו התחתן אומנם לפני 15 שנה בלבד, אבל הוא פגש בה לראשונה עוד כשהיתה בסמינר. „הלכתי ברחוב עם חבר שעבד אצל גבי," מתארת ריבקה ברגשנות, „כשפגשנו אותו. הוא הביט בי בצורה כזאת שלא היתה לי ברירה אלא לברוח. הרגשתי ערומה לפניו." בינתיים הספיקו השניים להתחתן עם בני־זוג אחרים, וכעבור שלושים שנה בדיוק, אחרי מותו של הצייר גבריאל מוהר, בעלה של ריבקה, נפגשו בפעם השניה. „הפעם לא תצליחי להימלט ממני," אמר לה גבי.

אוריאלה זיוט

שלונסקי שנא אותו, אלתרמן התנצל על שפירסם אצלו

מרכז אמנותי משגשג, הפכה את הנער בן ה־16 בן־בית במוזיאוניה הגדולים.

יום אחד, בדרכו מהקן של תנועת־השומר הביתה, נתקלו עיניו בספר שנשא את השם הפרש הכחול. הכותרת עוררה בו סקרנות חזקה, ופיתחה בדמיונו פנטזיות מרקיעות־שחקים. „בכל פעם שעברתי ליד החנות, הסתכלתי בקינאה בספר, שלא יכולתי להשיג."

ללמד נוער יהודי

כ**די ?להרוויח כסף** הלך לנקות את רחובות וינה משלג, אך לפני שהספיק לחסוך את הסכום הנכבד, נמצא ה־ספר בילקוטו. זקנה וינאית שראתה אותו שהגיע לתודעת הציבור בישראל רק ב־שנות ה־70).

בודד בבוהמה

ה**אנטישמיות חיזקה** את געגועיו לארץ, וב־1925 קיבל „סרטיפיקט" ו־עלה ארצה. תחת לעשות דוקטורט באמנות מודרנית עשה דוקטורט בסלילת כבישים. „היה יאוש גדול. שתינו הרבה, רקדנו הורה אל יבנה, אבל היתה אמונה גדולה. היינו נודדים על פני הארץ, לא היה איפה לשים את הראש. בקיץ שכבנו על שפת־הים, ובחורף — בחדר ריק מעל מאפייה, שתיקרתה היתה חמה."

בארץ גילה, לתדהמתו, שממה בכל ה־

הטרפיריים, 1965
„לא תצליחי להימלט ממני"

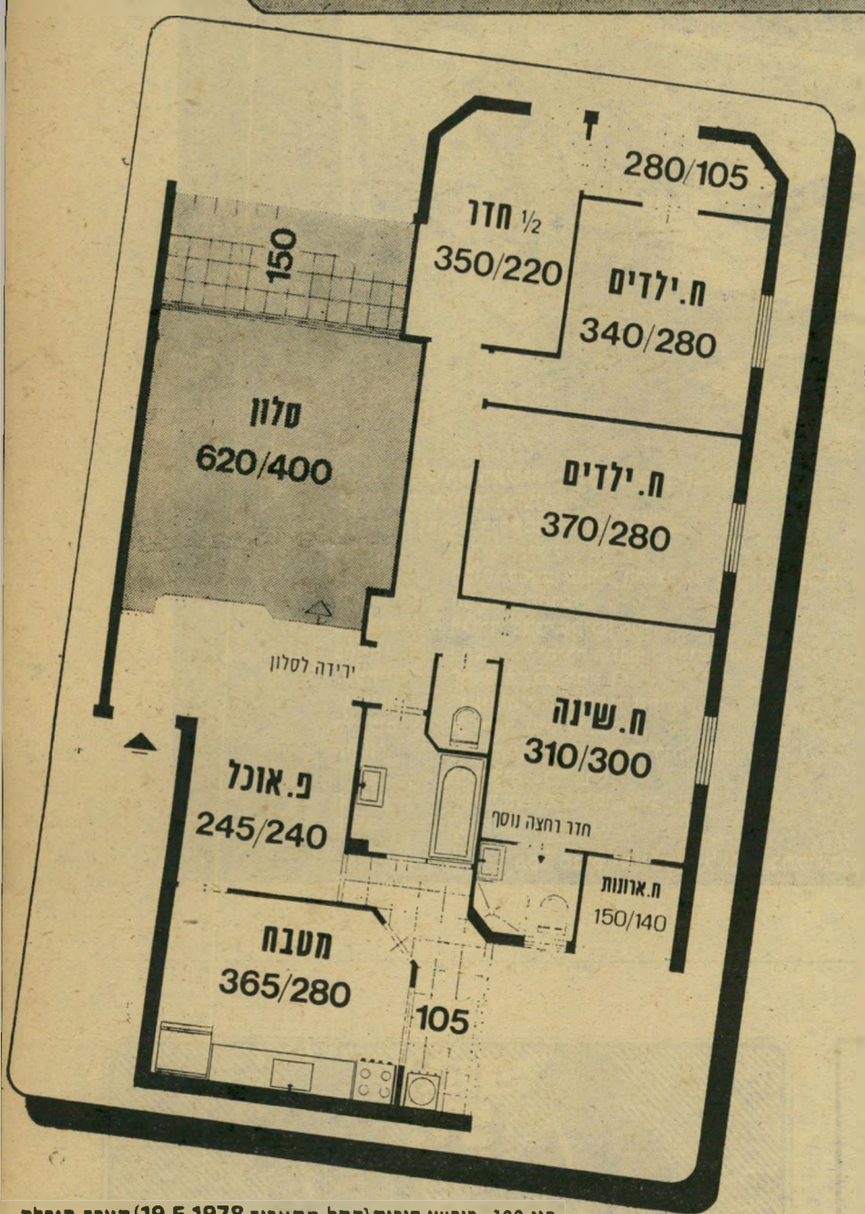
הטרפיריים, השבוע
„שלא על־מנת לקבל פרס"

הקניה הטובה ביותר 1978

בניני אברהם גינדי

בונים ברמה בינלאומית בערים:
ראשון-לציון · פתח-תקוה · תל-אביב · רחובות
ועתה גם:

ברמת השרון

בין 300 רוכשי דירות (החל מתאריך 19.5.1978) תערך הגרלה, בה יזכה אחד הרוכשים בסך של 1,000,000 ל"י (מליון לירות) במזומן.

צמרת השרון

פרוייקט חדשני ויוקרתי
ברמה בינלאומית
באזור מגורים
מרכזי ושקט!

תכנון ארכיטקטוני מרשים ע"י אדריכלי צמרת:
משרד אדריכלים „קורה", אבי רסקין והרי המלי.

בצמרת השרון מציעים:

- שני מפלסים לכל דירה
- הסקה לחימום הדירות
- 2 חדרי רחצה לכל דירה
- חדר ארונות בכל דירה
- ארונות מטבח מפוארים „דגש"
- חרסינה פרחונית במטבח
- רצוף קרמיקה באמבטיה ובשרותים
- חדר תרבות לכל בנין
- לובי מפואר בכניסה
- משטחי דשא וגני נוי
- מתקני משחקים בחצר לילדי הבית

משרדי מכירות: דירות גינדי - אברהם גינדי

ראשון-לציון - משרד המכירות הראשי רח' הרצל 62 (ליד התחנה המרכזית ותחנת סונול) חניה פרטית למבקרים במשרד.

פתח תקוה - רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה) רמת השרון - רח' סוקולוב 84

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים.

קנה לחג רהיט שהוא להיט

במחיר 2,588 ל"י * להשיג בגדלים ובצבעים שונים

רהיטי ארז

סוכנות מכירה ראשית – תל־אביב, דיזנגוף 190.

סוכנויות מכירה ארציות:

תל־אביב, דרום – רילקס, עמק יזרעאל 46

אילת	"רהיטי איציק", מור 57.
באר־שבע	רהיטי ל.א.ק. פנחס, החוצב 27, אזור תעשיה חדש. המשביר המרכזי.
בני־ברק	"לילך", רבי עקיבא 106.
בת־ים	"תפארת" יהודה רוזנברג, ירושלים 16/הרצל 52.
גבעתיים	"תדמית" כצנלסון 61.
דימונה	"נעוריים", תחנת אגד החדשה.
הרצליה	א. גלבר, סוקולוב 78
חיפה	"דר־עץ", שדרות ההסתדרות, מפרץ חיפה. אימפלית, נורדאו 20.
חולון	"עשר אצבעות", סוקולוב 25.
חדרה	"גורית", הנשיא 63.
טבריה	רהיטי חן, רחוב הגליל.
ירושלים	"עץ לי", שלומציון 5. רהיטי מבט, יפו 30.
כפר סבא	גגרית תל־חי, ויצמן 141.
נתניה	"עילית", ככר העצמאות 11.
עכו	מרפדית ש. זילסקר, בן־עמי 27.
עפולה	ולדמן, רח' ארלוזורוב.
רחובות	שטרן את ברוק, טלר 28.
רעננה	"אבן זהב", אחוזה 108.
ראשל"צ	"עשר אצבעות", ז'בוטינסקי 93.
רמת השרון	"בית וגן", אוסישקין 41.
רמת גן	"לדור", ז'בוטינסקי 93. רהיטי "גלעד", קריניצי 59.
תל־אביב	"הזורע", בוגרשוב 27. המשביר המרכזי, גיבורי ישראל.

בכל סניפי המשביר לצרכן בתל־אביב, ירושלים, חיפה, באר־שבע, אשקלון

„מסדה"

דיזנגוף תל־אביב בע"מ

לקראת חג הפסח הגיעו מישלוחים
חדשים של פוסטרים צבעוניים מקסימים

המבחר הגדול ביותר במחיר הזול ביותר

28 ל"י בלבד, כולל מ.ע.מ.

רפרודוקציות אמנותיות, כ-300 דוגמאות
שונות במחיר 77 ל"י, כולל מ.ע.מ.

„מסדה דיזנגוף", רח' דיזנגוף 164, ת"א

בישולים

המירשם שעלה אלף ומאתיים פרנק

זה קרה בפאריס. הפיצוץ המתוק הזה עלה לאשת חברה מסויימת אלף ומאתיים פרנק. לילה לילה היתה מריצה את בעלה האומלל, ומחמרת אותו הישר למיסעדה פריסאית מפוארת, שכנוהל קבע, החזיקה רופא צמוד עם מזרק ענק ביד, מאחורי כל מלצר שהגיש את החשבון. לילה לילה חזר הסיפור על עצמו, כיוון שבמקום הזה הגישו מוס שוקולד שמתעלפים ממנו.

מיסדר של ארבע־חמש־שש צלוחיות מגוררות עד העצם היו חיזיון רגיל בשולחנם של הזוג. הגברת הזו נתקפה במוסגיה מן הזן החמור. רק דבר אחד ניקר לה בראש: איך משיגים את המירשם.

הקיצר, כדי לא להלאות בפרטים, אחרי הרבה הקאת נשמה, תושיה, ממזרות, וחוצפה שרק המון כסף בכיס יכול להזין אותה, דייגה את עוזר השף האלג'יראי, שכמו גנב, מכר לה את סודות הפנטום, תמורת אלף מאתיים פרנק.

חודשים אחרי זה, יצא לי לשמוע את הסיפור מפי בעלת הדבר עצמה. — „ואת שומעת", השתוצצה בכעס, „והזונה הזה, אחרי הכל, נתן לי מירשם לא נכון. גוזלים לי מהמוס מיים בירכתיים, וכולו חנטריש אחד גדול! את הביצים הייתי צריכה לתלוש לו!!! את הביצים!"

לא רציתי לשאול בדיוק באיזו הזדמנות יכלה לבצע בשעתו את התלישה דנן, כדי לא להרגיז אותה עוד יותר. במקום זאת ביקשתי ממנה את המירשם הפגום, כדי לנסות למצוא איפה הפאול.

„קחי אותו," נחרה בבוז, רותחת מאכזבה על עצמה. — „את יודעת? לא הכסף מרגיז אותי," הוזדעה, „אלא המבט החכם והסובלני של בעלי. החזקתי מעצמי כל־כך חכמה, הערצתי את עצמי איך אני משיגה כל מה שעל הכוונת שלי — זי־בלתי לו את המוח על איך עניינים צריכים להתנהל, ובסוף כזה חרבון!" אמרתי — „אם אני משחזרת לך את המוס, מותר לפרסם את המירשם?" — „תפרסמי מה שאת רוצה," נתלתה בתיקווה מחודשת — „העיקר לקבל עוד פעם את הטעם האגדי הזה. אם יצליח לך, זה משהו לא נורמלי. אבל לא יצליח לך. החברה הזה רימה אותי."

חזרנו אלי הביתה, וזה היה קל. אלוהים כמה זה שהיה קל. כל התקלה היתה בשיטת המסת השוקולד, ועל הדבר הזה עלינו במהירות טיל. אם האלג'יראי הקטן לא התפגר ביניתיים מהחרפות והאיחולים הכנים של הגברת, הרי שסוף טוב, הכל טוב.

והרי המירשם המפואר. כל מי שטועם את זה, מסכים שזה שווה הרבה יותר מ־אלף ומאתיים פרנק, בייחוד לאור העובדה שאין סכום זה מתנקז מהכיס של עצמו.

אז ככה הולך העסק הזה: מכינים שקית אחת קרה מאד שמנת מתוקה לקצפת או התחליף הביתי, ארבע ביצים, חבילה של 200 גרם שוקולד מריר, שתי כפות סוכר.

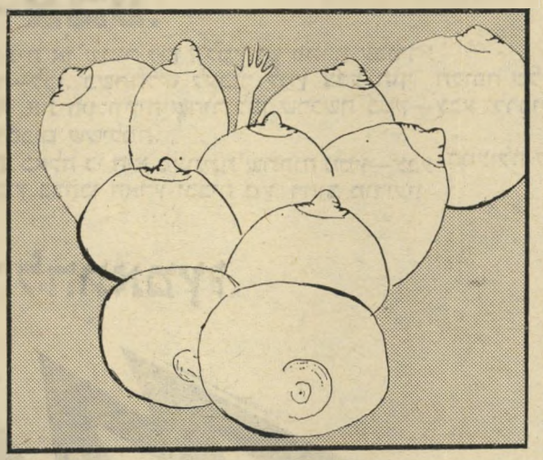
● לוקחים סיר בינוני קטן וכלי פיירקס עוד יותר קטן, שייכנס בנוחיות לתוך הסיר הבינוני, וייעצר־ייתמך בו בידיותיו. ממלאים את הסיר התחתון מים — שיגיעו כמעט עד תחתית הסירצ'ק העליון. מרתיחים מים אלה. לסירצ'ק העליון תורחבים חבילה שוקולד מריר 200 גרם, ששוברים לפיסות בעודה ארוזה, לנוחיות, ומניעת ליכלוך ופרורים. (לוחצים על ה־חבילה הארוזה עם שורש כף היד בכיוון מטה, ואת הקצה השני מרימים בכיוון מעלה) משאירים שברים אלה על אמבט האדים הזה, שיימס. זו השיטה הטובה והבדוקה ביותר להמיס שוקולד. לא להעזיק לוותר על אמבט האדים הזה, ולהמיס ישירות על האש. לעולם לא משיגים המסת שוקולד הומוגנית, וזה מה שגורם למוס להוזיל מיים בירכתיו. שוקולד שלא נמס היטב, לא מתערבב היטב עם כל חלקי הקצפה, ואינו יכול מסיבה זו „להחזיק" אותה. ראשונים שמרגישים בחולשת ה־מפקד הם המים של העסק, הבורחים, ונפגשים למטה, בשלוליות. כמו כן, מסיבה כלשהי, השוקולד המריר מתקשה בקירור יותר מאשר שוקולד החלב, ומחזיק משום כך את העסק לא נזיל. אז נא להקפיד שיהיה זה שוקולד מריר. בין כה וכה מרירותו נעלמת כליל בין מרכיבי המוס, ומותירה רק עיקבות טעם פיקנטי נהדר.

● בינתיים, מקציפים במיקסר ארבעה חלבונים עם שתי כפות סוכר לקצף נוקשה נוקשה. מעבירים את הקצף הנוקשה המוכן לקערת פלסטיק כלשהי. הקצף הקשה יצא בקלות.

● מערבבים עם כף את עיסת השוקולד הנמסה לאיטה, בתנועות נמרצות, עד שאין גושים וגבשושיות למראה עין. מכבים את האש (אחרי שמוודאים שאין גבשושיות), שוברים עם כף בתוך הכוס את ארבעת החלמונים, שופכים אותם לשוקולד החם, ובוחשים מהר. פעולה זו מבשלת טיפה את החלמונים, מקשה אותם טיפה, ומנטרלת את הטעם ה„חי" המגעיל.

● כעת בא השלב היחידי שצריך למהר — אבל בלי פאניקה. גם ללא־מומחים זה מצליח. רק להקפיד. תופסים את הסירצ'ק העליון עם סמרטוט, ובעזרת כף מגרדים מהר את הכתלים, ושופכים את תערובת השוקולד והביצים לקצף הנוקשה הממתין בקערת הפלסטיק. מערבבים את שתי העיסות בתנועות אליפסיות גדולות עדינות ומהירות, עד שכל השוקולד מתערבב בקצף, והתערובת מקבלת צבע אחיד. זה מצליח וזה מתערבב. אל דאגה. מי שקמצן, יכול להתפנות כעת לגרד היטב את סיר השוקולד, ולדלות משם עוד כף בכדי לערבב לעיסה. לפני כן חבל לבזבז את הזמן על זה — כי שוקולד איה, מי שלא מכיר, זאת אישה בגודל מטר־פופציק, דינמיט־מהלך.

זאת הכוהנת הגדולה של החזיות. מהחנות שלה אין יוצאים עם סילסולים ומלמלות. זאת אומרת — היא מחזיקה אותם בבוז מופגן עקב צוק העיתים, אבל בשום אופן לא מסכימה למכור את הזובל הזה. ממנה יוצאים רק עם חזיות ברזל. כאלה שמחזיקות מעמד חמישים שנה, ובחג היובל היא עושה להם תיקונים אמנותיים. אין מה לדבר. בן אדם עם מצפון מיקצועי. אף קליינטית לא יוצאת ממנה עם חזיה שהיא רוצה, אלא אך ורק עם חזיה שאיה מנפיקה. כולן צורחות, כולן בוכות, וכולן חוזרות אליה, כיוון שהיא מומחית בגדולה.

הצילו!!!

אמא שלי לא כל־כך דורכת אצלה, כיוון שמרגע היוולדה היא יודעת מה היא רוצה בחיים בדיוק, וכשבא לה מומחה פראי כזה, המסביר לה שהיא בכלל לא רוצה את מה שהיא בעצם רוצה, היא שוכחת נימוסים, ומתחילה ישר להרביץ. מה לאמר — כולם צעקו עליה ללכת לאיה, אז היא שמה נפשה בכפה — והלכה. רק אני יודע, למה היא הלכה. אהבת חייה מגיל קטן, זה לשמוע מה שהמומחים אומרים, ואחר־כך ליתר ביטחון, לעשות בדיוק את ההיפך. אבל זאת באמת היתה הזדמנות מיוחדת. בגללי היא גידלה ציצים, פחד אלוהים. קיבלה זאת בלונים — חופשי־חופשי, ואני מרגיש קצת לא נעים ודי אשם בעסק, כל לילה כשמתחילה פרשת אירגון הציצים לשינה. אחד מימין, אחד בזהירות משמאל, ואבא שלי, המיסכן, חנוק מבסוט טיכו באמצע. הכל טוב ויפה, אבל עם כל תזוזה, צריך להזיז ולסדר את כל המערך מחדש. וזה באמת הרבה עבודה.

הקיצר, מצאתי את עצמי אצל איה. מומחית מה יש לאמר. — „כנסי לשם," ריפרפה בספיד סביב אמא שלי. — „תיכף אני מביאה לך חזיה שתהיה לך טובה גם להנקה," מה זאת אומרת. ואחר־כך נקפל אותה יפה בנפסטלין, והיא תהיה טובה גם לנכדים. מייד היא חזרה עם שני מיפרשים מכותנה בריאה. הרימה אבטיח לפה, אבטיח לשם, סגרה על היצירה המפוארת, ועמדה מתפעלת ממעשה ידיה. אמא שלי התחילה מכחילה מרגע לרגע, ובינפנופים אדירים סימנה לאיה שהיא צריכה אוויר. אבלה וחפויית ראש פתחה איה את האבזמים, וחמצן חזר לנו. — „מיידעלה", פלטה בצער עולם, „את בטח רוצה משהו מודרני". היא תמיד עצובה כשהיא מגלה בוגד חדש. „אני יכולה לתת לך," הציעה בלארג'יות של שייח', „אבל קודם תני לי לספר לך משהו. את רואה את החזה שלי? אה'נו תגעי! נו! נו! תגעי! תגעי!" הכי בזול מכל האפשרויות זה היה לגעת בקיצור, ולגמור עם העסק. „את רואה?" צהלה בעוז כלפי מעלה, אי שם מסביבות המותניים של אמא שלי. „ברזל! ברזל! וזה אחרי שלוש לידות!" כאן באה פאוזה הרת משמעות, ותנועת יד לציון מוחלטותו הסופית של העסק. — „זה, בגלל שהיו לי חזיות טובות, ולא נגעו בזה יותר מדי." אמרה, חתמה, ולא יספה. אני אומנם קטן, אבל אני לא כל־כך מבין איזו מן חוכמה זאת להתעגות כל החיים עם חזיות חזקות, בכדי להגיע לגיל שיבעים עם אבנים מקדימה, ובלי שום זיכרונות של כיף מהעניין.

„אני רואה שאת מוכרחה להרוס לעצמך את החזה," אמרה איה. „אז תשמעי עיצה של אישה זקנה: לפני השינה, תקחי כוס גדולה מים קרים כמו קרח, שכבר נמס בהם כף אחת מלח, וכף אחת אלכוהול, ועם כפפת מגבת על היד עושים מסג' עם התמיסה הזו על החזה בתנועות סיבוביות. מה שנשאר, מאחסנים במקרר. ככה החזה נשאר קשה כמו אבן ולא נופל בהריון."

לי דווקא לא איכפת. מצידי שתעשה את זה. אבל אני מכיר את אבא שלי. הוא יתחיל לצווח כמו כרוכיה. ביניינו — אני חושב שהוא צודק. מספיק מענים אותו עם רגליים קרות, אז עכשיו זה?!

כה אמרה איה

דבר הטיליגנט

זויות האמבטיה

פינת המדליות

הפעם רבותי, יוצאים לטיול מאורגן, ספיישל לכבוד פסח, אל הפאנלים של האמבטיה. זאת אומרת, המקומות שבהם היא מתחברת אל החרסינות של הקיר. לא מקום החיבור אל הריצפה, אלא דווקא שם, מתחת לסבוניה, למקום הכי מטונף. הבן־אדם ממרק את אמבטייתו עד זוהר, אבל כל האינסטרומנטים והתכשירים שיגייס, מותירים אותו חסר אונים מול הפס האפור של הצימנט הרווי משקעי מיים עתיקים. למרוח את מקום החיבור ב„צינק וויס" חדש, הגו ברכה לבטלה, באחריות. העסק יורד אחרי לא יותר משש מיקלחות ברירות. במיקרה הכי טוב.

על כן יורד הבן־אדם האינטליגנטי ל־חנות חומרי בניין וצבע, ומבקש בקבוקון של צבע אמאייל לבן שנועד לתיקון פגמים קטנים על המקרר, הכיריים או מכונת הכביסה, בתנאי שהם לבנים כמובן. בקבוקון זה נמכר עם מיברשת קטנה צמודה לפקק המתברג, בדיוק כמו בבקבוקוני לכת הציפורניים. לוקחים בקבוקון זה, מנערים אותו היטב, מנקים את האמבטיה ככל האפשר, נותנים לה להתייבש היטב, ואז, בתנועות קטנטנות וזהירות, מרשחים קשה, קשה לעירבוב אחיד. זהו. השלב ה־קריטי נגמר.

בקערת המיקסר שהתפנתה מקצף הביצים, שופכים את שקית השמנת המתוקה בלי סוכר, ובלי כלום, ומערבלים לקציפה נוקשה, שלב אחד לפני חמאה. אומק. אומץ. איך יודעים? פשוט מסתכלים על פני הקצפת. כאשר היא מוציאה כל מיני „פיטמות" העסק מוכן.

● מחזירים את קצף הביצים והשוקולד לקערת המיקסר, ובעזרת כף, בעדינות מערבבים את הכל.

● שופכים לקערת זכוכית, ובהתחלה זה די שפיך. מפזרים למעלה אגוזים קצוצים, מכסים בנייר אלומיניום, ומכניסים למקרר. למחרת, אך ורק למחרת, ישנו הדבר המפואר ביותר שיובא ארצה במאתיים השנים האחרונות מפאריס. זה משהו חלומי. מלטף את הלשון במירקם קטיפתי, צ'יק צ'יק להכנה, וגם אחרי שבוע אין טיפת מיים בקרקעית. קשה. מוצק, ויפהפה — מהמסד עד הטפחות.

שמתי את הקערה הזו באמצע השולחן, ואנשים פשוט לא יכלו להפסיק עם זה. עבותות אימות קשרו את ישבניהם למקום. אחרי אלפית שנייה, קרה הנס הצפוי, העסק ניזלל עד תום, ומזל גדול, החברה קיבלו את חירותם חזרה.

תיקונים קטנים — לכיסוי ליכלוכים גדולים

פס דקיק ועדין על פס הליכלוך האפור של המלט הישן. מגערים לעיתים מזומנות, ועובדים בפס ישר ככל האפשר. המהדרים יכולים להדביק צלוטייפ לתחימת גבולות הצבע, אבל יש להקפיד להסיר את פס הדבק מייד עם גמר הצביעה העדינה, לפני שהעסק ייבש, ואי אפשר יהיה עוד להפריד בין הדבקים. נותנים לזה להתייבש כמה שעות, ממלאים את האמבטיה, קופצים בגיל פנימה, ואין רואים יותר ליכלוך מול העיניים, כל החיים. זה יצרח מרוב לבן, ולעולם לא יתפוס עוד מישקעי מים, בחלקותו הפלסטית כי רבה.

הזווית הנכונה

אחוייה מותק — זה אח שלי.

ישבתי וסיפרתי לו סיפור מותח על מכר — סיפור נוטף עסיס — מלא סקס פרוע. „אז אתה שומע," התלהבתי לו לזכר העלילה. „אז החולה־מין הזה, בלי שום מעצורים..." ולא הספקתי לגמור את המישפט אפילו, כאשר הפסיק אותי זה על המקום.

„רק רגע אחד!" קרא הייקה. „אני רוצה שיהיה ברור כאן. למה את מכנה אותו חולה־מין!? זה בריאות מין ממי! זה בריאות מין!!!

מבצע פסח לרוכשים בחודש אפריל 1979

מהסס... צבע או שחור-לבן?

רכוש היום טלוויזיה מץ שחור-לבן וחקבל את מלוא המחיר ששלמת כשתעבור למץ-צבע.

אתה מהסס באם לרכוש היום טלוויזיה צבעונית או שחור לבן ? למץ יש פתרון עבורך !
מץ מציעה לך לרכוש היום טלוויזיה שחור—לבן. כשתחליט לעבור למץ צבע תוך תקופה של שנתיים מיום הקניה, מתחייבת חברת מץ להחליף לך את הטלוויזיה שחור לבן שרכשת במץ—צבע ולרכוש ממך את מכשיר הטלוויזיה שחור—לבן במלוא הסכום ששילמת.
מץ הינה היחידה המציעה לך תנאים מצויינים כאלה כי היא מעונינת שתהנה ממץ—צבע המעולה שלה.
פרטים — אצל הסוכנים המורשים למוצרי מץ ברחבי הארץ ובבית מץ, רחוב מודיעין 19 רמת-גן — בני-ברק.

היחידה עם BURST REVIVER "אנטי-מחיקון"

אז למה לך להתאמץ?

אמץ את

Metz צבע

מץ-צבע. מימד חדש בטלוויזיה צבעונית

פרטים אצל הסוכנים המורשים למוצרי מץ ברחבי הארץ ובבית מץ - רח' מודיעין 19 בני-ברק - רמת-גן.

חיפה — **סלון באלי**, רח' הרצל 1 ; **חדרה** — סלון באלי, רח' הנשיא 51 ; **רמת-גן** — סלון באלי, רח' ביאליק 75 ; **ירושלים** — סלון שלום, רח' יפו 68 ; **עפולה** — סלון באלי, רח' הנשיא 17 ; **חיפה** — סלון הבנקים, רח' הבנקים 1 ; **חולון** — סלון סבתי, רח' סוקולוב 77 ; **הוד השרון** — סלון חמד, דרך השרון 94 ; **נתניה** — פטמן יוסף, רח' עמק חפר 4 ; **פתח-תקווה** — סלון לירון, רח' ההגנה 17 ; **ראשון-לציון** — רמזור (כדריה), רח' רוטשילד 36 ; **אשקלון** — סעדון אליעזר, רח' העבודה 27 ; **נס-ציונה** — א.ק. אלקטרוניקה, רח' וייצמן 14 ; **רחובות** — אלקטרו סנטר, רח' הרצל 171 ; **בת-ים** — סלון פאר, רח' רוטשילד 32 ; **ירושלים** — טטרון — רח' דוד ילין 33 ; **נפתתיים** — נתנאלי משה, רח' כצנלסון 12 ; **תל-אביב** — סלון להיט, רח' אבן גבירול 20 ; **נתניה** — רדיו אלחוט, שד' בנימין 5.

עידור

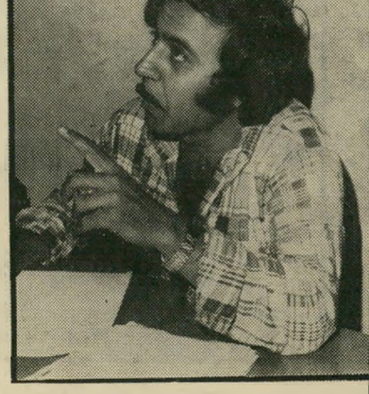
קומדיה של טעויות

מערכת־החדשות עדיין נסערת מנסיעת מישלחת הטלוויזיה לסיקור ביקורו של ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, בקאהיר. כמפיק המיבצע נבחר **משה שונסקי**, אולם איש לא דאג לספר על־כך לראש הדסק של שלונסקי, **יורם רונן**.

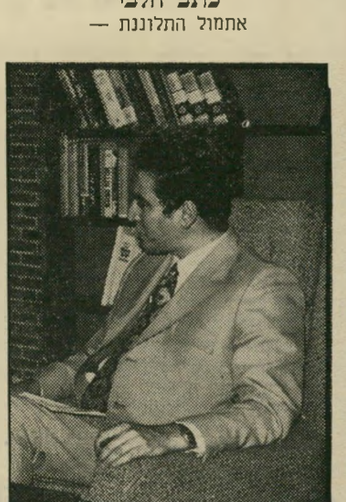
כאשר חזר אחד הכתבים שיצאו לקאהיר, **רפיק חלבי**, הוא ערך שיחה עם עורך מבט וסגן מנהל מחלקת־החדשות **יעקוב אחימאיר**. השיחה בין השניים היתה בארבע עיניים, ובמהלכה סיפר חלבי לאחימאיר על הקשיים בהפקה של השידורים מקאהיר, אם כי תלונותיו לא היו מכוונות נגד שלונסקי.

יום אחר־כך חזר גם שלונסקי לארץ, ובמהלך ישיבת־בוקר, שנערכה במחלקת־החדשות, התלונן על כך שלא ניתן לו קרדיט מספיק בשידורים מקאהיר. חלבי הגיב: „חכה! אתה רק חזרת לארץ. גם פה יש בעיות!"

אחימאיר נעלב מההערה של חלבי,

כתב חלבי
אתמול התלוננת —

עורך אחימאיר
— היום חזרת

וחשב כאילו חלבי מאשים אותו באי־ניהול תקין של המערכת. הוא התפרץ על חלבי ואמר: „רק אתמול התלוננת על שלונסקי, עכשיו אתה אומר דברים כאלה?"

חלבי נדהם. השיחה בינו לבין אחימאיר היתה בארבע עיניים, ולדעתו התלונות שלו היו יותר על מערכת־הטלפונים של קאהיר מאשר על שלונסקי אישית. הוא אמר לאחימאיר, בנוכחות המערכת כולה: „אחד משנינו לא דובר אמת!"

ההמשך היה בחדרו של מנהל־המחלקה, **חיים יבין**, שקבע: „קומדיה של טעויות וחשב כאילו חלבי מאשים אותו באי־ניהול תקין של המערכת. הוא התפרץ על חלבי ואמר: „רק אתמול התלוננת על שלונסקי, עכשיו אתה אומר דברים כאלה?"

חלבי נדהם. השיחה בינו לבין אחימאיר היתה בארבע עיניים, ולדעתו התלונות שלו היו יותר על מערכת־הטלפונים של קאהיר מאשר על שלונסקי אישית. הוא אמר לאחימאיר, בנוכחות המערכת כולה: „אחד משנינו לא דובר אמת!"

ההמשך היה בחדרו של מנהל־המחלקה, **חיים יבין**, שקבע: „קומדיה של טעויות".

דו"ח הביקורת הסודי

אחד **המימצאים** הסודיים ביותר ב־רשות־השידור, בתקופה האחרונה, הוא דו"ח הביקורת השנתי של מבקרת־הפנים של רשות־השידור, **רומה אבישי**.

הדו"ח השנתי, שהודפס לפני חודשיים, אך יצא רק בשבועיים האחרונים לתפוצה מוגבלת ביותר של חברי ההנהלה וחוועד המנהל של הרשות, חושף ליקויים חמורים ביותר ותופעות מדאיגות שאירעו ברשות בתקופה שאליה הוא מתייחס — מפברואר 1978 עד פברואר 1979.

עם הופעתו של דין־וחשבון כה קטלני, התעוררה מחדש הבעייה, למי כפופה מבקרת־הפנים של הרשות. לדעת המבקרת עצמה, היא חייבת להיות כפופה לוועד־המנהל של הרשות, ולא למנכ"ל, מאחר שהמנכ"ל והכפופים לו עומדים תחת ביקורתה. לעומת זאת, טען המנכ"ל הקר־דם של הרשות, **יצחק ליבני**, שאל תקופתו מתייחס הדו"ח, כי המבקרת כפו־פה לו.

אי־הבהירות הוסרה רק בשבוע שעבר. אחת הפגישות הראשונות שערך המנכ"ל החדש של הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, כאשר נכנס לתפקידו, היתה עם אבישי. לפיד אימץ לעצמו את גישתו של ליבני, והודיע לאבישי כי היא כפופה רק לו.

כבר בעמוד הראשון של הדו"ח בן 28 העמודים המודפסים, תוקפת אבישי את מחלקת הגבייה של הרשות. כאשר היא דנה בהוצאה־הכספית העצומה של תשלום לעובדים ארעיים ומחליפים ברשות, הוצ־אה שהסתכמה ב־1978 ב־18 מיליוני לירות (לעומת 10 מיליון בשנה הקודמת, ו־5 מיליון בשנת 1976) מגלה אבישי כי שליש מהוצאה־כספית עצומה זו יועד למחלקת הגבייה, להעסקת 80 סורקים שנוספו על הסורקים העובדים בקביעות ברשות, כדי לגלות את משתמטי האגרה.

אבישי התלבשה על נושא קבלת עוב־דים חדשים לרשות־השידור. היא מגלה, כי בשנת 1978 התקבלו 324 עובדים חד־שים. אבישי בחרה תיקים של 59 מהם, ששימשו לה כמידגם, וגילתה תופעות חמורות ביותר. מבין 59 תיקים, 28 עוב־דים היו אמורים להתקבל על־פי אישור מלישכת־העבודה. רק בשני מיקרים הת־קבל אישור כזה.

ארבעה מתוך 59 העובדים החדשים לא עברו בדיקה ביטחונית, למרות שהת־קבלו לעבודה באחד המוסדות הרגישים ביותר בארץ מבחינה זו. מתוך 31 עוב־דים, שדרגתם חייבה מיכרז פומבי, הת־קבלו רק שניים על פי מיכרז כזה.

פרק מרתק במיוחד הוא פרק הטלפונים של הרשות. המבקרת גילתה כי ל־17 עובדים של הרשות הותקנו טלפונים ריש־מיים, כשהרשות שילמה את החשבונות, ובביתו של הכתב בצפת הותקנה שלוחה מאולפן־חירום. בן 18 העובדים האלה נמ־צא, בזמן עריכת הביקורת, גם עובד ש־יצא לפנסיה, וכן עובדים שלגביהם נקבע שאינם מצדיקים את אחזקת הטלפון על חשבון הרשות. נמצאה גם עובדת מושא־לת למישרד אחר מזה שבע שנים.

דו"ח ביקורת
מדוע לשמור בסוד?

פרק טלפוני אחר מרתק עוד יותר. מתברר כי רשות־השידור שילמה ב־שגגה עבור שני טלפונים, הנמצאים ב־תחנת־השידור ביבנה, והשייכים למישרד־התיקשורת. עלות שני טלפונים אלה ב־חודשים — אפריל—מאי 1978 — הסתכמה בסכום של יותר מ־44 אלף לירות. הרשות שילמה גם עד חודש יוני 1978 בשגגה את חשבונות הטלפון של חברת פרזות, שאין לה כל קשר ונגיעה לרשות־השידור.

לרומה אבישי יש ביקורת חריפה על ענף הגדסת־הטלוויזיה. דוגמה אחת ממנה: בענף הגדסת־הטלוויזיה בתל־אביב עוב־דים 15 טכנאים, וכאשר העומס עליהם גדל במיוחד, שוכרים צוותים נוספים מחברות פרטיות. למרות זאת התברר ל־מבקרת, כי 15 הטכנאים כימעט אינם עובדים.

האולפן בתל־אביב מנוצל בממוצע שע־תיים עד שלוש שעות ליום, ואילו ניידת השידור, המשקית, יוצאת רק פעמיים ב־שבוע לפעילות.

דוגמה נוספת של ביזבוז־כספים, שאו־תה מעלה המבקרת, לקוחה ממיבצע יום־הבחירות למועצות המקומיות, שערכה ה־טלוויזיה. במיבצע נשלחו 83 קלפיות־מידגם למקומות שונים בארץ. דמי הסב־לות וההובלה להחזרת הקלפיות לבניין הטלוויזיה, אחרי המיבצע, עלו יותר מאשר שווי הקלפיות עצמן.

פרק מיוחד בדו"ח מוקדש לקרייני הרדיו. המבקרת הפנימית מגלה כי במיק־רים רבים קיבלו קריינים תשלומים עבור הצעתך, מחוסר מקום מספיק על המסך."

אולם הרשמן לא ויתר. הוא התלונן על יבין בפני שר־החינוך, **זבולון המר**, והו־סיף עוד קטע לתלונה. במיכתב התשובה של יבין נכתב רק התאריך הלועזי, וזאת בניגוד להוראות הממשלה.

הקרב על הכנסת

מקומו של הכתב הפרלמנטרי של הטל־ויזיה עומד להתפנות, כאשר בחודש יוני הקרוב ייצא **נחמן שי** לניו־יורק, כדובר מישלחת ישראל באו"ם. תחילה חשבו כי עורך מוקד, **טוביה סער**, יהיה הכתב הפרלמנטרי. סער, שכבר היה בזמנו כתב בכנסת, הציג שורה ארוכה של תנאים לשם קבלת התפקיד, ביניהם קבלת תואר של סגן מנהל מחלקת־החדשות, ותנאים אלה נדחו.

אז הציע **יורם רונן**, ראש דסק הפנים, את עצמו לתפקיד. רונן סיקר בשעתו את הכנסת עבור הרדיו. אולם ההצעה נדחתה על הסף על־ידי מנהל־המחלקה, **חיים יבין**, שהיחסים בינו לבין רונן אינם מה־משופרים.

נראה כי התפקיד יוטל בסופו של דבר על **מיכה יימור**, העומד לשוב בקרוב מלונדון, שם היה שליח רשות־השידור.

מפציצים תמורת יהלומים

שתי סידרות חדשות נרכשו על־ידי ה־טלוויזיה לשם הקרנה במוצאי־שבת. ה־ראשונה היא עיסקת החליפין של ריינמן, סידרת בת שלושה פרקים, על פי רומן בעל אותו השם מאת רוברט לנדלום. הרומן מתאר עיסקת־חליפין מיסחרית־ביטחונית מיסתורית בין ארצות־הברית ל־גרמניה הנאצית, בעיצומה של מילחמת־העולם השנייה. האמריקאים מכרו מיט־קנים למפציצים גרמניים, וקיבלו יהלומי־תעשיה. כוכבי הסידרה הם סטפן קולינס ולורן הוטון.

הסידרה השנייה היא ערב בבידנטיום, על פי רומן של אירווין שאו, והיא בת שני פרקים בילבד. מכסך בה גלן פורד, והעלילה שלה דמיונית עוד יותר מעיסקת החליפין של ריינמן. על רקע פסטיבל הסרטים בקאן מנסה אירגון טרוריסטי לשים יד על נשק גרעיני, במגמה להשת־לט על העולם.

קארטר עוד לרשת ב' להכות את גל' צה"ל ✱

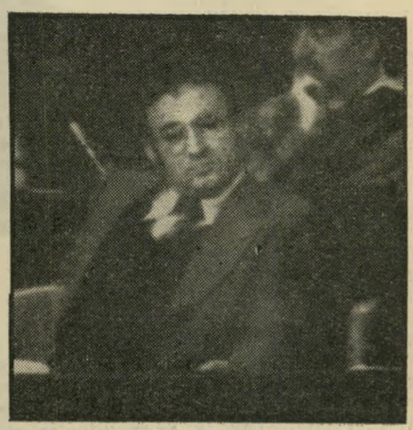
הח"כ עושה חשבון ציבעוני ✱ המנכ"ל לא שילם

את האגרה ✱ הג'וב הנוסף של כרמית גיא

● מי אוהב את קארטר?

המכון למחקר חברתי שימושי והמכון לקומוניקציה של האוניברסיטה העברית בירושלים הכינו לרשות־השידור סקר על הצפיה בטלוויזיה והאזנה לרדיו בעת ביקורו של נשיא ארצות־הברית, **ג'ימי קארטר**, בישראל.

מתברר כי 87 אחוז מהמאזינים לרדיו, בדרך־כלל, האזינו לשידורים המיוחדים על ביקור קארטר. 48 אחוז מאלה האזינו לשידורי הגל הפתוח ברשת ב'. רק 27 אחוז האזינו לשידורים המיוחדים בגלי צה"ל, ו־25 אחוז האזינו רק למהדורות החדשות.

ח"כ אלגרבלי
ציונות או גיזענות?

את נחיתת מטוסו של קארטר בלוד ראו 79 אחוז בטלוויזיה. שני אחוזים האזינו לתיאור הנחיתה והטכס שליוותה אותה ברשת ב', שני אחוזים האזינו בגלי צה"ל. אחוז אחד האזין גם לגל ב' וגם לגלי צה"ל. 16 אחוז מכלל צופי הטלוויזיה ומאזיני הרדיו בארץ לא ראו או לא שמעו כלל כי קארטר נחת בארץ.

בסעודה הממלכתית, שנערכה בכנסת על־ידי נשיא המדינה, **יצחק נבון**, לכבודו של קארטר, השתתפו 75 אחוז מהצופים והמאזינים בעזרתה של הטלוויזיה. 3 אחוזים שמעו ברשת ב' מה אכלו גדולי האומה, ורק אחוז אחד שמע על הארוחה בגלי צה"ל. 20 אחוז מהצופים והמאזינים אכלו אצלם במיטבה, ולא הציצו למנותיהם של **אל־פירה נבון ורוזאלין קארטר**.

נאומו של נשיא ארצות־הברית בכנסת משך ציבור־צופים ומאזינים קטן עוד יותר. השאר הפסידו את ההצגה הגדולה של **גאולה כהן**. רק 58 אחוז מבעלי מקלטי־הרדיו והטלוויזיה צפו בו ב־טלוויזיה. 10 אחוז האזינו לו ברשת ב' (יש לזכור כי האירוע היה בשעות הבוקר), 4 אחוזים נוספים האזינו לו בגלי צה"ל ו־2 אחוזים העבירו תחנות באמצע השידור, בין רשת ב' לגלי צה"ל. 26 אחוז ויתרו על התענוג כולו.

הפרידה מקארטר של הצופים הישראלים היתה דלה עוד יותר. 58 אחוז צפו בה בטלוויזיה, רק 4 אחוזים האזינו לה ברשת ב' ושני אחוזים נוספים בגלי צה"ל. שוב קיים כאן אותו אחוז עצבני, המעביר תחנות באמצע השידור — אחוז אחד. 35 אחוז החליטו כי קארטר יכול לעוזב את הארץ ללא בירכתם.

אולם המרואיינים בסקר נתנו גם ציונים לתחנות השונות. 34 אחוז מצופי־הטלוויזיה חושבים כי סיקור ביקורו של קארטר היה טוב מאד, 2 אחוזים חושבים כי הוא לא היה טוב, והשאר טוענים כי הוא היה טוב עד בינוני. הדיעה על הסיקור ברשת ב' ובגלי צה"ל היתה אחידה. 36 אחוז מהמאזינים חושבים כי הסיקור היה טוב מאד, ורק אחוז אחד סבור שהוא לא היה טוב. כל יתרת האחוזים מתחלקת בין טוב לבינוני.

● גזענות בציונות

ח"כ הדמוקרטים **מרדכי אלגרבלי** נכנס לכנסת על כנפי השכבות מעוטות־היכולת ועדות־המיזרח. קשה להצביע על הישגיו של אלגרבלי כחבר־כנסת בשטחים אלה. אולם הוא החליט להיות, תחת זאת, מבקר טלוויזיה.

כחבר ועדת־החינוך של הכנסת התלונן אלגרבלי על הסידרה, שעדיין לא שודרה, הציונות, של **יגאל הוסין**.

אלגרבלי טוען כי הספרדים אינם נראים די הצורך על פני המסך הקטן בסידרה זו. הוא דורש להכניס בה תיקונים בכיוון זה, אולם אינו יודע אילו תיקונים להציע.

מפיקי־הסידרה טוענים, לעומת זאת, כי הסידרה עוסקת רק בתקופה שעד 1948, כאשר היו האשכנזים רוב מוחלט בארץ. הם מצביעים על הקטעים בסידרה המתייחסים ל**אליהו חכים** ו**אליהו בית־צורי**, **לירוחם** („הג'ינג'י") **כהן** ולפוגרומים בעדן ובעיראק.

„אילו היה לנו תקציב להמשיך את הסידרה עד שנת 1973, מילחמת יום־הכיפורים, או אפילו עד שנת 1979, היו בני העדה באים לידי ביטוי רב יותר," אומר לוסין.

● האגרה של המנכ"ל

מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד**, לא יכול היה שלא לפרוץ בצחוק, כאשר שמע מהנהג שלו, מדוע לא עברה מכונית הווידאו של המנכ"ל את הטסט.

מתברר כי המכונית החדשה היא במצב תקין, אבל הנהלת הרשות שכחה לשלם את אגרת הרדיו המותקן במכונית, וכאשר אין משלמים לרשות־השידור את אגרת הרדיו, מסרב מישרד־הרישוי להעביר את המכונית בטסט.

קריניית גיא
טלוויזיה או סיפורות?

● כרמית גיא מתרגמת

קשה להבין מהיכן יש לבחורה זו כל־כך הרבה מרץ. **כרמית גיא** היא אחת הקריינית העסוקות ביותר בטלוויזיה. כאשר אין רואים אותה מעל המסך, נשמע קולה ברדיו, כשהיא מגישה תוכניות או מהדורות חדשות.

עתה חתמה גיא על חוזה עם הוצאת־ספרים, שלפיו התחייבה לתרגם להם שלושה ספרים מאנגלית לעברית, בתקופה הקרובה.

18. 4

יום רביעי

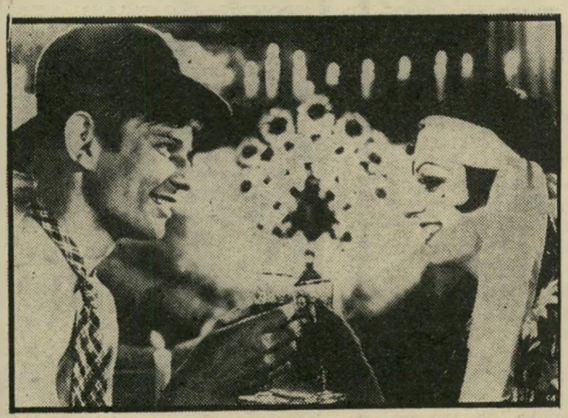
● **מכאן ומשם (7.00).** שוב שלל נושאים מעניינים ממגאזינים טלוויזיונים אמריקאים. לידה ללא אלימות, מירוץ אופנועים במסלולים מסוכנים, כלבים מגלי פצצות, יצירת צורות חיים חדשות ותרגילים איומטרים.

● **יהדות מרוקו (8.00).** מוצאי החג השני של הפסח נפתח בשידור חוזר של סרט

יהדות מרוקו בשידור חוזר

שהפיק צוות ישראלי שביקר במרוקו בשליחות מחלקת תוכניות הדת של הטלוויזיה. המסע חיים שירן והמפיק יוסי אבישר ניסו לגלות את שארית יהדות מרוקו המפוארת, וביקרו בבתי־הכנסת המפוארים והריקים, בבתי־הספר היהודיים ובמוסדות הקהילה. לשירן היתה זו חזרה למקום הולדתו ולנופי עברו. הוא ביקר בגיטו היהודי שבמכנס, מצא את בית־הספר שבו למד וגילה להפתעתו, כי מנהל בית־הספר היהודי הוא מכר מודע שלמד איתו באותה הכיתה. עד הקמתה של מדינת ישראל התגוררו במרוקו 350 אלף יהודים ועתה נותרו בה רק 20 אלף. המצלמה סיירה גם בקזבלנקה, סז, טטואן וטנג'יר וצילמה את ההילולה של רבי עמרם בן דיאון ואת המימונה המקורית.

● **קברט (9.30).** מי שלא ראה, בוודאי ישב הערב בבית, ומי שכבר ראה את הסרט, מן הדין שייראה אותו בשנית. בוב פוסה ביים, ליזה מינלי מככבת ומגלמת את סאלי בולס, ג'ואל גריי הוא המנחה במועדון־הלילה ומייקל יורק הוא הבריטי בריאין רוברטס. העלילה מתרחשת בברלין של שנות ה־30. בשעה שהמנחה במועדון־הלילה מברך את הלקוחות, מגיע הבריטי הצעיר בריאין רוברטס לברלין. הוא שוכר חדר בבית־הבת של הגברת שניידר, שם הוא פוגש בסאלי בוולס, זמרת אמריקאית צעירה המופיעה במועדון־הלילה. האהבה בין השניים פורחת על רקע האותות הגוברים והולכים לעליית הנאצים. סאלי מודיעה לבריאין שהיא הרה לתינוק לא שלו, ולמרות שהוא רוצה בתינוק היא מבצעת הפלה. בריאין מחליט לעזוב את ברלין והוא וסאלי נסרדים פרידה קולנועית קלאסית.

קברט: מיזמי ויורק
יום רביעי שעה 9.30

תוכניות שישודרו כבר וכל חומר מעניין אחר.

● **מרטין לותר קינג (6.00).** אחרי שהטלוויזיה שידרה במשך שבועות אחדים את הסידרה על המנהיג הכושי

לותר קינג לילדים

בעל פרס נובל לשלום, הוליסה מחלקת הילדים שהצופים שלה הולכים לישון מוקדם, ובוודאי לא ראו את הסידרה. תמצית מקוצרת של חיי מרטין לותר קינג במיוחד לילדים.

● **פייפר (6.32).** הילדים המודאגים מהשבוע שעבר יכולים לנשום לרווחה. שני הילדים שולחים את פלפר והוא גורר את כלבם על גבי רפסודה. הכלב מזעיק את פורטר ריקס ואת באד והסוף טוב הכל טוב.

● **האוספקאר (9.30).** אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון ואם איש לא יקלל את מדינת ישראל בטכס חלוקת פרסי האוסקאר, הוא ישודר, ייתכן אפילו בצבע, במשך שעה תמימה בטלוויזיה הישראלית. קשה להגיד כי השידור יוכל להתחרות בשידור האוויזיון.

● **סיפורי אהבה נוספא אמריקה (11.20).** ירון לונדון עדיין לא התחיל ויעקוב („ינקלה") אגמון כבר גמר להנחות את עלי כותרת, כך שהיו חייבים למצוא סרט במקום. הפעם הבחירה היתה מוצלחת, עוד סיפורים מצחיקים ומעברים מצחיקים עוד יותר של סידרה זו.

19. 4

יום חמישי

● **סוד כמוס (7.30).** התוכנית הראשונה שהיתה צריכה להיות משודרת לפני שבועות אחדים, אך בגלל מאורעות השלום נדחתה. יצחק אפשטיין הוא ילד שנתמזל מזלו להיות פעמים אחדות ב־יפאן. יצחק התאהב במאכלים היפאנים ואף למד לבשל בסיגנון יפאני. הדגמת הבישול של אפשטיין היא רק פרק אחד מהתוכנית שתוצג לראשונה הערב, שאותה הגדירה המפיקה אסתר סופר: „תוכנית שבה ניתן את כל מה שרצינו לשדר ולא היה לנו היכן." כוונת סוד כמוס, שהוא הרעיון של מגישתו דליה מזור, החברה אף במערכת התוכנית. היא להביא כתבות על תחביבים של ילדים מארצות שונות, בקשות של מאזינים צעירים לשמוע קטעים מתוך

20. 4

יום שישי

● **כאן חיות (3.00).** הפעם כמה חידושים בסידרה, אשר תעסוק השבוע בחתול. את שיר הפתיחה תשיר אביבה סמדר ובאמצעות משלי אסופוס יוסברו טוב יותר היחסים בין האדם לחיות.

● **שלום לכוא שבת (3.30).** רבי עקיבא כינה את שירי האהבה, של שיר ה־שירים בשם „קודש הקודשים". היהדים הדתיים מאמינים כי התיאורים בשיר השירים הם אלגוריה בלבד. אין מדובר ב־ספר קדוש זה על יחסים בינו לבינה, אלא על יחסי האלוהים עם ברואיו. הרב יוחנן פריד ישוחח על שיר השירים ולידו יזמרו חבורת רננים, דני גולן ושמה גיאת.

● **שבע הבנות (5.32).** סוף סוף פרטים על הסרט ה־ערבי השבועי. אב עני לשבע בנות מתבגרות מתייסר ב־תעלולי הבנות הצמאות לאהבה ונישואין. הבנות השונות זו מזו באופיין ובמראיהן, מביאות כל אחת את סיפורה ה־אישי המרתק, על פי קני ה־מידה של הקולנוע הערבי. ה־סרט מציג את חיי הנוער ו־היחסים בין המינים כפי שהיו במצרים בשנות הששים. ה־שחקנים אשר שמותיהם אמרים בוודאי משהו לצופים מ־ארצות המיזרח הם סועאד חוסני, נדיה לוטפי, זיזי צדראוי וחסין ריאד.

● **לילי (9.20).** הצגת הבכורה של סידרה חדשה ו־מציינת שתימשך 13 שבועות. לילי לנגסרי היתה אשת חברה מפורסמת בסוף המאה ה־18

לילי: אנים
שעה 9.20

ובתחילת המאה ה־19, באנגליה היפה. לילי, שאת דמותה מגלמת השחקנית פרנצ'סקה אניס, מי שהופיעה בעזה כמוות האהבה ובמדאם בובארי, היתה בתו של כומר, שעלתה לגדולה לאור דווקא בשטח הדתי. היא הצליחה לשגע את החברה הגבוהה של אנגליה, ואחר־כך

הפילגש של
הנסיך מוולס

של אמריקה ואף היתה אהובתו הראשונה של הנסיך מוולס. מפיק הסידרה ג'ק וילי־יאמס טוען כי לילי היתה אחת הנשים הנועזות, האמיצות ו־הפיקחיות ביותר שפגש העולם מעודו. מלבד לילי והנסיך מוולס מופיעות בסידרה עוד דמויות רבות מפורסמות.

21. 4

שבת

● **חידושים והמצאות (6.30).** שלושה פרקים ב־תוכנית זו, שניים מחוץ־לארץ והאחד המצאה ישראלית. ריאת ההליום היא מכשיר המאפשר לרופא מרדים לבחון את מצב החולה ש־לו, ומוגע אסונות

הצלה
לחולי סכרת

רבים אשר אירעו בגלל ובעת ההרדמה. ההמצאה הרפואית השנייה היא קופסת אינסולין. המצאה זו בוודאי תביא שימחה לחולה הסכרת. זו קופסה קטנה המזרימה לחולה הסכרת את כמות האינסולין היומיומית ה־דרושה לו ומבטלת את העינוי שבקבלת זריקות. ההמצאה ה־ישראלית גם היא בשטח ה־רפואי — לידה בהרדמה גבו־לית. התהליך שאפשר היה להשתמש בו עד כה לדקות ספורות פותח לשיטת הרדמה גבולית בעת לידה, מה שמאפשר לידה קצרה יותר עם פחות כאבים.

● **בצאת חשבת (8.00).** לקראת יום השואה תוכנית דתית מיוחדת בשם אנו זוכרים. הסופר אהרון אפפלד, אשר ה־תימתיקה של כתיבתו קשורה בשואה ישוחח על השואה ב־סיפרות ומקהלתו של מנשה לב־רן תשמיע שירים המיוחסים לשואה.

● **קלת דאין (10.00).** אחרי שני הפרקים הראשונים, אי אפשר שלא לשמוח כי קללה טלוויזיונית זו מסתיימת הערב. דשדש האמט הוא סופר בלשים מחונן, ג'יימס קוברון הוא ללא ספק שחקן מעולה, ננסי אדיסון היא שחקנית יפה ו־6 מיליוני הדולארים שהוצאו על הפקת סידרה זו הם סכום נכבד ביותר. אולם הכל ביחד הביא לשלושה פרקים מבולבלים ש־אחרי עלילתם היה קשה לעקוב. החל בשבוע הבא תתחיל סידרה חדשה בת שלושה פרקים אף היא, בשם מסבעות שחוקים, שבה יככבו כריסטופר ראינס ולורי הייננן. הסידרה מספרת על שלוש נשים „סוערות" ומבוססת על רב־מכר ידוע בארצות־הברית. יחד עם שתי כוכבות אלה מופיעים ב־סידרה גם תיאודור ביקל, ג'ון לוקהרט ודייוויד ווין.

22. 4

יום ראשון

● **פלאש גורדון (6.32).** מינג ממשיך לרדוף אחר פלאש ומצווה על אנשי תכריש לתפוס נכל לו, אך גם מהם נחלץ פלאש גורדון.

● **עד 18 (8.00). קשה** לדעת מראש מה יהיה בתוכנית זו, אולם ההדים המגיעים לרשות־השידור אינם יכולים לעודד את מידה קנה־פן, ערוכת התוכנית. נראה כי לפחות דבר אחד טוב בעד 18, זה יום השידור שלו. יום הראשון ב־טלוויזיה הפך היום הדל ביותר של שידורים, דווקא בערב ש־על פי מחקרים, ממעטים אנשים לצאת מהבית ומרבים לצפות בטלוויזיה. נראה כי על הוועד המנהל יהיה לשבת ולדון יום אחד, במקום במאפיה ה־שמאלית, באיזון העדיין בין מעט התוכניות הטובות המיוצרות בטלוויזיה הישראלית לבין שאר התוכניות הגרועות.

● **הכל נשאר במישפחה (8.30).** אפילו ארצ'באנקר הפסיק להצחיק. אין זה בגלל שהקהל הישראלי התרגל אליו, אלא משום שהפרקים בסידרה השנייה של הכל נשאר במישפחה, מוצלחים הרבה פחות מהפרקים של הסידרה הראשונה. למרות שעדיין נותרו

פלש גורדון: מינג וחתיכות
יום ראשון שעה 6.30

מדוע משעמם
ארצ'י באנקר

רו למכירה סרטים מהסידרה הטובה, החליטה מחלקת הסרטים הקנויים של הטלוויזיה לרכוש דווקא את הגרועים של הסידרה השנייה.

● **רוכנם (10.00).** פרק אחרון בסידרה, שנדמה היה שאף פעם לא תיגמר. רוכנס מחדש את עלומיו בעזרת הרעיה הצעירה־קטינה שלו, מצליח כצייד וכפוליטיקאי. החל בשבוע הבא ועד שיחליטו איזו סידרה חדשה תחליף את רוכנס, ירוויחו הצופים שידורים אחדים של תיאטרון הכורסא הבריטי שהוא תמיד טוב.

● **אדמה רוח ואש (10.50).** במסגרת ממלאי ה־מקום של עלי כותרת, ועד שיחליטו על מיסגרת קבועה שתנהל את השידורים בימי ראשון, שוב תוכנית בידור מיוחדת. הפעם זו להקה הידועה לחסידי הפופ, אדמה רוח ואש.

23. 4

יום שני

● **טכס יד ושם (8.00).** ערב יום השואה ייפתח בטקס וויזיה בטכס המשודר ישירות מייד ושם, שבו ישתתפו נשיא־המדינה יצחק נבון וראש־הממשלה מנחם בגין.

● **מורשה (8.30).** גם התוכנית הדתית של הערב תהיה מוקדשת לשואה, ותיוחד לדיון בנושא זה. הפילוסוף הצעיר ד"ר אבי רביצקי, שהוא אורח קבוע בתוכניות מורשה, ח"כ גדעון האוזנר, מי שהיה התובע במשפט אייכמן ופרופסור אמריקאי צעיר בשם אליעזר ברקוביץ, אשר כתב ספר בשם: הפנים אחרי השואה, ידונו בהשפעות השואה על המשך קיומו של עם ישראל, ועל השואה בחינוך ובאמונה.

● **זיכרונות מישפט אייכמן (9.30).** לאחדים נראה המישפט כאילו התנהל את־מול. לאחרים, הצעירים יותר, הוא חלק מההיסטוריה הרחוקה. תוכנית בת חצי שעה תביא קטעים מצילומי המישפט.

● **350 איש פחות 29 שווה סוכיבור (10.30).** סביר להניח כי איש לא ידע על קיומו של מקום בשם סוכיבור עד לשואה. ישוב זעיר זה בגבול המיזרחי של פולין „זכה" בפירסומו רק אחרי שנתגלה כי היה בו מחנה השמדה נאצי שפעל בו בשנים 1942—1943. סוביבור הפך המסמל הנתעב ביותר של החיה הנאצית. אולם לא רק בגיטאות ורשה, לודג' ווינה היו מרידות. באוקטובר 1943 התר־

דגם סוביבור
שעה 10.30

קוממו האסירים שעבדו באחזקת המחנה, ובסיקודו של קצין רוסי שבוי פרצו לייערות. היה זה אחד מגיליוי הגבורה ה־נהדרים ביותר של מילחמת־העולם השנייה. נראה כי גם הגרמנים נבהלו מהמרד. מייד אחריו הם החליטו לחסל את

מפקד המדד
נישאר ברוסיה

המחנה, הרסו את תאי הגזים ובמקום שבו נערכה ההשמדה ההמונית, שבה קיפחו את חייהם 350 אלף בני־אדם, נטע חורש. 29 איש מניצולי המחנה חיים היום בארצות שונות ברחבי העולם, ביניהם אף ישראל. אפריים סטן, עורך התוכנית המרכזית של יום השואה בטלוויזיה הישראלית, הצליח להגיע אל רובם, לראיין אותם ולצלמם.

24. 4

יום שלישי

● **למישפחה (7.00).** שר־הבריאות אליעזר שוסטק מודה רק בחצי פה כי באחרונה עברה הארץ מגפה של אדמת. מיקה רביד, מפיקת התוכנית בעזרתו של הד"ר נאפז נובאני מגלים את האמת על מחלת הילדים הידועה הזו, הפוגעת אף באופן מסוכן במבוגרים. נובאני ישוחח על סכנות המחלה, בעיקר לנשים הנמצאות בהריון, על הטיפול בה ועל דרכי המניעה ממנה, ביניהן החיסון. בפינת ה־

מרגניות: קם
שעה 9.30

בישול יודרכו הצופות כיצד לתכין סלאט סיני המורכב מ־שלל ירקות מחתוכים ברצועות דקות. המדור עשה זאת בעצמך בהדרכת יהודה פראדיס ידריך את המחריצים שבין הצופים כיצד לחדש נעלי־בית ישנות.

● **מרגניות (9.30).** תוכנית חוזרת של שירי אהבת יהודיים, ביניהם שירים שלא נשמעו עד לצילום תוכנית זו וביניהם שירים ידועים ומפורסמים שאחדים מהם נחשבו עד כה שירים זרים. שוב קשה להבין מדוע הטלוויזיה מצליחה לבחור את התוכניות הגרועות ביותר כדי לתביא אותן בשידור חוזר. כוכבת התוכנית היא הזמרת מיקי קם.

● **עלי כותרת (10.20).** הופעת הבכורה המחודשת של ירון לונדון כמנחה עלי כותרת. אי אפשר שלא לאחל

הופעת הבכורה
של ירון לונדון

הצלחה לכוכב־טלוויזיה זה בימשימתו המחודשת, הנחשב כאבי התוכנית הזו. על חלק מקשיי ההסתגלות לתוכנית התגבר לונדון. צוות התחקירנים אשר שרת את יעקוב אגמון, מני פאר ודן מרגלית נשאר לעבוד עם לונדון, למרות שהתוכנית הצטמצמה בשליש. חלק מצוות זה עבד עם לונדון עוד בגילגול הראשון של עלי כותרת. אולם יהיה לו קשה להתמודד עם שתי בעיות: האחת, הפופולאריות הרבה שהצליחו לרכוש להם אגמון ופאר, כל אחד אצל חוגי חצופים שלו, לפי סקרים שנערכו. השנייה בעייה השנייה של לונדון היא הוועד המנהל החדש של רשות־השידור, שהוא מרבה פחות סובלני מהוועד הקודם, שעימו לא הצליח לונדון להסתדר. נראה כי צפויים לשדר מאבקים בתחום הצנזורה.

זה היה העולם הזה שהיה לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הוקדש רובו ככולו לדור החדש של ישראל. העילה לגיליון מיוחד זה: מלאו ארבע שנים לקיומה של המערכת הנוכחית (208 שבועות רצופים). במדור „קורא יקר" ציינה המע־רכת, בין השאר: „הרבינו למתוח ביקורת ב־208 גיליונות אלה. היתה זאת תמיד ביקורת חדה, חותכת, לעניין. ניצלנו את אי־תלותנו מלוא־הניצול. לא סתמנו את פינו לא הפחד מפני הגדו־לים ולא הפולחן לשקרים מוסכמים... ראינו את הליקויים וקראנו עליהם תגר. אולם לא שכחנו אף לרגע קט, כי מעבר לכל הליקויים ישנה עובדת־יסוד גדולה, חשובה עד־אין־ערוך מכל ענייני היום־יום — מיבצע־החיים של עם חדש המכה שורשים באדמת מולדתו. מאות־אלפי שורשים במאות־אלפי נירים. זהו היעד שאסור לשכחו מרוב עצים פגומים..."

גיליון 860 היה שונה מקודמיו ומהגליונות שבאו אחריו, ככך ש„כל חבר מערכת נידרש לצאת למרחב ולחזור עם סיפורו של האיש הפשוט, לדעתו, ביותר את רוח־החיים של המיפעל הגדול, להנציח בתצלום של רגע ת׳׳ינה המסמלת את סוד הכוח הלאומי... אנו מקווים רק כי צ׳רוף כל הסיפורים ישקף, כצבע־הקשת, את כל הנאצל, היפה והטהור בישראל, ערב חג החירות, תש״ך..."

בשער הגיליון: מיקי מיכאלי (ראה „השער").

„העולם הזה" 860
תאריך: 15.4.54

השער:

מיקי מיכאלי *

מיקי היא טיפוס ישראלי. מיקי היא הצעירה האופיינית למהותו של הטוב ב־דור זה ככלל: הטוב מתבטא בגעגועים להגשמה, יותר מאשר בהגשמה עצמה.

ילידת תל־אביב הגבוהה, עמוקת הקול וחומת־העיניים, שלא השתמשה כימעט מעודה באודם ובשפתון, גדלה בתנועת השומר־הצעיר, יצאה להכשרה בגיל 13 ולהכשרה מגוייסת בגיל 15, עברה ל־תנועת הנוער־העובד, לגדוד הראשון של הפלמ״ח. בימי הקרבות שרתה בת ה־16 ביחיעם ובחניתה. כשעלה גרעין הפלמ״ח לאדמות צובא, בימי הקרבות, היתה מיקי בין העולים. היא נשארה במקום שנה וחצי.

ואז בא המשבר הראשון: מיקי עזבה. מדוע? לא כדי להיכנס לשיכון בעיר, לא מתוך התנוונות יצר ההגשמה. היא התייאשה מן הקיבוץ לא מפני שהיה אי־דיאליסטי מדי, אלא מפני שהיה — לדע־תה שלה — פחות מדי צמוד לאידיאל. משך כמה חודשים החזיקה מעמד בתל־אביב, הדריכה נוער, ואחר התרחקה מהכרך עד לבאר־אורה, במבואות אילת.

אחרי ששבה תל־אביבה, חזר כל התה־ליך. „הרגשתי כי הבתים, הרחובות, האר־טובוסים, העצים חונקים אותי. לא יכולתי. ברחתי." ואז ברחה שוב לנגב, לשדה־בוקר. ומשדה־בוקר לפרדס־חנה, כמדריכה לריקודי־עם.

משהו קרה בארץ, שאינו מוצא חן בעי־ניה. ההבדל בין הארץ, כפי שהיא כיום, ובין הארץ שאותה למדה לאהוב בתנועת־

* אחותה של השחקנית אלישבע מי־כאלי, נודעה כזמרת יוצאת־דופן ובעלת קול עמוק, וכאשר החלה ההצלחה להאיר לה פנים, חלתה במחלה ממארת ומתה.

הסוד של ישראל

בתמונה זו כלול הסוד של ישראל.
החומר הגלמי היקר ביותר שלה.
הגורם שיכריע את גורלה לדורות רבים.
הפרט אשר אויבים וידידים נוטים יותר ויותר לשכחו.
סוד זה מהו?
יתכן שמתחת לסלעים אלה חבוי נפט. הנפט הוא הזהב השחור, העושר ההופך מדינות נחשלות למוכות שובע.
אולם הנפט אינו תחליף לדם החי בעור־קי האומה. לא בו סוד הכוח של הגוף הלאומי.
יתכן שגבעה נגבית זו רובצת על אר־צרות של מתכת, עפרות ברזל, נחושת. כיבשני התעשייה הופכים ברזל לפלדה. פלדה היא מקור העושר.
אולם שום כיבשן תעשייתי אינו מחשל את אופיה של מדינה. מעפרות ברזל אין מייצרים את רצון הפלדה של העם.
הסוד הגדול של ישראל אינו חבוי בהריה ובגבעותיה. שום מיגדל־קידוח, שום מינהרה של מיכרה, אינם מגלים אותו.
עם כל זאת נמצא הסוד בתמונה זו. הוא חבוי בדמותו של האדם המטפס על הגבעה. אין הוא ידוע לך. אם תסובבו לא תכיר את פניו.
כי הוא האדם הישראלי.
הנשק הסודי, האדם הניצחי.
אין הוא ניכנס לכותרות העיתון. אין הוא רוצה. אין הוא גנב. אין הוא נואם בוועידה של מיפלגה.
אדם אפור הוא. בן בלי שם. האיש שאינו זוכה לפירסומת. האיש שמעשיו אינם ראויים למאמרים ראשיים בעיתונים.
איה הוא?
אתה תראה אותו בשמים, טס באווירו־נים קטנים על פני ארצו הקטנה. אתה תר־אה אותו בים, יוצא בסירות קטנות בין הגלים הקוצפים. תפגוש אותו ברחבי הארץ, סולל כבישים, קודח בארות, שומר על הגבול.
אולם אין צורך לשאת עיניים למרחקים. הסר מבטך מן הנייר, שלח אותו אל שכנך באוטובוס, אל האיש הבא לקראתך ב־רחוב, אל האדם שיושב ליד החלון מול הדרך.

לראשונה לא תכירנו. סרוד בטרדות יומיום, בענייני של מה־בכך, ייראה בעי־ניך קטן ועלוב, חסר הוד־הגבורה, תפארת הגדולה.
אין הוא אוהב את המילחמה. אולם כשנקרא להגן על ארצו ועל מישפחתו, קם והפליא את העולם באומץ־ליבו.
אין הוא נילהב לטירטור הסיסמאות. אולם אם יהיה צורך, מחר, ללבוש את מדי הקרב, יעשה זאת, ללא התלהבות, תוך כדי רטינה, בהחלטה נחושה למלא את חובתו.
אין הוא מנופף בדגלים. אולם שום דגל בעולם אינו יכול לסמל את הגינותו ה־פשוטה, את נקיונו הנפשי.
אין הוא גאה במעשיו. אולם מיליוני מעשיו הקטנים מצטרפים למיבצע־ענק.
יש והוא קשיש ועייף. אך בנפשו חי זיכרם של ימים גדולים, תובעים חיקוי והמשך.
יש והוא צעיר וריקני, וכל חוויות ה־בניין, המחתרת והמילחמה, סיפורי־הבאי הם בעיניו. אולם בליבו מכרסמים הגע־גועים למעשים נועזים, לחיים של טעם. זהו האוצר המבריק — האוצר שהוזנח ונלעג, האוצר אשר ניתן לאבק האדי־שות והציניות לכסותו עד אין הכר.
אולם הוא קיים. ואם יבוא יום והמדי־נה שוב תגלה את סודה זה, שוב תמצא את הדרך אל לבו, שוב תקרא לו להת־עורר ולקום במלוא שיעור קומתו — הנה, אז יעמוד העולם וישתאה.
לא יהיה צורך בדיוגנס עטוף־הסחבות, אשר התהלך, נושא־פנס, וחיפש את האדם.
הוא ישנו, הוא חי ונושם. הוא נמצא לפניך. הוא נמצא — בך.

אורי אבנרי

היא הלכה בשדות

משך זמן רב חיפשה תמרה כהן תוכן חדש לחייה. עד אשר יום אחד ביקרה בשדות שאביה חכר מהכנסייה האיטלקית ליד טבחה, על חוף הכינרת הצפוני. מבט אחד הספיק לה. היא ראתה שני בתי־אבן ערביים בני שתי קומות, חצר גדו־לה אשר נחל זורם בתוכה — הכל מוזנח ומכוסה עירמות זבל. אולם בדמיונה ראתה כבר את גן־העדן החבוי מתחת להזנחה ולהריסות, ובראשה התגבשה ההחלטה: זהו המקום.

...היא התקשרה עם הכנסייה האיטל־קית, חתמה על חוזה, שילמה פיצויים ל־כמה דייגים איטלקיים שישבו בחצר ובבתים וניגשה להקים את משקה. את שארית כספה השקיעה בקניית 30 כבשים, 100 תרנגולי הודו ואווזים.

לעזרתה הביאה מישפחה ערביה מכפר מגר הסמוך, נתנה לה אחד משני הבתים למגורים, והבטיחה לשלם לה שכר עבודה מקובל, בתוספת אחוזים מהכנסות של אחת החלקות. אולם המצב היה דחוק ביו־תר ולא תמיד יכלה הצעירה הרזה, בעלת הפנים החדים התוקפניים, לעמוד בהתחיי־בויות. פשוט לא היה לה כסף. אז היו הערבים ממשכנים את דברי הזהב של נשותיהם ומתקיימים על פיתה וזיתים — ואיתם תמרה עצמה — עד שהיה כסף.

זה היה לפני שלוש שנים. כיום ידוע משק תמרה בכל רחבי הגליל והעמק. במקום 30 כבשים יש לה עתה עדר מטו־פח של 132 כבשים, 48 עזים, 10 פרות ושני סוסים. מלבד המישפחה הראשונה, חיה במשק כיום מישפחת רועים בדואית המטפלת בצאן ומישפחה של עולים חד־שים מצרפת העוסקות בעבודות כלליות.

השנה החלה תמרה בעיבוד שטחים גדולים של אדמה. עליה מגדלת היא עג־בניות מבכירות, אשר צריכות להופיע ב־שוק לפני שיוצף. לצורך זה השקיעה את כל ההכנסות שהיו לה עד כה, ורכ־שה שלוש משאבות גדולות להעברת מי הכנרת אל שדותיה, ואף ניכנסה לחובות. אם היבול יצליח, יכניס סכומים גדולים מאד, אשר גם הם יושקעו בקניית טרק־טור ורכישת אדמה נוספת.

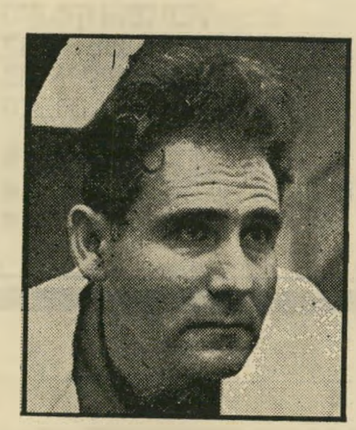
...עד אשר תגשים את חלומה: משק מבוסס, גדול שיקיים אותה ואת אמה ב־רווחה. אולם בזה לא יסתיימו שאיפותיה של תמרה, משם ואילך יתחיל שלב חדש בחייה. היא עצמה אינה יודעת מה יהיה הכיוון שתבחר בו. אולם אין ספק כי עוד נשמע עליה הרבה — כי בתמרה כהן צפונים הכוחות האדירים, אשר תמיד דח־פו צעירים לפרוץ גבולות ולכבוש שממות.

סילבי קשת

לחם מן הים

על המזח עמדו שלושה אנשים והתווכחו על מזג האוויר. „אני מריח סערה," התנבא אחד מהם. „העצמות שלי מבשרות דרומית־מערבית כמו שעוד לא היתה לנו השנה."

„ביום כזה אין מה לצאת לים. צריכים להדק את הקשרים וללכת הביתה לישון." כולם הסכימו לדיעה זו, חוץ מאחד. היה זה צעיר שזוף, מרכיב משקפיים חסרי־מיסגרת, ששיוו לו מראה של רופא או איש עסקים, יותר מאשר דייג אשר 16 מתוך 31 שנות חייו עברו על הים. „אני מוכרח לצאת לאסוף את החכות," הכריז יצחק גסטנר. כאשר הגיע יוסקה שותפו, עלו השניים על הספינה האפורה, מבלי לאבד רגע. שם כבר חיכו שני אנשי הצוות הנוספים, הסירו את חבל המעגן ויצאו לים הפתוח.

ד"ר בני וולקני

בשנים שעברו מאז עלה לראשונה על סירת דייג התרגל יצחק לתלאות הים. עוד בשנת 1945 פרצה דליקה בספינתו, חמישה מיל מחוף תאן יוניס. הספינה התפוצצה ויצחק ושלושת חבריו נאלצו לשחות ארבע שעות אל החוף. הוא קיבל 22 לירות פיצויים, ופנה לחפש עוד ספינה אשר בה יצא לים. קשריו של יצחק עם הדייג לא היו מקריים. סיפורו הפרטי וקורות הדייג העברי בים התיכון כימעט זהים.

כאשר היה בן 16 עלה יצחק, שהגיע ארצה עם הוריו מפולין ב־1935, לעבוד כנער מכונות על ציון, האוניה העברית הראשונה. כאשר פרצה המילחמה, הוא איירגן חמישה חברים מזבולון, קיבל הלוואה של 20 לירות וקנה סירת משוטים ורשתות דייג. משך חצי שנה דגו הנערים במימי הירקון ולאורך החוף עד הרצליה. הם עבדו בלילות, כי ביום למדו.

כאשר ניבנתה ספינת הדייג הראשונה בארץ, ב־1940, נמנה יצחק על ציוותה. הם יצאו לדוג לאורך החוף כאשר בעל המיקצוע היחיד הוא דייג מצרי שתום־עין. בזמן ההוא הקיף צי־הדייגים העברי שלוש ספינות בלבד. יצחק עבר לדוגר, ספינת הדייג הגדולה ביותר בארץ. ובהתקרב הקיץ, כאשר חופי הארץ מידלדלים ממזון מושך דגים, היו יוצאים לחופי תורכיה. באחת ההפלגות ירו התורכים, שלא ראו בעין יפה את ההתחרות הישראלית, על הספינה.

יהודה גבאי

חזית שקטה

ד"ר בני וולקני חוקר את התא החי. לעבודתו הנוכחית הגיע בני, בן ה־39, כימעט במיקרה. הוא למד בירושלים ביו־כימיה, והפתיע אנשי מדע רבים בארץ ובעולם, כאשר גילה בשנתו האחרונה כסטודנט, בשנת 1936, כי בים המלח גדלים, בניגוד לכל הדיעות שהיו רווחות עד אז, ייצורים מיקרוסקופיים חד־תאיים.

בני וולקני החליט לפענח את סוד יצירת הצבעים בטבע. הוא התכונן לעבודת הדוקטורט שלו, וניסה למצוא מהו חומר־המוצא המשמש לחיידק מסויים ליצירת הצבע הכחול. אלא כאשר גידל את החיידק על קרקע־מזון מסוג מסויים, קיבל צבע אשר במקום להיות כחול, היה חום־אדום. כצבע מיץ־עגבניות. בראשו של בני הבריקה המחשבה: האם הצבע הזה אינו דומה לצבע העיניים של הדרוזופילה, זבוב־הפירות הזעיר? משך שנים ניסו חוקרים לפענח את התהוות הצבע הזה. בני ערך ניסיונות והגיע למסקנה: גם החיידק וגם הזבוב מייצרים את הצבע באותו אופן.

אם קיים תהליך זהה בחיידק ובזבוב, פירוש הדבר שייתכן כי התהליך קיים בבעלי־חי אחרים. ואמנם, הוא מצא כי גם רקמות שונות של החולדה מסוגלות לייצר צבע דומה. משם לגילוי התהליך בגוף האדם — המרחק אינו גדול.

דוב איתן

שמש, רוח, מים!

את עבודתו הגדיר עמנואל רבינוביץ במילים: „עבודתנו אינה פשוטה, אך רבת אחריות וחשיבות. אנו מודדים את פני המים של הבארות, את תפוקת המעיינות ואת נספח מי־הגשמים הזורמים בוואדיות..."

עמנואל הוא אחד מהטיפוסים הנדירים, אשר לזמן אין כל שליטה עליהם. הוא הסכים לצרף אותי לסיורו בנגב, בתנאי אחד: שלא אתלונה אליו כתייר, אלא אעזור לו בעבודתו. הסכמתי ברצון.

הפעם הוטל עלינו לסקור את פני המים של ואדי־שבע העליון, מזרחית לבאר־שבע, ושל מעיינות איזור ים־המלח: עין־גדי, ערי"ה, אום־בארק. כן הוטל עלינו לקחת משם דוגמאות מים לבדיקה כימית. הג'יפ שלנו היה מוכר היטב באיזור זה. איש אינו מעריך את המים יותר מהבדווי. עמנואל ואנשיו ידועים שם בכינוי „רופאי המים", ושואלים אותו מתי ירד גשם, ומתי תיבש באר זו או אחרת.

אומרים שגן־העדן הינו יפה. מעולם לא הייתי שם. אבל אני יכול לומר שהדרך המוליכה אל ים־המוות הינה נהדרת. עמנואל אוהב לספר על ביקורו הראשון בוואדי, בלוויית עוזר, שני בדווים ושני גמלים עמוסים ברזל ומלט להקמת סכרי־ניסיון קטנים. העמל היה מפרך, אך פריו היה מתוק. המדידות שנעשו על־ידי עמנואל בעריג'ה (כיום: נחל ערוגות) וסדייר, איפשרו לישוב של נח"ל לקום במקום בו כרת דויד את כנף מעילו של שאול. בדיקת מעיינות המים המתוקים של אום־בארק הבטיחה את אספקת־המים למחנה־סדום; ובדיקת ההרכב הכימי של מעיינות הגופרית באום־בארק, הולידה תוכניות גדולות לניצולם בשוק־התרופות. כל זה נעשה על־ידי ג'יפ קטן, מרופט ומאובק, המצליח לעבור בדרך לא דרך, ועל־ידי ארבעה צעירים שאהבו את השמש והרוח, את האופקים הרחבים של הנגב, ואת ריחם המריר של שיחי הערבה.

עמנואל פרת

שאיפה למקור

„עשרים שנה התדפקתי על דלתות התיאטרונים ולא מצאתי פתח. את תימניה — קבעו האנשים שפניתי אליהם — ולתימניה אפשר למסור תפקידי־אופי זעירים. אין על הבמה העברית מקום לתימניה. כי איך תדקלמי — על במה עברית — את פושקין ושיקספיר?" אולם שרה לוי־תנאי לא רצתה לדקלם את פושקין ושיקספיר. היא רצתה לשחק, ליצור, לבטא את הסערה שהתחוללה בנפשה של צעירה תימניה. היא יצאה ללמד בקיבוצים. היא לקחה ילדים ולימדה אותם שיר ומחול. ניהלה עצרות, כינוסים, נשפים וחגיגות. ידה היתה בכל. „שרה לוי משוגעת," אמרו עליה אנשי הקיבוץ. „אבל היא עושה חגיגה אחת וסולחים לה את הכל."

אחרי שש שנות עבודה בקיבוץ חזרה שרה לוי־תנאי העירה וחיפשה דרך להתבטא, והחליטה להקים להקה של תימנים. פירסמה מודעה ועם מעט תלמידים לא חשה עוד בודדה. אש היצירה התלקחה גם בתלמידים. כעבור שנה החליטה להופיע בציבור. היא פנתה להסתדרות, ביקשה עזרה וקיבלה תשלום זעום, אך קבוע, לאנשי הלהקה.

בעצרת 1 במאי, ביפו, הופיעו הבחורים והבחורות של שרה. מן הצליל הראשון היה ברור כי על במת העפר שרו וקיפצו דמויות שידעו לגעת בנשמת הצופים. כולם עקבו בנשימה עצורה אחרי מחזות־הרועים וריקודי־המזרח שהוצגו לפניהם. שרה לוי־תנאי מצאה את יעודה. היא הביאה לארץ השמש הלוהטת את תרבות השמש הלוהטת, תרבות היורדת למקורות, חודרת לנשמה, ולא רק מבדרת את החושים. משם היתה הדרך ברורה. להקת ענבל הופיעה בכפרים, נתנה הצגות בכורה בערים, משכה הערצה ובי־קורת.

אורי סלע

בלי גבול

חיים צור הגיע לגבול הצפון לראשונה לפני 16 שנה, בהיותו בן 15. הוא עלה ארצה עם קבוצה של עליית הנוער מגרמניה ונשלח לתל־חי. משם היתה הדרך למגרה קצרה. ספק אם אפשר למצוא משק אחר בארץ שיזכיר יותר את אגדת־הפאר של ישובי־הגבול. כי מגרה אינה סתם קיבוץ היושב על גבול הלבנון, מגרה היא שם דבר בתולדות היישוב.

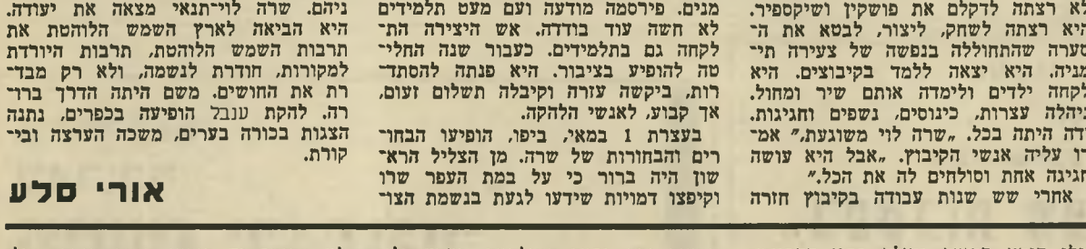
העלייה לפיסגה הסילעית שבהרי נפתלי היתה קפיצה גדולה בחיי ההתיישבות בארץ. בפעם הראשונה דובר על הישאחזות ולא רק על יישוב. מן הרגע הראשון היה ברור שאי אפשר לחשוב על משק ושדות במגרה, כפי שמקובל בנקודות אחרות. האדמה סלעית, מקורות מים אין, והאקלים קשה ובלתי מוכר. את מי השתיה הובילו בעגלות מעבר לגבול ואילו את מצרכיהם היו מובילים על פרדות בשביל עקלקל מכפר גלעדי.

בספטמבר 1948 החל המצור. שיירה שיצאה למקום הותקפה וחוסלה. שיירה שנייה נסוגה. מטוסי פרימוס החלו להצניח לחם. המצור גבר, ובאה המילחמה. באחד הלילות הופיעה פלוגה מתוגברת של אנשי משקים, פלמ"חאים ומתנדבים מטבריה. הם באו לפנות את הילדים בנתיב איום, על כתפיהם, כאשר התינוקות מונחים בתיבות מרופדות של תנובה.

הערבים תפסו מישלטים מסביב. טור משוריין, שניסה לפרוץ למקום, כימעט והושמד. בית־הקברות במקום הלך וגדל. לבסוף בא הניצחון. אנשי המשק שהפכו לעכברי־חזית יצאו מחפירותיהם והתבוננו מסביבם. המשק שלהם פיגר אחרי אחרים. הציעו להם למסור את המקום לצבא. אולם לא מחומר זה קורצו אנשי מגרה. מילחמתם רק החלה. הם קיבלו אדמות בעמק המשותר, חפרו בריכות־דגים והכשירו את מורדות ההר שמסביב לביתם. „החיים כאן קשים מאד. כל דבר עולה לנו במאמצים ובהוצאות עצומות. אבל אין להירתע. מוכרחים להמשיך בדרכנו." כשמילים אלו יוצאות מפי נער בן 18 אלה דברי חלוציות רומנטית. כשהן יוצאות מפי חיים צור, גבר שעבר את השלושים — זוהי גבורה של פלדה שבנפש.

אורי דן

מי ומי ב„העולם הזה" לפני 25 שנה

סיבי קשת | יהודה גבאי | דוב איתן | עמנואל פרת | אורי סלע | אורי דן

סיבי קשת, בעלת טור בידיעות אחרונות.

יהודה גבאי, מעורכי ובעלי יומון הספורט חדשות הספורט.

דוב איתן, שימש משך שנים כראש המינהלה של העולם הזה. עתה מכהן כמנהלה של חברה גדולה לייבוא מזון.

עמנואל פרת, היה באותה תקופה הכתב הראשי של העולם הזה. כיום משמש פרת ככתב־צלם פרטי, המועסק על־ידי הטלוויזיה הישראלית.

אורי סלע, היה לפני 25 שנה עורך־מישנה בהעולם הזה. כיום עוסק סלע ב־פירסום ובבניית תדמיות. הוא בעל טור לסיקור ספרים בידיעות אחרונות ומפרסם חמשירים במעריב.

אורי דן, משמש כיום ככתב־בכיר במעריב, לענייני ביטחון וצבא.

כתבים נוספים, שפירסמו מפרי עטם בגיליון חגיגי זה של העולם הזה היו: **יחיאל בשן,** שכתבתו „על כנפי נערים" עסקה בקדחת הדאונים של הקלוב לתעופה בישראל; **ישעיהו ליבא,** כיום עורך־דין, הביא בכתבתו „אל לב המידבר" מעט מעולמו של אבנר רוזנפלד, יליד קיבוץ, איש חיל־ההגדסה, העוסק בפריצת דרכים בנגב הרחוק. גם ראש המינהלה באותם ימים, **שלמה הררי,** המכהן כיום כפרופסור לפסיכולוגיה באחת מהמיכללות בארצות־הברית, פירסם כתבה תחת הכותרת „סתם פקיד", שתיארה את דיוקנו של שלמה חמדי לוי, פקיד אדיב ויעיל, שהיה שונה ממרבית הפקידים של אותם ימים. ראש המערכת, **שלום כהן,** הציג בכתבתו „שורשים באדמה הטובה" את דיוקנו של החקלאי דניאל ביאר ממושב מסמיה, יליד תורכיה.

כתבים אחרים, שלא השתתפו במיבצע מיוחד זה של המערכת: משה בן־אפרים, ניצה גבי, לילי גלילי, רותי ורד, אוסקר טאובר, עמוס קינן ובוזי זהבי, המוכר כיום בשם אליהו זהבי, סופר הארץ בסקנדינוויה.

אלקטרה במחירי יבוא אישי

*חסכון וניכר!

סוף סוף אתה יכול
לרכוש מכשירי חשמל יוקרתיים
בתנאי יבוא אישי
מחברה גדולה ומהימנה.

- אספקה מהירה!
- שירות ואחריות של אלקטרה!
- מחיר מובטח ביום ההזמנה!

אלקטרה
מקבוצת כלל תעשיות

אבנתן קרמון | שיפרין | נעמן

„מסדה"
דיזנגוף תל־אביב בע"מ

לקראת חג הפסח הגיעו מישלוחים
חדשים של פוסטרים צבעוניים מקסימים
המבחר הגדול ביותר במחיר הזול ביותר
28 ל"י בלבד, כולל מ.ע.מ.
רפרודוקציות אמנותיות, כ-300 דוגמאות
שונות במחיר 77 ל"י, כולל מ.ע.מ.
„מסדה דיזנגוף", רח' דיזנגוף 164, ת"א

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת
חולעי עש
וחרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18. ת.ד 2272
טל. 790114-5-6 רש מס' עוסק 481/75

יצא זה עתה לאור
הספר
שתקרא בנשימה עצורה:

„בעקבות משאלה אחרת"

מאת: ארנון הדר

רומן מקורי הפורש לפני הקורא טרגדיה מצחיקה ומוזרה בה נוטלים חלק גבר צעיר ואלמנה מתבגרת, העוסקים בחיפושים עצמיים אחר זהותם הם, וכדי כך מקדיחים תבשילם של רבים אחרים.

הרקע: תל-אביב של ימינו.

המשימה: התחקות אחר אוצר גנוז, עלומים מתכלים, אח אובד, מאהב נשכח וסחטנים קשוחים.

המטרה: מציאת האושר...

מותח ● משעשע ● מרתק ● סוחף

הוצאת יריב / 197 עמ' / כריכה קשה /
להשיג בכל חנויות הספרים. הפצה: „ספרי"

בהזדמנות
למכירה

מטווח ירי סגור

פעיל ומשוכלל בפתח־תקווה
כולל מכירת נשק ותחמושת
השקעה: כמיליון ל"י
ריזניים בלבד יפנו טלפונית
03-410849, 03-755762, 03-413561
בשעות הערב.

קול השלום – הקול שלך!

נמר של עיר

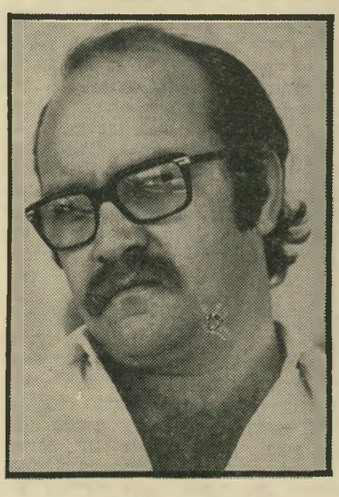
השערוריה המיותרת של בארי־שבע ✷ סופרים מסובסדים לעיירות־פיתוח ✷ גרידת עובר, כדילמה סארטריאנית

✷ מחקר על תנועות הנוער כ„עילית חברתית"

תיאטרון

תיסמונת בילו

החברה, מערכת המישפט והתרבות הישראליים הוכיחו שוב בגרות חסרת־תקדים, כאשר לא צלחו הניסיונות להסיט מבקר־מישפטי למישורים אישיים של האשמות בהומוסכסואליות. כפי שהוטחו במנהל תיאטרון באר־שבע, **גרשון** (גרי) **בילו**.

גרשון (גרי) בילו
שיקולים מיניים ?

טורי הרכילות והמישפט בעיתונות היומית, הוצפו במידע הקשור בתביעת־פיצויים של השחקי **מיקי ורשביאק**, שבמהלכה האשים את גרשון בילו בכך, ש־שיקולים מיניים מחליפים אצלו את מקום השיקולים האמנותיים בתיאטרון שאותו הוא מנהל. טיעונים אלה נידחו על הסף, הן על־ידי בית־המישפט והן על־ידי הציבור.

אלא שבין גידולי־הפרא של שערוריית תיאטרון באר־שבע, עולה לה תופעה, שבה לא דן בית־המישפט, תופעה שניתן לכנותה כתיסמונת בילו. או, במילים אחרות: מי זקוק ללהקת תיאטרון באר־שבע, להקה שהיא הטריפ האישי והפרטי של בילו הנ"ל, והממומנת על־ידי משלם המיסים, מבלי שתתרום תרומה חדשנית כלשהי לתיאטרון הישראלי. תיסמונת בילו היא עצם הקמתה של להקת תיאטרון, שאינה תורמת דבר לתיאטרון המקורי (בעוד תיאטרוני הבימה וחיפה נאבקים על העלאת מחזות מקוריים), להקה המעלה על קרשיה מחזות משומשים, שהועלו בהצלחה רבה על במות הברודווי התל־אביבי.

סימן נוסף של תיסמונת בילו הוא טעמו האמנותי של גרשון בילו, שמשתדל לספק, מן הסתם, את הדרישה התרבותית של בירות אזוריות כבאר־שבע, לצפות במחזות שהועלו בהצלחה במטרופולין התל־אביבי, ואשר עצם הפקתם בבאר־שבע מעניקה לפרנסי העיר טעם של כרך ומטרופולין. אלא שמחזות מצליחים אלה, שהועלו בדיזינגוף, אינם עילה להחזקת עוד תיאטרון ציבורי בישראל, ומן הראוי שמפיקים פרטיים ילהקו מחזות אלה בשחקנים סוג ב' (כמקובל באנגליה) וישלחו אותם לסיורים בעיירות הפיתוח. ואין כל סיבה שהציבור ימשיך לממן החזקת תיאטרון של שחקנים מסוג ג', כדי להביא את תיסמונת בילו על סיפוקה. שערוריית באר־שבע והמאבק המישפטי בין מיקי ורשביאק לבין גרשון בילו מיותרים. הדבר היחידי שעל הציבור לדון בו, הוא הצורך בהמשך קיומו של תיאטרון זה.

צאן ברזל

סופר העיר

מדי שנה בשנה מעניק מישרד־החינוך, באמצעות המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, שש מילגות יצירה ע"ש ראש־הממשלה לוי אשכול, בסכום מינימום, המאפשר לזוכים בו לעסוק במשך שנה תמימה ביצירה לשמה. במקביל למענקים אלה הרי שמשלם המיסים משקיע מדי שנה בשנה, באמצעות המועצה הנ"ל, סכום הנע בין 10 ל־30 אלף לירות, לסופרים ולחוקרים.

סיבסוד ציבורי זה של סופרים הולם מישורי־סיבסוד אחרים של המועצה לתרבות ולאמנות, שקרוב ל־90 אחוז מתקציבה מושקע בריכוזי התרבות המרכזיים בארץ, תוך הזנחה של צרכי התרבות האמיתיים של ישראל האחרת.

כותב שורות אלה אינו מוצא פסול עקרוני בסיבסודם של סופרים בידי המדינה, בעיקר בצעדיהם הראשוניים *. אך יחד עם זאת הוא מאמין, שטוב היו עושים עסקני־התרבות אם היו מאמצים למענקי־היצירה הנ"ל מסורת מרכז־אירופית עתיקה, שחודשה בשנים האחרונות בגרמניה — מסורת סופר־העיר.

מסורת סופר־העיר רווחה במרכז־אירופה כבר בימי־הביניים. אחד מסופרי העיר הנודעים היה הסופר השווייצי **גוטפריד קלר** (היינריך הירוק), שכיהן כסופר־העיר בציריך בשנים 1861—1876. ואכן, מינהג זה חודש לפני כשלוש שנים בעיירה ברגן־אנקהיים, בקירבת פרנקפורט, ובעיקבותיה בעיירות נוספות. מדי שנה מזמינה העיירה סופר ניבחר לתחומיה, והיא מעניקה לו, על חשבון תקציב הרשות העירונית, דירת־שרד למגורים ומשכורת חודשית (המסתכמת בכ־18 אלף מארק לשנה).

על סמך מימצאי חידוש מסורת סופר־העיר בגרמניה, אין ספק כי פיצול מענקי ראש־הממשלה לשש עיירות־פיתוח, מקריית־שמונה ועד לירוחם, יהיה בכוחו להביא למעורבות יתר של הסופרים הזוכים בחיים התרבותיים של הקהילה המקומית. ברור שבכוח פיצול המענק לכמה מקומות מגורים בישראל האחרת, הרי שגלריית הדמויות המופיעה בסיפרות הישראלית תתעשר בכמה דמויות אמיתיות, תחת הדמויות הבדויות המרצפות סיפרות זו.

* אין סיבה שהמדינה תסבסד סופר ותיק ומבוגר כאהרן מגד במענק־יצירה. מענק־יצירה חייב לתת סיכוי לסופרים צעירים ולא לסופרים שמיצו במשך שנות דור כל סיכוי שניתן להם על חשבון משלם המיסים.

תחריט גרמני מימי־הביניים על סופר העיר
דירת שרד ומשכורת חודשית

תרגום

המנדרין הצעיר

בסיפרה המנדרינים הציגה הסופרת **מיזן דה־בובואר**, שותפתו־לחיים של ההוגה והסופר **ז'אן־פול סארטר**, את גזע האינטלקטואלים הצרפתיים, בני הדור שקדם למילחמת־העולם השניה, שאיכלס את סן־ג'רמיין דה־פרה אחרי שיחרורה של צרפת. דה־בובואר מציגה בסיפרה את האימפוטנטיות של שני הגיבורים הראשיים שלה, דובריי ופרון (שהיגם למעשה: סארטר **ואלבר קאמי**).

באחרונה ראה אור בעברית החלק הראשון של טרילוגיה זו, סיפרות הדרכים של דרכי החירות, **ז'אן־פול סארטר**, העוסק בעולמם הקיומי של המנדרינים הנ"ל, במחצית ה־שניה של שנות ה־30, כלומר: בנעוריו ובעולמו של סארטר כמנדרין צעיר. בדומה ליצירות אחרות, שאותן חיבר בשנות ה־30', ה־40' וה־50', הרי שגם בדרכי החירות פועל סארטר כמינהגו, במיבחר האפשרויות שבין המהפיכה הסוריאליסטית (תרבותית) לבין המהפיכה הקומוניסטית (פוליטית), תוך הצגת השאלה העקרונית: **„האם ביכולתה של האמנות להיות משחררת, מבלי להיות תלויה? או להיות תלויה מבלי ליהפך לתעמולה?"** (מתוך „סיפרות מהי?").

ז'אן פול סארטר
„שוכב פה ושם עם פלונית ואלמונית"

בדומה לרוב יצירותיו של סארטר, הרי שדרכי החירות עוסק בהבאת הטיעון הסארטריאני העקרוני, והוא: האדם נידון לחופש. זה גם סיפורו של **מאטייה דיי־לארי**, גיבורו של סארטר בדרכי החירות, מרצה לפילוסופיה שחברתו **מארסל** מת־

* ארבע יצירות סיפרותיות המאוחדות ברעיון מרכזי אחד.

** ז'אן־פול סארטר, **דרכי החירות — גיל התבונה**; עברית: יונת סנד; הוצאת ספרית פועלים והמיפעל לתירגום ספרי מופת; 293 עמודים (כריכה רכה).

נמר של נייר

(המשך מעמוד 75)

עברת. מאטייה מציג גלריה של דילמות סארטריאניות על־מנת לשחרר עצמו ממצב אנושי זה. מאטייה חושש לשאת את מאר־סל לאשה, פן יאבד את „חירותו", וזאת למרות שבע השנים הטובות של יחסי השניים. חשש זה מוציא את מאטייה למסע להשגת 4000 פראנקים, לביצוע הגרידה.

מאטייה פונה לאחיו, **ז'אק**, ולידידו בעבר — ושניהם מסרבים להלוות לו, כל אחד מתוך מניעיו. אחיו, מתוך תיקוה שהריונה של מארסל עשוי לברגן את מאטייה, ואילו **דניאל** מסרב בגלל עולמו המתוסבך וההומוסכסואלי. בו־זמנית כבול מאטייה בעולמו הבורגני, החותר לעולמם של תלמידו **בוריס** ואחותו של בוריס, **איויש**, המסמלת למאטייה את החופש לו הוא שואף. במקביל מנהל בוריס רומן מעוות עם זמרת מזדקנת של מועדוני־לילה, **לולה מונטרו**.

סארטר טווה את מהלך העלילה של נפשותיו הפועלות לעמדות של אי־יכולת לסגת אחורנית. למשל, מאטייה מנסח את עולמו במילים: „**לא יכולתי לקחת את הכפף** (כספה של לולה מונטרו) : חירותי אינה אלא מיתום — הצדק עם בריה — וחיי ניבנים מלמטה על־פי תוקות ברזל. אין החלום היחיד והמועד לפורענות להיות לא־כלום. להיות תמיד משהו אחר מכפי משתעשע זה שנה תמימה עם שני יונקי שהנני. כדי לא להיות בכילי שלי אני שדיים אלה... כדי לא להיות בן משמדי אני משתתף בכתב־עת שכאלה, לשווא: הנני כורהני, ניכבר ממני לקחת את כספה של לולה, מתי המאבד שלהם הטילו עלי מורא. כדי להימלט מחיי אני שוכב פה ושם עם פלונית ואלמונית, בהסכמתה של מארסל, ומפרב בעקשנות להתייצב בלילי־כה לרישום נישואים. לשווא. הנני נשוי, חיי הם חיים של בעל ואשה...".

מאטייה חש כי נעוריו חלפו וחייו ניר־אים לו כמפולת. אחיו ז'אק צודק, כאשר הוא אומר למאטייה: „**התבתן נא היטב בעצמך: אתה בן שלושים וארבע, שיערך כבר מידלדל במקצת — לא כמו אצלי, זה נכון — אין כך עוד דבר מבן־תישחורת, חיי־הבוהמה אינם הולמים אותך כל עיקר. תדרך־אבב, מה זה בכלל, הבוהימה? זה היה יפה מאד לפני מאה שנים, ואילו היום זאת חברת תהים־בוהמים, שאינם מסוכנים ושאיחרו את הרכבת. הגעת לגיל התבונה, מאטייה, הגעת אליו אז שצריך חיית להגיע אליו...**" וכאן מציע ז'אק למאטייה 10 אלפים פרנק אם ישא את חברתו המעוברת לאשה.

ביניתיים מחליט דניאל לשאת את מארסל, ומנהל את השתלשלות העניינים בסיפור לכיוון זה. מארסל החמצה להעניש לעזרת דניאל את מאטייה, מאיצה את תחושת המפלה של מאטייה. המחשה של תחושה

שער הספר „גיל התבונה"
„הנני בורגני"

זו מתבהרת כפועל־יוצא של תיאור מיל־חמת־האזרחים בספרד, והתחושה של מאטייה היודע, שאם היה יוצא כמתנדב למלחמת־האזרחים, הרי שלא היתה נוגסת בו תחושת המפלה. אכן, בדומה לציירות אחרות, עוסק דרכי החירות בעיקר בהפגנת

(המשך בעמוד 78)

מונולוג עם הסופר יצחק בן־נר. שסיפורו „ארץ רחוקה" מרעיש

השבוע את עולם הסיפרות בישראל

„אל תשלח כתבות, תשלח סיפורים"

● סופר צומח בכפר־יהושע קצת מבורך. זהיר. הוא חי בחברה עובדת ושמחה בחלקה, חברה שבוחנת בעיניים מצומצמות את יוצאי־הדופן שבתוכה. תמיד אהבתי לכתוב. אני אוהב גם קולנוע, והזיווג הזה מצוי בי מלידות. כילד ראיתי סרט על המחתרת, את חרב במידבר, עם **דנה אנדרוס ומרתה תורן**. כל־כך התרשמתי מההליבודיות הסכרינית על הארץ. כתבתי על זה חיבור שהשתרע על 10 עמודים. כעבור שנה כתבתי חיבור על מצדה, על הימים האחרונים של גיבורי מצדה. זה היה חיבור מאד עצוב ומאד בלתי־הרואי, שדן בעיקר בשאלה: למה להתאבד?

● ההתייחסות שלי לכפר־יהושע היא דו־ערכית. הרבה אהבה וחום למקום, כפי שזה מצוי בסיפורי שקיעה כפרית. המקום הזה עודנו בבחינת שמורת־טבע העומדת במיבחן מול המש־ברים. יש שם חריצות רבה, ואיזה יושר בסיסי שנישמר ביחסים בין אדם לרעהו. יחד עם זאת מצוייה שם גם איזו קשיחות, אומנם לא הייתי זאב־בודד בכפר־יהושע, אבל בעניין הכתיבה הם ראו בזה איזה מיקריות, ותו־לא. תושבי הכפר חתמו כפור־עלים על דבר ועל דבר לילדים. וכאשר הייתי בן 15 הגיע אליהו איזה ילד זר עם הארץ שלנו. אני הייתי שרוף על עיתונים, וגיליתי שם מודעה על תחרות לבחירת „עיתונאים קטנים". שלחתי אליהם כתבה + סיפור, מפני שלא ידעתי במה אני טוב. ואז שלח לי עורך הארץ שלנו, **בנימין תמוז**, מיכתב והודיע „**התקבלת — אל תשלח כתבות, תשלח סיפורים...**". ועד שהתגייסתי לצבא שלחתי סיפורים. המצאתי קבוצת־ילדים, שבלתי־ניתן היה לזהותם, ושלחתי את הסיפורים על הקבו־צה באהבה גדולה כל כתיבה, שכיום קשה לי למצוא — כתיבה ללא יסורים וסבל שיש לפעמים בכתיבה — שלחתי כ־20 עד 30 סיפורים. כעבור שנה התחילו לשלם לי על הסיפורים בהארץ שלנו. כאן אולי המקום לומר, שלבנימין תמוז, יש דבר נדיר — טביעת עין הנוגעת לכתיבתם של אנשים בלתי מוכרים, ואם הגעתי למשהו, זה מפני שבדרכו שלו, של **תמוז**, הוא די כיוון לי את הדרך. הוא לחץ עלי אחרי השירות בצבא, בנוסח: עזוב את מה שאתה עושה בכפר — ובוא העירה. **ורק אחרי** שהבנתי, שלא אהיה חקלאי טוב, החלטתי. וכאשר החלטתי, באתי אל תמוז ואמרתי: „**עזבתי את הכפר, אני רוצה עבודה ב„הארץ"!** אבל הוא הבהיר לי שעיתון זה דבר כובד, ואני נשארתי בלי עבודה, והחיים היו לי קשים מאד עד שהס־תדרתי בעיר.

יצחק בן־נר (43), נולד בכפר־יהו־שע, למד באוניברסיטת תל־אביב. פירסם סיפורים ב„הארץ", „קשת" וב„סימן־קריאה". ספריו: „האיש משם" (1967), „שקיעה כפרית" (1976) ושני ספרי ילדים: „בעיק־בות מבעיר השדות" (1967) ו„קלי־שונה" (1978). על רקע גירודו, דעך ראייתו את עולם הסיפרות סיפר יצחק בן־נר לדן עומר:

מונולוג

„אתה תקפוץ ותשאר באוויר..."

● אבל אם לחזור לכפר, אל אותו צימ־צום מבט, הרי שזה היה קצת יוצא־דופן, מוזר, מגוחך וקצת לא מקובל להיות „כותב" בכפר. למזלי הטוב, לא קראו בכפר־יהושע את הארץ שלנו, ולכן איש לא עשה מזה עניין גדול. ואז, בגיל 17 פירסמתי בדבר השבוע את הסיפור הרא־שון שלי כמבוגר, סיפור מאד סטיינקי, ושמו אדם, הנווד הזקן. הסיפור הופיע בשני המשכים, ומחמת עיגום של בני המר־שב, חתמתי על זה בשם העט **רן נוב**, והייתי מאוד גאה. אבל מהר מאוד גילו זאת, למרות שהדמויות היו אמריקאיות. ואז התחילה במושב כל האייסה־בייסה הזאת, והאנשים אמרו כל מיני דברים, והיה שמח. הם לא הגיעו לכדי השפלה, אבל ההתייחסות הקצת מזלזלת מצידם אלי, לא היתה מצב של יחסים מקובלים בין סופר לחברתו. כאשר הייתי יוצא אל השדה, היה תמיד מישהו שידע לומר שבן־נר קורא בשדה והפרדות מחכות. בעצם, לא הייתי החקלאי האידיאלי. בחברה סגורה נראים כל מיני דברים יוצאי־דופן כתופעות מוזרות. ובדומה לכל חברה סגורה אחרת, הרי שנשמרים להם דברים כמו: ערכים, יושר, קשרים בין אדם לחברו, וישנה גם מידה של קשיחות ואי־פתיחות מסויימת. אני מאד אוהב את כפר־יהושע, אבל לא חולם לרגע לחזור ולגור בו. יחד עם זאת, אני מרגיש, שבמידה רבה ביתי שם, מישפחתי מתגוררת שם וכל חברי מבית־הספר.

● בצבא הייתי חייל רגיל. קורס מ"כים בג'וערה, ואחר־כך שירות בבה"ד 4. הייתי חייל במבנן של רצון־התנדבות וכושר סבל. זה היה חיוני לבן ההתיישבות להיות מעל לעירונים ה„רוסקים", וזה הגיע לשיא, כאשר פרצה לה מילחמת 1956. תרומתנו כמ"כ למילחמה היתה בכך שלקחו מאיתנו את המיז־רונים. לכן היינו שבעה חברה שעזבנו את הבה"ד על דעת עצמנו והצענו לבסיס־הצנחנים, וביקשנו להתנדב. אני, ביחד עם אחד מפושעי חיפה, התקבלנו ליחידת הצנחנים. ואז נשלח מיכתב לבה"ד 4, וזה היה קשור באיזה קורס צניחה מהיר. אז חזרנו לבסיס מבסוטים. הייתי אז צנום כמקל, והגענו אל המפקד שלנו, איזה סגן־אלוף קשוח, שהיה מרבה לשלוח את חייליו לבית הכלא. היתה לו יד־תותבת, והוא אמר לי: „**אתה תקפוץ, ותי־שאר באוויר... בקיצור, אתם נשארים כאן...**" אבל היתה לי דבי־קות במטרה. דיין היה אז הרמטכ"ל, וכאשר הוא ביקר בבסיס סמוך, ארבתי לו ביחד עם החבר שלי, וכאשר תפסנו אותו הוא אמר: „**תיפנו בציונורות המקובלים...**" אבל אחרי הפצרה הוא נתן לנו את כתובתו. אבל ברוב טיפשותנו שלחנו לו את הבקשות בדואר־צבאי. ואז נקראנו למפקד־הבסיס שהודיע לנו, שאם נמשיך, הוא יירד עלינו כך שלא נדע מי האבא ואמא שלנו. ואז היתה בעיתון ידיעה שמשה דיין נסע לתקן את עינו הפגומה בדרום־אפריקה. בינתיים נגמרה לה המילחמה והציונות, וכעבור הרבה שנים הגעתי באחת מעבודותי לבית־דפוס מודרני ומשוכלל, עם עבודה, ומנהל הדפוס רצה מאד לקבל את העבו־דה. כאשר הסכמתי, הבחנתי שיש לו יד תותבת, וראיתי את השם שלו. שאלתי אם היה מפקדו של בסיס מסויים והוא השפיל את עיניו.

● במשך כל שירותי בצבא לא כתבתי מילה ולא חשתי בצורך כלשהו לכתוב. חזרתי לכפר במטרה להיות חקלאי טוב, ובאה פנייתו של **אהרן אמיר**, שעמד להתחיל בהוצאה־לאור של קשת וקיבל עלי המלצה מבנימין תמוז. הוא ביקש סיפור, ואז חיברתי את המיגדל, סיפור שהוא במישרין תיאור של חוויה צבאית, תיאור העוסק בחייל יוצא־דופן שיושב בכלא. אמיר קיבל את הסיפור משך שנים רבות כדגם שלפיו אני צריך לכ־תוב. האמת היא, שבסיפור הזה שזרתי את חוויית הכלא הצבאי, שבו ישבתי.

כתיבה באוטובוס

● אחרי המיגדל התחלתי לכתוב סיפורים בעלי גוון סור־יאליסטי שלא היו קשורים לזמן או למקום. סיפורים כמו אלכסנדר הגדול שפורסם בקשת ופני הירח שפורסם בהארץ, סיפור שעליתו מתרחשת בקצה העולם. הסיפור היה חצי פוליטי. האמת היא שהפוליטיקה תמיד משכה אותי בכתיבה. בכל אופן, אחרי זה היה לי נתק קטן עם תמוז, שרצה ממני סיפור, והוא חשב שהסיפור רע, ואני אמרתי לו שאיני רוצה יותר לפרסם בעיתון יומי.

● במילחמת ששת הימים הייתי באוג־דת הפלדה. הייתי סתם חייל בזחל"מ, ב־יחידה שגוייסה ראשונה כבר בחודש מאי. לא הכרתי איש ביחידה, ובילתי את כל זמני עם ההרפתקנים של **הרוזב רז־בינם**, עד המילחמה. כאשר היא פרצה והתחילו הסירנות, סיימתי את קריאת ה־ספר. ואז עברתי את המילחמה מבלי לי־רות כדור אחד. לא שנמנעתי — פשוט לא יצא. הלכתי מכות עם חייל אחד שירה במיקלע כבד על חייל מצרי שנמלט הר־חק באופק. אבל אם לשוב לעניין תמוז, הרי שהוא ביקש סיפור, ואני נסעתי לירושלים למלון במזרח־ירושלים, וכתבתי סיפור ש־הוא יותר דוקומנטציה מאשר סיפור. קרא־תי לו קול חליל בדשא ליד הנחל.

● ממש באותה תקופה פורסם ספרי האיש משם. מסתבר, שלרוב אני כותב כאשר לוחצים עלי. **ישראל הר**, עורך סידרת תרמיל, ביקש שאכתוב לו רומן. היה לי אז רק את הרעיון. כתבתי פרק, והפרק מצא חן בעיניו, והוא התחיל לל־חוץ עלי בפראות. זה לקח לי למעלה מ־שנה. באותם ימים עדיין לא הייתי זעיר־בורגני, עם מכונית. נסעתי באוטובוס, והייתי כותב בנסיעה, כמוכה דיבוק, בפנ־קס. אחר־כך הייתי מעבד את הדברים בבית. בסוף גמרתי את הכתיבה ומסרתי **לישראל הר**. הנחתי לו את כתב־היד מתחת לדלת שלו, וכעבור כמה ימים הגיעה גלויה נלהבת ממנו. אבל אחרי זה התחילו הצרות. הספר שלי היה גדול מדי לפורמאט של תרמיל. על כל העניין הזה שמע יהודי בשם **יוד"ד מרמרי**, אדם מייוחד ויקר, שאיננו עוד. יודל לקח את כתב־היד והלך אל **א"ד שפיר** (שהיה עורך בעם עובד), ואמר לו: „**תגידו כן או לא, אבל תגידו תוך שבוע...**" והם אמרו „כן!" הספר היה צריך לראות־אור בקיץ 1968. המילחמה היתה בסוף אביב 67' וכאשר חזרתי מהמילחמה, הספר היה מוכן. לא היה לי חלק בעריכה שלו. הספר היה פשוט עובדה מוגמרת. אבל אם לשוב למילחמה, אני שכחתי את עניין האיש משם. אבל פתאום, כעבור זמן, קיבלתי מיכתב מהמושל־הצבאי של אל־עריש, ומצאתי דמיון בין הדברים שכתבתי לאל־עריש. ואז באו אלי מעם עובד וסיפרו לי על שתי אחיות יהו־דיות, שהיו נשואות לערבים, ושנראה כאילו כתבתי עליהן.

„מנותק מעולם הסיפרות והסופרים"

● פוליטיקה היא חומר גלם נהדר לסיפרות, ומה שקורה בארץ בשנים האחרונות הוא כזה, אבל זה תלוי איך אתה מס־תכל בו — ומבט מקרוב אינו מבט אחראי לסופר — אבל זה חומר נהדר. יש מקום להרבה פומפאזיות והרבה פלקטיות.

● אני מנותק מעולם הסיפרות והסופרים, כימעט ולא הולך לערבים סיפרותיים, אלא בכפייה, כאשר אין לי ברירה. אני אומנם חבר באגודת הסופרים, אבל אני לא מתכוון להיות מעורב, ולא נראית לי אגודת הסופרים כאיגוד־מיקצועי. יחד עם זאת אני לא רואה את הסיפרות כמיקצוע, וגם אם הייתי יכול לחיות מסיפרות, וזה מתחיל להתקרב — ישנם תמלוגים, תירגומים, סרטים וטלוויזיה — אבל אני לא הייתי רוצה להפוך את זה למקצוע. יש בזה משום ניתוק. **יהודה עמיחי** אמר פעם, ששירה זה דבר חשוב — אבל זה לא הכל! וחשוב מאד להתעסק בדברים אחרים, כדי שלא תכתוב בלחצים של פרנסה. אבל אם לא להצטנע, הרי שאני מרגיש, שהיה עושה לי טוב מאד אם אחת לכמה שנים הייתי יוצא מהעבודה בגלי צה"ל, לכתוב שנה אחת בשקט. אבל זה קשה מאד בארץ. אדם אינו יכול לעמוד בלחצים של כתיבה וחילטורים. הנה, יש לי רומן בכתר־בים, שפרקים מתוכו פורסמו בסימן קריאה. אבל איזה חמש שנים שלא נגעתי בספר, מפני שאני צריך להתפנות לדברים אחרים. יש אשה, יש שני ילדים, ואפילו כלבה, ועלינו גם לאכול.

אליפות העולם בשש־בש

בגלל מיספר המתחרים שהביעו את רצונם להשתתף באליפות העולם בשש-בש, שתתקיים במונטה קארלו בין התאריכים 16 — 9 ליולי 1979, מבקשים מארגני התחרות מכל מי שמעוניין עדיין לקחת חלק בתחרות זו להגיש בקשה בכתב למינהלת התחרות לפי הכתובת:

World Backgammon Championship,
C/o S. B. M.,
Place du Casino, Monacco

רק אלו שיחזיקו בידם אישור בכתב ממינהלת התחרות יהיו זכאים להשתתף בה.
אישור זה חייב יהיה להציג כל שחקן בכניסה לאולם התחרות.

אלקטרונאים

★ הגדלנו המלאי של דיודות יישור ושרים מתוצרת G.I.
★ הגיעו מחברים (32, 64, 96 פינים) מתוצרת PANDUIT
★ מלאי ענק של „ג'וקים" (לטלפונים ולמשחקי טלוויזיה) מתוצרת חב' G.I.

אצלנו במלאי:
נוריות ודיודות פולטות אור (CM) ★ ממסרים, לחצנים ומפסקים מוארים (CLARE) ★ מעגלי הגנה, רשתות נגדים וטרימרים (DALE) ★ דיודות יישור ושרים (G.I.) ★ מפזרי חום ותושבות לטרנזיסטורים ו„ג'וקים" (SEIFERT) ★ מעגלים משולבים דיגיטליים (G.I.) ★ סרטי קשירה וסימון מניילון, ספירלות, תעלות ונעלי־כבל (PANDUIT) ★ שרוולים מתכווצים וארוגים, סרטי סימון ותפסניות (ZIPPER) ★ סלי כרטיסים, קופסאות, מסדים וארונות למיכשור (H.K.) ★ ועוד...

מכירה ויעוץ אצל הנציגים בישראל:

אלכסנדר שניידר חב' בע"מ
ת"א, דרך פתח-תקוה 44, טל. 34607, 32089.

יש לך חבר שאבין ענין??

תני לו הערב
את הספר המשגע

מילים זרות

כתובות קיר עסיסיות
כמו שהחברה כותבים

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה: א. ערמוני, טל. 292026 (03)

„מסדה"
דיזנגוף תל־אביב בע"מ

לקראת חג הפסח הגיעו מישלוחים חדשים של פוסטרים צבעוניים מקסימים
המבחר הגדול ביותר במחיר הזול ביותר
28 ל"י בלבד, כולל מ.ע.מ.
רפרודוקציות אמנותיות, כ-300 דוגמאות שונות במחיר 77 ל"י, כולל מ.ע.מ.
„מסדה דיזנגוף", רח' דיזנגוף 164, ת"א

תן טרמפ לחייל

(המשך מעמוד 76)

דיעותיו והשקפותיו החברתיות פוליטיות של סארטר.

הוצאתו לאור של ספר זה מעוררת את התיקווה כי המיפעל לתירגומי מופת מכין את הוצאתם לאור בעברית של שני החלקים הנוספים של דרכי החירות, את החני־נה וברזל בנשמה, והקטע הרביעי ידידות מוזרה — שהם מעולים יותר מאשר דרכי החירות ומתארים באופן מבריק את עולמם של המנדרינים הצעירים, ערב מילחמת־העולם השניה, מהסכם מינכן ועד למפלת צרפת בפני גרמניה ועד לסיום הטראגי במחנה השבויים הגרמני. ספרים שהקורא היה ראוי להם, כבר לפני שלושים שנה, ותירגומם בושש לבוא.

מחקר

השריקה של התנועה

בארץ־ישראל הישנה היה שיר, שב־תמלילו מדובר על „חולצה כחולה / חולצה כחולה / והיא עלה / כלי שם ספק / על כל העדיים...“ וזה הדימוי הראשוני העולה למקרא מחקר מרתק ומדהים, שראה אור בימים אלה: חולצה כחולה וצווארון לבן*.

מחקר זה, שנערך בידי שני פרופסורים ושני מתמחים, **רינה שפירא**** **וחיים אדיר, מירי לרנר ורחל פלג**, מוליך למסקנה כי תנועות־הנוער היו ועודן קבו־צות־עילית בחברה־הישראלית, קבוצות המטיפות לשיוויון מחד, ומוליכות את בוג־רייהן למעמד בלתי־שיוויוני מאידך. אחת מהנחות־היסוד של המחקר קובעת, כי תנועת־הנוער שימשה בימי המנדט הברי־טי כאוונגרד חלוצי אליטי, ש„שימש גיף

פרופסור רינה שפירא
„אל תשמע, בני, אל מוסר אב“

מבצע למילוי פתקציות, כגון סיפוק עתו־דה של חלוצדים מגשימים להתיישבות העיבדת, הכנת נוער והפנייתו למילוי תפקידים חיוניים, ההדרת הזדהות עם ער־כים לאומיים...“

אוכלוסיית המחקר הנ״ל, שנערך במה־לך השנים 4—1973, הקיפה חברים ובוג־רים של תנועת־הנוער, ולהשוואה, מידגם מקביל של צעירים שאינם ושלא השתייכו בעבר לתנועת־נוער (שהיה נהוג לכנו־תם: נוער סאלוני). אוכלוסיית המחקר הקיפה 2497 בוגרי תיכון עיוני, משלוש הערים הגדולות. במידגם ניכללו שלושה מחזורים של תלמידים ובוגרים, גילאי 29, 24 ו־18, שהיו תלמידי תיכון בזמן עריכת המחקר.

כהקדמה לתוצאות המידגם והמחקר מו־באת סקירה תמציתית העוסקת ב„שורשיהן ההיסטוריים ומקומן החברתי של תנועות הנוער“ ועוד פרק העוסק ב„דילמות בדרכן של תנועות הנוער — דיון בבעיות עכ־ווית של התנועה“, ועוד פרק, מהנחות־היסוד של המחקר, העוסק ב„אידיינטיפה שיווינית מל אידיינטיפה אליטיסטית“.

סמל־בוגרים של השומר־הצעיר
„גוף מבצע למילוי פונקציות“

מסתבר כי החברות בתנועת־נוער בישראל היא מעין סמל סטטוס, שלמרות זאת הוא משפיע באורח משמעותי על תפיסות קו־לקטיוויות של הנוער ומעצב עמדות וער־כים של חניכי התנועות בנושאים לאו־מיים, פוליטיים וצבאיים. במקביל, או לעומת זאת, אין תנועת הנוער תורמת תרומה משמעותית לבוגריה ולחניכיה, ב־משתנים הקשורים לערכים אישיים ול־סיגנון חיים... אחד המימצאים המרתקים שבמחקר זה, מעיד על כך ש: „השכלת אבותיהם של חברי התנועה גבוהה יותר מהשכלת אבותיהם של נחקרים שאינם חברי תנועה...“ ותעסוקת ההורים „גבוהה יותר בממד הסטטוס“. במילים אחרות: השריקה של התנועה רחוקה למדי מערכי השיוויון שתנועת הנוער התהדרה בהם.

בראשית דרכן של תנועות הנוער ה־ארצישראליות, בשנות ה־20', הן האמינו והתהדרו בשירו של המשורר **דויד שמ־עוני** ובמילים: „אל תשמע, בני, אל מוסר אב / ולתורת אם אל אוזן תט, / כי מיסר אב היא: ׳קו לקו...׳ / ותורת אם: ׳לאט, לאט...׳ / יסופת אביב דיברה כן: / הקשיבה, אריה, לשיר הבן...“. לוח 5 במחקר מגלה את ההיפך: „כלומר, הבנים חברים באותה תנועה, שאליה השי־תייכו ההורים, וכאשר המגמה החזקה ביותר נמצאה בקרב חברי השומר־הצעיר, בית״ר והתנועת הדתיות...“ כלומר: הש־ריקה של התנועה עוברת מדור לדור, מאב לבן, מאם לבת.

פרקים נוספים של המחקר דנים בנוש־אים כ„עילמי הערכי והפוליטי של כוזר התנועה“, וזאת דרך בחינתם של „מעגלי ההזדהות הלאומית“ ו„הזיקה לישראל“. גם כותרת המחקר חולצה כחולה וצווארון לבן מתממשת באחת ממסקנות המחקר, הקובעת כי „חניכים וכוגרי תנועות הנוער של היום ׳רצים׳, ורצים מהר, להשתלבות תפקידית מהירה בתפקידים תעסוקתיים יוקרתיים. המוראסיוויים שאפיין את הת־נועתיים בעבר, פינה מקומו לציפיה להש־תלבות מהירה יותר ובתפקידים יוקרתיים יותר...“ במילים אחרות: מחולצה כחולה לצווארון לבן, מאחר והצווארונים הכחו־לים איבדו מזה שנות דור את היוקרה בחברה הישראלית.

פני הדור כפני המחקר, אותו ערכו רינה שפירא ושאר מחברי חולצה כחולה וצווא־רון לבן.

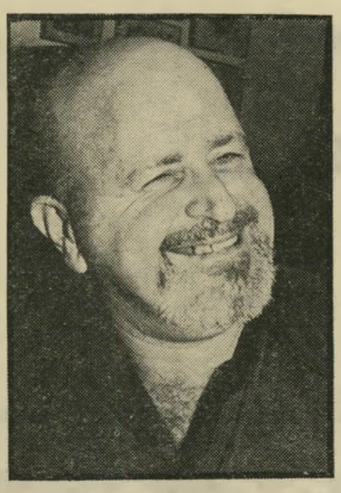
* רינה שפירא, חיים אדלר, מירי לרנר ורחל פלג — חולצה כחולה וצווארון לבן; מחברות חקר מס׳ 5, של המכון לחקרי עבודה וחברה, בהוצאת עם עובד + תר־בות וחיונך; 136 עמודים (כריכה רכה).

** פרופ׳ רינה שפירא היא בתם של מנהיגי מפא״י בעבר, שרגא ודבורה נצר.

בחטף

דידי מנוסי וה„חור“ של ח״נ ביאליק * הזה, רוחו של חיים הזז והשלום * ברטולד ברכט מותח בפולנית את האפ־בי־איי * ע״א סימון והעשור הבא

● החמשירן **דידי** (ידידיה) **מנוסי** העניק בחמשירו מדליה ליוזמה החופשית. וכתב: „אזרח אחד, בחור סקרן, / שאל ברחוב סופר נאור: / מדוע שתי ידיו תמיד / משולבות לו מאחור? / — „אני דואג לבריאותי“ / השיב אותו סופר נאור: / „שכן בתל־אביב תוקעים / דוכן־של־פיס בכל חור!“ — — —“ אלא, שיוזמתו החופשית של מנוסי מבוססת על סיפור, אותו נהוג מזה למעלה משנות דור לספר על המשורר **חיים נחמן ביאליק**, שנראה הולך וידיו משולבות מאחור. נשאל ביאליק לפשר הליכתו, והשיב: „שכן בתל־אביב תוקעים קיוסק בכל חור...“ ● בערב שנערך בבית־הנשיא לזיכרו של **חיים הזז**, השמיעה אלמנתו של הסופר, **אביבה הזז**, בניגוד למקובל, דיעות פוליטיות היאות להזז, שהיה ממייסדי תנועת ארץ־ישראל השלמה. בין השאר אמרה, המכונה הזדה: „והדברים נחוצים גם היום -- כ״ן באדר תשל״ט, 25 במארס 1979 — ערב חתימת חוזה־השלום בין ישראל ומצ־ריים. גם היום במחנה ישראל אין קול ענות חלושה — קול ענות אנוכי שומעת. גם היום גרם עגל־הזהב וגרמו מחולליו לכתובים שיפרחו מן הלוחות; ומסביב שברי לוחות — שברי לוחות משמאל ושברי לוחות מימין. חלק רב בקול הענות, המחריש את אוזני הקהל עד כדי טיש־טוש החושים, חלק הארי יש בזה לכלי־התיקשורת. רצוי לזכור שדברי ההבל, הבאים בצידי הדיונים הגורליים, מן הראוי היה שייחסכו מאיתנו; כאשר הם מוש־מעים השכם והערב אינם חדלים מהיות הבל, וכשמפיצים אותם בלווייני העולם כולו, הרי הם לכל היותר הבל הבלים. והמבין יבין...“ הגיב על דברים אלה משורר ירושלמי נודע: „מי העז לומר שחיים הזז אינו עוד בחיים — אמונתו ודבריו בוקעים מפיה של אלמנתו, המחש־בנת שמאלה וימינה, כפי שעשה זאת ה־מנוח, ובאותה לשון שאיש לא הבין אותה...“ ● מבקר המוסיקה **ד״ר חנוך רון**, ברשימתו מלחינים צעירים בביצה, שפורסמה בדבר, מנתח את העתיד המצפה למלחינים צעירים בישראל, על סמך קיט־רוגו של המלחין הנודע **לוצ׳אנו בריו**, שאמר: „אתם אינכם נותנים למלחינים הצעירים שלכם להתפתח...“ ומוסיף חנוך רון: „למלחין הצעיר אין מקום להתפת־חות בישראל, לכל היותר זורקים לו עצם בדמות שבוע־האמן־הצעיר וכך מנסים להרדימו לשנה שלמה. התיזמורות הגדו־לות והחשובות ספורות לפניו. כשהתיז־מורת הקאמרית יוצאת למסע בחוץ־לארץ היא אינה מבצעת אפילו יצירה מקורית אחת, כאילו היא מתביישת ביצירה המת־הווה כאן. התיזמורת הפילהרמונית... הו־לכת תמיד על בטוח; היא תזמין יצירה אצל קומץ מלחינים השייך למימסד, שכן הם יושבים ומחליטים על חלוקת המש־אבים בתחום המוסיקה. שלוש אפשרויות עומדות לפני המלחין הצעיר: אחת, להיות לממורמר ולטיפוס של המלחין המתוסכל; השנייה, לפנות לדרך של פעולה אלימה, ואני חושש שזו היום אפשרות ריאלית; והשלישית, לקום לברוח למקום אחר. והאפשרות הגרועה מכל בעיני היא, ש־בעוד שנה נשוב ונתראה בשבוע־האמן־הצעיר, ושוב יזרקו סוכריה לשניים־שלו־שה אנשים צעירים, וכולם ילפפו אותם כאילו היו פודלים קטנים וגם ידאגו שהם לא ינשכו...“ ● **ג׳יימס לוין**, מרצה לסיפרות מאוניברסיטת סאן־דייגו, ארצות־הברית, שעיין בתיקי האפ־בי־איי בהם סוכמו מעקבי הסוכנות הפדרלית אחרי המחזאי **ברטולד ברכט**, גילה כי „ברכט היה כנראה מודע להאזנה ונקט באמצעי זהירות והסתה. לפחות במיקרה אחד קראה אשתו של ברכט, **הלנה וויגל**, בטלפון פרקים שלמים מספר בישול בפולנית בארוזי ידיד שלא ידע כלל פולנית...“ מסתבר שבארכיוני הבולשת הפדרלית הצטבר תיק בן 1000 עמודים על ברכט ושירים שטרם ראו אור, וביניהם שיר ביקורתי נגד **סטאלין**, אותו מכנה ברכט „צאר“ ו„פיהרר“ המדבר אל העם „באמצעות תותחים“. ● בתוכנית בגלי צה״ל רואיין, **עקיבא ארנסט סימון**, לרגל הגיעו לגבורות (80). בתשובה לשאלה בדבר מעשיו בעתיד הקרוב אמר: „אהיה עסוק בחיבור תשובות למיכתבים שנשלחו אלי לרגל הגיעי לגבורות, ונדמה לי שאעסוק בכך עד ליום הולדתי ה־90...“ ● ברשימה שפירסם החוקר **דויד תמר**, בידיעות אחרונות הוא מספר על טעות שאותה גילה ברומן המאהב, מאת **א.ב. יהושע**, שבילבל בין י״ז בתמוז לתשעה באב. ואמנם, במהדורה החדשה של המאהב תיקן א״ב יהושע את הטעות וכתב תשעה באב במקום י״ז בתמוז ●

דידי מנוסי
„אני דואג לבריאותי“

אברהם ב. יהושע
המאהב בין תמוז לאב

מאת דן טומר

SEIKO QUARTZ וסיגריות שרתון
לגברים כמוך!

שעון סייקו קוורץ
וסיגריות שרתון

יש לך טעם טוב!

משרד הבריאות מזהיר

מספר 2172 שנה 43

80 עמודים

העולם הזה

כ' ניסן תשל"ט 17.4.79 המחיר: 20.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

בלעדי

ראיון ראשון של האלוף לעיתון ישראלי

מוחמד עלי על ישראל והשלום

עלי עם כתבת „העולם הזה" שרית ישי